

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

FACULTATEA DE GEOGRAFIE

Str. Clinicilor nr. 5-7

Cluj-Napoca, 400006

Tel: 0264-596116

Fax: 0264-597988

geogr@ubbcluj.ro

<https://geografie.ubbcluj.ro>

PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN SIBIU

ETAPA I – ANALIZA ȘI PROGNOZA EVOLUȚIEI DEZVOLTĂRII TERITORIALE A JUDEȚULUI SIBIU

VOLUMUL I.2. STUDII DE FUNDAMENTARE CU CARACTER ANALITIC ȘI PROSPECTIV

Livrabil I.2.2.2. – STUDIU PRIVIND ACTIVITĂȚILE ECONOMICE

TABEL DE RESPONSABILITĂȚI

LIVRABIL I.2.2.2. – STUDIU PRIVIND ACTIVITĂȚILE ECONOMICE

DENUMIRE PROIECT	Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu	
ETAPA și FAZA PROIECT	ETAPA 1–Analiza și prognoza evoluției dezvoltării teritoriale a județului Sibiu	
ACHIZITOR	CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU Str.General Magheru Nr. 14, Municipiul Sibiu, Jud. Sibiu	
RESPONSABIL PROIECT DIN PARTEA ACHIZITORULUI	Arh. Argentina Lapoși-Oana Arhitect Șef al Județului Sibiu	
COORDONATOR PROIECT COMPLEX	NUME	SEMNĂTURĂ
	Acad. prof. univ. dr. geogr.-urb. Benedek Jozsef Expert RUR, simbol B	
	Șef lucr. dr. geogr.-urb. Moldovan Sandu-Ciprian Expert RUR, simbol B, C, C1	
ELABORATOR LIVRABIL	NUME	SEMNĂTURĂ
	Dr. ec.-urb. Cristea Marius Expert RUR, simbol F2	
RESPONSABIL GIS	NUME	SEMNĂTURĂ
	Conf. univ. dr. geogr.-urb. Man Titus-Cristian Expert RUR, simbol G9	
DATA	Iunie 2023	

CUPRINS

1. DELIMITAREA OBIECTIVULUI STUDIAT	7
2. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE	9
2.1. Principalii indicatori macroeconomici de la nivel județean	9
2.2. Societățile comerciale din județ	13
2.3. Investițiile străine și comerțul exterior	34
2.4. Infrastructura și serviciile suport pentru afaceri	41
2.5. Organizațiile neguvernamentale din județ	48
2.6. Profilul economic al județului Sibiu și analiza principalelor sectoare economice	54
2.7. Structura populației active	170
2.8. Situația șomajului	172
3. EVIDENȚIEREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	174
4. PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE ȘI PROPUNERI DE ELIMINARE / DIMINUARE A DISFUNȚIONALITĂȚILOR	186
5. PROGNOZE, SCENARII SAU ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE	206
5.1. Prognoze	206
5.2. Scenarii / alternative de dezvoltare	209
6. SINTEZA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE	212
SURSE BIBLIOGRAFICE	215

Tabel 2.1 NUMĂRUL DE ÎNTREPRINDERI ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2020	13
Tabel 2.2 NUMĂRUL DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021	17
Tabel 2.3 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021....	21
Tabel 2.4 NUMĂRUL DE SALARIAȚI DIN UNITĂȚILE LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021	24
Tabel 2.5 STRUCTURA PE ȚĂRI A SOCIETĂȚILOR CU CAPITAL STRĂIN DIN JUDEȚUL SIBIU, 2022.....	30
Tabel 2.6 STRUCTURA PERSOANELOR JURIDICE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - ASOCIAȚII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2023	48
Tabel 2.7 STRUCTURA PERSOANELOR JURIDICE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - FUNDAȚII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2023	51
Tabel 2.8 CLASE DE CALITATE PE FOLOSINȚE AGRICOLE ȘI SUPRAFEȚE PENTRU CERINȚE ORIENTATIVE DE AMELIORARE A TERENURILOR	96
Tabel 2.9 PROIECTE DE CDI IMPLEMENTATE PRIN FINANȚARE NERAMBURSABILĂ POC, ÎN JUDEȚUL SIBIU	164
Tabel 5.10 VALORILE PROGNOZATE ALE PRINCIPALILOR INDICATORI MACROECONOMICI, ÎN FUNCȚIE DE SCENARIILE DE DEZVOLTARE PROPUSE.....	210

Fig. 2.1 CONTRIBUȚIA JUDEȚELOR LA PIB-UL REGIUNII CENTRU (PPS), 2019	9
Fig. 2.2 EVOLUȚIA PRODUSUL INTERN BRUT (PPS) ÎN REGIUNEA CENTRU, 2011-2019	9
Fig. 2.3 PIB/LOCUIITOR (PPS), 2019.....	10
Fig. 2.4 DINAMICA PIB/LOCUIITOR (PPS) LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2011-2019.....	11
Fig. 2.5 DINAMICA VAB LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2016-2019	11
Fig. 2.6 STRUCTURA VALORII ADĂUGATE BRUTE ÎNREGISTRATE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2019	12
Fig. 2.7 ÎNTREPRINDERI ACTIVE ÎN JUDEȚUL SIBIU.....	16
Fig. 2.8 CIFRA DE AFACERI A ÎNTREPRINDERILOR DIN JUDEȚUL SIBIU	17
Fig. 2.9 PROFESIONIȘTII ACTIVI JURIDIC ÎNREGISTRAȚI ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2009-2022	32
Fig. 2.10 DINAMICA ÎNMATRICULĂRILOR, 2011-2022	33
Fig. 2.11 DINAMICA SUSPENDĂRILOR, DIZVOLVĂRILOR, RADIERILOR ȘI INSOLVENȚELOR, 2011-2022	34
Fig. 2.12 EVOLUȚIA EXPORTURILOR ȘI A IMPORTURILOR ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	38
Fig. 2.13 EXPORTURILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2021.....	40
Fig. 2.14 INFRASTRUCTURA SUPTOR PENTRU AFACERI ÎN JUDEȚUL SIBIU.....	45
Fig. 2.15 SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU.....	55
Fig. 2.16 MODUL DE UTILIZARE A TERENURILOR AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU	56
Fig. 2.17 CATEGORIILE DE FOLOSINȚĂ ALE SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE DE EXPLOATAȚIILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2020	57
Fig. 2.18 EXPLOATAȚII AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU DUPĂ SUPRAFAȚA CULTIVATĂ, 2020	58
Fig. 2.19 EXPLOATAȚII AGRICOLE ȘI SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ, DUPĂ MODUL DE DEȚINERE A SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE, 2020	59
Fig. 2.20 EXPLOATAȚII AGRICOLE ȘI SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ, DUPĂ MODUL DE DEȚINERE A SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE, 2020	59
Fig. 2.21 SUPRAFAȚA MEDIE AGRICOLĂ UTILIZATĂ PER EXPLOATAȚIE ÎN JUDEȚUL SIBIU	61
Fig. 2.22 EXPLOATAȚII AGRICOLE CU PESTE 100 HA ÎN JUDEȚUL SIBIU	62
Fig. 2.23 NUMĂRUL DE FERMIERI DIN JUDEȚUL SIBIU, ÎN FUNCȚIE DE SUPRAFAȚA DEȚINUTĂ	63
Fig. 2.24 SUPRAFAȚA TOTALĂ CULTIVATĂ (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, DUPĂ TIPUL EXPLOATAȚIILOR, 2011-2021.....	64
Fig. 2.25 SUPRAFAȚA ARABILĂ CULTIVATĂ (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2021	64
Fig. 2.26 DINAMICA SUPRAFEȚEI ARABILE CULTIVATE (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021	65
Fig. 2.27 SUPRAFEȚE CERTIFICATE PENTRU AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ, 2022	67
Fig. 2.28 SITUAȚIA PAJIȘTILOR CU ÎNALTĂ VALOARE NATURALĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU	68
Fig. 2.29 DINAMICA PRODUCȚIEI AGRICOLE (TONE) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021.....	69
Fig. 2.30 DINAMICA PRODUCȚIEI MEDII LA HECTAR (KG) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021	70
Fig. 2.31 DINAMICA PRODUCȚIEI MEDII LA HECTAR (KG) A EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE INDIVIDUALE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021	71
Fig. 2.32 PRODUCȚIA MEDIE LA HECTAR, PE PRINCIPALELE CULTURI, LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021.....	72
Fig. 2.33 NUMĂRUL DE POMI FRUCTIFERI (ZECI DE MII) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2014-2021	73
Fig. 2.34 SPECII DE POMI FRUCTIFERI (ZECI DE MII) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2021.....	73
Fig. 2.35 PRODUCȚIA MEDIE DE FRUCTE PE SPECII DE POMI LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021.....	74
Fig. 2.36 SUPRAFAȚA DE VIE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021	75
Fig. 2.37 PRINCIPALII INDICATORI AI SECTORULUI VITICOL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2014-2021	75
Fig. 2.38 DENSITATEA ANIMALELOR LA 100 HA, LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021	77
Fig. 2.39 PRODUCȚIA ANIMALĂ DE LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021	77
Fig. 2.40 EFECTIVELE DE ANIMALE DIN JUDEȚUL SIBIU.....	81

Fig. 2.41 FORȚA DE MUNCĂ OCUPATĂ ÎN AGRICULTURA JUDEȚULUI SIBIU, DUPĂ STATUTUL OCUPAȚIONAL, 2014-2021	82
Fig. 2.42 PARCUL DE TRACTOARE DIN JUDEȚUL SIBIU	84
Fig. 2.43 DINAMICA PARCULUI DE MAȘINI ȘI UTILAJE AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	85
Fig. 2.44 SUPRAFEȚE PE CARE S-AU FOLOSIT ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE ȘI CANTITATEA ACESTORA, LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021.....	86
Fig. 2.45 SUPRAFAȚA PE CARE S-AU ADMINISTRAT ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE ȘI CANTITATEA ACESTORA, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021.....	87
Fig. 2.46 VALOAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE (MIL. LEI) A JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021.....	87
Fig. 2.47 EXPORTURILE FOB (MII EURO) DE PRODUSE AGROALIMENTARE REALIZATE DE COMPANIILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021.....	88
Fig. 2.48 CAPACITATEA DE DEPOZITARE A CEREALELOR ÎN JUDEȚUL SIBIU	90
Fig. 2.49 LISTA BENEFICIARILOR SCHEMELOR DE PLATĂ ȘI A MĂSURILOR DE SPRIJIN ȘI AJUTOR LA NIVEL DE UAT	91
Fig. 2.50 TEREN ARABIL AFECTAT ÎN PERIOADA 2014-2022	92
Fig. 2.51 SUPRAFAȚA TERENURILOR AMENAJATE CU LUCRĂRI DE IRIGAȚII ÎN REGIUNEA CENTRU (HA), 2021	93
Fig. 2.52 SUPRAFAȚA AGRICOLĂ AMENAJATĂ CU LUCRĂRI DE DESECARE ÎN JUDEȚELE DIN REGIUNEA CENTRU, 2021.....	93
Fig. 2.53 SUPRAFAȚA TERENURILOR AMENAJATE CU LUCRĂRI DE AMELIORARE ȘI COMBATEREA EROZIUNII SOLULUI ÎN JUDEȚELE DIN REGIUNEA CENTRU, 2021.....	94
Fig. 2.54 SUPRAFAȚA PĂDURILOR ÎN JUDEȚUL SIBIU	98
Fig. 2.55 SUPRAFAȚA FONDULUI FORESTIER AL JUDEȚULUI SIBIU, PE TIPURI DE PROPRIETARI	99
Fig. 2.56 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE TIPURI DE PROPRIETATE, 2021.....	99
Fig. 2.57 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE SPECII, 2021.....	100
Fig. 2.58 EVOLUȚIA DISTRIBUȚIEI PĂDURILOR PE SPECII, ÎN JUDEȚUL SIBIU (HA), 2015-2021.....	101
Fig. 2.59 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE SPECII ȘI TIPURI DE PROPRIETATE, 2021	101
Fig. 2.60 SUPRAFAȚA FONDULUI FORESTIER AL JUDEȚULUI SIBIU LA NIVEL DE OCOL SILVIC, 2021	102
Fig. 2.61 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI REGENERĂRILOR ASUPRA SUPRAFEȚELOR DE FOIOASE ȘI RĂȘINOASE ÎN JUDEȚUL SIBIU (HA).....	103
Fig. 2.62 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI REGENERĂRILOR NATURALE ȘI ARTIFICIALE (HA)	104
Fig. 2.63 SUPRAFAȚA (HA) DE PĂDURE PARCURSĂ CU TĂIERI LA NIVELUL JUDEȚULUI, 2021.....	104
Fig. 2.64 VOLUMUL DE LEMN BRUT RECOLTAT DIN PĂDURILE JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021.....	105
Fig. 2.65 AMENAJĂRILE PISCICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU	107
Fig. 2.66 NUMĂR DE UNITĂȚI INDUSTRIALE LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021	116
Fig. 2.67 NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021	117
Fig. 2.68 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	118
Fig. 2.69 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021	119
Fig. 2.70 INVESTIȚIILE NETE ALE UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	120
Fig. 2.71 NUMĂRUL DE SALARIAȚI AI UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021.....	122
Fig. 2.72 SALARIUL MEDIU NET LUNAR (LEI) PE PRINCIPALELE RAMURI ALE INDUSTRIEI, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021.....	123
Fig. 2.73 NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021	136

Fig. 2.74 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	137
Fig. 2.75 EFECTIVUL DE SALARIAȚI DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011- 2021	137
Fig. 2.76 NUMĂRUL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021	140
Fig. 2.77 NUMĂRUL DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE CU DIN SECTORUL SERVICIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE SUBDOMENII DE SERVICII, 2021.....	141
Fig. 2.78 CIFRA DE AFACERI TOTALĂ A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	141
Fig. 2.79 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE SUBDOMENII DE SERVICII, 2021.....	143
Fig. 2.80 VOLUMUL INVESTIȚIILOR NETE AL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021	144
Fig. 2.81 EFECTIVUL DE PERSONAL AL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DE PIAȚĂ DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021.....	144
Fig. 2.82 NUMĂRUL DE SALARIAȚI AI UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN SECTORUL SERVICIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021.....	145
Fig. 2.83 SALARIUL MEDIU NET LUNAR (LEI) PE SUBDOMENII ALE SECTORULUI SERVICIILOR, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021	146
Fig. 2.84 EVOLUȚIA CHELTUIELILOR TOTALE DIN ACTIVITATEA DE CD, 2011-2021.....	161
Fig. 2.85 EVOLUȚIA SALARIAȚILOR DIN ACTIVITATEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE (ECHIVALENT NORMĂ ÎNTREAGĂ), 2011-2021.....	167
Fig. 2.86 POPULAȚIA DE VÂRSTĂ ACTIVĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU.....	170
Fig. 2.87 STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ, RAPORTAT LA TOTALUL POPULAȚIEI DIN JUDEȚUL SIBIU	171
Fig. 2.88 POPULAȚIA OCUPATĂ, PE SECTOARE, ÎN JUDEȚUL SIBIU	172
Fig. 2.89 RATA ȘOMAJULUI ÎN JUDEȚUL SIBIU	173
Fig. 5.90 DINAMICA PROGNOZATĂ A PIB JUDEȚEAN, 2021-2026.....	206
Fig. 5.91 DINAMICA PROGNOZATĂ A PIB/LOCUIITOR JUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL 2022-2026	207
Fig. 5.92 DINAMICA PROGNOZATĂ A NUMĂRULUI (MII PERSOANE) DE PERSOANE OCUPATE ȘI SALARIAȚE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021-2026	208
Fig. 5.93 DINAMICA PROGNOZATĂ A RATEI ȘOMAJULUI ÎN JUDEȚUL SIBIU, REGIUNEA CENTRU ȘI ROMÂNIA, 2021-2026	208
Fig. 5.94 DINAMICA PROGNOZATĂ A SALARIULUI MEDIU NET LUNAR ÎN JUDEȚUL SIBIU, REGIUNEA CENTRU ȘI ROMÂNIA, 2021-2026	209

1. DELIMITAREA OBIECTIVULUI STUDIAT

Județul Sibiu este încadrat de Nomenclatorul Comun al Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS) la nivelul 3 (zone cu o populație între 150.000 și 800.000 de locuitori și care pot fi județe, oblasturi, departamente, etc.) și face parte din Regiunea de dezvoltare Centru (nivelul 2, regiuni cu o populație între 800.000 și 3.000.000 de locuitori), alături de județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita și Mureș.

Acesta este situat în partea de sud a Transilvaniei (45°47' latitudine nordică și 24°05' longitudine estică), la o distanță aproximativ egală de punctele de trecere a frontierei, având legături conexe cu regiunile istorice ale României, Muntenia, Oltenia și Banat. Județul Sibiu se învecinează în partea de nord-est cu județul Mureș, la est cu județul Brașov, la sud-est cu județul Argeș, la sud cu județul Vâlcea, la extremitatea sud-vestică cu județul Hunedoara și la nord-vest cu județul Alba.

Întinzându-se pe o suprafață de 5.432,48 km² (2,3% din teritoriul țării) și cuprinzând 2 municipii, 9 orașe, 53 de comune și 162 de sate, județul Sibiu se extinde peste o parte a Carpaților Meridionali și a Depresiunii Transilvaniei, axându-se pe bazinul hidrografic al Cibinului și cuprinzând unele sectoare din bazinele Mureșului și Oltului. Având în vedere mărimea județelor din Regiunea Centru, acesta se clasează pe locul al patrulea, după județele Mureș, Harghita și Alba (și pe locul 24 la nivel național).

Din perspectiva conexiunilor în teritoriu, legăturile cu județul Sibiu se realizează de-a lungul următoarelor căi de circulație:

- Autostrada A1 (tronson în lungime de 55 km);
- 6 trasee de drumuri naționale, în lungime de 329 km, din care:
 - 2 trasee de drumuri europene: E68 (DN 1) și E81 (DN 7);
 - 1 traseu de drum național principal: DN 14;
 - 3 trasee de drumuri naționale secundare: DN 14A, DN 7C și DN 14B;
- 51 trasee de drumuri județene;
- 72 trasee de drumuri comunale;

De asemenea, conform Planului Național de Investiții și Relansare Economică, una dintre prioritățile Guvernului o reprezintă accelerarea finalizării lucrărilor de infrastructură pentru autostrada Pitești-Sibiu, care se află la momentul de față în construcție. Autostrada Sibiu-Brașov, denumită Autostrada Transilvania 3, este prevăzută în Master Planul General de Transport, în prezent fiind revizuit Studiul de Fezabilitate pe tronsonul Sibiu – Făgăraș (73 km).

În ceea ce privește legăturile feroviare, județul Sibiu este conectat la Coridorul pan european IV feroviar (Nurnberg - Praga - Viena - Budapesta - Curtici - Simeria - Sighișoara - Brașov - București - Constanța) și la rețeaua feroviară TEN-T Core (Principală) prin intermediul Coridorului Rin-Dunăre (Frontieră - Curtici – Arad – Brașov- București – Constanța – 880 km) și la rețeaua feroviară TEN-T Comprehensive (Extinsă) prin intermediul coridorului Sebeș - Sibiu - Pitești - București.

Județul Sibiu dispune de trei noduri de cale ferată, la Sibiu, Copșa Mică și Podul Olt, prin care se realizează legături atât cu toată țara, cât și cu Europa Centrală și de Vest, fiind străbătut de următoarele căi ferate:

- Magistrala 300: București - Ploiești - Brașov - Sighișoara - Blaj - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului, în lungime de 47,98 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 203: Caracal - Copșa Mică, în lungime de 68,759 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 205: Brașov - Podu Olt, în lungime de 33,99 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 210: Sibiu - Vințu de Jos, în lungime de 58,3 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 201: Sibiu – Agnita – linie cu ecartament îngust, nefuncțională din anul 2001.

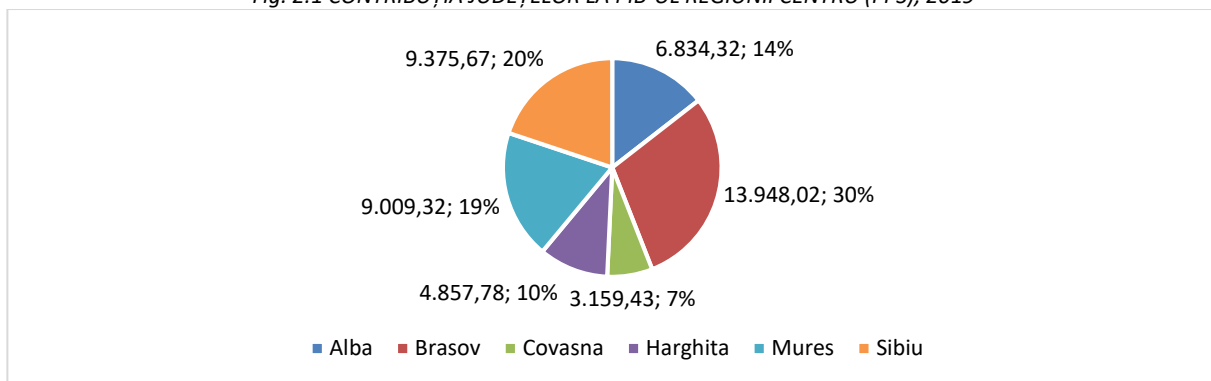
Privitor la transportul aerian, județul Sibiu dispune de Aeroportul Internațional Sibiu, amplasat la 6 km vest de centrul istoric și administrativ al orașului Sibiu, în imediata apropiere a DN1 și a autostrăzii A1 Nădlac-București. Acesta este principalul punct de trafic aerian din centrul geografic al României și face parte din rețeaua extinsă (comprehensivă) a nodurilor aeriene de transport din rețeaua TEN-T. Aeroportul Internațional Sibiu este regie autonomă, funcționând sub autoritatea Consiliului Județean Sibiu. Acesta asigură zboruri spre și de la București, la care se adaugă un număr de 10 destinații străine (Londra, Madrid, Dortmund, Memmingen, Nurnberg, Karlsruhe Baden-Baden, Munchen, Viena, Veneția, Dublin) și 3 destinații de vacanță (Hurghada - Egipt, Antalya - Turcia, Skiathos - Grecia).

2. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE

2.1. Principalii indicatori macroeconomici de la nivel județean

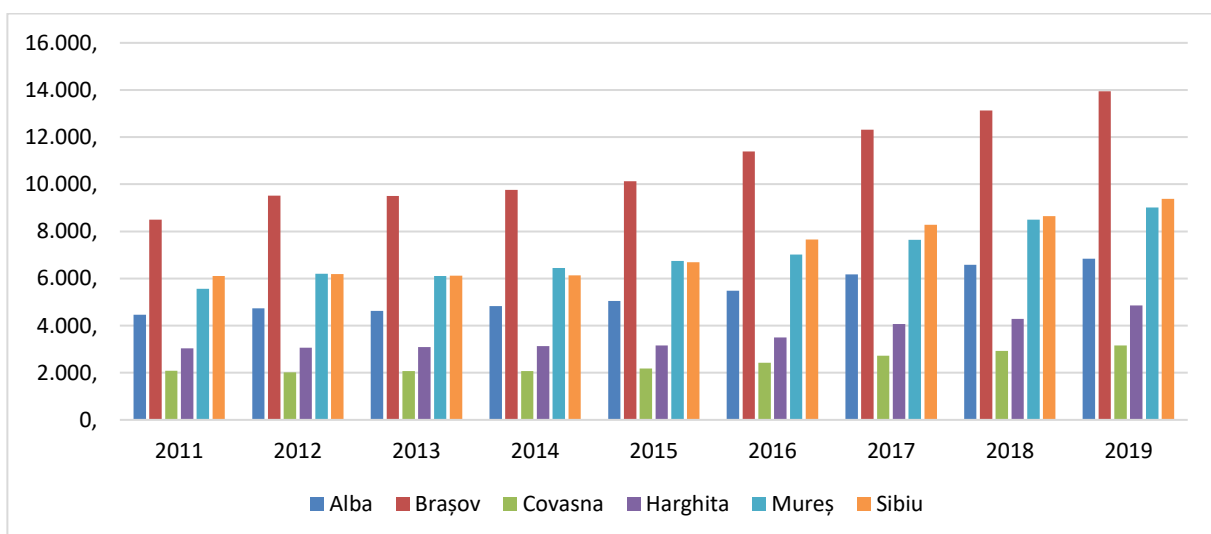
Conform EUROSTAT, PIB-ul județean a atins în anul 2019, ultimul pentru care există astfel de informații statistice, valoarea de 9.375,7 milioane euro în standarde ale puterii de cumpărare (SPC/PPS), marcând o creștere accelerată, de 34,1%, față de anul 2011. Din acest punct de vedere, județul Sibiu avea o contribuție de 20% la PIB-ul regiunii și era depășit de județul Brașov (cu o contribuție de 30%), respectiv urmat îndeaproape de județul Mureș, cu o contribuție de 19%. Putem observa existența unui decalaj substanțial față de județele Covasna (7%) și Harghita (10%), determinat de o mai puternică dezvoltare economică a județelor Sibiu și Brașov, bazată pe activități cu valoare adăugată mare.

Fig. 2.1 CONTRIBUȚIA JUDEȚELOR LA PIB-UL REGIUNII CENTRU (PPS), 2019

Sursa: Eurostat

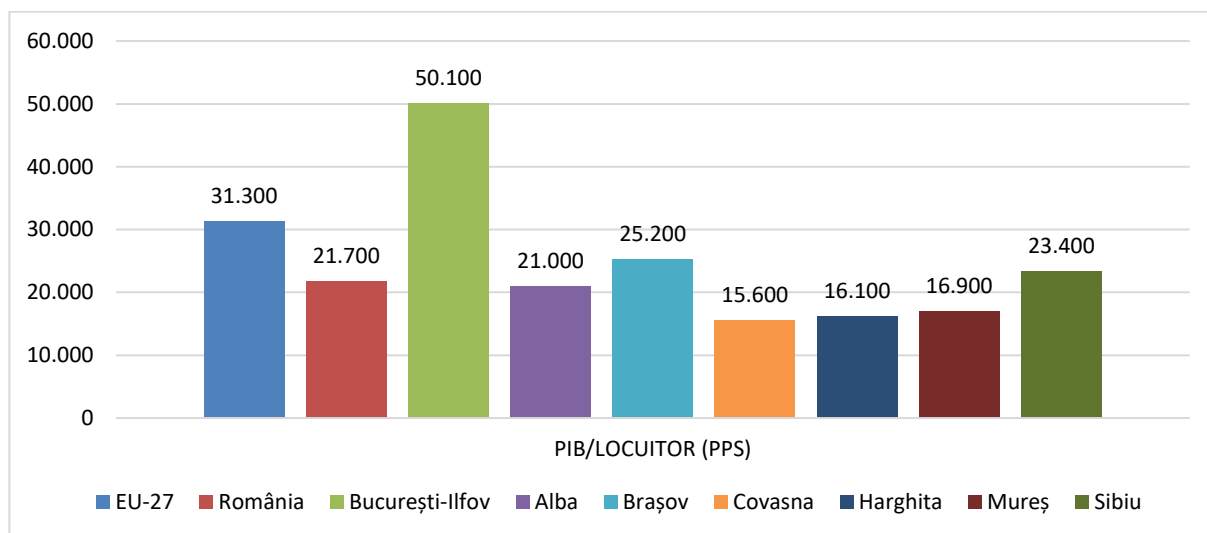
Fig. 2.2 EVOLUȚIA PRODUSUL INTERN BRUT (PPS) ÎN REGIUNEA CENTRU, 2011-2019

Sursa: Eurostat

Valoarea indicatorului PIB/locuitor (PPS) a înregistrat în anul 2019 o cifră de 23.400 euro în județul Sibiu, mai mare cu 18,8% decât media regională (19.700 euro), ocupând astfel a doua poziție la nivel regiunii Centru și fiind depășit doar de Brașov. Raportat la media națională (21.700 euro), valoarea acestui indicator pentru județul Sibiu a fost cu 7,8% mai mare. Indicatorul era cu 28,8% mai mic față de valoarea medie a UE 27.

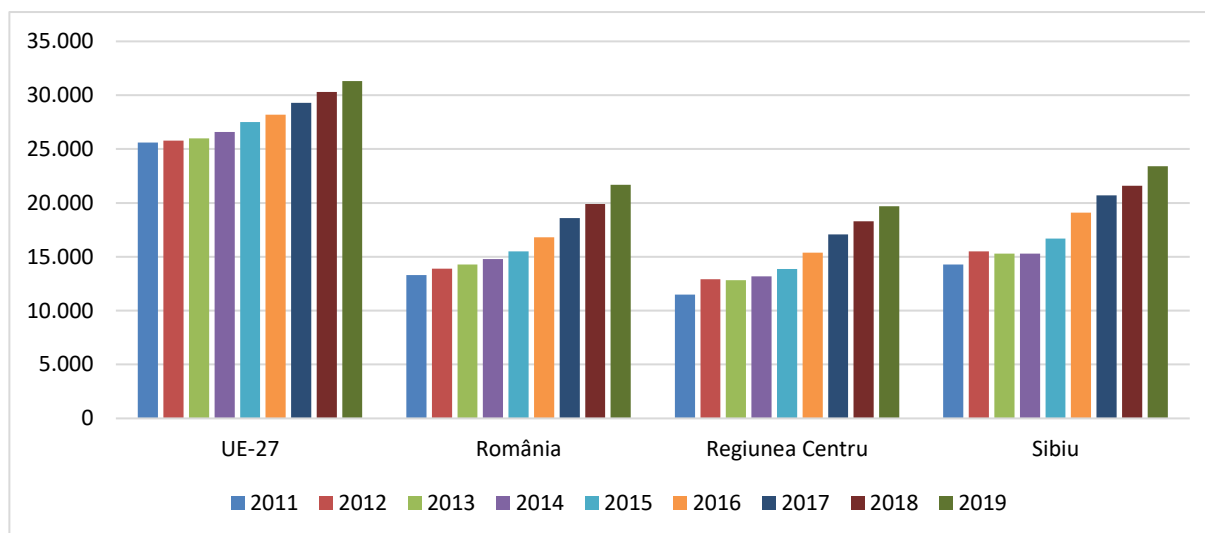
Fig. 2.3 PIB/LOCUITOR (PPS), 2019

Sursa: Eurostat

Dintr-o perspectivă comparativă și dinamică, în perioada 2011-2019, tendința generală a fost de creștere a PIB, însă cu mici scăderi în 2013-2014 (mai ales în contextul în care creșterile între 2011-2014 au avut un ritm destul de lent). Creșteri semnificative se observă între 2015 și 2016. Astfel, PIB-ul județean/locuitor a crescut, în termeni comparabili ai puterii de cumpărare, cu 63,6% între 2011 și 2019, sub rata de creștere de la nivel regional (+71,6%), însă peste cea națională (+63,2%) și peste cea de la nivelul U.E.-27 (+22,3%). Așadar, putem observa clar reducerea discrepanțelor de dezvoltare economică față de standardele europene, mai ales dacă avem în vedere că PIB/locuitor județean atinge doar 55,9% din media U.E. în anul 2011 și a ajuns la circa 74,8% în anul 2019, tendință care a continuat, cel mai probabil, până în anul 2020, când trendul a devenit incert, pe fondul manifestării primelor efecte economice ale pandemiei de Covid-19.

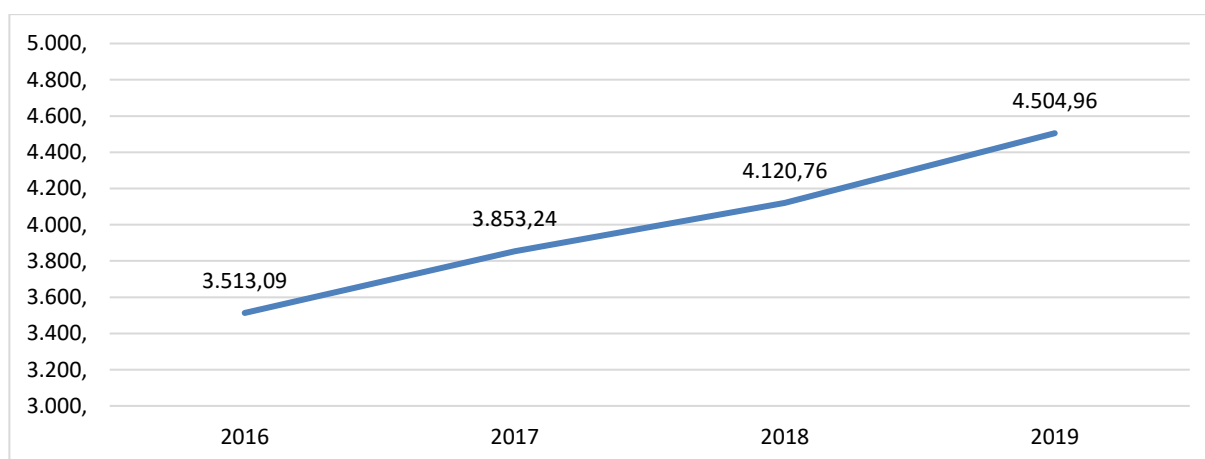
Fig. 2.4 DINAMICA PIB/LOCUIITOR (PPS) LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2011-2019

Sursa: Eurostat

Făcând referire la Valoarea Adăugată Brută (VAB) la prețuri de bază, un indicator care reflectă și mai real performanțele economice ale județului, Sibiu a înregistrat o valoare de 4.504 milioane euro în anul 2019, în creștere cu 28,2% față de anul 2016. În același interval, valoarea acestui indicator a crescut cu 32,3% la nivel național și cu 31,7% la nivelul regiunii Centru. În 2019, județul se plasa pe locul II la nivel regional din perspectiva VAB, la o distanță relativ mică față de prima poziție, ocupată de Brașov. Dinamica pozitivă din perioada analizată indică nu numai o creștere a volumului de activitate, reflectată și de evoluția PIB-ului, ci și a gradului de valorificare superioară a resurselor materiale și umane. Așadar, este de remarcat o tendință de creștere a ponderii atât a produselor, cât și a serviciilor cu o valoare adăugată mare.

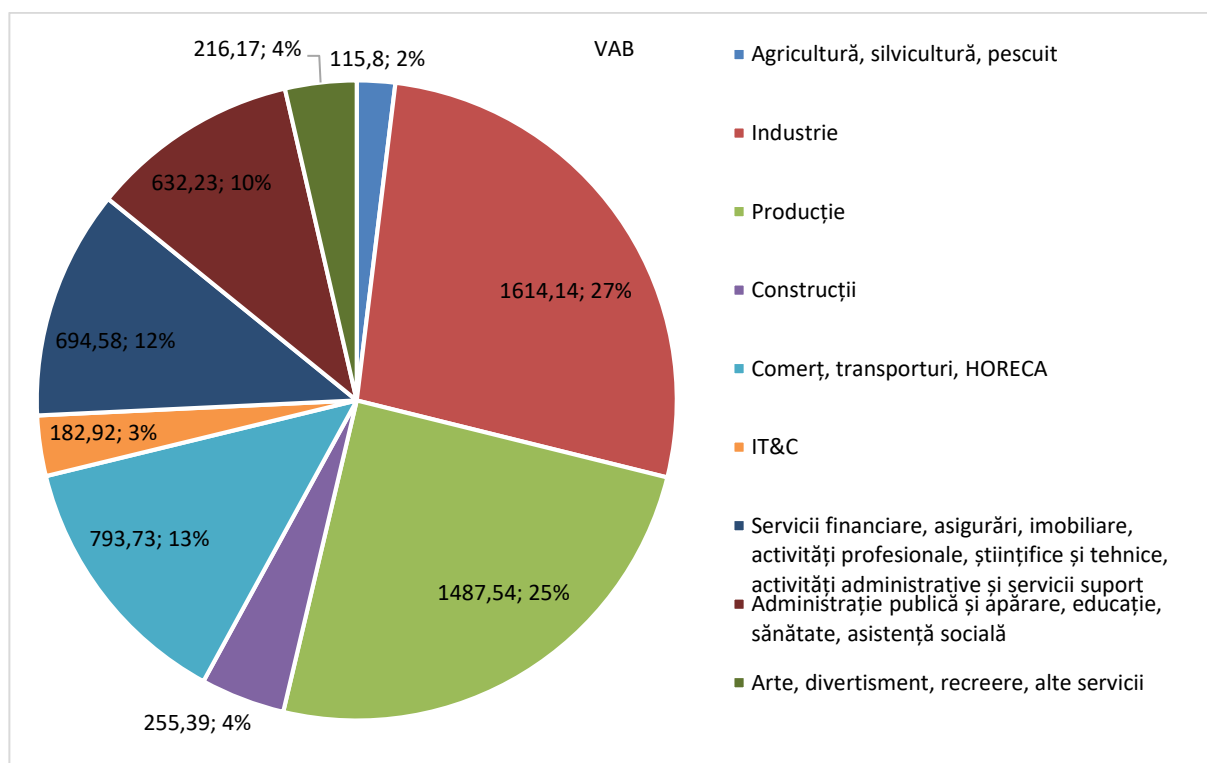
Fig. 2.5 DINAMICA VAB LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2016-2019

Sursa: Eurostat

Urmând o abordare structurală, este remarcabil faptul că două domenii generează jumătate din valoarea adăugată în județ, după cum urmează: industrie (26,9%) și producție (24,8%). O pondere semnificativă în valoarea adăugată în județ o ocupă și comerțul, transporturile și HORECA (împreună generează 13,3%), alături de serviciile financiare, asigurări, imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități administrative și servicii suport (care generează împreună 11,6%) și administrația publică și apărare, educație, sănătate, asistență socială (care generează împreună 10,6%). Este de remarcat și contribuția minusculă pe care sectorul IT&C o aduce în valoarea adăugată (numai 3%), în contextul în care această industrie poate propulsa județul (cum a fost și cazul altor județe din țară, cum ar fi Cluj, Timișoara și Iași, respectiv capitala țării - București) prin veniturile uriașe și forța de muncă foarte căutată (pe fondul cunoștințelor deținute, în cerere tot mai mare pe piața națională și mai ales globală) pe care sectorul le aduce cu sine.

Fig. 2.6 STRUCTURA VALORII ADĂUGATE BRUTE ÎNREGISTRATE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2019

Sursa: Eurostat

Raportat la anul 2016, se poate observa că în anul 2019, valoarea adăugată brută a crescut cel mai mult (68,2%) în cazul administrației publice și apărării, educației, sănătății și asistenței sociale (impulsionare venită pe fondul veniturilor în creștere, din fonduri europene și guvernamentale) și al artelor, divertismentului, recreerii și altor servicii (42,3%), fapt justificat prin atenția tot mai mare care se acordă industriilor culturale și creative la nivelul Uniunii Europene și implicit și al României. Creșteri considerabile

au existat și în cazul domeniilor comerț, transport, horeca (29%), IT&C (28,3% - pe fondul cererii în creștere pentru soluții IT&C, în contextul megatrendului de digitalizare), industrie (23%) și producție (21,2%), sectoare care au fost ajutate de prezența pe piața județeană ale unor puternice companii străine. O creștere bună (20,3%) se observă și în cazul serviciilor financiare, asigurărilor, imobiliarelor, activităților profesionale, științifice și tehnice și a activităților administrative plus servicii suport, acest domeniu fiind stimulat de o tendință de externalizare de către întreprinderi, instituții și chiar gospodării a unor servicii precum curățenia, paza, resursele umane, contabilitatea etc., dar și de o afirmare a așa-numitelor profesii libere (de ex. arhitectură, inginerie, proiectare, consultanță, etc.). Se remarcă și valoarea agăugată de agricultură, care a crescut cu 16,8%, impulsionată de subvenții și de investiții în capacități de producție, depozitare, procesare, etc. Valoarea adăugată de sectorul construcțiilor a înregistrat o creștere mai moderată, de numai 7,3%, pe fondul menținerii investițiilor publice în lucrări majore de infrastructură la un nivel modest, dar și a lipsei unei piețe de construcții rezidențiale puternice la nivel județean. În perioada de referință nu au fost înregistrate scăderi ale valorii adăugate în nici unul dintre domeniile pentru care Eurostat pune la dispoziție date.

2.2. Societățile comerciale din județ

În privința localizării, datele INS disponibile pentru fiecare localitate ne arată că majoritatea întreprinderilor active din județul Sibiu erau prezente, în anul 2020, în Municipiul Sibiu (56,7% din numărul total al întreprinderilor active), urmat de Mediaș (9,4%), Șelimbăr (6,2%), Cisnădie (5,3%) și Avrig (2,4%). În același timp, constatăm un număr redus de întreprinderi active la nivelul comunelor mici, precum Ludoș, Mihăileni, Bruuiu, Brădeni și Merghindeal (sub 10 entități).

Tabel 2.1 NUMĂRUL DE ÎNTEPRINDERI ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2020

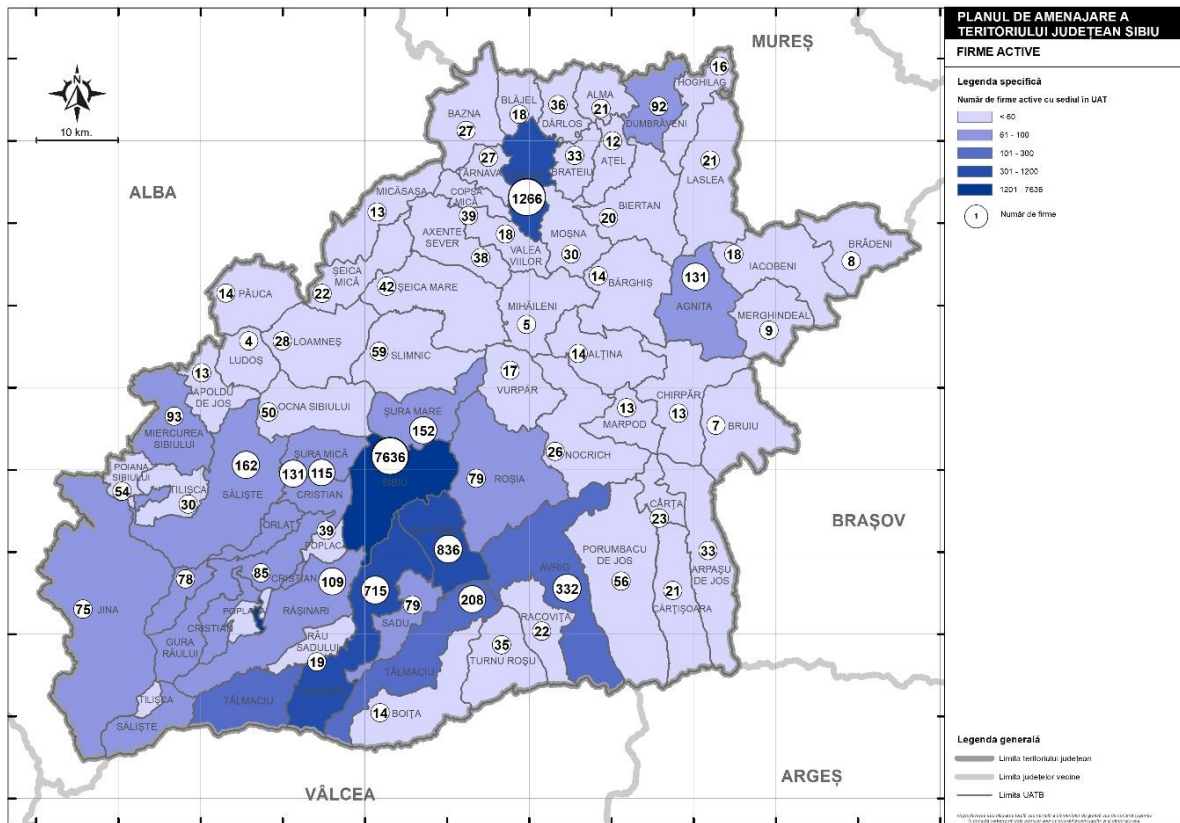
NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
1	AGNITA	131
2	ALMA	21
3	ALȚINA	14
4	APOLDU DE JOS	13
5	ARPAȘU DE JOS	33
6	AȚEL	12
7	AVRIG	332
8	AXENTE SEVER	38
9	BÂRGHIȘ	14
10	BAZNA	27

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
11	BIERTAN	20
12	BLĂJEL	18
13	BOIȚA	14
14	BRĂDENI	8
15	BRATEIU	33
16	BRUIU	7
17	CÂRȚA	23
18	CÂRȚIȘOARA	21
19	CHIRPĂR	13
20	CISNĂDIE	715
21	COPȘA MICĂ	39
22	CRISTIAN	131
23	DÂRLOS	36
24	DUMBRĂVENI	92
25	GURA RÂULUI	85
26	HOGHILAG	16
27	IACOBENI	18
28	JINA	75
29	LASLEA	21
30	LOAMNEȘ	28
31	LUDOȘ	4
32	MARPOD	13
33	MEDIAȘ	1266
34	MERGHINDEAL	9
35	MICĂȘASA	13
36	MIERCUREA SIBIULUI	93
37	MIHĂILENI	5
38	MOȘNA	30
39	NOCRICH	26
40	OCNA SIBIULUI	50
41	ORLAT	78
42	PĂUCA	14

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
43	POIANA SIBIULUI	54
44	POPLACA	39
45	PORUMBACU DE JOS	56
46	RACoviȚA	22
47	RĂȘINARI	109
48	RÂU SADULUI	19
49	ROȘIA	79
50	SADU	79
51	SĂLIȘTE	162
52	ȘEICA MARE	42
53	ȘEICA MICĂ	22
54	ȘELIMBĂR	836
55	SIBIU	7636
56	SLIMNIC	59
57	ȘURA MARE	152
58	ȘURA MICĂ	115
59	TĂLMACIU	208
60	TÂRNAVA	27
61	TILIȘCA	30
62	TURNU ROȘU	35
63	VALEA VIILOR	18
64	VURPĂR	17

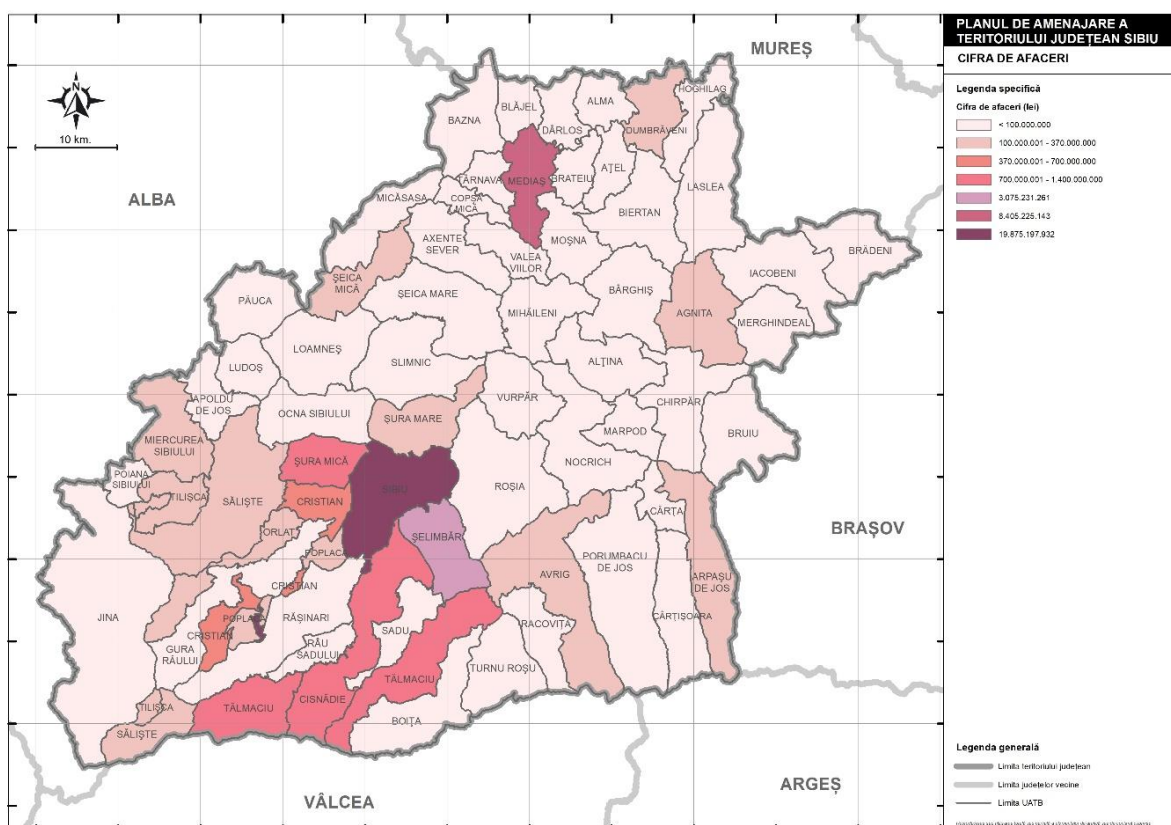
Sursa: INS, Fișele localităților pentru anul 2020

Fig. 2.7 ÎNTEPRINDERI ACTIVE ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele INS

Fig. 2.8 CIFRA DE AFACERI A ÎNTRERINDERILOR DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele INS

În ceea ce privește numărul de societăți comerciale sibiene prin raportare la diviziunile CAEN, în baza informațiilor TEMPO online, cele mai multe activau în anul 2021, în subdomeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor (12,8%), urmat de transporturi terestre și transporturi prin conducte (8,8%) și comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor (7,1%). De asemenea, un număr semnificativ de societăți comerciale remarcăm în subdomeniile construcțiilor de clădiri (5,9%), lucrărilor speciale de construcții (5,1%) și al tranzacțiilor imobiliare (4,3%). La polul opus, constatăm un număr redus de societăți (sub 10) în subdomeniile: extracției petrolului brut și a gazelor naturale, transporturi aeriene, captarea, tratarea și distribuția apei, industria metalurgică, pescuitul și acvacultura, colectarea și epurarea apelor uzate, etc.

Tabel 2.2 NUMĂRUL DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
1	01 Agricultură, vânătoare și servicii anexe	228
2	02 Silvicultură și exploatare forestieră	112

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
3	03 Pescuitul și acvacultura	5
4	06 Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	2
5	08 Alte activități extractive	17
6	09 Activități de servicii anexe extracției	7
7	10 Industria alimentară	269
8	11 Fabricarea băuturilor	16
9	13 Fabricarea produselor textile	56
10	14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	83
11	15 Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor	59
12	16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	113
13	17 Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	20
14	18 Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	48
15	20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	17
16	21 Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	8
17	22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	63
18	23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	67
19	24 Industria metalurgică	3
20	25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	201
21	26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	12
22	27 Fabricarea echipamentelor electrice	27
23	28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	36
24	29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	40
25	30 Fabricarea altor mijloace de transport	4
26	31 Fabricarea de mobilă	102
27	32 Alte activități industriale n.c.a.	78
28	33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	87
29	35 Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	30

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
30	36 Captarea, tratarea și distribuția apei	3
31	37 Colectarea și epurarea apelor uzate	7
32	38 Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	54
33	41 Construcții de clădiri	880
34	42 Lucrări de geniu civil	86
35	43 Lucrări speciale de construcții	762
36	45 Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	557
37	46 Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	1.044
38	47 Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	1.885
39	49 Transporturi terestre și transporturi prin conducte	1.305
40	51 Transporturi aeriene	3
41	52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	92
42	53 Activități de poștă și de curier	85
43	55 Hoteluri și alte facilități de cazare	358
44	56 Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	572
45	58 Activități de editare	48
46	59 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	35
47	60 Activități de difuzare și transmitere de programe	5
48	61 Telecomunicații	29
49	62 Activități de servicii în tehnologia informației	438
50	63 Activități de servicii informatice	80
51	64 Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	27
52	66 Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	173
53	68 Tranzacții imobiliare	634
54	69 Activități juridice și de contabilitate	292
55	70 Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	400
56	71 Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	462

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
57	72 Cercetare-dezvoltare	11
58	73 Publicitate și activități de studiere a pieței	175
59	74 Alte activități profesionale, științifice și tehnice	275
60	75 Activități veterinare	59
61	77 Activități de închiriere și leasing	99
62	78 Activități de servicii privind forța de muncă	86
63	79 Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	76
64	80 Activități de investigații și protecție	73
65	81 Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	163
66	82 Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	200
67	85 Învățământ	198
68	86 Activități referitoare la sănătatea umană	477
69	87 Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare	7
70	88 Activități de asistență socială, fără cazare	10
71	90 Activități de creație și interpretare artistică	95
72	91 Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	7
73	92 Activități de jocuri de noroc și pariuri	14
74	93 Activități sportive, recreative și distractive	151
75	95 Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	83
76	96 Alte activități de servicii	290

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În urma analizei datelor oferite de Institutul Național de Statistică, din perspectiva cifrei de afaceri a unităților locale active din județul Sibiu raportat la diviziunile CAEN, pentru anul 2021, remarcăm subdomeniul fabricării autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și a semiremorcilor (16% din cifra de afaceri totală a unităților sibiene), urmat de comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor (11,7%), comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete (10,6%) și transporturi terestre și transporturi prin conducte (8,4%). O pondere ridicată dețin și subdomeniile extracția petrolului și a gazelor naturale (6,3%), respectiv fabricarea echipamentelor electrice (5,9%). De partea

cealaltă, cele mai reduse proporții raportat la cifra de afaceri (sub 1%) se înregistrează în cazul: transporturilor aeriene, pescuitului și acvaculturii, cercetării-dezvoltării, industriei metalurgice, colectării și epurării apelor uzate, activităților de difuzare și transmitere de programe, etc.

Tabel 2.3 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021

NR. CRT.	GRUPE CAEN	CIFRA DE AFACERI (LEI)
1	01 Agricultură, vânătoare și servicii anexe	307,537,591
2	02 Silvicultură și exploatare forestieră	238,218,236
3	03 Pescuitul și acvacultura	583,286
4	06 Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	3,079,052,168
5	08 Alte activități extractive	61,044,432
6	09 Activități de servicii anexe extracției	150,662,444
7	10 Industria alimentară	1,576,500,390
8	11 Fabricarea băuturilor	65,361,817
9	13 Fabricarea produselor textile	309,466,527
10	14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	129,443,545
11	15 Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor	553,724,719
12	16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	284,326,254
13	17 Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	290,787,227
14	18 Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor	35,839,444
15	20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	379,825,657
16	21 Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	15,897,869
17	22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	774,254,033
18	23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	400,816,165
19	24 Industria metalurgică	3,637,073
20	25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	853,981,049
21	26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	1,144,540,331
22	27 Fabricarea echipamentelor electrice	2,903,641,050
23	28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	1,263,777,324

NR. CRT.	GRUPE CAEN	CIFRA DE AFACERI (LEI)
24	29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	7,836,795,508
25	30 Fabricarea altor mijloace de transport	34,224,083
26	31 Fabricarea de mobilă	95,891,000
27	32 Alte activități industriale n.c.a.	83,480,293
28	33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	92,396,997
29	35 Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	353,980,660
30	36 Captarea, tratarea și distribuția apei	123,680,265
31	37 Colectarea și epurarea apelor uzate	6,174,140
32	38 Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	381,829,540
33	41 Construcții de clădiri	1,803,350,617
34	42 Lucrări de geniu civil	641,934,901
35	43 Lucrări speciale de construcții	1,183,283,245
36	45 Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	951,823,155
37	46 Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	5,191,700,537
38	47 Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	5,741,972,737
39	49 Transporturi terestre și transporturi prin conducte	4,139,563,635
40	51 Transporturi aeriene	109,762
41	52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	260,893,486
42	53 Activități de poștă și de curier	467,887,780
43	55 Hoteluri și alte facilități de cazare	207,494,242
44	56 Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	531,160,724
45	58 Activități de editare	30,542,101
46	59 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	7,698,050
47	60 Activități de difuzare și transmitere de programe	581,187
48	61 Telecomunicații	122,140,221
49	62 Activități de servicii în tehnologia informației	672,212,615
50	63 Activități de servicii informatice	43,817,699

NR. CRT.	GRUPE CAEN	CIFRA DE AFACERI (LEI)
51	64 Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	n.a.
52	66 Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	n.a.
53	68 Tranzacții imobiliare	537,081,180
54	69 Activități juridice și de contabilitate	64,922,848
55	70 Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	203,445,138
56	71 Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	427,351,543
57	72 Cercetare-dezvoltare	2,310,319
58	73 Publicitate și activități de studiere a pieței	93,726,521
59	74 Alte activități profesionale, științifice și tehnice	69,833,396
60	75 Activități veterinare	30,958,241
61	77 Activități de închiriere și leasing	84,670,887
62	78 Activități de servicii privind forța de muncă	48,602,622
63	79 Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	23,285,306
64	80 Activități de investigații și protecție	173,379,678
65	81 Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	93,819,596
66	82 Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	287,693,706
67	85 Învățământ	46,425,567
68	86 Activități referitoare la sănătatea umană	362,528,629
69	87 Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare	4,955,679
70	88 Activități de asistență socială, fără cazare	8,064,012
71	90 Activități de creație și interpretare artistică	11,710,003
72	91 Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	2,313,318
73	92 Activități de jocuri de noroc și pariuri	219,162,960
74	93 Activități sportive, recreative și distractive	110,909,549
75	95 Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	28,301,446

NR. CRT.	GRUPE CAEN	CIFRA DE AFACERI (LEI)
76	96 Alte activități de servicii	44,073,302

Sursa: INS. Informații despre unitățile locale active în anul 2021.

Prin raportare la numărul de angajați, datele INS arată că în 2021, cei mai mulți salariați activau în: comerț (13,1% din totalul salariaților la nivel județean), urmat de industria fabricării autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (9,7%) și construcții (7%). În același timp, industria metalurgică, activitățile de producție cinematografică și televiziune, transporturile aeriene, colectarea și epurarea apelor uzate, asigurările și fabricarea altor mijloace de transport înregistrau sub 100 de angajați.

Tabel 2.4 NUMĂRUL DE SALARIAȚI DIN UNITĂȚILE LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE GRUPE CAEN, 2021

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR DE SALARIAȚI
1	01 Agricultură, vânătoare și servicii anexe	998
2	02 Silvicultură și exploatare forestieră	1.127
3	03 Pescuit și acvacultură	
4	06 Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	1.175
5	08 Alte activități extractive	436
6	09 Activități de servicii anexe extracției	761
7	10 Industria alimentară	4.518
8	11 Fabricarea băuturilor	304
9	13 Fabricarea produselor textile	1.728
10	14 Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	2.251
11	15 Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	4.432
12	16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	918
13	17 Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	614
14	18 Tipărire și reproducerea pe suport și înregistrările	261
15	20 Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	315
16	21 Fabricarea produselor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	168
17	22 Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	1.934
18	23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	1.091

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR DE SALARIAȚI
19	24 Industria metalurgică	8
20	25 Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	3.068
21	26 Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	2.861
22	27 Fabricarea echipamentelor electrice	6.458
23	28 Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	2.854
24	29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	13.765
25	30 Fabricarea altor mijloace de transport	87
26	31 Fabricarea de mobilă	831
27	32 Alte activități industriale n.c.a.	434
28	33 Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	343
29	35 Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	942
30	36 Captarea, tratarea și distribuția apei	1.012
31	37 Colectarea și epurarea apelor uzate	67
32	38 Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile;	1.043
33	39 Activități și servicii de decontaminare	
34	41 Construcții de clădiri	9.897
35	42 Lucrări de geniu civil	
36	43 Lucrări speciale de construcții	
37	45 Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	18.476
38	46 Comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	
39	47 Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	
40	49 Transporturi terestre și transporturi prin conducte	6.435
41	51 Transporturi aeriene	63
42	52 Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	914
43	53 Activități de poștă și de curier	1.461
44	55 Hoteluri și alte facilități de cazare	4.999
45	56 Restaurante și alte activități de servicii de alimentație	
46	58 Activități de editare	698

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR DE SALARIAȚI
47	59 Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	49
48	60 Activități de difuzare și transmitere de programe	
49	61 Telecomunicații	854
50	62 Activități de servicii în tehnologia informației;	2.948
51	63 Activități de servicii informatice	
52	64 Intermedieri financiare, cu excepția activităților de asigurări și ale fondurilor de pensii	1.028
53	65 Activități de asigurări, reasigurări și ale fondurilor de pensii (cu excepția celor din sistemul public de asigurări sociale)	78
54	66 Activități auxiliare intermedierilor financiare, activități de asigurare și fonduri de pensii	321
55	68 Tranzacții imobiliare	699
56	69 Activități juridice și de contabilitate	3.664
57	70 Activități ale direcțiilor (centralelor), birourilor administrative centralizate; activități de management și de consultanță în management	
58	71 Activități de arhitectură și inginerie; activități de testări și analiză tehnică	
59	72 Cercetare-dezvoltare	
60	73 Publicitate și activități de studiere a pieței	
61	74 Alte activități profesionale, științifice și tehnice	
62	75 Activități veterinare	
63	77 Activități de închiriere și leasing	7.267
64	78 Activități de servicii privind forța de muncă	
65	79 Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	
66	80 Activități de investigații și protecție	
67	81 Activități de peisagistică și servicii pentru clădiri	
68	82 Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	
69	85 Învățământ	
70	86 Activități referitoare la sănătatea umană	8.855
71	87 Servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială, cu cazare	
72	88 Activități de asistență socială, fără cazare	

NR. CRT.	GRUPE CAEN	NUMĂR DE SALARIAȚI
73	90 Activități de creație și interpretare artistică	2.010
74	91 Activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale	
75	92 Activități de jocuri de noroc și pariuri	
76	93 Activități sportive, recreative și distractive	
77	95 Reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc	1.260
78	96 Alte activități de servicii	

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește sectorul agricol, datele INS arată că în 2021 funcționau 228 de unități locale active care desfășurau activități agricole, vânătoare și/sau servicii anexe (cu 94,8% mai multe decât în 2011), 112 unități locale active care se ocupau cu silvicultura și exploatarea forestieră (cu o unitate mai mult decât în 2011), respectiv 5 unități locale active în subdomeniul pescuitului și acvaculturii (cu o unitate mai puțin decât în 2011). Per total, unitățile active în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului reprezentau doar 2,3% din totalul unităților locale active sibiene.

Datele furnizate de INS în 2021 în ceea ce privește unitățile locale active din sectorul industrial, la nivelul județului Sibiu, relevă existența unui număr de 1.529 de unități cu profil industrial, cu 19,2% mai mult decât în 2011, cu o pondere de 10,4% din totalul de unități locale active sibiene. Din perspectiva analizei pe subdomenii de activitate, cele mai multe unități activau în industria alimentară (18% din totalul unităților locale active în industrie), urmată de industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (13%), respectiv în industria prelucrării lemnului și fabricarea produselor din lemn (7%). Un număr redus de unități active (sub 10 unități) se regăseau în industria extracției petrolului și a gazelor naturale, captării, tratării și distribuției apei, industria metalurgică, fabricarea altor mijloace de transport etc.

Aceleași date arată ca la nivelul sectorului de construcții erau prezente 1.728 de unități active (11,7% din total), în creștere față de anul 2011 cu 69,7%. Comparativ cu statistica unităților active în construcții din 2011, în 2021 numărul acestora cunoștea creșteri însemnate, astfel: de 81,8% în cazul construcțiilor de clădiri, de 61,1% în cazul lucrărilor speciale de construcții, respectiv de 40,9% în cazul lucrărilor de geniu civil. Conform datelor INS, în 2021, în sectorul de servicii activau cele mai multe societăți sibiene, mai exact 11.073 de unități locale active, care reprezentau 75,4% din totalul de unități locale active din județ. Se constată astfel o creștere a acestora cu 53,8% față de 2011. Dintre acestea, cele mai multe activau în subdomeniul comerț și reparații de autovehicule și motociclete, cu o pondere 31,4% din totalul unităților cu profil servicii. De asemenea, activitățile de servicii profesionale și științifice reprezentau 15,1%, transporturile 13,4% și

HORECA 8,3%, în timp ce activitățile turistice aveau o reprezentativitate de doar 0,5% din perspectiva analizei.

În anul 2021, domeniul financiar și de asigurări a fost reprezentat în teritoriu prin intermediul a 200 de unități locale active, cu 48,1% mai multe decât în 2011, când numărul acestora era de 135, arată datele INS. Dintre acestea, pe subdomenii de activitate, 173 desfășurau activități auxiliare intermediarilor financiare și asigurări (cu 81 de unități mai mult decât în 2011), iar 27 desfășurau activități de intermediere financiară (cu 17 unități mai puțin decât în 2011).

După forma de proprietate, datele oferite de Inspectoratul Teritorial de Muncă în raportul care cuprinde lista angajatori activi din județul Sibiu pentru anul 2022 indică existența a 25.043 de angajatori activi din care 23.595 de entități se aflau în proprietate privată, 1.413 se aflau în proprietatea statului, respectiv 35 se aflau în proprietate mixtă. Comparativ cu anul 2014, când se înregistra un număr de 13.361 angajatori activi, numărul entităților aflate în proprietate privată a crescut cu 86,8%, iar a celor aflate în proprietatea statului cu 102,1%. De asemenea, numărul entităților aflate în proprietate mixtă a crescut cu 5 unități în perioada cu pricina.

Analiza structurii juridice a societăților din județul Sibiu, conform datelor furnizate de Oficiul Registrului Comerțului Sibiu pentru anul 2022, arată că din cele 26.858 de societăți active juridic, 26.505 erau constituite sub formă societăți cu răspundere limitată, 209 erau societăți pe acțiuni, 40 societăți în nume colectiv, 36 societăți cooperative, 30 cooperative agricole, 12 societăți în comandită simplă, 12 regii autonome, și o cooperativă de credit. În același timp, la nivelul județului existau 9.773 de mici afaceri organizate juridic sub formă de persoane fizice autorizate/ întreprinderi individuale sau întreprinderi familiale.

În ceea ce privește datele oferite de ITM în raportul care cuprinde lista angajatori activi din județul Sibiu pentru anul 2022, din cei 25.043 de angajatori, 20.911 erau societăți comerciale, 296 autorități sau instituții publice, 2 companii naționale, 109 fundații, 1 instituție de credit, 31 întreprinderi familiale, 675 întreprinderi individuale, 2 misiuni diplomatice, 1 organizație patronală, 20 organizații sindicale, 544 asociații cu personalitate juridică, 19 organizații sindicale, 827 persoane fizice autorizate, 99 persoane fizice, 419 profesii exercitate în baza unor legi speciale, 13 regii autonome, 8 reprezentante în România a unor persoane juridice străine, 29 societăți cooperative, 7 societăți naționale și 1.051 de alte persoane juridice. Prin comparație cu numărul angajatorilor activi din 2014, se constată creșteri ale numărului de angajatori organizați sub formă de societăți comerciale (cu 93,2%), autorități sau instituții publice (cu 6%), fundații (cu 50,6%), întreprinderi familiale (cu 68,4%), întreprinderi individuale (cu 69%), asociații cu personalitate juridică (cu 80,7%), persoane fizice (cu 100%), persoane fizice autorizate (cu 100,4%), profesii exercitate în baza unor legi speciale (cu 35,9%), reprezentante în România a unor persoane juridice străine (cu 80%), societăți

cooperative (30,4%). A scăzut, în schimb, numărul regiilor autonome care activau cu preponderență în domeniul silviculturii, de la 18 unități în 2014 la 13 unități în 2022.

Statistica societăților cu participare străină la capital din luna decembrie 2022, publicată de ONRC pe site-ul oficial al instituției, relevă faptul că soldul societăților cu participare străină la capital existent la 31 decembrie 2021, la nivelul județului Sibiu, era de 5.447 societăți. Județul Sibiu se clasa astfel pe locul 9 la nivel național din perspectiva numărului de societăți cu participare străină la capital. În privința valorii capitalului social subscris societăților sibiene în perioada 1991-2021, aceasta se ridica la 2.613.818,7 mii lei (647.256,4 mii euro) în 2021 și situa județul Sibiu pe locul 13 în ierarhia națională. Prin comparație cu situația existentă la finalul anului 2011, numărul societăților cu participare străină la capital înregistra o creștere de 45,3%. În același timp, valoarea capitalului social subscris înregistra o creștere însemnată de 132,8% în lei, respectiv de 102,4% în euro.

După tipul de capital, datele oferite de Oficiul Registrului Comerțului Sibiu pentru anul 2022 indică existența a 26.858 de firme active din punct de vedere juridic la nivelul județului Sibiu, dintre care 24.220 dețineau capital privat autohton 100%, 1.599 capital privat străin 100%, 875 capital privat (autohton + străin), 44 capital integral de stat, 23 capital mixt (stat 50% și peste 50% + privat românesc) și 3 aveau capital mixt (stat+privat autohton + privat străin).

În contextul analizei structurii întreprinderilor din județul Sibiu pe clase de mărime, conform datelor INS, raportat la finalul anului 2021, constatăm că din numărul total al unităților locale active: 13.116 erau microîntreprinderi (89,3%), 1.254 erau întreprinderi mici (8,5%), 238 întreprinderi mijlocii (1,6%) și 67 întreprinderi mari (0,4%). Prin comparație cu structura întreprinderilor pe clase de mărime la finalul anului 2011, numărul microîntreprinderilor a crescut cu 60%, al întreprinderilor mici cu 3,2% și al întreprinderilor mari cu 19,6%. În schimb, numărul întreprinderilor mijlocii a scăzut cu 14%.

Structura pe țări a firmelor cu capital străin este realizată și actualizată lunar de ONRC și cuprinde statistici la nivel național. Conform datelor centralizate de ONRC în Statistica societăților cu participare străină la capital din luna decembrie 2022, care este publică pe site-ul oficial al instituției, clasamentul primelor 50 de țări după participarea străină a capitalului social total subscris, în perioada 1991-2021, este condus de Olanda (cu 5.681 societăți și 35.585.630 mii lei capital social subscris), Austria (cu 8.084 de societăți și 18.516.778 mii lei capital social subscris), Germania (24.165 societăți și 17.524.135 mii lei capital social subscris), Cipru (6.330 societăți și 19.600.568 mii lei capital social subscris) și Italia (50.625 societăți și 12.191.335 mii lei capital social subscris).

Conform datelor publice pe site-ul listafirme.ro, la nivelul județului Sibiu, în 2021 erau prezente 965 de firme cu capital străin subscris, comparativ cu anul 2011, când doar 524 de firme beneficiau de capital străin. Pe țări, cea mai semnificativă prezență la capitalul social al societăților din județul Sibiu, din perspectiva numărului de societăți care beneficiau de capital străin, venea din Germania (42,6%), Italia (12,2%) și Austria

(8,2%). De asemenea, o prezență însemnată la mediul de afaceri sibian mai remarcăm în cazul unor țări precum Olanda, Elveția, Franța, Turcia, Belgia sau Spania.

Tabel 2.5 STRUCTURA PE ȚĂRI A SOCIETĂȚILOR CU CAPITAL STRĂIN DIN JUDEȚUL SIBIU, 2022

NR. CRT.	ȚARA DE PROVENIENȚĂ A CAPITALULUI	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
1	Australia	2
2	Austria	80
3	Belgia	24
4	Bulgaria	1
5	Canada	4
6	Cehia	5
7	China	8
8	Cipru	12
9	Danemarca	2
10	Egipt	2
11	Elveția	39
12	Franța	38
13	Germania	412
14	Grecia	10
15	I. Virgine Brit.	1
16	India	2
17	Iordania	3
18	Iran	3
19	Irlanda	2
20	Israel	3
21	Italia	118
22	Liban	2
23	Luxemburg	7
24	Malta	5
25	Marea Britanie	6
26	Moldova	3
27	Norvegia	1

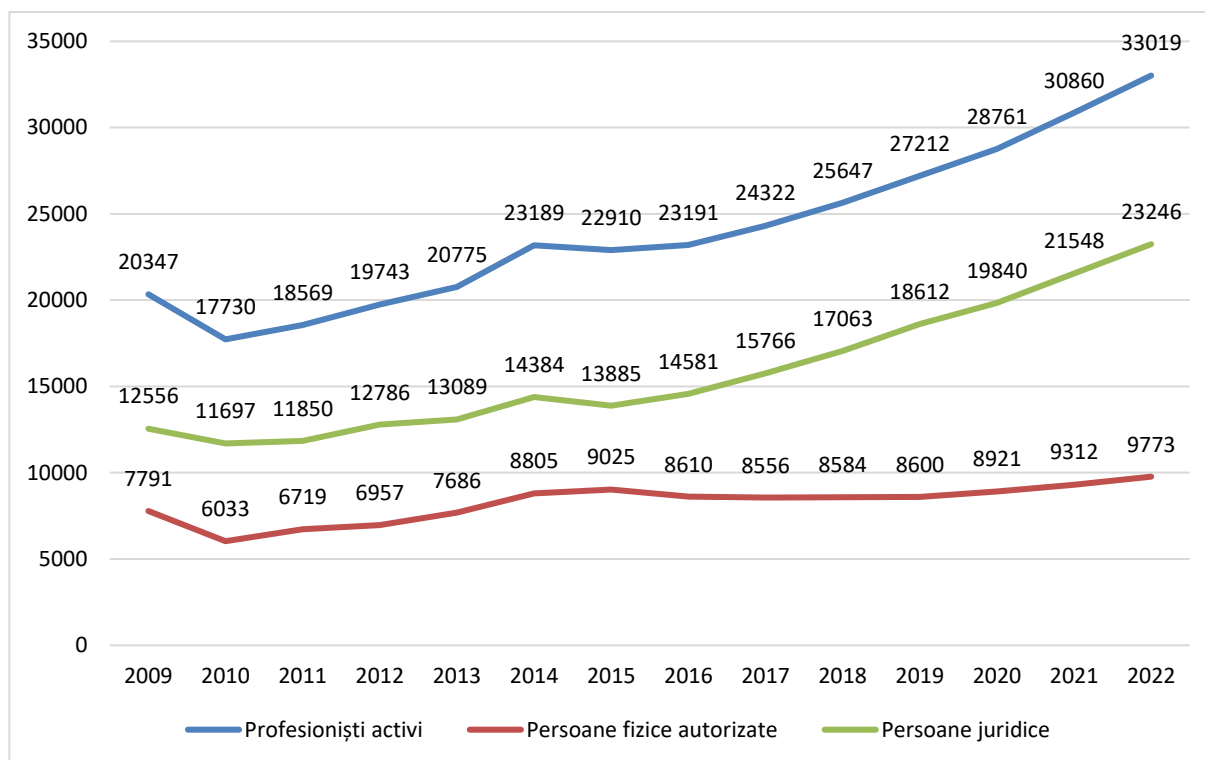
NR. CRT.	ȚARA DE PROVENIENȚĂ A CAPITALULUI	NUMĂR SOCIETĂȚI COMERCIALE
28	Olanda	58
29	Pakistan	1
30	Polonia	9
31	Portugalia	2
32	R. Arabă Siria	3
33	Rusia	4
34	SUA	8
35	Slovacia	4
36	Spania	20
37	Suedia	13
38	Tunisia	1
39	Turcia	30
40	Ucraina	4
41	Ungaria	9
42	Ucraina	4

Sursa: listafirme.ro

Dinamica înființărilor, suspendărilor și radierilor de firme

Conform datelor Oficiului Național al Registrului Comerțului, în județul Sibiu, la sfârșitul lunii decembrie 2022, erau activi 33.019 profesioniști (2,1% din totalul celor existenți la nivelul întregii țări), dintre care 9.773 erau persoane fizice autorizate, respectiv 23.246 erau persoane juridice. Raportat la anul 2009, primul pentru care există informații statistice în acest sens, numărul profesioniștilor activi juridic a crescut cu 62,3%. Numărul persoanelor fizice autorizate a crescut doar cu 25,4%, iar cel al persoanelor juridice a crescut, în aceeași perioadă, cu 85,1%.

Fig. 2.9 PROFESIONIȘTII ACTIVI JURIDIC ÎNREGISTRAȚI ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2009-2022

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

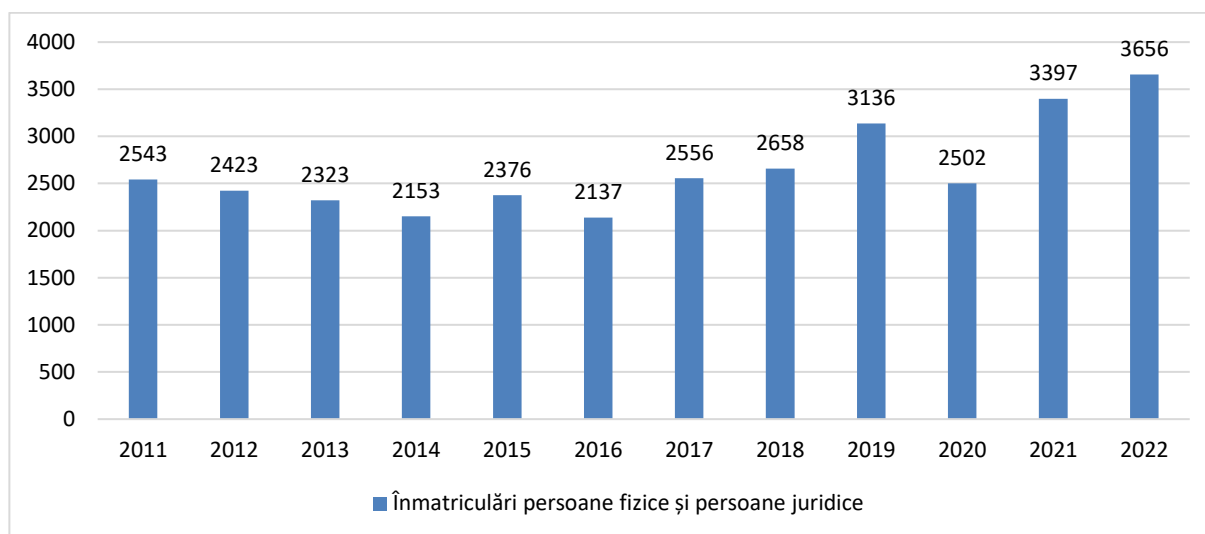
Tot în baza datelor furnizate de ORC, vedem că în perioada 01.01.2022 - 31.12.2022 au fost înmatriculate 3.656 de persoane fizice și juridice, dintre care 2.624 societăți cu răspundere limitată (71,8% din totalul înmatriculărilor), 935 persoane fizice autorizate (25,6%), 85 întreprinderi individuale (2,3%), 9 întreprinderi familiale, 2 cooperative agricole și 1 societate cooperativă. Astfel, au fost înmatriculate cu 7,6% mai multe persoane fizice și juridice comparativ cu 2021, când au existat 3.397 înmatriculări și cu 43,8% mai multe față de 2011, când au fost efectuate 2.542 înmatriculări.

La acestea se adaugă un număr de 1.120 întreprinderi de tip SRL-D care au fost înființate în județ până la data de 31.12.2022, dintre care 893 erau încă în funcțiune, în timp ce 227 fuseseră radiate. În curs de înființare existau 41 de SRL-D-uri, iar pentru 206 erau rezervate denumiri.

De asemenea, la data de 31.12.2022, în județul Sibiu existau 501 firme înființate de studenți, conform prevederilor HG nr. 166/2003, care reglementează facilitățile oferite studenților. Dintre acestea, 225 erau în funcțiune și peste jumătate din total (276) erau radiate. În anul 2022 nu a fost înființată nici o astfel de întreprindere.

În perioada 2011-2022, cele mai multe înmatriculări au fost efectuate în 2022 (3.566) și cele mai puține în 2016 (2.137). Privind imaginea de ansamblu, observăm fluctuații, fiindcă fiecare perioadă de creștere susținută a fost urmată de câte un an în care se înregistrau, brusc, mult mai puține înființări comparativ cu anul precedent.

Fig. 2.10 DINAMICA ÎNMATRICULĂRILOR, 2011-2022

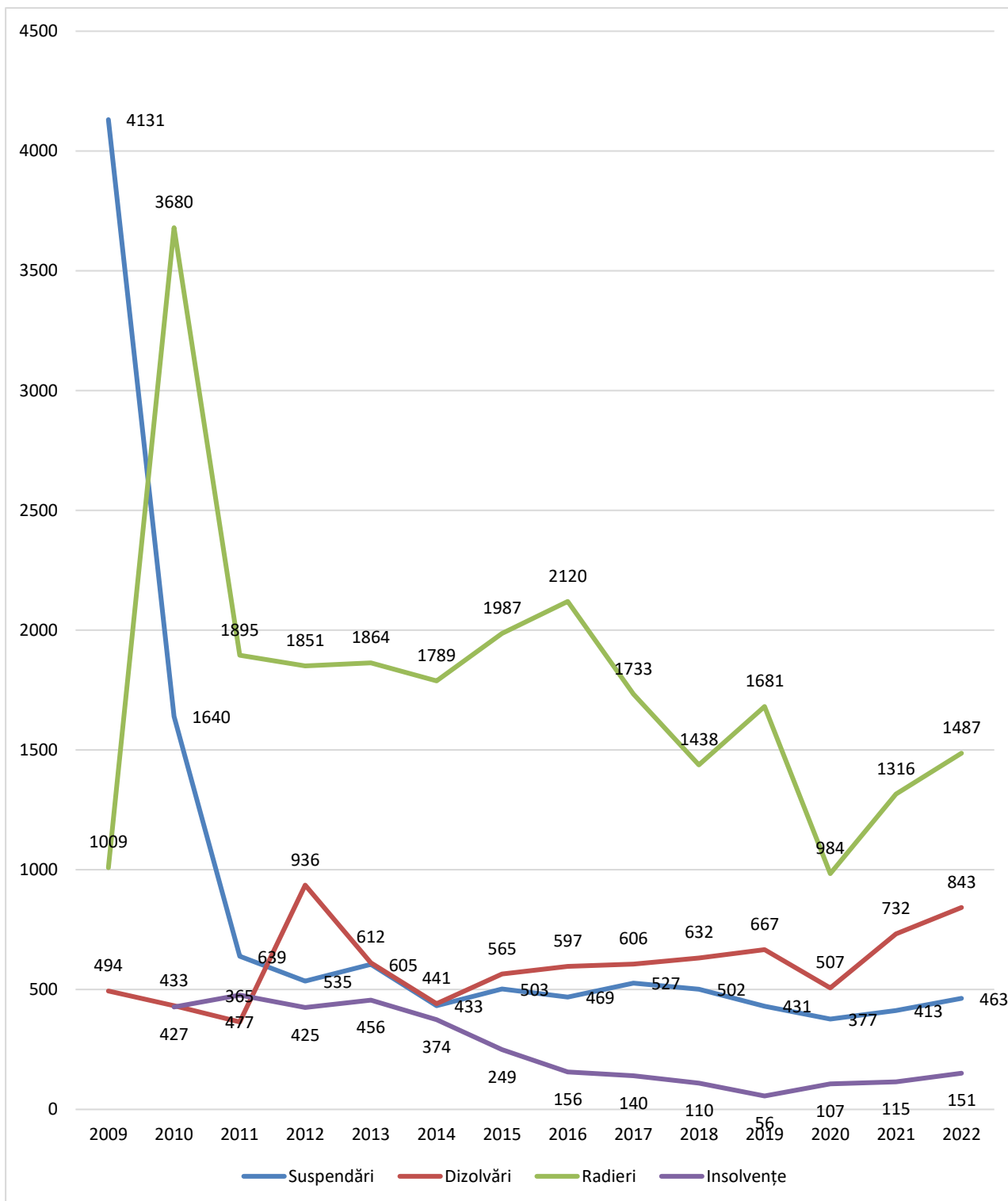

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

În anul 2022 au existat 463 suspendări (cu 38% mai puține față de 2011), la care se adaugă 843 dizolvări (cu 56,7% mai multe față de 2011), 1.487 radieri (cu 24,5% mai puține față de 2011) și 151 insolvențe (cu 68,3% mai puține față de 2011). Observăm totuși că aceste valori sunt mult mai mici cu cele înregistrate în perioada 2009-2011, fapt ce dovedește o îmbunătățire a peisajului antreprenorial din județul Sibiu și în special o stabilitate mai ridicată a actorilor economici, deși numărul dizolvărilor este destul de ridicat, acesta fiind cel mai problematic aspect la momentul de față.

Cele mai puține suspendării au avut loc în 2020, în timp ce cele mai multe s-au realizat în 2009. Privitor la dizolvări, aceștea au atins minimul istoric în 2011 și maximum în anul următor, 2012. Din perspectiva radiatorilor, cele mai multe s-au înregistrat în 2010 și cele mai puține în 2020, iar din perspectiva insolvențelor, anul 2020 a fost cel mai puțin afectat, comparativ cu 2011, când au fost înregistrate cele mai multe intrări în insolvență.

Fig. 2.11 DINAMICA SUSPENDĂRILOR, DIZVOLVĂRILOR, RADIERILOR ȘI INSOLVENȚELOR, 2011-2022

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului

2.3. Investițiile străine și comerțul exterior

Fonduri și entități de investiții din străinătate și parteneri externi de investiții

Judeul Sibiu nu găzduiește sediile unor fonduri de investiții, majoritatea acestora găsimu-se în București și în Cluj. Cu toate acestea, în județ se găsesc sucursale și agenții ale marilor bănci care administrează fonduri de investiții, precum BRD, OTP Bank sau Raiffeisen.

De asemenea, în Sibiu există numeroase proiecte și tranzacții în care au fost implicate diverse fonduri de investiții și care au condus la atragerea unor sume mari de capital în județ. Câteva dintre cele mai importante inițiative de pe teritoriul județului sunt prezentate mai jos.

În anul 2010, în calitate de acționar al Bursei din Sibiu, prin intermediul a două fonduri deschise de investiții (Omnitrust și Omninvest), SAI SIRA a sprijinit lansarea pieței spot și a contractelor futures pe indicele Dow Jones, produse care se tranzacționau la acel moment doar în USA și Sibiu. Acest demers a deschis calea spre oportunități noi pentru investitori, datorită posibilității de a iniția operațiuni de arbitraj inter-piețe, precum și de acoperire a riscului, la care se adăugau avantajele competitive pentru speculatorii care voiau să inițieze poziții în avans față de piața spot americană.

În anul 2019, fondul de investiții NEPI-Rockcastle, cel mai mare proprietar de malluri din România la acea vreme, a inaugurat centrul comercial Promenada Mall din Sibiu, care a însemnat o investiție de peste 70 milioane euro.

Tot în 2019, fondul de capital privat Innovation Platform Capital Investments LLC, înregistrat în Texas, a preluat o participație semnificativă, de 5,9% din compania Polisoano Pharmaceuticals SA, care opera fabrica de medicamente Polisoano din Sibiu, controlată de grupul Grampet. Valoarea nominală a participației a fost de peste 5,8 milioane lei. Anterior, în 2015, un alt fond de investiții achiziționase 25% din acțiunile Gupului Polisoano, cu suma de 30 milioane euro.

În mai 2022, dezvoltatorul Novarion S.A. a lansat prima clădire, un bloc cu 42 de apartamente, din proiectul The Lake Home, amplasat pe malul Lacului Binder din Sibiu. Proiectul a atras în jur de 3 milioane de euro prin două runde de finanțări de la fondul de investiții Meta Estate, și se bazează pe concepte inovatoare, inclusiv plata cu criptomonede prin Utrust. Conform fondatorului Novarion, investiția totală este de aproximativ 80 milioane euro și a deschis drumul spre piața de capital, prin atragerea a două runde de finanțări, de 500.000 euro, respectiv 2,5 milioane euro de la fondul de investiții anterior menționat, finanțări bancare de tip project finance, precum și finanțări participative de tip crowdfunding.

Transilvania Investments, unul dintre cele mai mari fonduri de investiții din România, este implicat în procesul de regenerare urbană a fostei platforme Independența Sibiu. Transilvania Investments deține pachetul majoritar al companiei ce are în administrare acest sit industrial. Prin Casa Albă Independența, compania ce deține terenul de 8,75 hectare de pe fosta platformă industrială, Transilvania Investments a demarat procese de consultare publică pentru ceea ce poate deveni unul dintre cele mai mari proiecte de regenerare a unui sit industrial din România. Terenul de pe fosta platformă industrială este utilizat, în

prezent, doar în proporție de sub 10%, prin spațiile ocupate de Tribunalul Sibiu și centrul de afaceri dezvoltat de companie în fostul corp administrativ.

Compa Sibiu este singurul emitent din eșalonul doi care are în acționariat cel mai mare fond suveran din lume – cel al Norvegiei. Fondul Suveran al Norvegiei a intrat în 2017 acționar la Compa Sibiu cu o participație de 2,2%, cea mai mare deținere procentuală a fondului cu active de circa 1.000 miliarde dolari.

Firma de investiții olandeză Maven 11 Capital a finanțat startup-ul crypto Elrond, inițiat la Sibiu, printr-o rundă de investiții seed de 1,9 milioane dolari, primită de români din partea Binance Labs, Electric Capital, NGC Partners, Maven 11 și Authorito Capital. În prezent, Elrond are sediul central în Malta, dar echipa de dezvoltare este la Sibiu.

Grupul de firme Karpaten Meat, un fond de investiții german, crește la Sibiu 6.500 de vaci de carne rasa Angus, după ce a investit 20 milioane euro pe piața locală. Acesta este deținut de mai mulți investitori germani și elvețieni și produce în sistem integrat carne de vită Angus, pe care apoi o vinde pe piețele din Germania, Elveția și România. De la intrarea pe piață, în 2008, și până în anul 2017, grupul de firme Karpaten Meat a investit în România în jur de 20 milioane euro în companiile pe care le deține pe plan local, potrivit reprezentanților companiei. Printre cele mai mari companii din grup se numără Karpaten Meat (cu activități în creșterea bovinelor), Karpaten Meat Trading (cu activități în comerțul cu animale vii) și Karpaten Meat Siebenbuergen (cu activități în comercializarea cărnii).

Conform platformei listafirme.ro, principalele companii din Sibiu (după cifra de afaceri) care au minim 50% capital străin cuprind: Continental Automotive Systems, Marquardt Schaltsysteme, Thyssenkrupp Bilstein, Grupo Antolin Sibiu, Simea Sibiu, Joyson Safety Systems Sibiu, Neveon România, Jaeggi Industries, Harting Ro Automotive și Harting România Manufacturing, Swoboda Sibiu, Somarest, Odu România Manufacturing, Ifm Efactor, Thimm Packaging, Kromberg & Schuber România Me, Kendrion Automotive Sibiu, Guhring, NTN SNR Rulmenți, Wenglor Electronic Innovation Lito, Hendrickson România, Fritzmeier Engineering, Bertrandt Engineering Technologies România, Cis Automotive, E.ON Dialog, Hipic Prod Impex, Formel D România și Raguse Medizinische Produkte România.

Francize

Județul Sibiu este gazda unora dintre cele mai puternice francize prezente în România, și anume: McDonald's, KFC și Re/Max. La acestea se adaugă multe alte francize mai mici, prezente nu doar în marile centre comerciale din județ (și în special în mall-urile din municipiul Sibiu), ci și în diverse locații strategice, care au un vad comercial bun. Între acestea, amintim: Spartan, Animax, Asian Box, Chopstix, Famous Waffles, Magnolia, Mesopotamia, My Geisha, Noodle Pack, Rigatoni, Salab Box, Spartan, Starbucks, Tucano Coffee și Ted's Coffee Co. Observăm, așadar, că sunt majoritare francizele de tip fast-food, urmate de cele care

comercializează băuturi pe bază de cafea. La acestea se adaugă și diverse benzinării operate în sistem de franciză, precum Mol.

De asemenea, la momentul elaborării prezentului studiu, platforma franciza.ro identifica 70 de oportunități de franciză în Sibiu, după cum urmează: 6 opțiuni cu nivel de investiție între 10.001 și 25.000 euro, 20 de oportunități cu nivel de investiție între 25.001 și 50.000 euro, 23 de variante cu nivel de investiție între 50.000 și 100.000 euro, 8 opțiuni cu nivel de investiție între 100.001 și 150.000 euro și 9 opțiuni între 150.001 și 250.000 euro, la care se adaugă 2 oportunități cu nivel de investiție între 250.001 și 500.000 euro.

Merită să amintim și faptul că Dabo Doner este prima franciză din Sibiu, care a devenit internațională. În prezent, Dabo Doner este prezent în 20 județe din țară, în Sibiu existând 5 locații din totalul de 52. La toate acestea se adaugă unitățile francizate din Ungaria (2) și Marea Britanie (1).

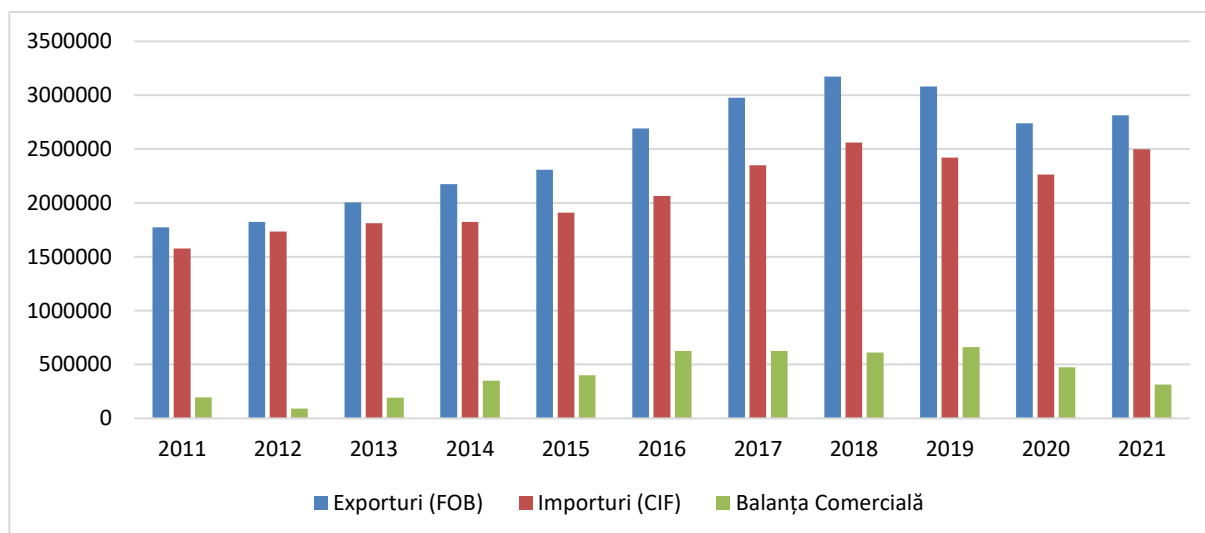
Exportatori

Principalii exportatori din Sibiu, cotați în topul celor mai mari 500 de exportatori locali în 2021, realizat de Ziarul Financiar, cuprind: Continental Automotive Systems, Takata Sibiu (actualul Joyson Safety Systems), Faurecia România, Marquardt GMBH, Marquardt Schaltsysteme, Simea Sibiu, Thyssenkrupp Bilstein, Compa, NTN-SNR Rulmenți, Swoboda Sibiu, Jaeggi Industries, Harting România Manufacturing, Ifm Efector, Kendrion Automotive, Kromberg & Schubert România Me, Retrasib, Phoenix Mecano Plastic, Grupo Antolin Sibiu, Harting Ro Automotive, Ifm Prover. Aceștia fac parte din cele 25.770 de companii din economia națională, care au exportat, în 2021, bunuri și servicii din România către diverse țări din lume, conform Institutului Național de Statistică.

Schimburi comerciale internaționale

Analizând comerțul exterior al județului Sibiu, pentru anul 2021 putem observa o balanță comercială pozitivă, ca urmare a unor exporturi FOB de 2.813,6 milioane euro și a unor importuri CIF de 2.499,2 milioane euro, soldul pozitiv al balanței comerciale fiind de 314,4 milioane euro. Pentru toată perioada analizată (2011-2021) balanța comercială a rămas pozitivă, cu cea mai mare valoare în 2019 (un excedent comercial de 662,5 milioane euro) și cea mai mică valoare în 2012 (un excedent comercial de 89,9 milioane euro). Din 2011 și până în 2021, balanța comercială a avut o creștere nominală de 59,9%. Cea mai mare valoare a exportului a fost înregistrată în 2018 – 3.173.3 milioane euro, iar cea mai mică valoare a fost în 2011 – 1.773.7 milioane euro. În privința importurilor, acestea au atins cea mai mare valoare în 2018 (2.561,3 milioane euro), respectiv cea mai mică valoare în 2011 (1.577 milioane euro).

Fig. 2.12 EVOLUȚIA EXPORTURILOR ȘI A IMPORTURILOR ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

La momentul elaborării prezentului studiu, cele mai recente date disponibile despre schimburile comerciale internaționale sunt cele din august 2022, puse la dispoziție de INS în cadrul Buletinului informativ despre comerțul internațional din județul Sibiu pentru august 2022. Conform documentului, exporturile FOB de mărfuri au însumat, în luna august 2022, 242 milioane euro, iar importurile CIF de mărfuri s-au ridicat, în aceeași lună, la 228 milioane euro. Exporturile FOB cumulate pe 8 luni au fost de 2.050 milioane euro, iar importurile CIF au fost de 1.916,3 milioane euro. Astfel, balanța comercială a activității de comerț internațional în perioada 1.I. – 31.VIII. 2022 a avut un excedent de 133,7 milioane euro.

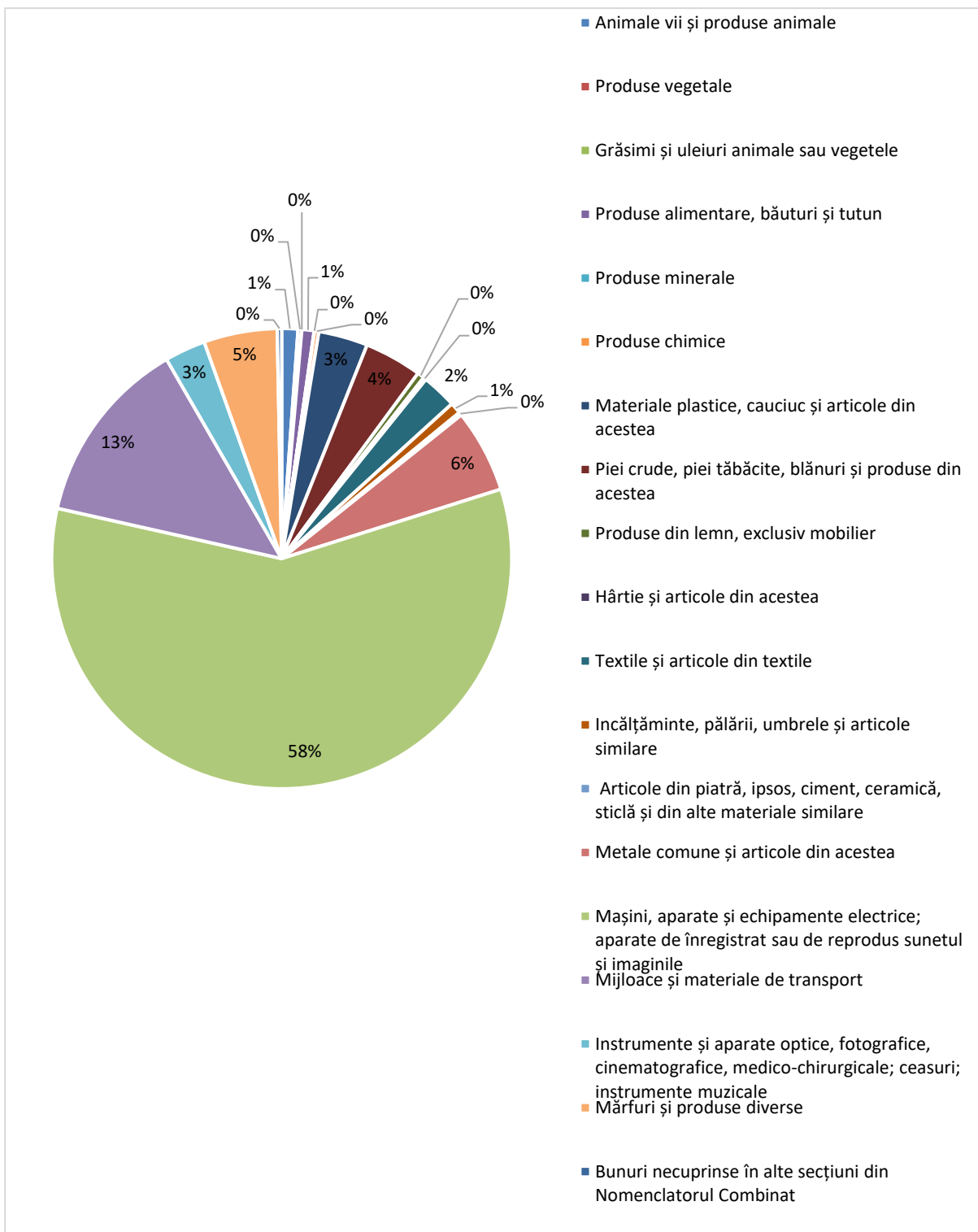
Merită să amintim faptul că Germania a fost primul partener comercial al României în ultimii 10 ani, atât la export, cât și la import, ponderea sa fiind în jur de 20% din schimburile comerciale. În Sibiu, un pion cheie în asigurarea legăturilor comerciale cu Germania este Raben Group, care deservește, printre altele, industriile alimentare, chimică, auto, tehnologie și retail. Raben asigură un număr tot mai mare de legături între depozitele românești și cele germane ale grupului. Dacă inițial existau 2 conexiuni directe zilnice, numărul lor a ajuns astăzi la 8. Practic, zilnic, camioanele grupului conectează depozitele Raben din România cu 8 depozite Raben dispuse strategic în Germania. Germania este o piață importantă pentru România, iar acest parteneriat comercial este apreciat de ambele țări, dezvoltarea legăturilor între depozitele române și germane ale Raben Group fiind valoroasă pentru economiile ambelor țări. Depozitul din Sibiu este nodul central al operațiunilor Raben în România, dar și punctul de plecare al mai multor rute externe. Cu o suprafață de 4.000 de metri pătrați, 32 de rampe și o capacitate de procesare de 4.500 de paleți zilnic, acesta este unul din cele mai moderne depozite Raben. Depozitul Raben din Sibiu oferă servicii de transport marfă în regim de grupaj și dedicat, servicii de logistică contractuală și alte facilități.

PRODUSE ȘI SERVICII DE EXPORT

Analizând produsele exportate din județ în anul 2021, observăm faptul că cele mai multe exporturi sunt cele din categoria Mașini, aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile (58,4%), urmate de Mijloace și materiale de transport (13,2%), Mărfuri și produse diverse (5,2%), Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea (3,5%) și Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale, ceasuri, instrumente muzicale (2,9%).

Din categoria Mașini, aparate și echipamente electrice, aparate de înregistrat sau de reprodus sunetul și imaginile predomină exporturile clasificate ca Mașini, aparate și materiale electrice, aparate de înregistrat și reprodus sunetul și imagini de televiziune, în detrimentul celei de a doua subcategorii - Reactori nucleari, boilere, mașini și dispozitive mecanice.

Fig. 2.13 EXPORTURILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

La momentul elaborării prezentului studiu, cele mai recente date disponibile despre schimburile comerciale internaționale sunt cele din august 2022, puse la dispoziție de INS în cadrul Buletinului informativ despre

comerțul internațional din județul Sibiu pentru august 2022. Conform documentului, ponderi importante în structura exporturilor au fost deținute de:

- Mașini, aparate și echipamente electrice: 59,4%;
- Mijloace de transport: 13,2%;
- Metale comune și articole din acestea: 6,5%;
- Piei, blănuri și alte produse din acestea: 4,6%;
- Mărfuri și produse diverse: 3,5%;
- Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea: 3,4%.

În structura importurilor, în aceeași perioadă, ponderi semnificative s-au regăsit la:

- Mașini aparate și echipamente electrice: 49,2%;
- Metale comune și articole din acestea: 13,4%;
- Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea: 9,1%;
- Mijloace de transport: 6,3%;
- Materii textile și articole din acestea: 4,0%;
- Piei, blănuri și alte produse din acestea: 3,9%.

Trebuie totuși menționat faptul că alocarea exporturilor pe județe se face în funcție de sediul social al exportatorilor, care poate diferi de locul unde aceștia își desfășoară activitatea.

2.4. Infrastructura și serviciile suport pentru afaceri

Din perspectiva infrastructurii de afaceri, în județul Sibiu predomină parcurile industriale, care deservește operatorii din teritoriu. Între acestea, amintim:

- Parcul Industrial Șura Mică: Parc industrial privat, înființat în anul 2002 (cu titlul de parc industrial nr.007/2002) și cu o suprafață de 98,05 ha, fiind situat pe raza comunei Șura Mică (la periferia nord-estică a comunei), la 10 km NV de Sibiu. Acesta este structurat astfel: 83,96 ha – parcele industriale aflate în proprietatea a 25 investitori, cu suprafețe cuprinse între 0,2 și 17,00 ha și 14,09 ha – zona administrativă, gospodărie utilități, zone verzi și zone de protecție rețele, sistem rutier intern. Acesta oferă următoarele posibilități de acces: 2 km de la autostrada A1 prin comuna Șura Mică (cu posibilitate de construire a unui drum de acces direct de la ieșirea din autostradă), 6 km de la drumul național DN1, 7 km de la aeroportul internațional Sibiu, 1 km de la linia CFR Sibiu – Ocna Sibiului, 1 km de la traseul mijloacelor de transport în comun.
- CTPark Sibiu: Situat pe Strada Salzburg, acesta este situat la 8,5 km de aeroport și la 16 km de zona centrală a Sibiului. Parcul oferă soluții la cheie, opțiuni flexibile pentru rampele de egalizare și cele de încărcare, clădiri eficiente din punct de vedere energetic, construite la standarde BREEAM și la un nivel ridicat al CPE și servicii de dezvoltare de la un capăt la altul, inclusiv autorizare, proiectare, construcție,

management de proiect și managementul unităților după mutare. Parcul are o suprafață totală de 11,54 ha.

- CTPark Sibiu Est: CTPark Sibiu Est este situat în Zona Industrială de Est a Orașului, chiar lângă drumul european E68 și Autostrada A1 Sibiu – Nădlac, care urcă până la granița cu Ungaria. Situat lângă șoseaua de centură, parcul oferă acces ușor la aeroport. Acesta are o suprafață totală de 8,70 hectare.
- Parc Industrial Sibiu Vest: Este un proiect al Primăriei Municipiului Sibiu, care a pus, în mod avantajos, la dispoziția investitorilor 100 hectare teren de construcție complet urbanizat, destinat investițiilor industriale.
- WDP Industrial Park Sibiu: Acesta este situat în partea de vest a municipiului Sibiu, în Zona Industrială de Vest, pe strada Barcelona. Este localizat între drumul european E81 (DN1) și autostrada A1, vis-a-vis de Aeroportul Internațional Sibiu. Parcul este amplasat la 6 km de centrul municipiului Sibiu și 2,5 km distanță de Aeroportul Internațional Sibiu, respectiv la 3 km de autostrada A1 și 1,3 km de E81 (DN1). WDP Industrial Park Sibiu este un parc industrial modern, cu hale ce pot acomoda atât spații de producție, cât și spații de depozitare, incluzând hale construite pentru companiile Siemens, DPD și Doduco.
- VGP Park Sibiu: Acesta cuprinde cinci hale industriale, cu suprafață închirială totală de 93.000 mp, și soluții personalizabile de amenajare, atât pentru spațiile de depozitare, cât și pentru cele de birouri. VGP Park Sibiu este situat în nordul orașului Sibiu, la 200 m de autostrada A1.
- Parcul Industrial Automecanica Mediaș: Automecanica a deschis, la Mediaș, un parc industrial în suprafață de 139.862 mp, care dispune de: 53.000 mp hale de producție, 1.650 mp spații pentru birouri, rețea proprie de furnizare a utilităților, rețea de drumuri interne asfaltate și platforme betonate.
- Parcul Industrial și de Afaceri Cisnădie: Parcul este situat în zona industrial – comercială din Cisnădie, la mai puțin de 5 minute distanță față de centrul orașului Cisnădie și la 20 minute de centrul municipiului Sibiu. Acesta este dezvoltat pe o suprafață de 15.000 mp.
- Hermann Industrial Park Cisnădie: Hermann Industrial Park este un parc logistic cu o suprafață totală de 29.000 m² și o suprafață închirială totală de 14.000 m². Fiecare spațiu este utilat cu șapă elicopterizată, încălzire prin tuburi radiante, uși industriale automatizate și pereți despărțitori din panouri sandwich.
- Parcul industrial Șelimbăr: Cu o suprafață de 96 ha, parcul oferă locații avantajoase, cu toată infrastructura edilitară instalată, pentru investiții noi sau relocări din domeniul industrial.

Alte parcuri industriale sunt cele ale companiei Zacaria, parte a grupului internațional Alf Mizzi & Sons, care oferă spații industriale la cheie din 2009. Portofoliul din Sibiu include:

- General Industrial Park: Primul proiect industrial achiziționat de Zacaria în Sibiu, este situat în zona industrială de Est a orașului, foarte aproape de intrarea pe Autostrada A1. Acesta are o suprafață totală de teren de 33.000 metri pătrați și un spațiu de depozite și birouri de 19.000 metri pătrați.
- Imperial Industrial Park (fosta clădire Trident): Situat în vecinătatea aeroportului Sibiu și la doar 4 km de intrarea pe A1 Sibiu-Nadlac, acest parc industrial pune la dispoziție 16.445 mp.
- Network Industrial Park: Parcul se întinde pe 40.000 mp și este cea mai nouă investiție Zacaria.

În anul 2021, CTP, cel mai mare dezvoltator și administrator de spații logistice și industriale de clasă A din România, a achiziționat aproximativ 112.000 mp de spații industriale de la maltezii Zacaria Industrial, reprezentând parcuri din patru orașe, Craiova, Arad și Oradea și inclusiv Sibiu.

La facilitățile oferite de parcurile industriale se adaugă și serviciile furnizate de către operatorii de logistică, care asigură servicii de depozitare, transport și diverse pachete conexe, precum TMA Transcontinental (oferă servicii logistice de depozitare în Sibiu, într-un spațiu de 1.000 mp, dotat cu rampă de acces) și Rara Logistics (care are depozite în Zona Industrială Vest a municipiului Sibiu și în Parcul Industrial Șura Mică).

Sprijinul acordat actorilor privați din județ nu se rezumă la companiile producătoare, ci vine și în întâmpinarea nevoilor furnizorilor de servicii, prin clădirile de birouri. Majoritatea și cele mai importante dintre acestea se găsesc în municipiul Sibiu, precum: Hattrick Office Building, Business Center, Royal Business Center, Downtown GM Office, Salzburg Center sau Cibinum Office Building. La acestea se adaugă multe alte clădiri de birouri mai mici, care pun la dispoziție spații de lucru pentru companii, dotate cu toate facilitățile necesare.

Pe lângă tradiționalele centre de afaceri, în ultimul timp au apărut tot mai multe spații de co-working, care le asigură freelancer-ilor și nomazilor digitali spații de lucru flexibile, versatile, în general pe bază de abonament. Municipiul Sibiu s-a adaptat tendințelor și găzduiește astfel de spații, precum: Kemo, Nook, Ingenius Hub, TOffice, IT Hub și Nordik Hub. Acestea oferă rezidenților toate facilitățile necesare, de la birou de lucru și sală de conferințe și până la spații de luat masa și zone de recreere.

În ceea ce privește hub-urile de inovare, cel mai important proiect județean este centrul de inovare digitală inițiat de ULBS și care, în anul 2020 a fost selectat la nivel național pentru a face parte din rețeaua europeană a centrelor de inovare digitală. Leveraging Administration and Business for a Smart Community (LAB4COM), centrul de inovare digitală inițiat de ULBS, a fost selectat de către Autoritatea pentru Digitalizarea României ca Centru European de Inovare Digitală. LAB4COM își propune sprijinirea transformării digitale în regiunea Centru pentru o mai bună competitivitate internațională, având la bază colaborarea cu toți actorii comunității locale și regionale interesați, atât din mediul de afaceri, cât și din cel public. În prezent, LAB4COM reprezintă un ecosistem format din 27 de organizații din județele Sibiu, Alba și Brașov, provenind din domenii diverse, precum: industrie, clustere și asociații, instituții de cercetare și educație, centre de

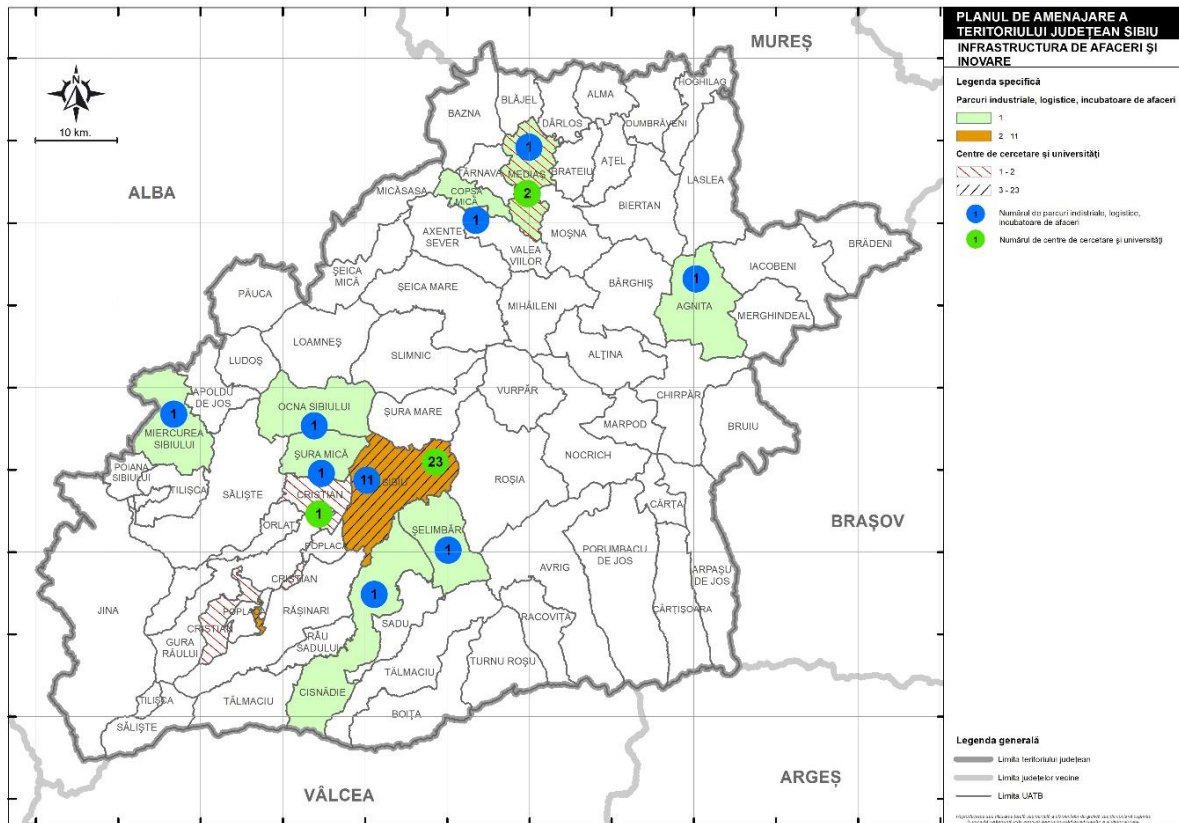
competențe, incubatoare, acceleratoare, administrație locală și județeană, investiții, brokeraj financiar, expertiză contabilă sau consultanță de business, consultanță juridică și proprietate intelectuală.

Sub umbrela ULBS găsim și EduHub, Societatea Antreprenorială Studențească a ULBS, care promovează o serie de activități ce încurajează dezvoltarea unui ecosistem de business sustenabil:

- Consultanță în domeniul antreprenoriatului;
- Organizare de cursuri, seminarii și workshop-uri în domeniul antreprenoriatului;
- Organizare de evenimente și concursuri de idei de dezvoltare de afaceri;
- Dezvoltarea și menținerea rețelelor profesionale în domeniul antreprenoriatului;
- Facilitarea întâlnirilor dintre investitori și studenți-antreprenori;
- Elaborarea și distribuirea materialelor destinate informării și orientării studenților în realizarea planurilor de afaceri și/ sau proiectelor de finanțare;
- Organizarea/ participarea la manifestări specifice educației antreprenoriale;
- Studii de caz în cadrul unor prezentări de companii;
- Organizarea unor întâlniri cu specialiști de referință din mediul socio-economic;
- Sesiuni de informare/ formare în vederea dezvoltării competențelor transversale ale studenților;
- Organizarea de conferințe tematice în domeniul educației antreprenoriale, cu participare națională și internațională;
- Realizarea de studii și analize periodice în domeniul antreprenoriatului;
- Accesarea de granturi / proiecte în vederea dezvoltării instituționale și implementării activităților specifice educației antreprenoriale;
- Dezvoltarea și consolidarea unei rețele de bune practici privind gestiunea relației mediul academic – piața muncii, la nivel local, național și internațional.

De asemenea, se remarcă Asociația Sibiu IT, singurul cluster de IT&C din Sibiu. Asociația Sibiu IT este un ecosistem ce creează un mediu favorabil creșterii și dezvoltării companiilor din industria IT. Deși nu este un hub propriu-zis, Sibiu IT susține inovarea în sectorul IT&C din județ printr-un portofoliu complet de activități, de la promovarea sectorului, networking B2B și B2C și până la proiecte de cercetare-dezvoltare, alături de inițiative educaționale și sociale.

Fig. 2.14 INFRASTRUCTURA SUPTU PENTRU AFACERI ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie

RELAȚIILE SPAȚIAL-FUNCȚIONALE CU CLUSTERE DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE ȘI INCUBATOARE DE AFACERI

De multe ori, elementul determinant în avansul sectorului privat poate fi un grup informal de profesioniști, asamblat aleatoriu, care se poate structura ca o asociație, un hub, un cluster, un spațiu de co-working, un incubator sau în jurul unor asemenea structuri (fără ca structura să fie condiția necesară sau suficientă). Conform RIS 3 Centru, ecosistemul regional de inovare include, alături de infrastructura de CDI și transfer tehnologic și alte organizații care au rolul de a cataliza și difuza inovarea. Referitor la structurile de sprijin din România în dezvoltarea ecosistemului antreprenorial inovativ, de tipul hub-urilor, structurilor de accelerare și incubare, concentrarea se face în principal în Regiunile București-Ilfov și Nord-Vest. Aceste două regiuni dețin și cea mai mare parte a startup-urilor și a investițiilor de capital de risc realizate la nivel național:

- La nivel național a fost identificat un număr de 25 de hub-uri active, din care 56% sunt prezente în Regiunea București-Ilfov, urmând Nord-Vest cu o pondere de 20%. Pe lângă aceste două regiuni, mai există astfel de structuri doar în Centru (3 hub-uri), Vest (2 hub-uri) și Nord-Est (1 hub);

- Au fost identificate 11 incubatoare active la nivel național, 55% dintre acestea activând în Regiunea București-Ilfov, restul incubatoarelor fiind identificate în Sud-Vest Oltenia (2 incubatoare), Centru, Nord-Vest și Sud Muntenia (cu câte 1 incubator per regiune);
- Cele 14 structuri de accelerare identificate la nivel național sunt concentrate doar în 2 regiuni: 57% în București-Ilfov și 43% în Nord-Vest.

Hub-urile de inovare digitală au avut un rol catalizator în difuzarea inovării, primele fiind înființate cu sprijinul programului european Orizont 2020, iar în Regiunea Centru a beneficiat de sprijin hub-ul digital creat la Brașov de Alt Brașov. De serviciile puse la dispoziție pot beneficia inclusiv companiile din județul Sibiu, dat fiind faptul că Sibiul nu deține astfel de hub-uri.

Conform RIS 3 Centru, în Regiunea Centru funcționează în prezent peste 20 clustere, principalele domenii de interes fiind: turismul și ocrotirea sănătății, industria alimentară și agricultura, energia regenerabilă, industria creativă, industria lemnului și a mobilei, industria de textile și confecții, industria aerospațială, cea mecatronică, industria electrotehnică și industria prelucrării metalelor. În contextul dinamicii și al dezvoltării economice, clusterelor au un potențial catalizator ridicat, iar procesul de clusterizare este de așteptat să ia amploare. Conform Raportului Situația Clusterelor din România, elaborat de către CLUSTERO - Asociația Clusterelor din România în aprilie 2020, în ceea ce privește clusterelor regionale membre CLUSTERO, acestea însumau la finalul anului 2019: 489 întreprinderi care reprezentau peste 45.000 angajați și cumulau 9,94 miliarde lei cifră de afaceri, respectiv 1 miliard euro exporturi, raportând cheltuieli de cercetare-dezvoltare de 160 milioane RON. Conform raportului, la nivelul entităților membre în clusterelor din Regiunea Centru s-au remarcat creșteri ce variază între 31% în cazul exporturilor și 147% în cazul numărului de angajați, față de anul 2013. La aceste structuri asociative de tip cluster pot adera predominant companiile din regiune, inclusiv din județul Sibiu, în funcție de lanțul de valoare în care acestea activează. Cu șase clusterelor de argint și trei de bronz, Regiunea Centru se numără printre regiunile cele mai active în fenomenul de clusterizare în domeniul de specializare inteligentă.

De remarcat este constituirea consorțiului regional Consorțiul Clusterelor „Transylvania” (unul din cele 6 la nivel național) și a Consorțiului tematic al clusterelor din industria lemnului și a mobilei din Regiunea Centru, ambele cu sediul în municipiul Sfântu Gheorghe, județul Covasna. Un atu important al Consorțiului Clusterelor „Transylvania” din Regiunea Centru este existența potențialului semnificativ de cooperare transsectorială, gradul de valorificare al acestuia (cu rezultate cuantificabile în dezvoltarea regională durabilă) fiind direct proporțional cu cel de diseminare a unei viziuni comune a clusterelor din consorțiu. În contextul specializării inteligente a Regiunii Centru, dezvoltarea sau crearea de noi nișe este esențială, iar aceasta poate fi realizată printr-o abordare inter- și transsectorială, inclusiv prin intermediul clusterelor.

Tot în acest context trebuie amintit și Consorțiul Regional de Inovare al Regiunii Centru, care a fost înființat la finele anului 2016. Constituirea CRI Centru a fost aprobată de către Consiliul pentru Dezvoltare Regională

Centru prin Hotărârea CDR nr. 25/22.11.2016, pe baza metodologiei de elaborare a Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă, transmisă de MDRAP în iunie 2016 și ținând seama de nominalizările transmise de entitățile regionale pentru această structură partenerială. Conform Regulamentului propriu de organizare și funcționare, Consorțiul Regional de Inovare Centru, denumit în continuare CRI, este un organism consultativ regional, fără personalitate juridică, coordonat de ADR Centru. CRI este format din reprezentanți ai autorităților publice, universităților, clusterelor, ONG-urilor, institutelor de cercetare, entităților de transfer tehnologic și firmelor din Regiunea Centru. Misiunea sa este de a contribui la dezvoltarea unei economii regionale bazate pe cunoaștere, prin facilitarea valorificării sinergiilor regionale în domeniul cercetare–dezvoltare–inovare și prin întărirea legăturii dintre sectorul CDI și antreprenariat. Pentru realizarea misiunii sale, precum și pentru realizarea rolului său, CRI are următoarele atribuții:

- Coordonarea procesului de descoperire antreprenorială în Regiunea Centru, în parteneriat cu ADR Centru și CDR Centru, inclusiv prin implicarea în grupurile de lucru la nivel sectorial;
- Dezbaterea și avizarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru, precum și a Documentului Cadru pentru Strategia de Cercetare și Inovare Regională pentru Specializare Inteligentă (Concept Note);
- Dezbaterea și avizarea Rapoartelor de Monitorizare a Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru;
- Promovarea de inițiative și proiecte destinate implementării Strategiei de Specializare Inteligentă în Regiunea Centru.

Conform RIS 3 Centru, alături de parcurile industriale, în Regiunea Centru funcționează câteva zone industriale, zone de dezvoltare economică, centre de afaceri și incubatoare de afaceri, dezvoltate prin inițiative publice sau private, însă nevoile de astfel de structuri de afaceri și de servicii specializate sunt departe de a fi acoperite. În 2020, niciun parc științific ori oficiu de legătură cu industria nu funcționa pe teritoriul regiunii, existând doar două centre de informare tehnologică în județul Brașov, 2 centre de transfer tehnologic în județele Alba și Brașov și un incubator de afaceri inovativ în județul Brașov. Acesta poartă de numirea Incubatorul Tehnologic și de Afaceri – ITAUniTBv și, ca domenii de activitate, cuprinde: eficiența energetică a proceselor industriale pentru dezvoltare durabilă, sistemele de energii regenerabile și performanța energetică a construcțiilor pentru dezvoltare durabilă, respectiv sistemele informatice integrate pentru dezvoltare durabilă. Companiile din județul Sibiu pot solicita sprijin de la vecinii din Brașov în vederea incubării afacerilor din domeniile acoperite de către această entitate de inovare, însă, totuși, se remarcă nevoia înființării mai multor astfel de incubatoare în sectoarele economice de referință pentru regiunea Centru. Același lucru trebuie aplicat și la nivel mai mic, și anume în județul Sibiu, în anii următori.

2.5. Organizațiile neguvernamentale din județ

Conform Registrului Național al ONG-urilor, în luna februarie a anului 2023, la nivelul județului Sibiu existau 3.081 de persoane juridice fără scop patrimonial – asociații. Din perspectiva distribuției acestora pe localități, mai mult de jumătate erau situate în Municipiul Sibiu (1.746 de unități), urmat de Mediaș (482 de unități), Șelimbăr (80 de unități), Cisnădie (64 de unități) și Agnita (63 de unități). În același timp, un număr redus al acestora, de sub 3 unități, se constata în cazul localităților Apoldu de Jos, Arpașu de Jos, Blăjel, Cârțișoara, Mihăileni, sau chiar lipsa acestora, cum e cazul comunei Râu Sadului.

Tabel 2.6 STRUCTURA PERSOANELOR JURIDICE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - ASOCIAȚII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2023

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR ASOCIAȚII
1	AGNITA	63
2	ALMA	5
3	ALȚINA	7
4	APOLDU DE JOS	2
5	ARPAȘU DE JOS	2
6	AȚEL	5
7	AVRIG	46
8	AXENTE SEVER	7
9	BÂRGHIȘ	11
10	BAZNA	17
11	BIERTAN	9
12	BLĂJEL	2
13	BOIȚA	6
14	BRĂDENI	4
15	BRATEIU	8
16	BRUIU	8
17	CÂRȚA	3
18	CÂRȚIȘOARA	2
19	CHIRPĂR	7
20	CISNĂDIE	64
21	COPȘA MICĂ	8
22	CRISTIAN	18
23	DÂRLOS	5

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR ASOCIAȚII
24	DUMBRĂVENI	37
25	GURA RĂULUI	12
26	HOGHILAG	10
27	IACOBENI	4
28	JINA	8
29	LASLEA	20
30	LOAMNEȘ	9
31	LUDOȘ	6
32	MARPOD	9
33	MEDIAȘ	482
34	MERGHINDEAL	3
35	MICĂSASA	6
36	MIERCUREA SIBIULUI	8
37	MIHĂILENI	1
38	MOȘNA	11
39	NOCRICH	8
40	OCNA SIBIULUI	16
41	ORLAT	8
42	PĂUCA	12
43	POIANA SIBIULUI	4
44	POPLACA	6
45	PORUMBACU DE JOS	5
46	RACoviȚA	8
47	RĂȘINARI	22
48	RÂU SADULUI	0
49	ROȘIA	18
50	SADU	9
51	SĂLIȘTE	43
52	ȘEICA MARE	19
53	ȘEICA MICĂ	11
54	ȘELIMBĂR	80
55	SIBIU	1746

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR ASOCIAȚII
56	SLIMNIC	13
57	ȘURA MARE	26
58	ȘURA MICĂ	16
59	TĂLMACIU	34
60	TÂRNAVA	6
61	TILIȘCA	4
62	TURNU ROȘU	14
63	VALEA VIILOR	11
64	VURPĂR	7

Sursa: Registrul Național ONG, Ministerul Justiției

După tipul de activitate desfășurat de asociațiile sibiene cuprinse în Registrul Național al ONG-urilor, identificăm cu preponderență activitățile sportive, activitățile cultural-artistice, activitățile de protecția mediului și activitățile de protecție socială și a unor categorii defavorizate. De asemenea, sunt prezente într-un număr semnificativ și asociații din domeniile dezvoltare economică și socială, religie, educație și recreere. Raportat la formele de finanțare a activității asociațiilor, categoriile de venituri sunt cele prevăzute de legislația în vigoare, care cuprind, în mod predominant, cotizațiile membrilor, donații, sponsorizări, resurse obținute de la bugetul de stat și de la bugetele locale sau din dividendele societăților comerciale înființate de asociații, etc.

Analizând numărul de angajați, datele oferite de Inspectoratul Teritorial de Muncă Sibiu prin raportul ce cuprinde lista angajatorilor activi în județul Sibiu pentru 2022 (singura sursă de date din perspectiva analizei numărului de angajați în cazul acestui tip de entități juridice) relevă existența a 543 de organizații și asociații cu personalitate juridică, care aveau 2.190 de salariați activi. Deși nu există date certe cu privire la numărul acestora, un aport însemnat în realizarea obiectivelor specifice de către asociații îl au persoanele care desfășoară activități de voluntariat în cadrul acestora.

În ceea ce privește persoanele juridice fără scop patrimonial – fundații, Registrul Național al ONG-urilor indica la începutul lunii februarie 2023 existența a 1.085 de entități organizate sub această formă juridică. În urma analizei distribuției fundațiilor pe localități rezultă că cele mai multe sunt concentrate în Municipiul Sibiu (736 de unități), Mediaș (110 unități) și Cisnădie (43 de unități), în timp ce în mai mult de un sfert din localitățile județului nu era prezentă nici o fundație. Activitățile desfășurate de fundații vizau cu preponderență domeniul protecției sociale și a categoriilor defavorizate. Finanțarea activităților desfășurate de fundații se realizează în baza aceluiași cadru legislativ ca în cazul asociațiilor, care include cotizațiile membrilor, donații, sponsorizări, resurse obținute de la bugetul de stat și de la bugetele locale sau din

dividendele societăților comerciale înființate de asociații etc. Din perspectiva numărului de angajați, datele furnizate de ITM în raportul cu lista angajatorilor activi în județul Sibiu pentru 2022 arată că în județ existau 110 fundații, care aveau 482 de salariați. La fel ca și în cazul asociațiilor, menționăm că pe lângă persoanele angajate, o contribuție importantă la realizarea obiectivelor specifice o au voluntarii.

Tot raportat la categoria organizațiilor neguvernamentale, precizăm ca în județul Sibiu există 37 de federații, care funcționează în aceleași condiții ca și primele categorii de organizații neguvernamentale prezentate, cu specificul că în acest caz discutăm despre persoane juridice constituite din alte persoane juridice. După tipologie, o mare parte a acestora sunt constituite ca organizații sindicale. Pe lângă fundații, în județul Sibiu se regăsesc și 10 uniuni, al căror scop nu este precizat în Registrul Național al ONG-urilor disponibil pe site-ul Ministerului Justiției.

Tabel 2.7 STRUCTURA PERSOANELOR JURIDICE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - FUNDAȚII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE LOCALITĂȚI, 2023

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR FUNDAȚII
1	AGNITA	14
2	ALMA	0
3	ALȚINA	0
4	APOLDU DE JOS	6
5	ARPAȘU DE JOS	3
6	AȚEL	3
7	AVRIG	15
8	AXENTE SEVER	3
9	BÂRGHIȘ	3
10	BAZNA	0
11	BIERTAN	1
12	BLĂJEL	0
13	BOIȚA	0
14	BRĂDENI	2
15	BRATEIU	2
16	BRUIU	1
17	CÂRȚA	3
18	CÂRȚIȘOARA	1
19	CHIRPĂR	2
20	CISNĂDIE	43

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR FUNDAȚII
21	COPȘA MICĂ	2
22	CRISTIAN	6
23	DÂRLOS	2
24	DUMBRĂVENI	7
25	GURA RÂULUI	0
26	HOGHILAG	3
27	IACOBENI	2
28	JINA	0
29	LASLEA	3
30	LOAMNEȘ	0
31	LUDOȘ	0
32	MARPOD	0
33	MEDIAȘ	110
34	MERGHINDEAL	3
35	MICĂSASA	3
36	MIERCUREA SIBIULUI	8
37	MIHĂILENI	1
38	MOȘNA	5
39	NOCRICH	0
40	OCNA SIBIULUI	2
41	ORLAT	2
42	PĂUCA	4
43	POIANA SIBIULUI	4
44	POPLACA	1
45	PORUMBACU DE JOS	1
46	RACoviȚA	2
47	RĂȘINARI	4
48	RÂU SADULUI	0
49	ROȘIA	3
50	SADU	0
51	SĂLIȘTE	6
52	ȘEICA MARE	3

NR. CRT.	DENUMIRE UAT	NUMĂR FUNDAȚII
53	ȘECA MICĂ	2
54	ȘELIMBĂR	12
55	SIBIU	736
56	SLIMNIC	9
57	ȘURA MARE	7
58	ȘURA MICĂ	4
59	TĂLMACIU	20
60	TÂRNAVA	0
61	TILIȘCA	3
62	TURNU ROȘU	0
63	VALEA VIILOR	1
64	VURPĂR	2

Sursa: Registrul Național ONG, Ministerul Justiției

În general, activitățile ONG-urilor sunt finanțate prin donații și sponsorizări, fie curente (prin schema de redirectionare a unui procent de 3,5% din impozitul anual pe venit al contribuabililor către un ONG, respectiv redirectionarea a maximum 20% din impozitul pe venit de către microîntreprinderi), fie punctuale (de cele mai multe ori, astfel de donații și sponsorizări având loc la momentul implementării anumitor proiecte sau inițiative). Pe lângă acestea, ONG-urile își obțin fondurile necesare implementării proiectelor prin pregătirea de aplicații, în vederea accesării surselor de finanțare nerambursabilă disponibile, fie prin programele operaționale naționale (de ex., Programul Operațional Capacitate Administrativă, Programul Operațional Capital Uman, care au fost derulate în perioada 2014-2021) sau prin alte programe naționale (de ex., programele de finanțare derulate de către Administrația Fondului pentru Mediu sau Administrația Fondului Cultural Național), fie prin diverse programe europene (de ex., Europa Creativă, Programul european de educație pentru dezvoltare și conștientizare, Erasmus+, Interreg Europa) și internaționale de finanțare (în general prin granturile acordate de fondurile SEE și Norvegiene, precum programul RO-Cultura). ONG-urile își pot completa sursele de finanțare și prin granturile acordate de către fundațiile caritabile naționale și internaționale (de ex., Bloomberg Philanthropies, Granturile Ikea, Fundația Botnar, Fundația Civitas, Fundația Româno-Americană, Programul de Granturi Nouă Ne Pasă), respectiv de către diverse companii private, prin fundațiile și inițiativele de responsabilitate socială corporativă pe care le gestionează (de ex., Programul Kaufland #Înstaredebine, Fondul Lidl pentru un viitor mai bun, Fundația Vodafone, Fundația Orange), care investesc în binele comunităților locale și al mediului în care acestea trăiesc.

2.6. Profilul economic al județului Sibiu și analiza principalelor sectoare economice

SECTORUL AGRICOL

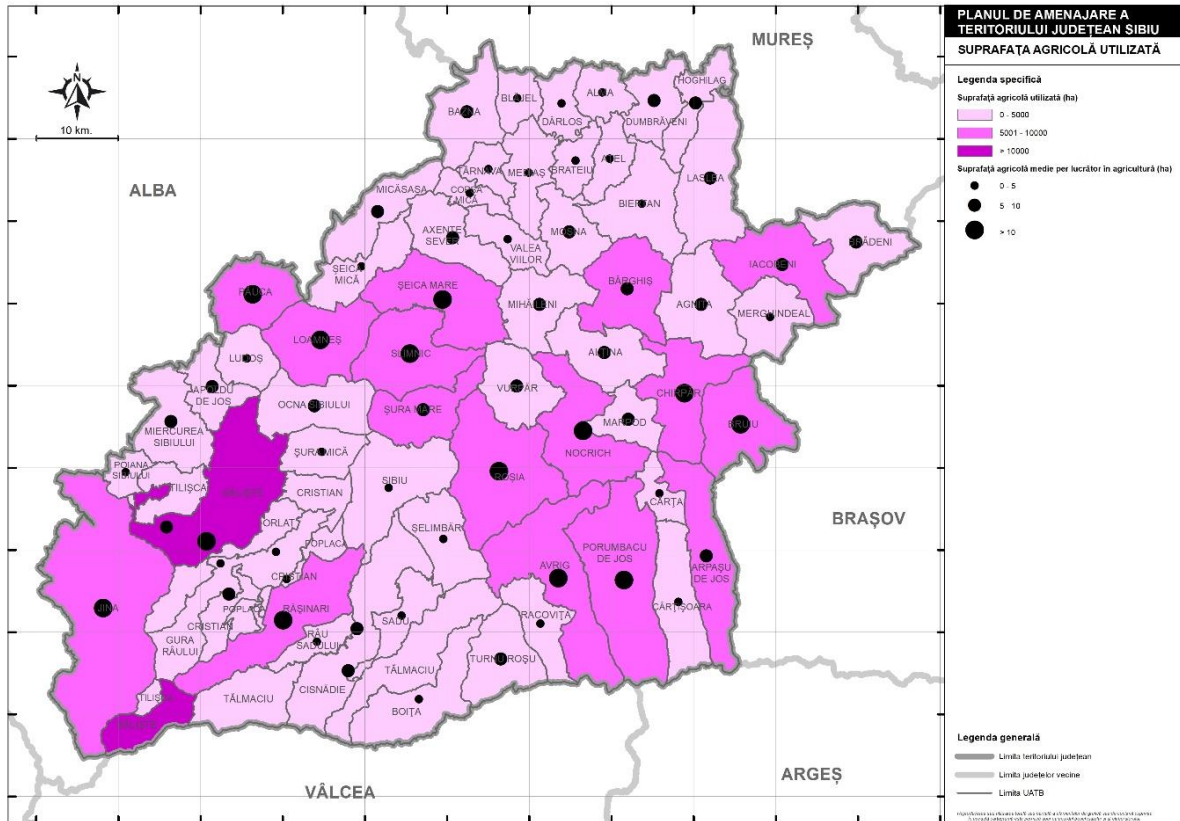
La nivelul Regiunii de dezvoltare Centru, condițiile de climă, relief și sol, alături de faptul că aproape jumătate din suprafață este ocupată de zona montană, iar în depresiunile din răsăritul teritoriului se înregistrează în mod obișnuit cele mai joase temperaturi din țară, ar putea fi considerați factori care să facă din Regiunea Centru o zonă mai puțin propice pentru agricultură. Totuși, Județul Sibiu prezintă un potențial agricol semnificativ, datorat suprafețelor agricole extinse și condițiilor pedo-climatice favorabile pentru cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Caracterizată prin producții la hectar peste mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală din județ a înregistrat creșteri constante în ultimii ani, în special la cerealele pentru boabe și la plantele oleaginoase, pe fondul dezvoltării bazei tehnico-materiale, reprezentată de parcul de tractoare și mașini agricole.

Fondul funciar și proprietatea agricolă

Institutul Național de Statistică estima pentru anul 2014 o suprafață agricolă de 303.619 ha din totalul de 543.248 ha ale județului Sibiu, ceea ce reprezenta 55,9% - valori care urmează a fi revizuite după încheierea procesului de cadastrare a țării. Când vorbim despre terenurile agricole în ansamblu, județul Sibiu ocupă tot a patra poziție, depășind de data aceasta județele județul Brașov și Covasna, care au 281.251 ha, respectiv 185.939 ha, în timp ce județul Sibiu – 303.619 ha. Comparativ cu județele din regiune, ponderea terenurilor agricole din județul Sibiu este mai mică doar decât a județelor Mureș (61,2%) și Harghita (59,6%) și mai mare decât ponderea terenurilor agricole din județele Brașov (52,4%), Alba (51,8%) și Covasna (50,1%). Toate județele din Regiunea de dezvoltare Centru înregistrează ponderi ale terenului agricol din totalul suprafeței cuprinse între 50 și 61%. De asemenea, din suprafața totală a județului, 76,59% reprezintă terenuri proprietate privată și 23,4% sunt în proprietate publică. În ceea ce privește suprafața agricolă a județului, 97% din aceasta se află în proprietate privată, în timp ce proprietatea publică acoperă doar 3% din suprafața agricolă.

Analizând UAT-urile din județ la nivelul anului 2014, observăm faptul că 46% (29 UAT-uri, dintre care 2 municipii și 6 orașe) dintre acestea dețin ponderi ale suprafeței agricole din suprafața totală de sub 60%, în timp ce suprafața agricolă reprezintă peste 60% din totalul suprafeței în restul de peste jumătate dintre UAT-uri. În ceea ce privește orașele din județ, remarcăm faptul că 3 dintre ele aveau o pondere de peste 60%, și anume Agnita (63,2%), Miercurea Sibiului (75,3%) și Ocna Sibiului (76,3%). La nivelul anului 2014, numai 3 dintre comunele sibiene dețineau ponderi ale suprafeței agricole de peste 80% din suprafața totală, și anume Loamneș (87,9%), Marpod (88,6%) și Păuca (84,8%).

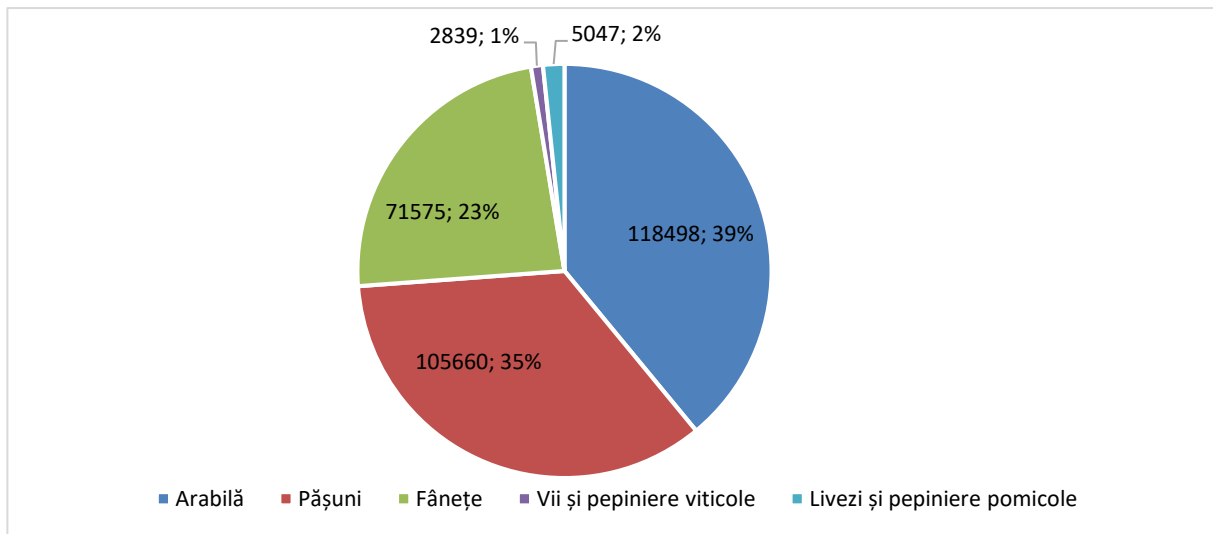
Fig. 2.15 SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Recensământului General Agricol, 2010

Conform INS, în 2014, din suprafața totală agricolă, 39% (echivalentul a 21,8% din suprafața totală a județului) era formată din terenuri arabile, 34,8% erau pășuni, 23,6% erau fânețe, 0,9% erau vii și pepiniere viticole, iar 1,7% erau livezi și pepiniere pomicele. La nivel regional, județul Sibiu ocupa a patra poziție din punctul de vedere al suprafeței totale de terenuri arabile, cu o suprafață de 118.498 ha, depășind doar județele Covasna și Harghita, care au doar 83.151 ha, respectiv 78.453 ha – terenuri arabile.

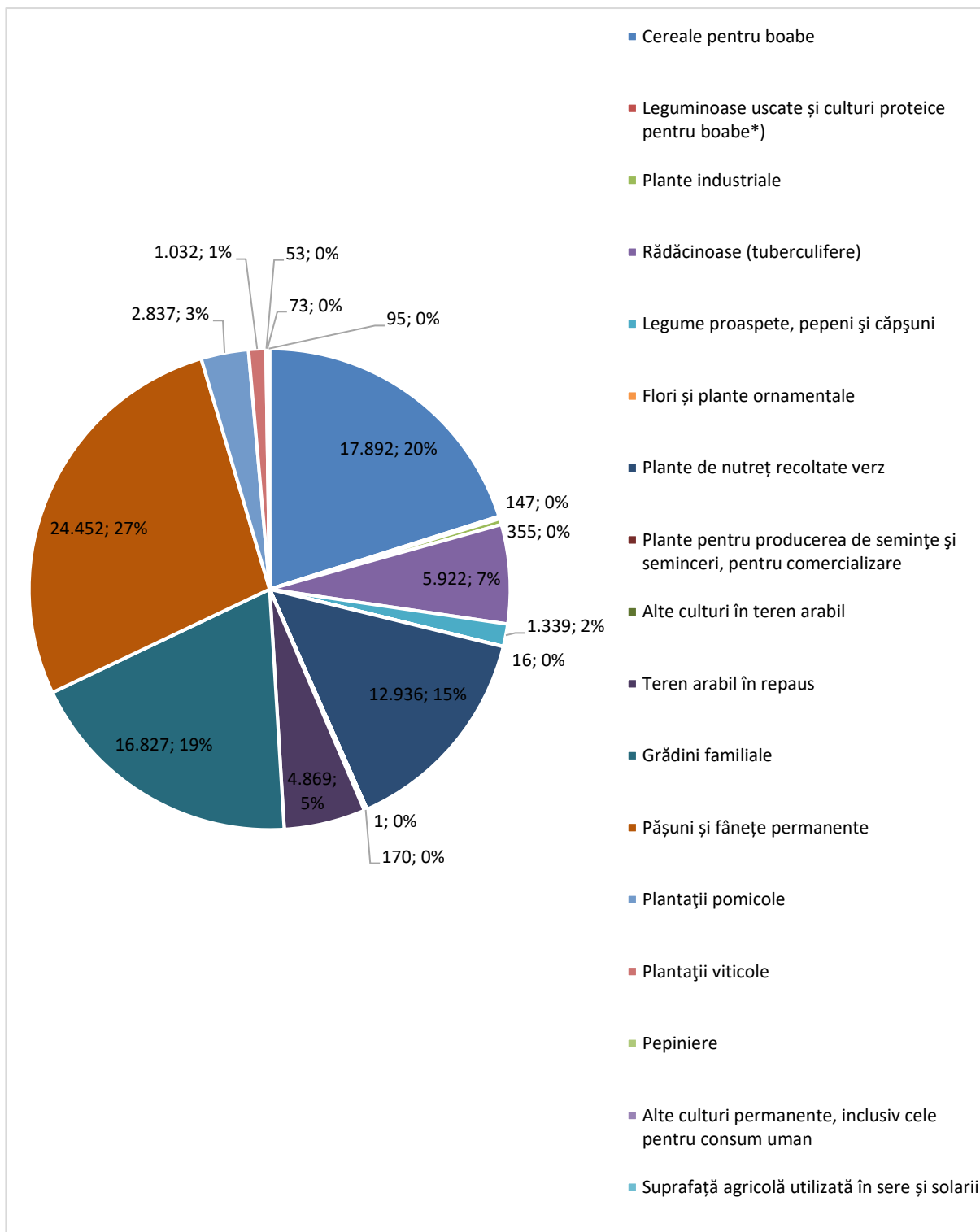
Fig. 2.16 MODUL DE UTILIZARE A TERENURILOR AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește categoriile de folosință ale suprafeței agricole utilizate de exploatațiile din județul Sibiu, în anul 2020 cele mai multe exploatații agricole erau pentru cereale pentru boabe (17.892), urmate de cele destinate plantelor de nutreț recoltate verzi (12.936), rădăcinoaselor (5.922) și legumelor proaspete, pepenilor și căpșunilor (1.229). La aceasta se adaugă pășunile și fânețele permanente (24.452), care reprezentau 61% din totalul exploataților agricole care utilizau suprafeța agricolă (un total de 40.075).

Fig. 2.17 CATEGORIILE DE FOLOSINȚĂ ALE SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE DE EXPLOATAȚIILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2020

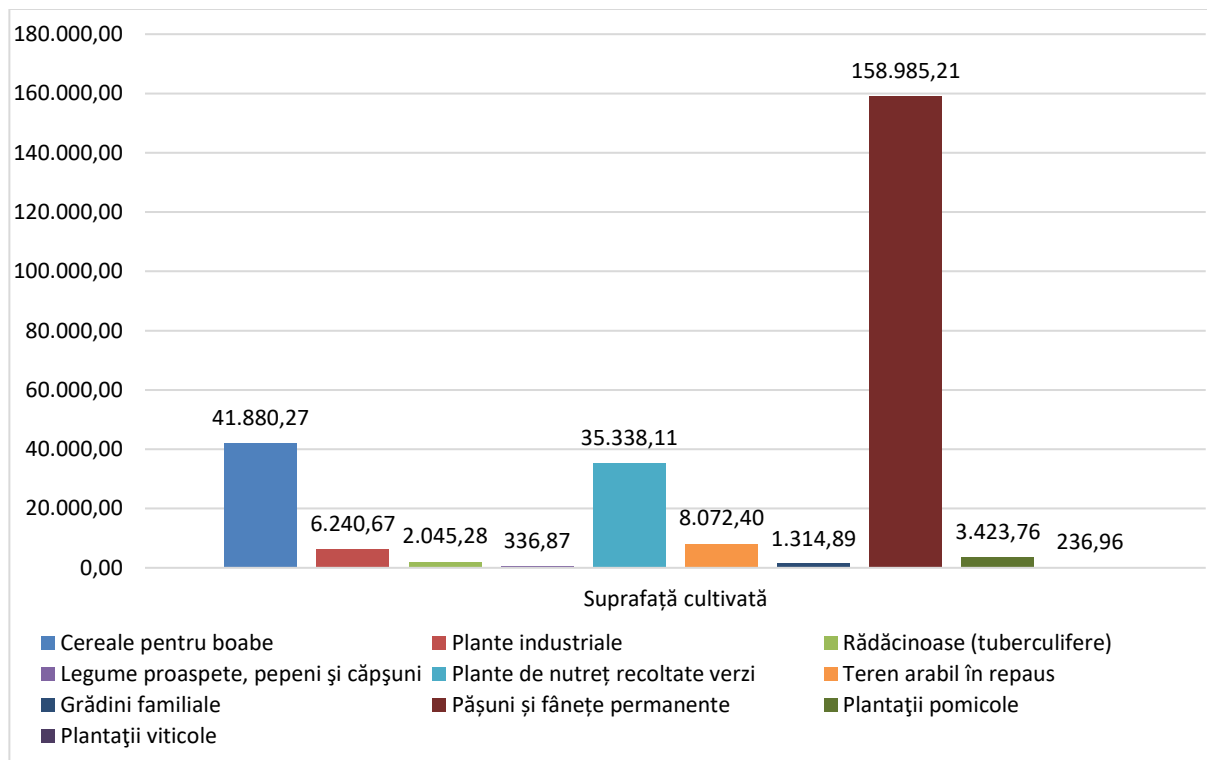

Sursa: Recensământul General Agricol, 2020

În ceea ce privește suprafața cultivată de exploatațiile agricole, conform Recensământului Agricol, în anul 2020, terenul arabil (extins pe o suprafață cultivată de 95.108,22 ha) era destinat preponderent cerealelor pentru boabe (41.880,27 ha - 44,03%), plantelor de nutreț recoltate verzi (35.338,11 ha - 37,15%) și plantelor

industriale (6.240,67 ha - 6,56%), în timp ce terenul arabil în repaus ocupa 8.072,40 ha (8,48%). Pășunile și fânețele erau întinse pe 158.985,21 ha din totalul de 259.365,28 ha utilizate ca suprafață agricolă (61,3 %), în timp ce terenul arabil ocupa numai 36,66%.

Fig. 2.18 EXPLOATAȚII AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU DUPĂ SUPRAFAȚA CULTIVATĂ, 2020

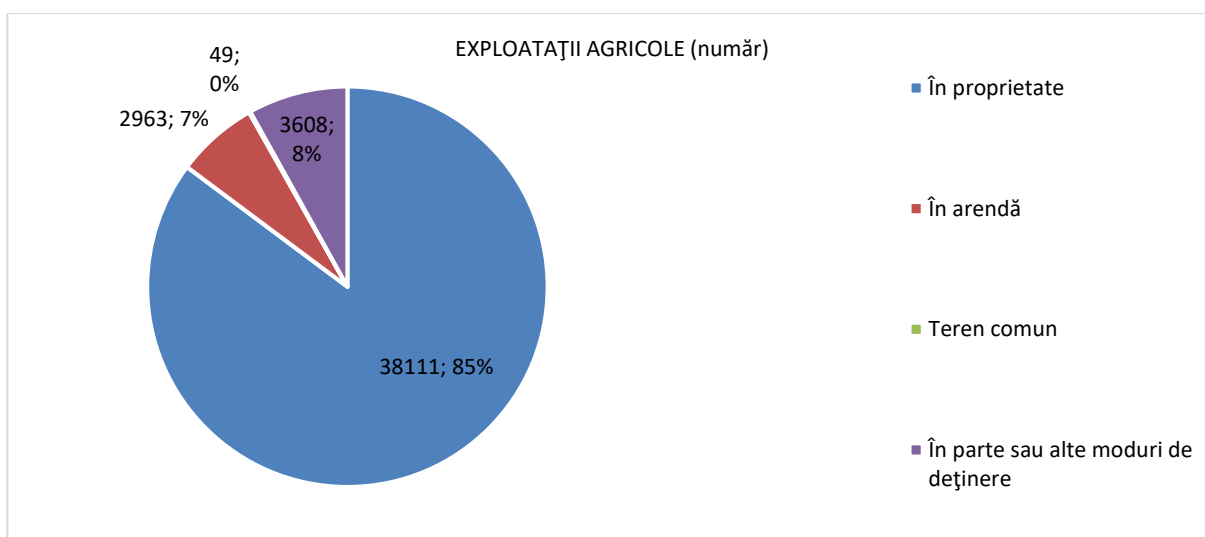

Sursa: Recensământul General Agricol, 2020

Ținând cont că datele livrate de Institutul Național de Statistică reprezintă niște estimări, iar cele mai recente și corecte date vor fi disponibile doar după încheierea procesului de cadastrare a țării, la momentul actual, cele mai detaliate informații cu referire la proprietatea agricolă și modul de utilizare a terenurilor provin din Recensământul General Agricol pentru anul 2020. Astfel, conform Recensământului General Agricol pentru anul 2020, suprafața agricolă totală deținută de exploatațiile din județul Sibiu era de 259.365,28 ha, utilizată de către 40.075 exploatații agricole, din totalul de 40.628 de astfel de exploatații. Astfel, suprafața agricolă utilizată, ce a revenit în medie pe o exploatație agricolă a fost de 6,38 ha, în timp ce suprafața agricolă utilizată, ce a revenit în medie pe o exploatație agricolă care a utilizat suprafață agricolă a fost de 6,47 ha. Mai mult, Recensământul General Agricol pentru anul 2020 arată că 38.111 dintre exploatațiile agricole dețineau suprafață agricolă în proprietate (85%), 2.963 o dețineau în arendă (7%), 49 o dețineau sub formă de teren comun și 3.608 o dețineau în parte sau alte moduri (schimb temporar, asociere, concesiune, etc. - 8%). La nivelul Regiunii de dezvoltare Centru, Mureșul se remarcă ca fiind județul cu cele mai multe exploatații agricole deținute în proprietate (76.095), în timp ce Sibiu ocupă cea de a patra poziție în

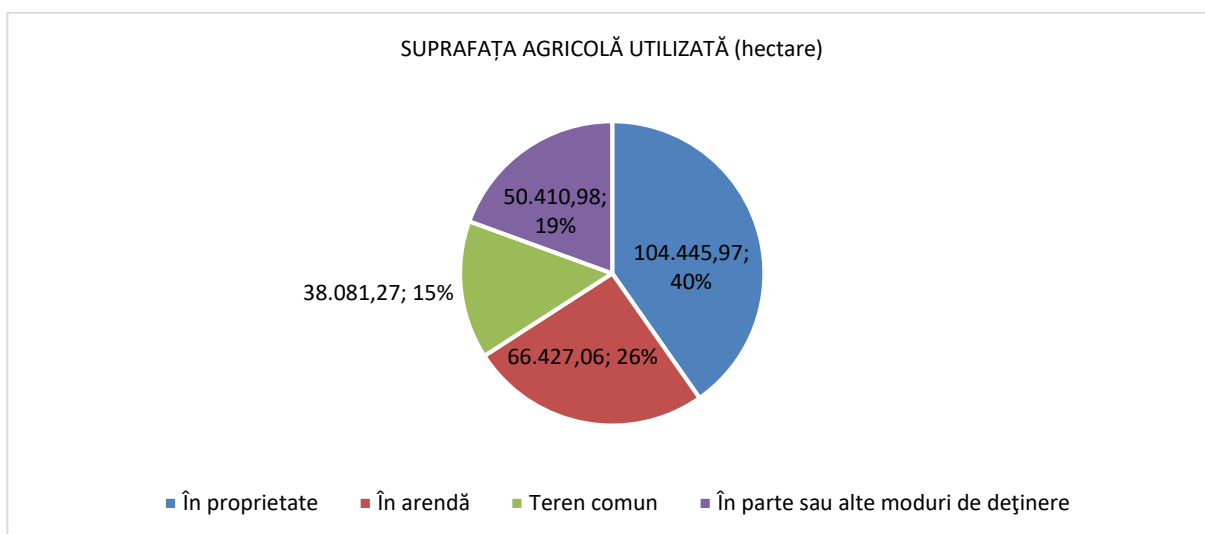
clasamentul regional. Analizând suprafața utilizată, observăm faptul că 104.445,97 ha din suprafața agricolă se află în proprietate (40%), 66.427,06 ha sunt în arendă (26%), 38.081,27 ha reprezintă teren comun (15%) și 50.410,98 ha acoperă suprafața agricolă în parte sau care e caracterizată de alte moduri de deținere (19%). Astfel, în Regiunea de dezvoltare Centru, Sibiul e depășit de Harghita, Mureș și Alba în materie de suprafețe agricole deținute în proprietate, respectiv de Alba și Mureș, atunci când ne uităm la suprafețele agricole deținute în arendă.

Fig. 2.19 EXPLOATAȚII AGRICOLE ȘI SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ, DUPĂ MODUL DE DEȚINERE A SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE, 2020

Sursa: Recensământul General Agricol, 2020

Fig. 2.20 EXPLOATAȚII AGRICOLE ȘI SUPRAFAȚA AGRICOLĂ UTILIZATĂ, DUPĂ MODUL DE DEȚINERE A SUPRAFEȚEI AGRICOLE UTILIZATE, 2020

Sursa: Recensământul General Agricol, 2020

În județul Sibiu, conform rezultatelor Recensământului Agricol din 2020, existau în total 40.628 de exploatații agricole. Din acestea, 19.311 erau exploatații agricole numai cu suprafață agricolă utilizată, 553 erau exploatații agricole numai cu efective de animale, iar 20.764 erau exploatații agricole mixte (atât efectiv de animale cât și suprafață agricolă utilizată). În ceea ce privește numărul de exploatații din Regiunea Centru, Sibiu se clasează pe a patra poziție (12,8%) ceea ce indică o tendință redusă de fărâmițare a proprietății, în special în comparație cu Mureș, Alba și Harghita.

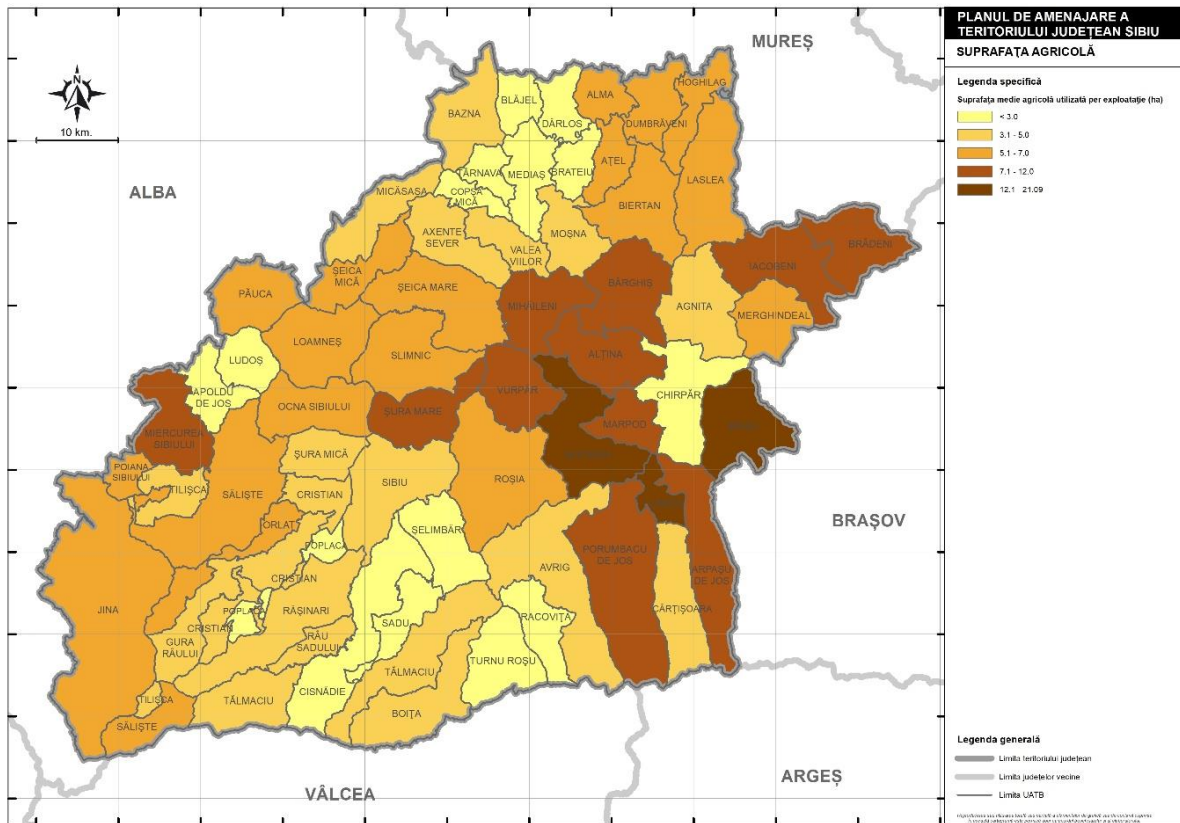
Din punctul de vedere al formei juridice, 40.194 exploatații agricole nu aveau personalitate juridică (37.844 dintre acestea se aflau în proprietate și dețineau 93.617,92 ha, 2.814 erau deținute în arendă și acopereau 35.937,38 ha, și 3.534 erau deținute fie în parte, fie în alte moduri, ocupând 40.892,35 ha, iar restul reprezentau teren comun).

În ceea ce privește totalul de 539 de exploatații agricole cu personalitate juridică, 267 se aflau în proprietate (10.828,05 ha), 149 erau în arendă (30.489,68 ha), 49 constituiau teren comun (38.081,27 ha) și 74 erau deținute în parte sau în alte moduri (9.518,63 ha). Astfel, exploatațiile cu personalitate juridică din județ gestionau, în medie 164,96 ha. Pentru exploatațiile fără personalitate juridică, datele despre suprafața gestionată nu sunt disponibile.

Conform Recensământului Agricol din 2020, doar 417 (0,3% din total, penultimul loc la nivel regional) exploatații agricole lucrau peste 100 ha de teren agricol, 182 (0,1%) între 50 ha și 100 ha, iar 389 (0,3%) de exploatații gestionau între 20-50 ha. De partea cealaltă, 92.186 (79,2%, locul 1 la nivel regional) de exploatații lucrau sub 2 ha, acestea fiind în fapt loturile de teren deținute de exploatațiile individuale.

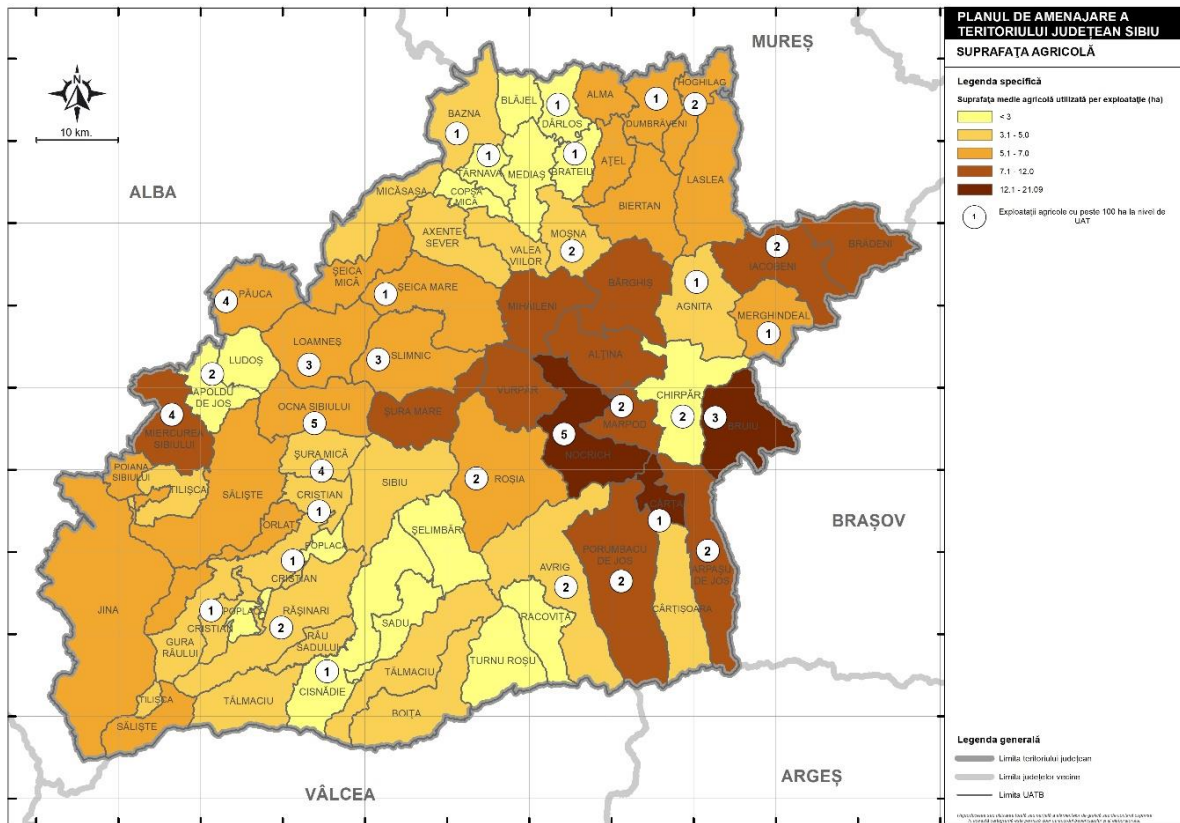
Dacă ne uităm la clasele de mărime a suprafeței agricole exploatate, Registrul General Agricol din 2020 ne arată că numai 18 dintre cele 40.075 exploatații agricole din Sibiu lucrau suprafețe de 1.000 și peste 1.000 hectare; în ciuda numărului mic, cele 18 exploatații plasează Sibiul pe primul loc în clasamentul regional privitor la exploatațiile agricole ce lucrează suprafețe atât de mari (26% din totalul regional). Analizând și celelalte clase de mărime ale suprafeței agricole exploatate, observăm că 23 (0,1% din totalul exploatațiilor agricole din județ) lucrau suprafețe de 500-1.000 ha, 287 (0,7%) între 100 și 500 ha, 334 (0,8%) între 50-100 ha și 565 (1,4%) între 30-50 ha. Clasele de mărime mai mică relevă faptul că în Sibiu primează exploatațiile agricole care lucrează sub 0,5 ha (11.265 exploatații, adică 28,1% din totalul județean, fapt ce plasează Sibiul pe a doua poziție în clasamentul regional), urmate de cele care lucrează între 2 și 5 ha (8.099 exploatații, adică 20,2% din totalul județean) și cele care se ocupă în medie de 1-2 ha (7.357 exploatații, adică 18,4% din totalul județean), respectiv 0,5-1 ha (6.935 exploatații, adică 17,3% din totalul județean).

Fig. 2.21 SUPRAFAȚA MEDIE AGRICOLĂ UTILIZATĂ PER EXPLOATAȚIE ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Recensământului General Agricol, 2010

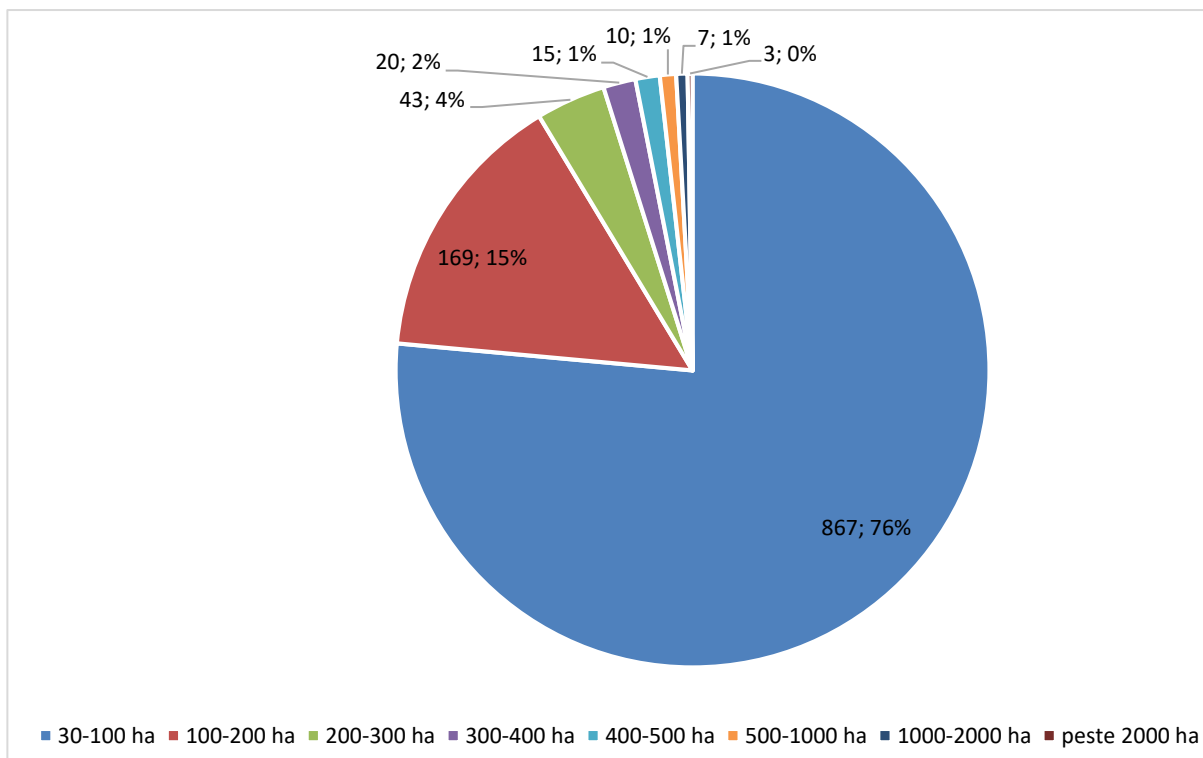
Fig. 2.22 EXPLOATAȚII AGRICOLE CU PESTE 100 HA ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Recensământului General Agricol, 2010

Conform datelor furnizate de către APIA (Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură), la nivelul județului existau 867 fermieri care dețineau suprafețe agricole cuprinse între 30 și 100 ha, 169 fermieri care dețineau suprafețe agricole cuprinse între 100 și 200 ha, 43 fermieri cu suprafețe cuprinse între 200 și 300 ha, 20 fermieri cu suprafețe cuprinse între 300 și 400 ha, 15 fermieri cu suprafețe cuprinse între 400 și 500 ha, 10 fermieri cu suprafețe cuprinse între 500 și 1.000 ha, 7 fermieri cu suprafețe cuprinse între 1.000 și 2.000 ha și 3 fermieri cu suprafețe de peste 2.000 ha.

Fig. 2.23 NUMĂRUL DE FERMIERI DIN JUDEȚUL SIBIU, ÎN FUNCȚIE DE SUPRAFAȚA DEȚINUTĂ

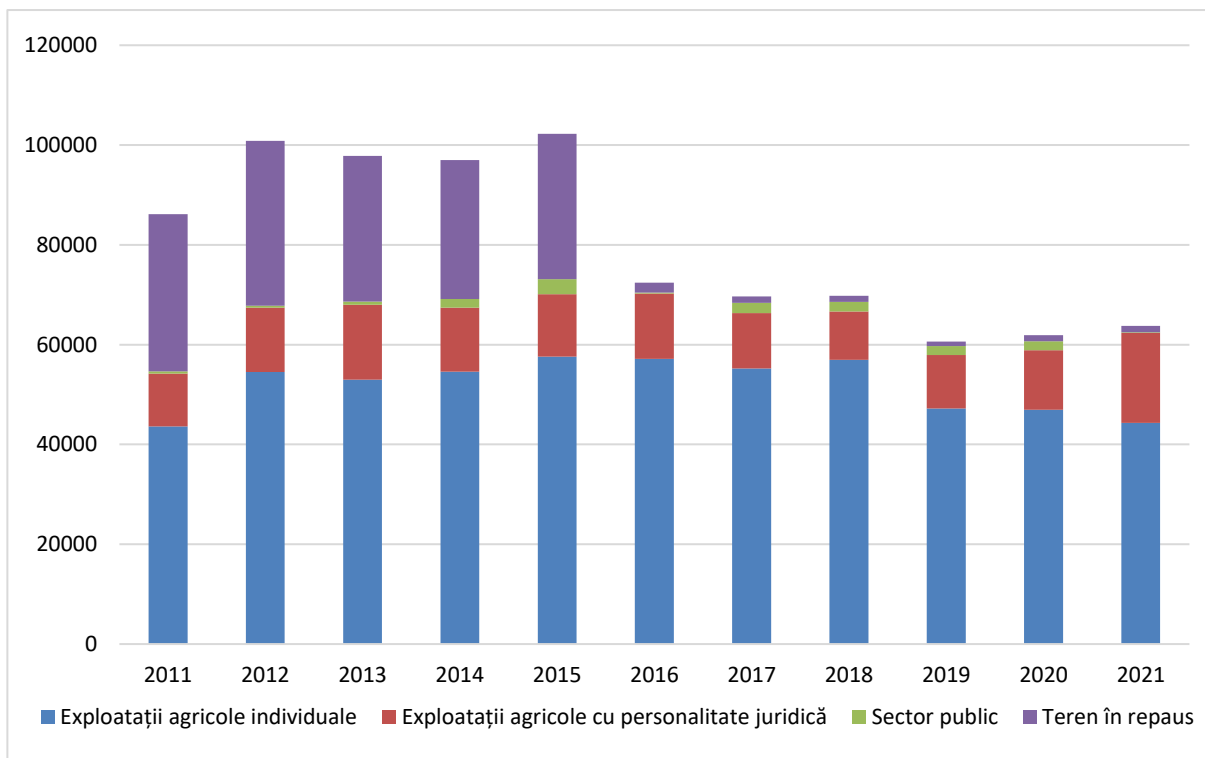
Sursa: Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

Sectorul agricol vegetal (evoluție, producție, potențial)

Conform estimărilor Institutului Național de Statistică, în județul Sibiu, suprafața totală cultivată era de 62.470 ha în anul 2021, adică 0,75% din suprafața totală cultivată la nivel național, respectiv 11,23% din suprafața totală cultivată în Regiunea de dezvoltare Centru. Din totalul suprafeței totale cultivate din județ, 62.372 ha (99,41%) erau administrate de exploatații agricole cu personalitate juridică, din care 44.346 ha (70,98% din suprafața totală) se aflau în gestiunea exploatațiilor agricole individuale și 98 ha (0,15%) erau gestionate de către instituții din sectorul public. Tot în acest context, menționăm că doar 1.282 ha erau terenuri aflate în repaus, un indicator al cărui valoare a scăzut din 2011, când înregistra peste 31.505 ha, performanță legată cel mai probabil de politica de subvenții care a încurajat lucrarea terenurilor.

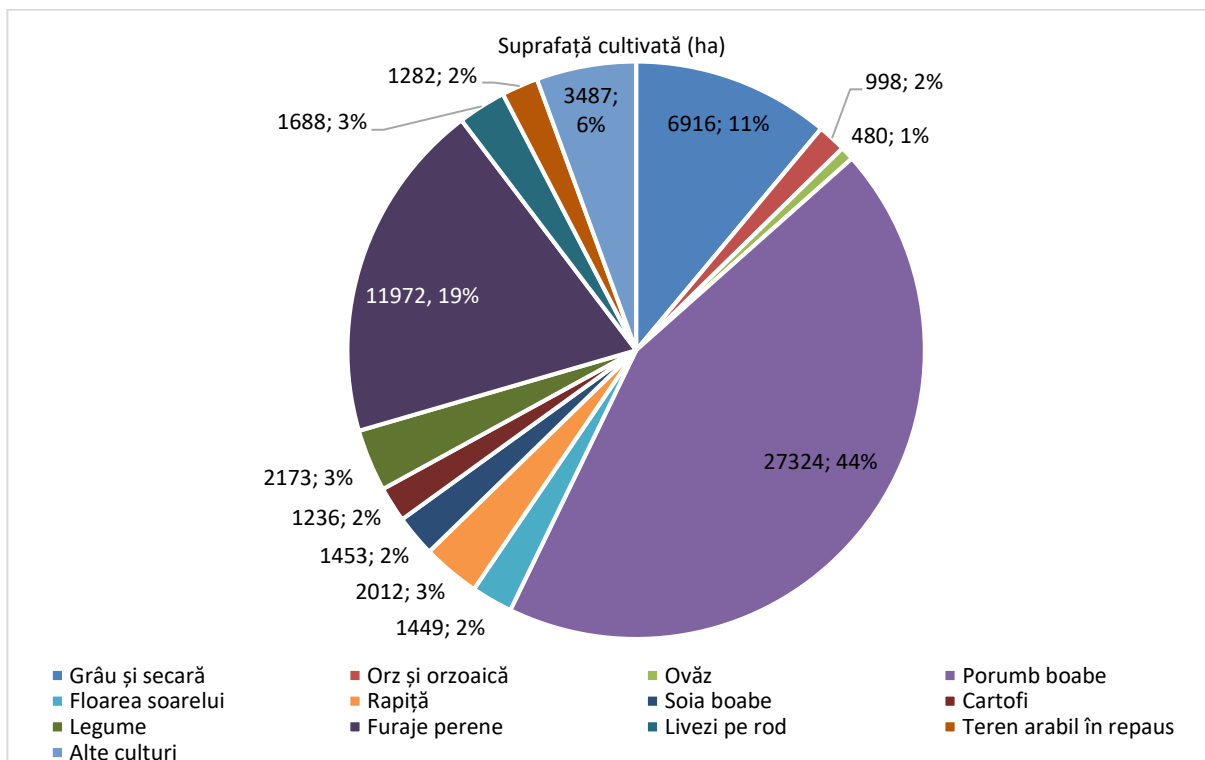
De-a lungul perioadei analizate, se întâlnesc oscilații mari în ceea ce privește suprafața totală cultivată a județului Sibiu. Astfel, de la 54.628 ha în 2011, observăm o creștere până la 73.128 ha în 2015, iar apoi scădere bruscă de până la 59.715 în 2019 (apropiată de valoarea din 2011). Totuși, ultimii ani au marcat o revenire a suprafeței totale cultivate, care a înregistrat 62.470 ha în 2021. Începând cu 2015, vorbim și despre o pondere tot mai scăzută a exploatațiilor agricole individuale în favoarea exploatațiilor agricole cu personalitate juridică, ceea ce înseamnă, de regulă, o productivitate sporită în agricultură, prin mecanizarea și prelucrarea mai eficientă a unor suprafețe mai mari de teren. Totuși, remarcăm că în perioada 2015-2019, exploatațiile din sectorul privat au scăzut, însă și-au revenit în ultimii ani.

Fig. 2.24 SUPRAFAȚA TOTALĂ CULTIVATĂ (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, DUPĂ TIPUL EXPLOATAȚIILOR, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Fig. 2.25 SUPRAFAȚA ARABILĂ CULTIVATĂ (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2021

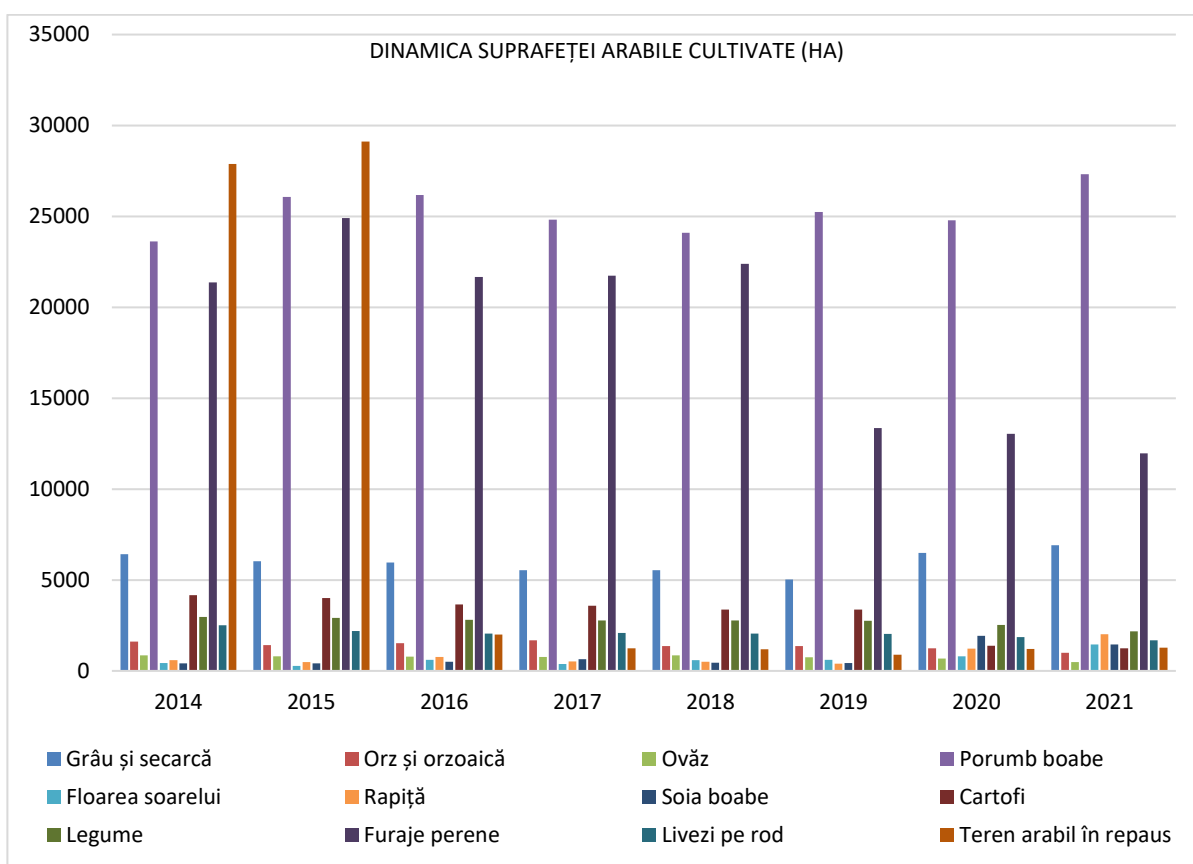

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analizând structura culturilor de pe suprafața arabilă cultivată, în 2021, în județul Sibiu, cea mai mare suprafață era plantată cu porumb 27.324 ha (44% din suprafața arabilă cultivată totală). Urmează furajele perene, cu 11.972 ha (19%), ceea ce înseamnă o pondere foarte ridicată a suprafețelor cultivate pentru a produce hrana necesară pentru animale. La acestea se adaugă grâul și secara, care ocupau 6.916 ha (11%). Suprafețe mai mici au revenit legumelor (2.173 ha, adică circa 3,5%) și rapiței (2.012 ha, echivalentul a 3,2%). Livezile pe rod au fost plantate pe o suprafață de 1.688 ha (2,7%), în timp ce 1.453 ha au fost plantate cu soia (2,3%). Se mai remarcă prezența florii soarelui pe 1.449 ha (2,3%) și a cartofilor (2%). Porțiuni mici au fost alocate orzului, orzoaicei și ovăzului, existând inclusiv 1.282 ha de teren arabil în repaus. Restul terenului a fost utilizat pentru plantarea altor culturi (3.487 ha).

Analizând în dinamică structura suprafeței arabile cultivate pe principalele culturi, observăm o pondere a porumbului foarte mare de-a lungul anilor, alături de proporția considerabilă a furajelor perene. Variații semnificative se înregistrează în cazul oricărei culturi, ca rezultat al principiului de rotație a plantelor, a dinamicii de cerere/ofertă de pe piață, a condițiilor climaterice, etc. Totuși, începând cu 2016, observăm o scădere considerabilă a terenului arabil aflat în repaus. Pe fondul culturilor considerabile de porumb, grâu și secară, se identifică un specific agricol cerealier al județului Sibiu, completat de cultivarea furajelor.

Fig. 2.26 DINAMICA SUPRAFEȚEI ARABILE CULTIVATE (HA) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analizând datele de la Recensământul General Agricol 2010 pentru suprafața cultivată cu cereale boabe (9.053,2 ha), observăm că cele mai mari suprafețe agricole cultivate cu grâu și secară se regăsesc în Loamneș (993,22 ha - 11%), Slimnic (927,51 ha - 10,2%), Păuca (609,32 - 6,7%), Dumbrăveni (593,31 ha - 6,6%), Brateiu (417,76 ha - 4,6%) și Ocna Sibiului (369,02 - 4,1%). Din totalul de 20.720,73 ha cultivate cu porumb, suprafețe generoase se găsesc în Păuca (1.134.05 ha - 5,5%), Loamneș (1.044.66 ha - 5%), Dumbrăveni (1.004.93 ha - 4,8%), Ocna Sibiului (890.09 ha - 4,3%) și Avrig (673.74 - 3,3%), Bazna (747.16 ha - 3,6%) și Dârlos (746.36 ha - 3,6%).

Floarea soarelui se cultivă în special în Brateiu (care asigură 66,8% din suprafața cultivată cu această plantă) Loamneș, Miercurea Sibiului și Dumbrăveni. Rapița este cultivată în Șeica Mare (reprezentând 49,1% din suprafața cultivată cu rapiță în județ), Miercurea Sibiului, Avrig, etc. Cele mai mari suprafețe cultivate cu soia se găsesc în Cârța, Cristian și Arpașu de Jos. Mai mult, observăm că Arpașu de Jos și Apoldu de Jos alocă suprafețe inclusiv pentru cultivarea plantelor medicinale, aromatice și pentru condimente.

Privitor la suprafața cultivată cu plante de nutreț recoltate verzi (13.915.19 ha), se remarcă Iacobeni (908.51 ha - 6,5%), Bruiu (978.74 ha - 7%), Nocrich (786.28 ha - 5,7%) și Marpod (764.64 ha - 5,5%). Cartofii sunt cultivați în special în Avrig (174.47 ha - 7%), Porumbacu de Jos (155.77 ha - 6,2%), Cârțișoara (113.47 ha - 4,5%) Arpașu de Jos (109.50 - 4,4%) și Rășinari (109.33 ha - 4,4%). Segmentul legume, pepeni și căpșuni e bine reprezentat în Roșia, Rășinari, Șelimbăr și Avrig.

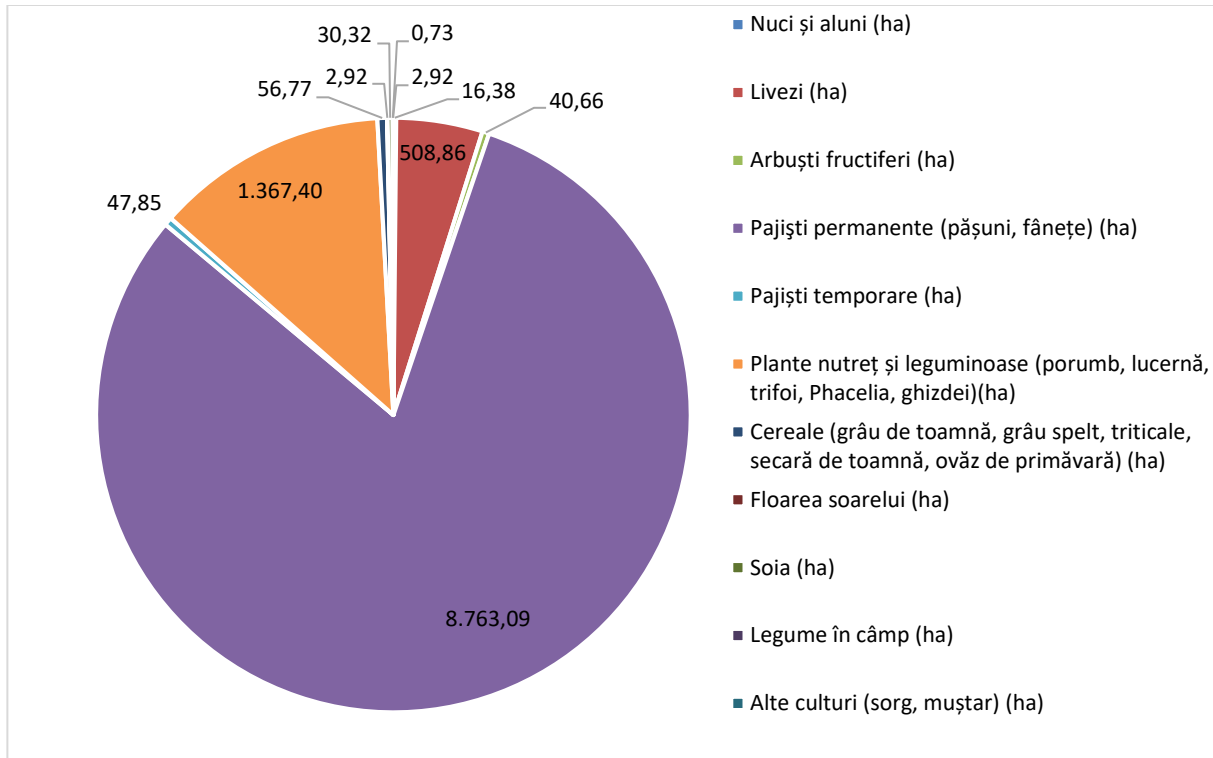
În acest context, este important să menționăm operatorii și suprafețele certificate pentru agricultura ecologică, fiindcă tendințele de piață se îndreaptă tot mai tare către produsele bio, provenite din culturi ecologice, cât mai curate. Din ce în ce mai mulți consumatori, atât din România, cât și din străinătate, preferă să investească în alimente naturale, cât mai nutritive, motiv pentru care această nișă de piață merită exploatată de către agricultorii din județul Sibiu, pentru a-și crește nu doar atractivitatea în rândul potențialilor clienți, cât și calitatea și siguranța produselor cultivate.

Conform datelor furnizate de către Direcția pentru Agricultură Județeană Sibiu, în anul 2022, în județ existau 176 de operatori certificați pentru agricultura biologică, cei mai mulți provenind din Sibiu (14,20%), Poiana Sibiului (11,36%), Roșia (9,09%), și Tilișca (6,25%). Din cele 64 de UAT-uri, în 21 dintre acestea nu exista nici măcar un operator certificat pentru practicarea agriculturii ecologice.

În ceea ce privește suprafața totală certificată pentru agricultura ecologică, în județul Sibiu aceasta ocupă 10.837,90 ha. Suprafețe mari de culturi ecologice se găsesc în Nocrich (9,19%), Săliște (9,49%) și Vurpăr (9,92%), toate acestea având alocate porțiuni mari pentru pajiștile permanente ecologice. În funcție de suprafața ocupată, în județ predomină suprafețele ecologice acoperite de pajiști permanente, livezi și plante de nutreț.

Raportat la sectorul zootehnic, la nivelul județului există 4.801,73 de familii de albine (cele mai multe fiind în Agnita, Cislădie și Roșia), 28.500 de găini (toate în Hochilag) și 659 ovine (toate în Nocrich) crescute de operatori certificați ecologic.

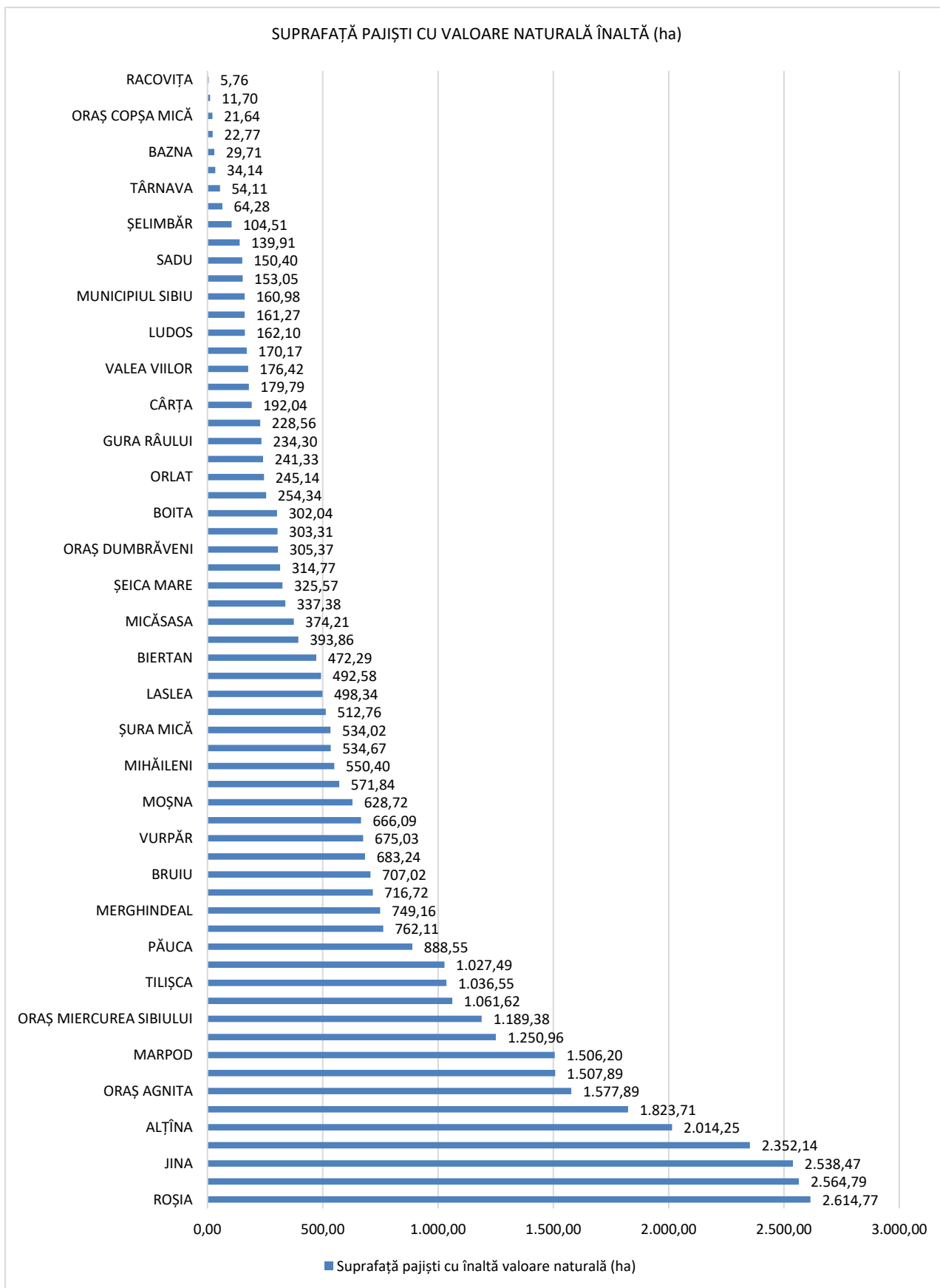
Fig. 2.27 SUPRAFEȚE CERTIFICATE PENTRU AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ, 2022

Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Sibiu

În ceea ce privește situația pajiștilor cu înaltă valoare naturală în județul Sibiu, extinse pe o suprafață totală de 40.564,58 ha, datele APIA arată că cele mai multe dintre acestea se găsesc în Roșia, Chirpăr, Jina, Săliște și Alțîna, fiecare dintre UAT-urile anterior menționate având suprafețe de pajiști cu înaltă valoare naturală de peste 2.000 ha (adică peste 5% din suprafața pajiștilor cu înaltă valoare naturală). La capătul opus, Mediaș, Târnava, Turnu Roșu, Bazna, Axente Sever, Copșa Mică, Blăjeș și Racovița au sub 100 de ha de pajiști cu înaltă valoare naturală.

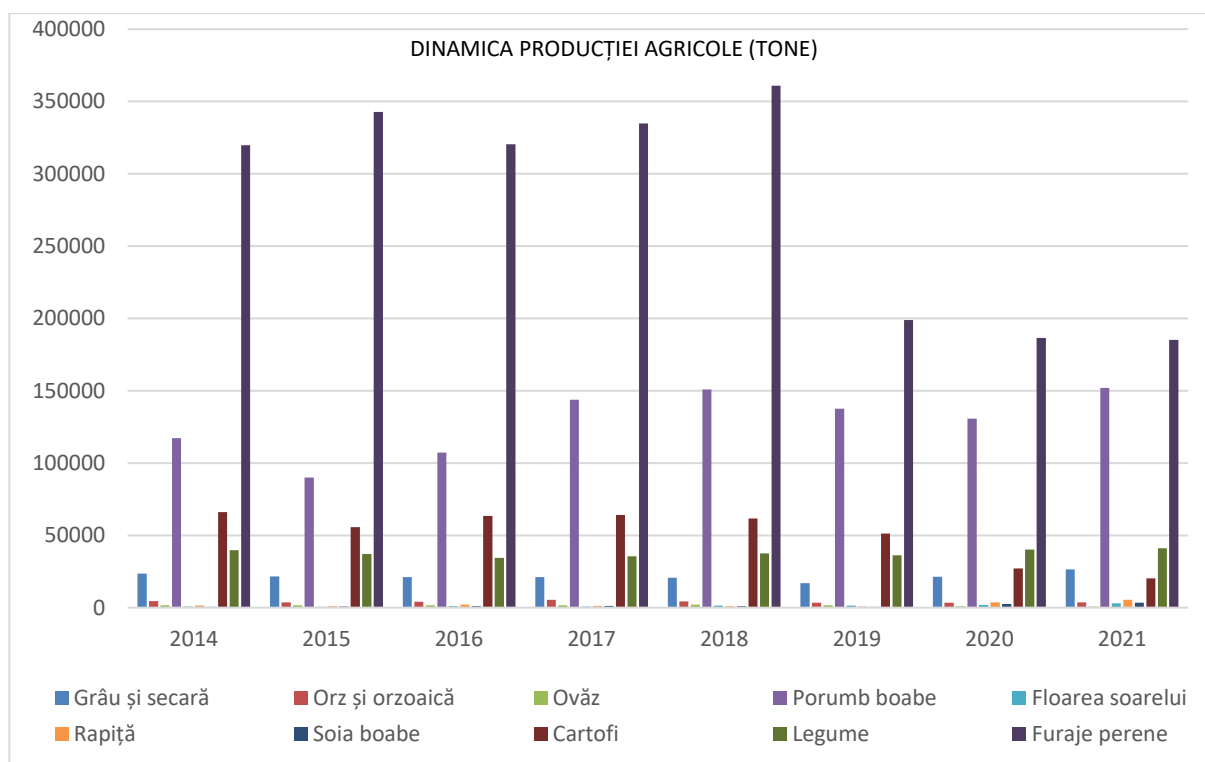
Fig. 2.28 SITUAȚIA PAJIȘTILOR CU ÎNALTĂ VALOARE NATURALĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: APIA

În context agricol, pe lângă suprafața arabilă cultivată, este important să vorbim și despre producția agricolă totală. Astfel, în dinamică, observăm o creștere a producției agricole în județul Sibiu, în perioada 2016-2018, după care producția agricolă a înregistrat scăderi masive între anii 2019 și 2020 (când a fost înregistrată și cantitatea minimă produsă, începând din 2014 încoace). Remarcăm faptul că în perioada 2014-2021, producția de furaje perene rămâne în topul clasamentului, urmată de porumb boabe, cartofi, legume, grâu și secară. În ceea ce privește furajele perene (360.876 tone), producția record a fost înregistrată în anul 2018, după care a atins minimul în anul 2021 (185.147 tone, adică aproximativ 8,9% din totalul regional și 1,9% din cel național). Cea mai mare producție de porumb boabe a fost înregistrată în anul 2021 (151.921 tone, adică circa 14,8% din producția regională și 1% din cea națională), după creșteri succesive începând cu anul 2019. Producția de cartofi a scăzut și ea începând cu anul 2017 (64.129 tone), în anul 2021 reprezentând numai o treime (20.207 tone, echivalentul a 3,5% din producția totală regională și 1,4% din cea națională) din producția înregistrată în 2017. Evoluția este una diferită în cazul legumelor, a căror producție a crescut constant începând cu 2016 (34.406 tone) și până în prezent (40.947 tone, adică 14,9% din cantitatea totală a producției regionale și 1,2% din producția națională). Creșteri progresive ale producției observăm și în situația grâului și a secarei, însă numai începând cu anul 2019 (16.975 tone). Astfel, în 2021 au fost produse 26.339 tone de grâu și secară pe raza județului Sibiu, care reprezintă 6,4% din producția regională și doar 0,3% din totalul național.

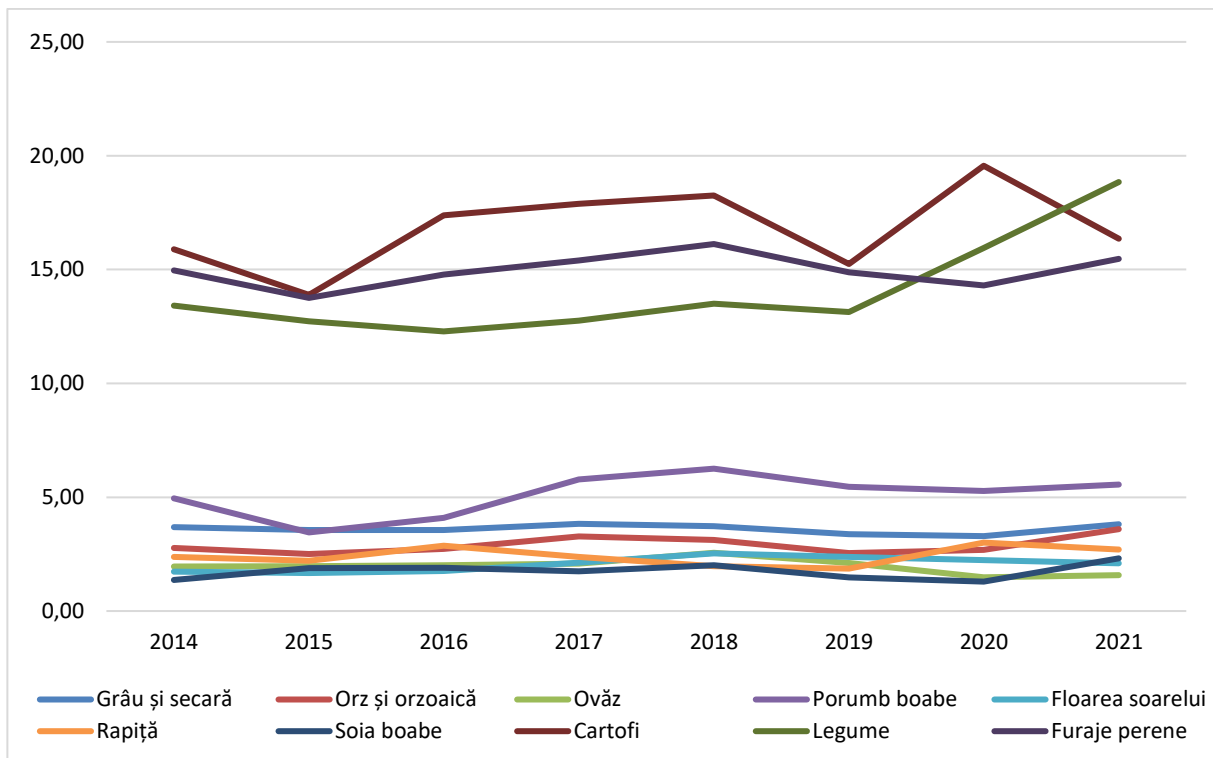
Fig. 2.29 DINAMICA PRODUCȚIEI AGRICOLE (TONE) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Dacă ne uităm la dinamica producției medii la hectar, observăm că anul 2021 a însemnat recorduri (raportat la perioada de referință) pentru orz și orzoaică (3,6 tone/ha), soia boabe (2,31 tone/ha) și legume (18,84 tone/ha). Totuși, o dinamică bună a producției medii la hectar se remarcă și în cazul grâului și secarei (3,81 tone/ha), respectiv a furajelor perene (15,47 tone/ha), în comparație cu anii 2014-2020. Pentru anul 2021, cea mai înaltă producție medie pe hectar, dintre cele analizate, era prezentă în cazul legumelor, cu o medie de 18,84 tone/ha și a furajelor perene, unde media înregistrată a fost de 17,47 tone/ha. Valori descrescătoare au fost înregistrate în special în cazul culturii de ovăz (1,58 tone/ha).

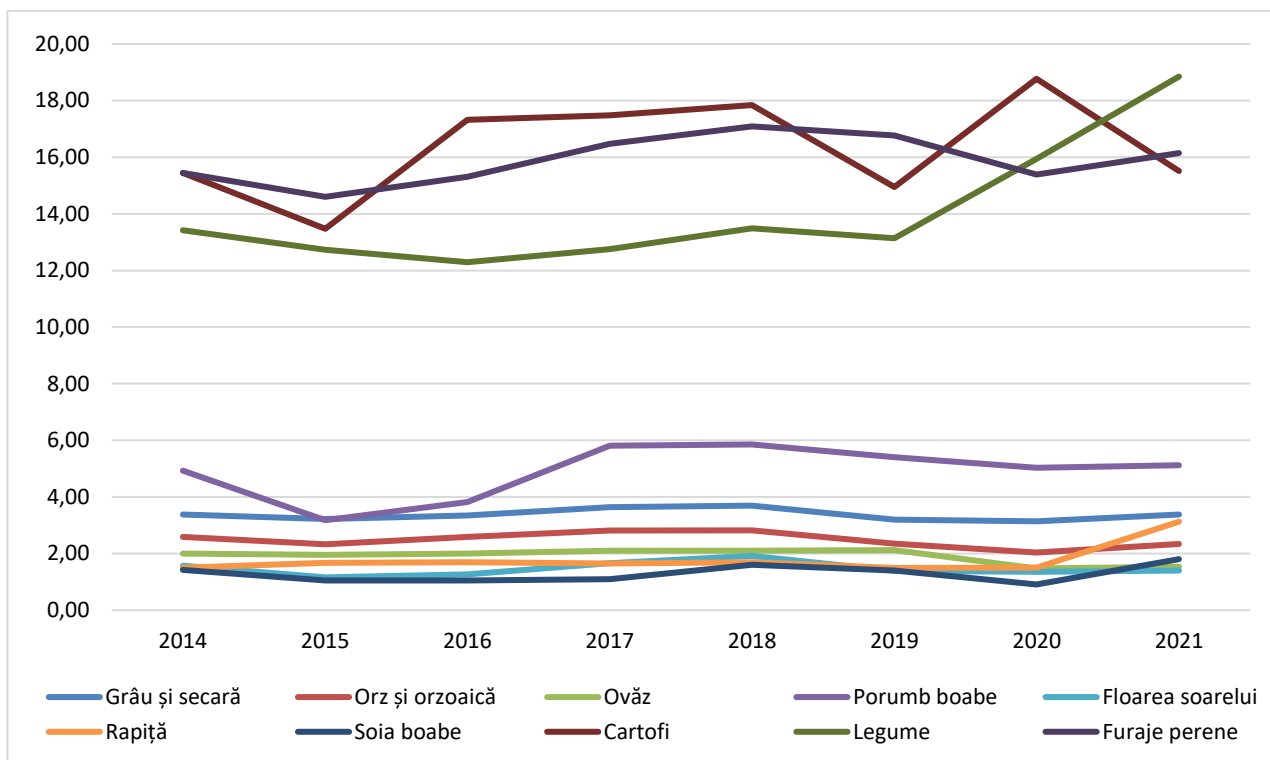
Fig. 2.30 DINAMICA PRODUCȚIEI MEDII LA HECTAR (KG) DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În acest context, este important să menționăm și producția medie la hectar a exploatațiilor agricole individuale. Astfel, în cazul exploatațiilor agricole individuale, cea mai ridicată producție la hectar a fost înregistrată tot în cazul legumelor (18,85 tone/ha), a furajelor perene (16,15 tone/ha) și a cartofilor (15,51 tone/ha), la capătul opus aflându-se floarea soarelui (1,40 tone/ha) și soia boabe (1,80 tone/ha).

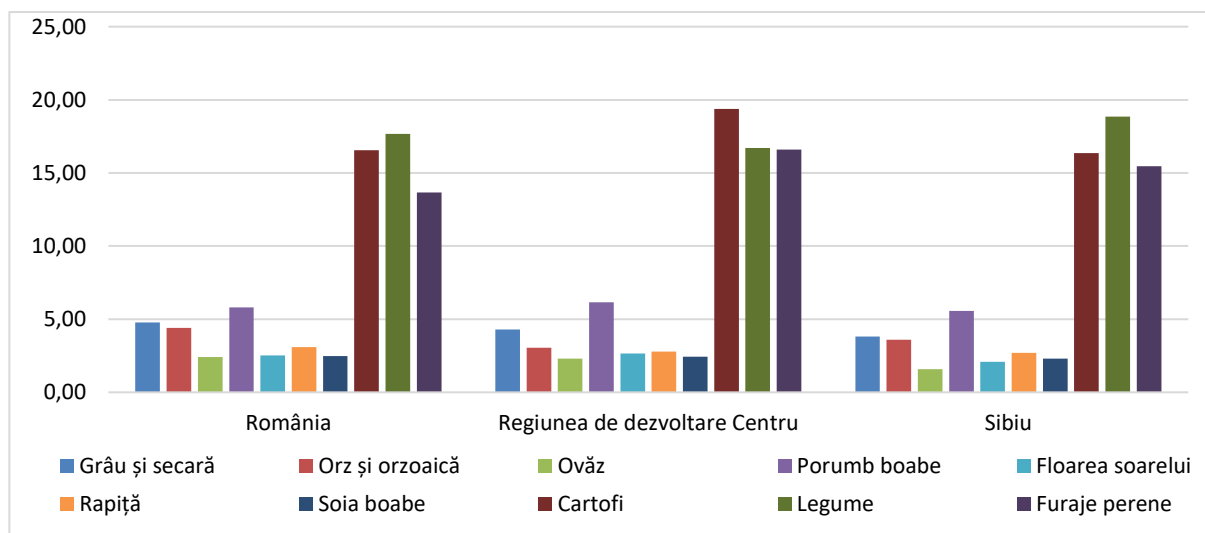
Fig. 2.31 DINAMICA PRODUCȚIEI MEDII LA HECTAR (KG) A EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE INDIVIDUALE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE PRINCIPALELE CULTURI, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analizând producția medie la hectar a diferitor culturi, în comparație cu media națională și regională, constatăm că județul Sibiu depășește media națională în ceea ce privește culturile de legume și furaje perene, însă se află sub această medie națională în cazul celorlalte culturi analizate. În ceea ce privește media regională, numai producția de orz și ovăz o depășește pe cea înregistrată în Regiunea de dezvoltare Centru, producția medie de rapiță fiind și ea una apropiată de media regională. Restul culturilor au înregistrat producții medii la hectar sub nivelul mediu din regiune.

Fig. 2.32 PRODUCȚIA MEDIE LA HECTAR, PE PRINCIPALELE CULTURI, LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021

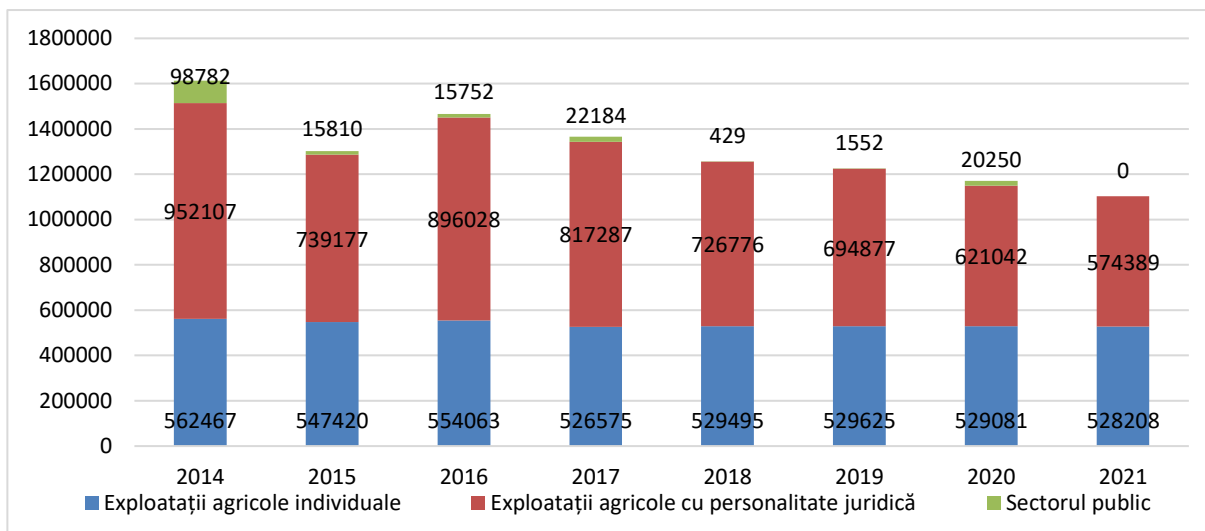
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Pomicultura este o altă ramură relevantă la nivelul județului, însă observăm o scădere considerabilă a numărului de pomi fructiferi în intervalul 2016-2021, anul 2021 marcând cel mai redus număr de pomi fructiferi (1.102.597). Datele INS arată că în anul 2021, pe teritoriul județului erau plantați 731.870 meri (66,4%), 232.397 pruni (21,1%), 52.386 peri (4,8%) și 47.968 cireși și vișini (4,4%). La aceștia se adaugă, în număr mult mai mic, nucii (9.569, 0,9%), piersicii (6.765, 0,6%), caișii și zarzării (916, 0,1%) și nectarinii (62), alături de alți pomi (904, 0,1%).

Observăm preponderența exploatațiilor agricole cu personalitate juridică, ce domină livezile de pomi fructiferi, urmate îndeaproape de exploatațiile agricole individuale. În ceea ce privește producția medie de fructe pe specii de pomi, remarcăm performanțele Sibiului în cazul nectarinelor, a căror producție medie depășește media națională dar și pe cea regională, la fel ca și în cazul caiselor și al zarzărilor, respectiv al altor tipuri de fructe. În ceea ce privește producția medie de nuci, aceasta este egală cu cea națională, în timp ce producția medie de pere o depășește pe cea regională.

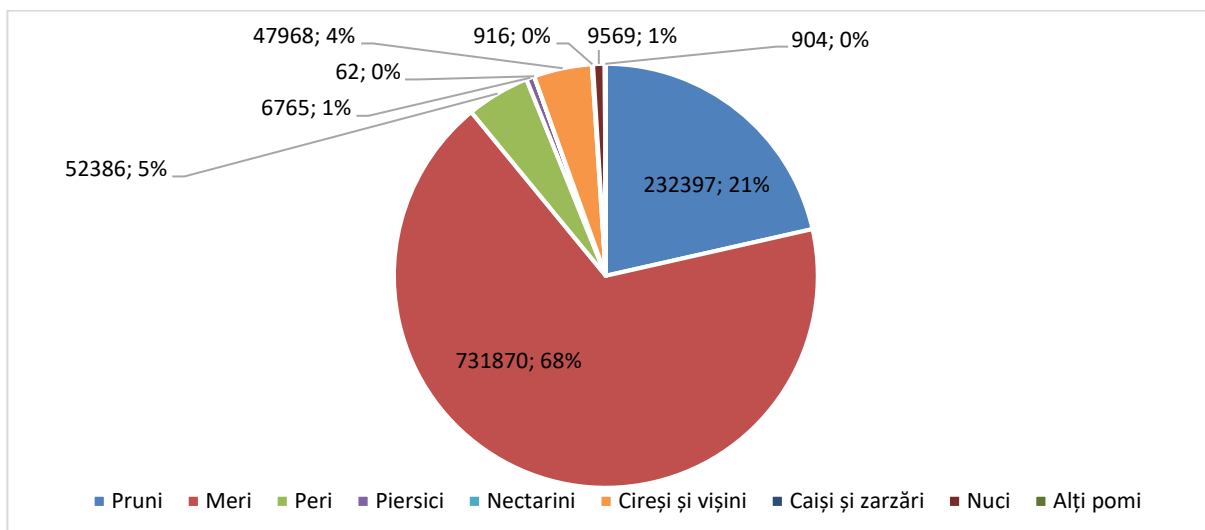
Conform Recensământului Agricol din 2020, în Sibiu există 2.837 plantații pomicole (2,6% din totalul plantațiilor pomicole la nivel regional), care ocupă o suprafață de 3.423,76 hectare (5,4% din totalul regional). După numărul plantațiilor pomicole, Sibiul ocupă al treilea loc în clasamentul județean (după Mureș și Alba), în timp ce suprafața acestora plasează Sibiul pe a doua poziție, după Mureș.

Fig. 2.33 NUMĂRUL DE POMI FRUCTIFERI (ZECI DE MII) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2014-2021

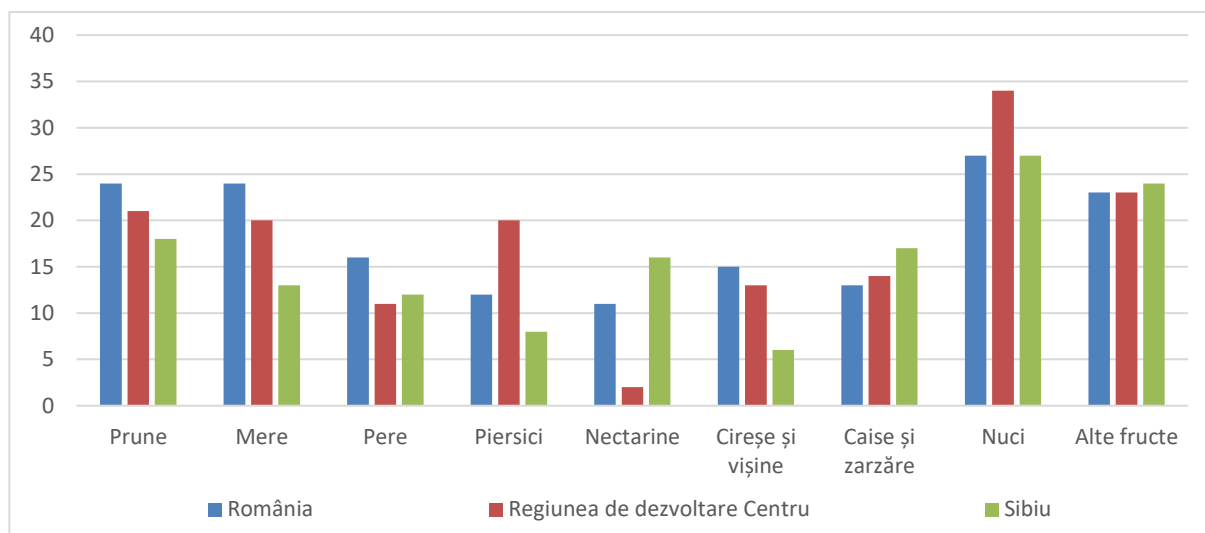
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Fig. 2.34 SPECII DE POMI FRUCTIFERI (ZECI DE MII) LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Fig. 2.35 PRODUCȚIA MEDIE DE FRUCTE PE SPECII DE POMI LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Sibiul are o tradiție puternică în cultivarea merelor, care a început în secolul al XVIII-lea, pe dealurile Mărginimii Sibiului și în Valea Târnavelor, continuând până astăzi. În zona Sibiului - Fântânele se găsesc aproximativ 34 de soiuri de mere și 7 de pere. Și Mărginimea Sibiului este recunoscută în domeniu, primind, în anul 2009, premiul „Mărul de aur”, acordat de către Federația Internațională a Jurnaliștilor și Scriitorilor de Turism. La acestea se adaugă livezile din Miercurea Sibiului și Cisnădioara, cele din Slimnic și cele de la Mălâncrav (nume care înseamnă ”roată de mere”, din maghiara Almakerék).

În ceea ce privește viticultura, conform Ghidului principalelor regiuni viticole și podgorii din România¹, Sibiul se află în regiunea viticolă a podișului Transilvaniei, care cuprinde plantațiile dintre Apold, județul Sibiu, până la Dej și Bistrița-Năsăud. Podgoria Târnavelor se întinde administrativ de-a lungul județelor Alba, Sibiu și Mureș. Amintim în special podgoria DOC Sebeș-Apold², care este localizată în sudul județului Alba și în județul Sibiu, în sud-vestul podișului Transilvaniei, în sudul paralelei de 46° latitudine nordică, în depresiunile colinare-deluroase de la contactul Podișului Secașelor cu munții Șurianului - Cindrelului din Carpații Meridionali. Centrele viticole ale podgoriei sunt Sebeș în județul Alba și Apold în județul Sibiu, cu soluri pseudorendzine, soluri brune argiloiluviale și regosoluri. Aceasta este cea mai sudică podgorie din Transilvania, dar are condițiile ecoclimatice cele mai puțin favorabile, din cauza apropierei de zona subcarpatică, cu veri călduroase și ierni reci, cu geruri puternice și temperaturi care pot atinge valori negative, de peste -30°C.

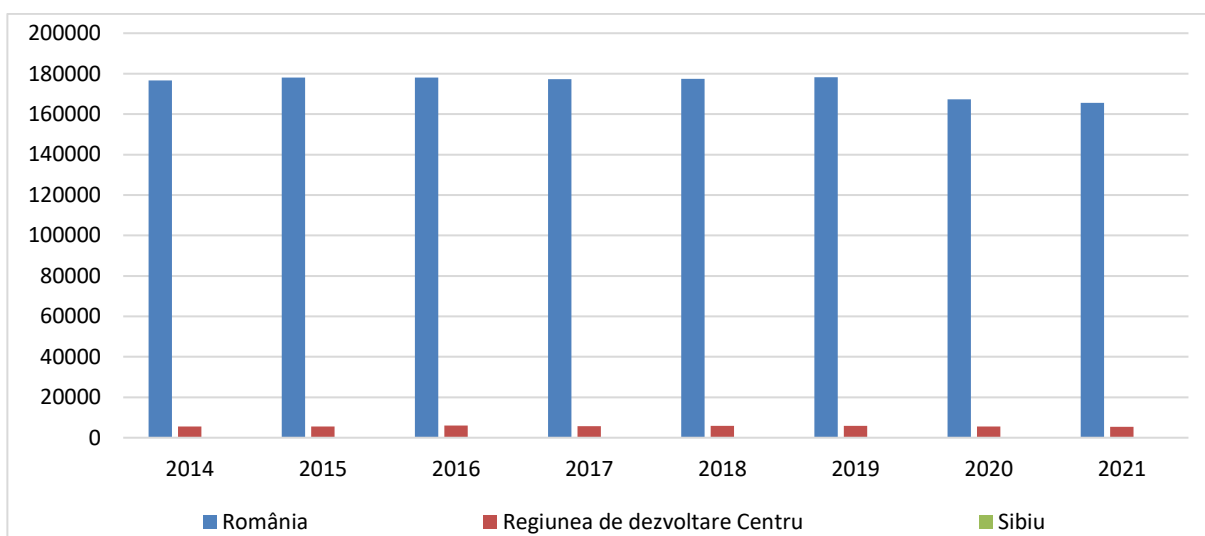
La Recensământul General Agricol din 2010, cele mai mari suprafețe cultivate cu viță de vie se înregistrau în Moșna (159,42 ha), Hoghilag (115,06 ha), Miercurea Sibiului (82,49 ha) și Apoldu de Jos (53,09 ha), localități unde se cultivă struguri de vin, în special pentru vin de calitate.

¹ <https://www.agro.basf.ro/ro/stiri/basf-in-camp/ghidul-principalelor-regiuni-viticole-si-podgorii-din-romania.html>

² <https://winenews.ro/podgorii/transilvania/>

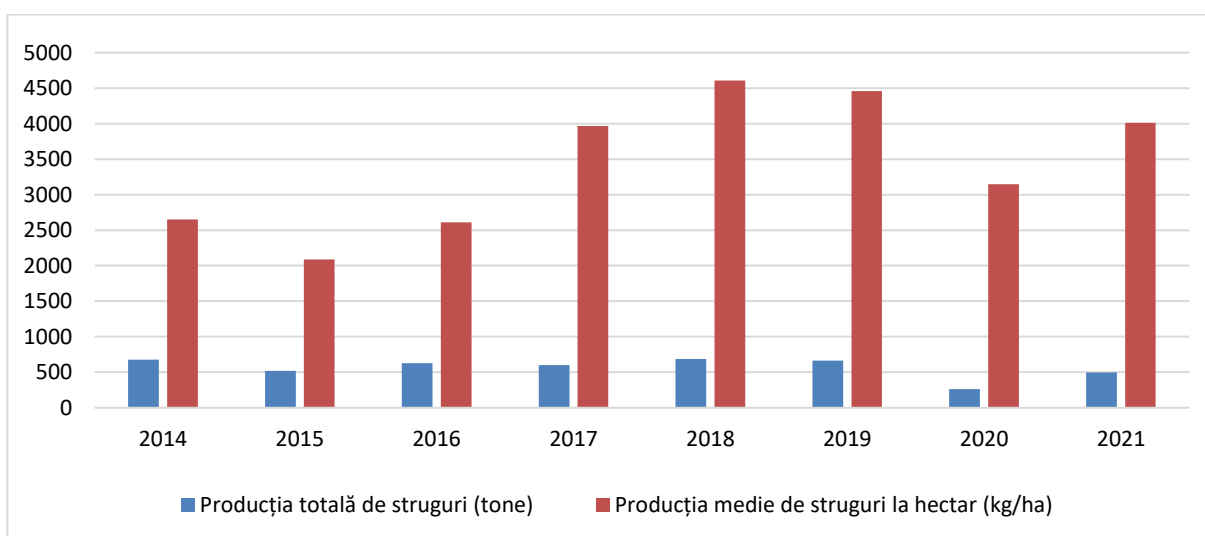
În ceea ce privește suprafața de vie, județul Sibiu ocupa în anul 2021 doar 2,27% din suprafața cultivată cu viță de vie în Regiunea de dezvoltare Centru, fiind depășit de Alba și Mureș. Raportându-ne la producția totală de struguri, remarcăm faptul că anii 2020 și 2021 nu au fost deloc prielnici pentru această activitate: în 2020, producția județeană de struguri s-a confruntat cu minimumul ultimilor 7 ani (261 tone, comparativ cu 676 tone în 2014), iar anul 2021 a adus județului doar 496 tone de struguri produși, cu mult sub cantitățile obținute în Alba și Mureș. Nici în privința producției medii la hectar nu vedem performanțe remarcante, Sibiu rămânând pe ultima poziție în clasamentul regional, cu 4.013 kg/ha.

Fig. 2.36 SUPRAFAȚA DE VIE LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Fig. 2.37 PRINCIPALII INDICATORI AI SECTORULUI VITICOL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Sectorul zootehnic

Creșterea animalelor este o activitate practică încă de la începuturi, în istoria omenirii și, deci, a județului Sibiu. Datele INS arată că în județul Sibiu zootehnia joacă un rol important în agricultura și economia județului, mai ales în ceea ce privește creșterea ovinelor. Județul Sibiu ocupă primul loc la nivel național raportat la creșterea ovinelor, cu un efectiv de peste 548 mii capete (5,43% din șeptelul României). Creșterea oilor constituie principala activitate economică pentru multe localități rurale din zona de munte, păstoritul tradițional păstrându-se până în zilele noastre în zona Mărginimii Sibiului. Per ansamblu, această ramură a agriculturii beneficiază de resurse naturale propice, județul ocupând locul 4 la nivel regional din perspectiva suprafeței pășunilor și fânețelor, care acoperă aproape 33% ha din teritoriul administrativ.

Conform datelor și estimărilor INS, la sfârșitul anului 2021, în județul Sibiu efectivul total de animale era alcătuit din:

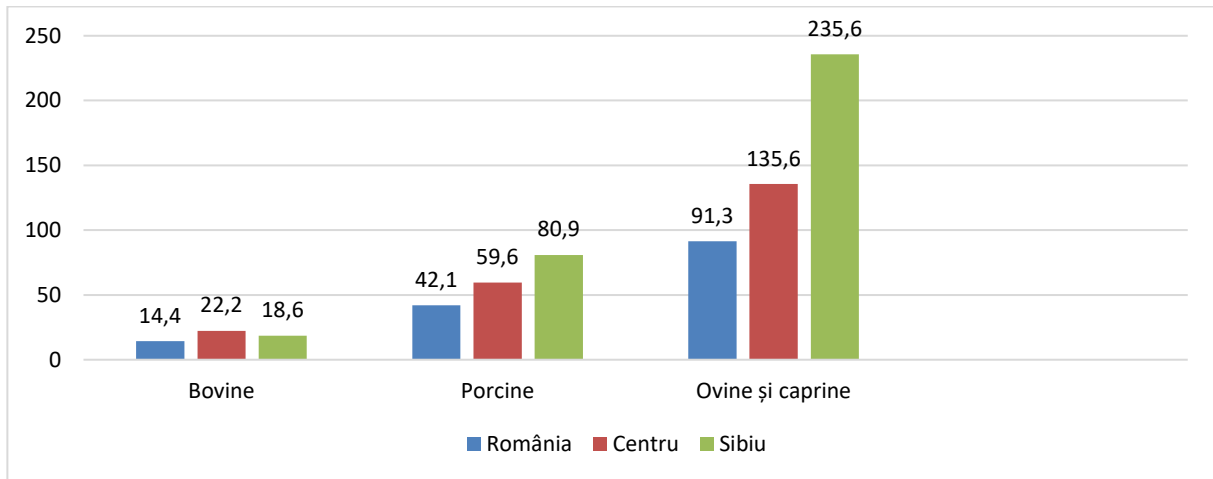
- 51.590 de porcine (locul 4 la nivel regional), dintre care 4.308 erau scoafe de prăsilă, iar 1.358 erau scrofițe pentru reproducție;
- 44.534 de bovine (locul 6 la nivel regional), dintre care 3.620 erau juninci și 21.625 erau vaci și bivolițe;
- 548.010 ovine, dintre care 486.862 erau oi și mioare;
- 15.788 de caprine (locul 5 la nivel regional), dintre care 11.324 erau capre;
- 3.859 cabaline (locul 6 la nivel regional), dintre care 2.686 – cabaline de muncă;
- 768.607 de păsări (locul 4 la nivel regional), dintre care 560.669 erau păsări ouătoare adulte;
- 33.034 de familii de albine (locul 4 la nivel regional);
- 3.599 iepuri (locul 6 la nivel regional).

Cu excepția păsărilor, majoritatea efectivelor de animale erau crescute de cetățeni în propriile gospodării: 100% din iepuri, 100% din familiile de albine, 98,5% din ovine, 97,3% din caprine, 99,8% din cabaline, 70,5% din porcine, respectiv 81,5% din bovine. În cazul păsărilor, doar 45% din total erau crescute în exploatații agricole individuale. În timp ce creșterea animalelor în propriile gospodării are drept scop principal propriul consum, la care se adaugă eventual micul comerț, fermele mari, cu personalitate juridică, vând produsele mai ales lanțurilor comerciale. Important de precizat este că la nivelul județului se regăsesc 4.504 exploatații agricole individuale care se ocupă cu creșterea ovinelor.

Comparativ cu anul 2011, în 2021 efectivele de animale la nivelul județului au înregistrat scăderi considerabile, creșteri înregistrându-se doar la nivelul efectivului de bovine, care s-a majorat cu 39,5%, respectiv al numărului familiilor de albine, care a crescut cu 22,3%. Declinuri s-au înregistrat cu privire la numărul de porcine, în scădere cu aproape 47,8%, respectiv o scădere de 65,4% a fost înregistrată în rândul cabalinelor. De asemenea, numărul ovinelor a scăzut cu 1,8%, al caprinelor cu 16,3% iar al păsărilor cu 10,3%. În ceea ce privește numărul de iepuri, acesta s-a păstrat relativ la aceeași valoare în perioada de referință, într-o ușoară creștere, de 1,2%.

Analizând densitatea animalelor la 100 ha de teren agricol, conform INS, județul Sibiu se află peste media națională și regională în cazul ovinelor și caprinelor, respectiv în cazul porcinelor. În cazul bovinelor, are o densitate mai mare decât media națională, dar mai mică decât media regională. Spre exemplu, în județul Sibiu există 2,4% din numărul total de bovine din țară, 1,4% din porcine, 1% din cabaline, 1,7% din familiile de albine, 5,4% din ovine, 1% din caprine și 1,5% din iepuri.

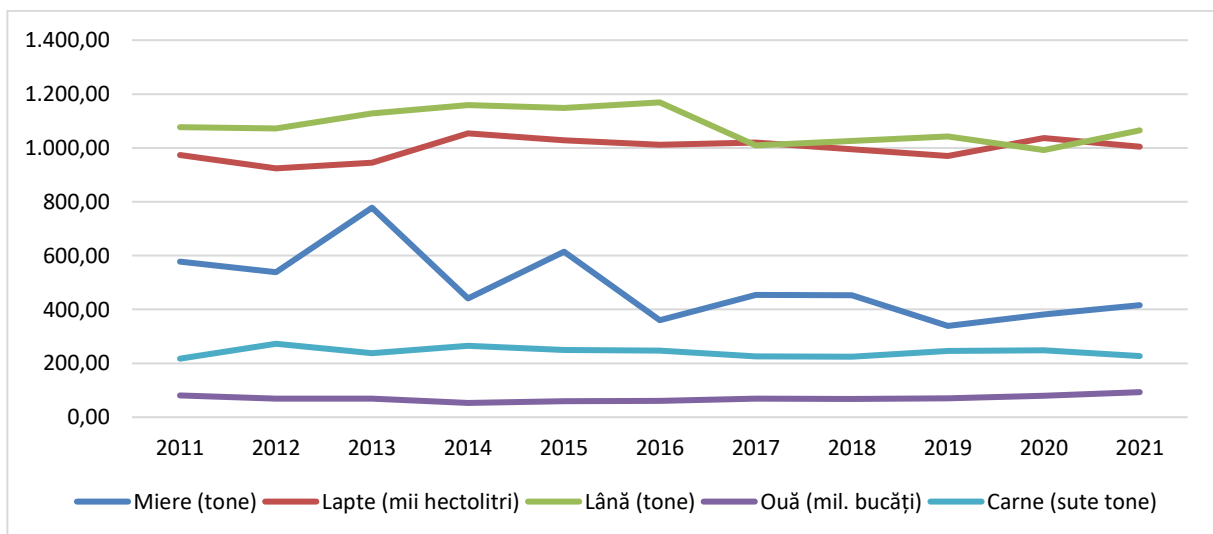
Fig. 2.38 DENSITATEA ANIMALELOR LA 100 HA, LA NIVEL NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Conform datelor INS, în anul 2021 volumul producției agricole animale din județul Sibiu a fost următorul: 22.726 tone de carne, dintre care 4.119 tone – bovine, 10.096 tone – porcine, 3.832 tone – ovine și caprine, 4.677 tone – păsări; 1.004.000 hl de lapte, dintre care 784.000 hl era lapte de vacă și bivoliță și 220.000 hl era lapte de oaie și capră; 1.065 tone de lână; 93 milioane ouă; 416 tone de miere.

Fig. 2.39 PRODUCȚIA ANIMALĂ DE LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Raportat la anul 2011, producția de carne totală a crescut cu 4,5%, pe fondul creșterii producției de carne de pasăre, cu 360,7% în 2021, față de cantitatea înregistrată în 2011. În ciuda înregistrării unor creșteri la nivelul județului în ceea ce privește efectivele de bovine, producția de carne de bovine a scăzut între cele două perioade cu 4,8%. De asemenea, producția de carne de ovine și caprine a scăzut cu 2,8%. Pe aceleași coordonate s-a păstrat și producția de miere, care a scăzut cu 28%. Producția de lână s-a menținut relativ constantă, în scădere cu doar 1,1% între cele două perioade de referință. Creșteri s-au mai înregistrat în cazul producției de lapte, cu 3,1% și al producției de ouă, cu 14,8%.

Tot în acest context, menționăm că producția de carne din județul Sibiu reprezintă 1,5% din totalul înregistrat la nivel național (2,4% la carnea de bovine, 2% la cea de porcine, 3% la cea de ovine și caprine, respectiv 0,7% la carnea de pasăre). De asemenea, județul Sibiu asigura, în 2021, 2,2% din producția de lapte totală, 4,5% din producția de lână, 1,5% din producția de ouă și 1,3% din producția de miere de albine a României.

Pentru a surprinde distribuția sectorului zootehnic la nivelul județului Sibiu, date relevante există doar de la Recensământul General Agricol din 2010, după cum urmează:

- Cele mai numeroase efective de bovine erau în localitățile: Bruiu, Roșia, Iacobeni, Bazna și Agnita iar cele mai puține în comunele Poiana Sibiului, Carta, Ludoș, Boița, Brateiu și Turnu Roșu;
- Cele mai multe păsări creșteau în Miercurea Sibiului, Municipiul Sibiu, Municipiul Mediaș și Bruiu iar cele mai puține în localitatea Râu Sadului, Marpod, Boița, Tilișca, Sadu, etc.;
- Cele mai multe familii de albine erau în comunele: Săliște, Dârlos, Loamneș, Laslea, Șeica Mare etc., iar cele mai puține în comunele: Râu Sadului, Vurpăr, Marpod, Sadu, Șura Mică, etc.;
- Porcinele se înregistrau în număr mare în comunele: Păuca, Roșia, Loamneș, Șeica Mare, Slimnic, Dârlos. Mai puține porcine se înregistrau în comunele: Râu Sadului, Cârța, Boița și Bruiu.
- Cei mai mulți iepuri se regăseau în localitățile: Laslea, Moșna, Ocna Sibiului, Cislădie, Șeica Mare și Roșia. Un număr mai redus de iepuri de casă se înregistra în localitățile: Jina, Gura Răului, Râu Sadului, Poplaca, Mihăileni, Sadu;
- În ceea ce privește efectivele de cabaline, în comunele Roșia, Loamneș, Iacobeni, Slimnic și orașul Avrig se înregistrau cele mai multe capete, pe când în Municipiul Sibiu, Cislădie, Copșa Mică și în comunele Poiana Sibiului, Cârța și Marpod numărul acestora era redus;
- Creșterea ovinelor, conform recensământului, se practica mai ales în localitățile Poiana Sibiului, Jina, Roșia, Rășinari și Loamneș. Un număr redus de ovine a fost înregistrat în localitățile Copșa Mică, Cârța, Poplaca și Racovița.
- Creșterea caprinelor are loc la o scară mai largă în localitățile Laslea, Roșia, Arpașu de Jos și în Miercurea Ciuc, și la o scară mai redusă, cu un efectiv mai mic de capete, în Municipiul Sibiu și în localitățile: Jina, Tilișca, Ludoș, Poiana Sibiului, Păuca, etc.;

- Efectivele de măgari și catâri erau reduse în 2010, fiind de doar 642 de capete. Peste 40 de capete se înregistrau doar în comunele Cristian, Rășinari, Râu Sadului și Jina. Pe de altă parte, localități precum Cârța, Gura Râului, Merghindeal, Ludoș etc., nu înregistrau nici un măgar sau catâr.

Datele DSVSA Sibiu aferente anului 2022³ indicau prezența următoarele exploatații comerciale active:

- Ferme de porcine: Avrig, Biertan, Vestem;
- Ferme de bovine: Somartin, Csnădie, Șura Mică, Iacobeni, Bruiu, Dârlos, Alțâna, Marpod, Daia, Buia, Crinț, Arpașu de Jos, Cristian;
- Stațiuni de cercetare bovine și ovine: Cristian;
- Ferme de caprine: Dobârca;
- Ferme avicole: Mediaș, Cristian (găini reproducție, stație de incubatie), Valea Viilor, Apoldu de Jos, Cristian, Moșna, Hoghilag (găini pentru ouă de consum), Miercurea Sibiului, Valea Viilor, Dumbrăveni (pui de carne);
- Exploatații de iepuri: Cașolț.

În ceea ce privește zootehnia, este important să amintim prezența grupului danez Premium Porc Group în Avrig, care în anul 2019 a investit 3,4 milioane de euro într-o fabrică de nutrețuri combinate, în ambiția grupului de a deveni cel mai mare producător de carne de porc din România (concurând cu grupul Smithfield, controlat de investitori chinezi). Fabrica de nutrețuri are o capacitate de producție de aproximativ 80.000 de tone de nutreț pe an și face parte dintr-un proiect amplu al companiei Premium Porc Group, BraSib, demarat în anul 2017 și extins la o valoare totală de 32,5 milioane de euro. Proiectul a fost finanțat în urma unui împrumut primit de la patru bănci – UniCredit Bank, BCR, BRD Groupe Société Générale și Raiffeisen Bank. Proiectul BraSib a inclus deschiderea unei ferme de 5.400 de scroafe în Brăila, precum și finanțarea achiziției și renovării unor unități de creștere și îngrășare în județele Brașov și Sibiu. Investiția în noua fermă de nutrețuri combinate asigură calitatea hranei animalelor, compania punând accent pe normele de biosecuritate și pe gestionarea furajului propriu pentru animale. Noua construcție, 100% automatizată, consolidează poziția grupului în topul producătorilor de carne de porc din România. Totodată, fabrica reprezintă și un factor de optimizare a fluxului logistic și a distribuției regionale a hrănilor către fermele din Brașov și Sibiu, prin flota proprie de transport, pentru a asigura normele de biosecuritate. Inaugurarea fabricii de nutrețuri combinate din Sibiu a marcat finalizarea proiectului BraSib.⁴

O altă prezență puternică în județ, de data aceasta în Apold, este cea a grupului DN Agrar, cel mai mare producător de lapte de vacă din România. În prezent, grupul are în portofoliu 15 societăți și 260 angajați. Dintre cele 15 societăți care fac parte din portofoliul grupului, 4 sunt ferme. Activitatea principală a acestora o reprezintă atât creșterea bovinelor de lapte (ferma Prodact), cât și producția de lapte de vacă (fermele

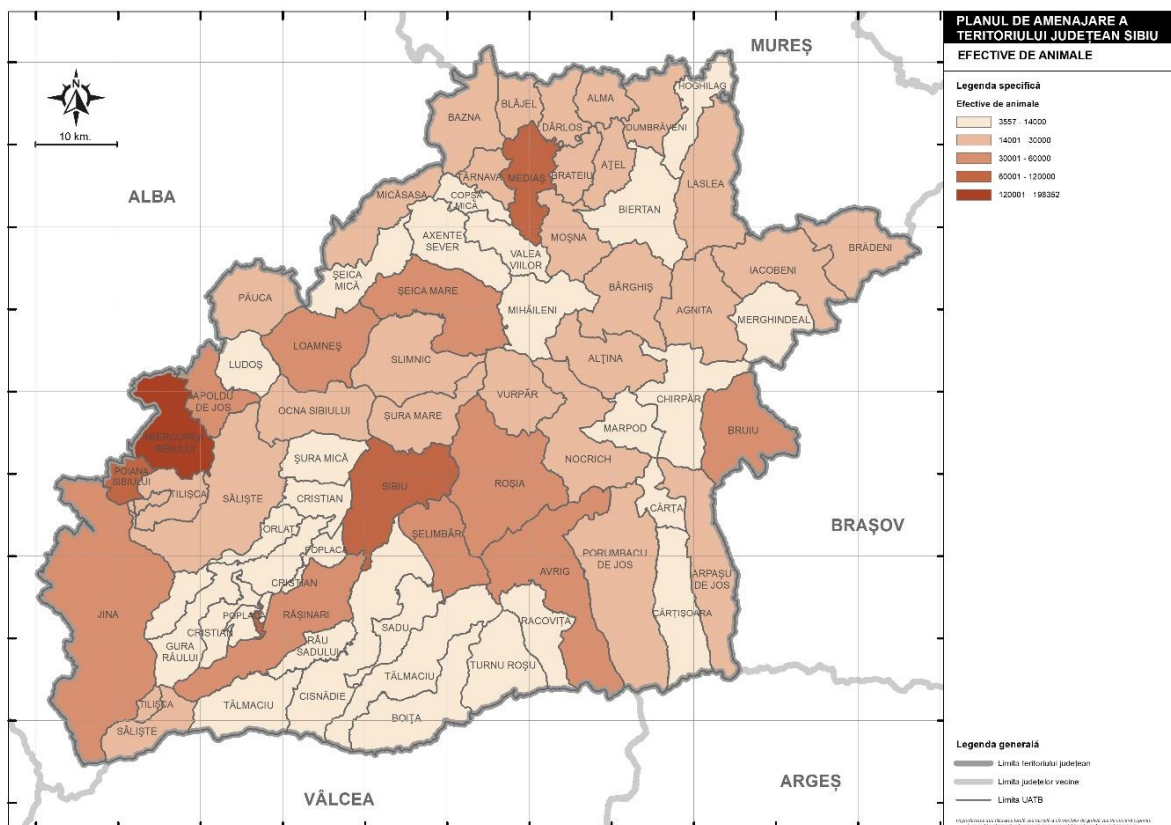
³ <http://sibiu.dsvsa.ro/operatori-economici/exploataii-de-animale/>

⁴ <https://www.agrostandard.ro/investitie-premium-porc-group-de-34-mil-euro-intr-un-fnc-la-avrig/>

Cut, Lacto Agrar și Apold). Producția zilnică de lapte este de aproximativ 140.000 litri, iar cea anuală este de aproape 50 de milioane de litri. Pe lângă activitatea de producție a laptelui, DN AGRAR desfășoară în plan secundar activitatea de producție a cerealelor, parte a procesului intern, bazat pe principiile economiei circulare. Astfel, un avantaj major al grupului îl reprezintă faptul că produce intern hrana pentru consumul animalelor. Cea mai recentă investiție a grupului, anunțată în ianuarie 2023, vizează instalarea panourilor fotovoltaice pentru creșterea eficienței energetice și construirea unei fabrici de compost. Astfel, pentru a crește eficiența fermei Apold, grupul a semnat un parteneriat pentru instalarea de panouri solare, colaborare în urma căreia va beneficia de o primă de pornire, de o primă anuală și de electricitate gratuită pentru întreaga fermă Apold, și care va contribui la profitabilitatea grupului DN AGRAR. De asemenea, pentru a reduce costurile cu transportul apei către lagunele de gunoi și cele cu resturi vegetale de pe câmpuri, în 2023, grupul va construi, lângă ferma Apold, o fabrică de compost care va duce și la înființarea unei linii alternative de afaceri. Investiția în fabrica de compost a fost justificată de creșterea continuă a prețurilor îngrășămintelor chimice. Astfel, grupul vizează să vândă compostul obținut cramelor și producătorilor de legume din România și din străinătate. Fabrica urmează să devină operațională în al treilea trimestru al anului 2023, de succesul acesteia depinzând inclusiv dezvoltarea celorlalte ferme deținute de către grup. Mai mult, planul strategic de dezvoltare a grupului pentru următorii 7 ani include majorarea capacității fermei Apold. O dată cu integrarea fermelor Lacto Agrar și Apold (finalizată în aprilie 2022), DN AGRAR a devenit cea mai mare fermă zootehnică cu producție de lapte de vacă din România.⁵

⁵ <https://financialeintelligence.ro/peter-de-boer-dn-agrar-suntem-deschisi-catre-noi-opportunitati-prin-achizitia-de-noi-ferme-de-animale-si-sau-vegetale-lucram-la-un-plan-strategic-pentru-urmatorii-7-ani/>

Fig. 2.40 EFECTIVELE DE ANIMALE DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Recensământului General Agricol, 2010

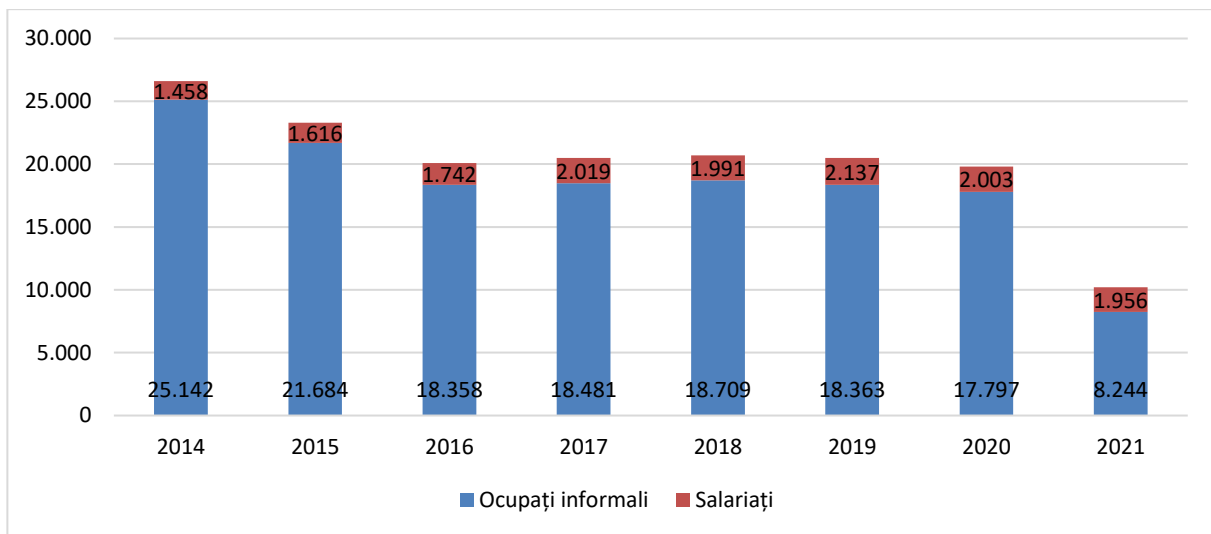
Forță de muncă ocupată în sectorul primar

Conform INS, în anul 2021 județul Sibiu avea 10.200 persoane ocupate în agricultură, silvicultură și pescuit, fapt ce plasa agricultura, silvicultura și peiscul pe a cincea a poziție în clasamentul activităților în care populația județului era ocupată (cu o pondere de 5,6% din totalul persoanelor ocupate), după industria prelucrătoare (59.300 persoane), comerț (24.800 persoane), construcții (14.300 persoane), transporturi (13.100 persoane) și sănătate (10.300 persoane). Numărul persoanelor ocupate în acest sector a scăzut considerabil în ultimii ani: începând cu 2012, când existau 29.200 persoane, agricultura a înregistrat de la an la an tot mai puține persoane ocupate, diferența între 2012 și 2021 fiind de 9.600 persoane. Același trend negativ a marcat și ponderea din totalul persoanelor ocupate, fiindcă în 2012 procentul persoanelor ocupate în agricultură era de 15,8% din total.

Totuși, cea mai mare parte din populația ocupată în agricultură activează informal în acest domeniu. Astfel, doar 9,9% din totalul populației ocupate în agricultură este salariată, iar restul de peste 17.800 cetățeni (90,1%) ai județului au ca sursă principală de venit practicarea unei agriculturi de subzistență, în propria gospodărie sau pe micile loturi de teren din proprietate, pentru propriul consum și, în cazurile fericite, pentru

micul comerț (de ex., predarea laptelui la centrele de colectare, vânzarea animalelor pentru carne la abatoare sau târguri, a legumelor și brânzeturilor în piețele agroalimentare, etc.). Aceste persoane sunt considerate vulnerabile din punct de vedere social, în condițiile în care nu au venituri stabile și, în multe cazuri, nu beneficiază de asigurări sociale / nu sunt incluse în sistemul de pensii. Dacă ne uităm la numărul mediu al salariaților, dintre cele 1.956 persoane, sub jumătate sunt angajate în agricultură (44%), majoritatea salariaților (56%) activând de fapt în silvicultură, exploatare forestieră, pescuit și acvacultură.

Fig. 2.41 FORȚA DE MUNCĂ OCUPATĂ ÎN AGRICULTURA JUDEȚULUI SIBIU, DUPĂ STATUTUL OCUPAȚIONAL, 2014-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

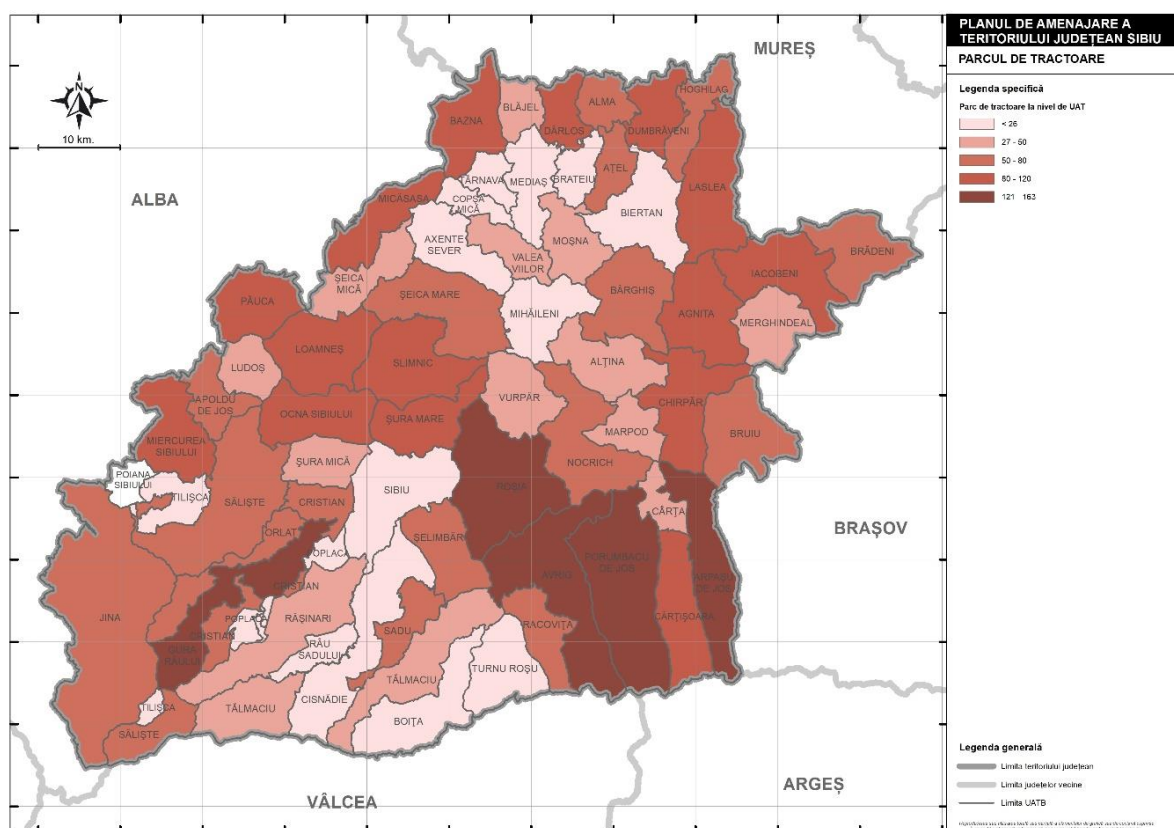
Conform estimărilor INS privitoare la câștigul salarial nominal mediu net lunar, în 2021 salariul mediu net din domeniul agricol a fost de 2.648 lei, cu mult sub media județeană (3.442 lei) Totuși, în termeni nominali, în intervalul 2014-2021 a fost înregistrată o creștere salarială de 129,66%. Aceasta poate fi explicată prin concurența tot mai mare între fermele de mari dimensiuni, pentru atragerea numărului tot mai mic de specialiști în domeniu, în contextul în care interesul tinerilor pentru activitățile agricole este tot mai redus. Conform Recensământului General Agricol din 2020, un număr total de 62.644 de locuitori ai județului Sibiu au declarat că au alocat între 0 și 100% din unitatea anuală de muncă (1 unitate anuală de muncă este egală cu 225 zile lucrate pe an) pe parcursul anului 2020. Astfel, circa 75,6% din cei care au practicat munci agricole au alocat mai puțin de 25%, iar 12,7% între 25% și 50% din unitatea anuală de muncă pentru munci cu caracter agricol. Trebuie totuși menționat că această cifră nu reprezintă numărul celor ocupați în agricultură, pentru că include și muncile agricole prestate de persoanele care nu trăiesc exclusiv din agricultură, precum pensionarii, salariații în industrie, construcții sau servicii, persoanele casnice, șomerii etc. Pe sexe, dintre cele 75.713 de persoane care au practicat muncă agricolă, 34.185 au fost bărbați (54,6%) și 28.459 au fost femei (45,4%).

Pentru informații despre șefii exploatațiilor agricole fără personalitate juridică, Recensământul General Agricol din 2020 arată că, din totalul de 43.646 persoane, majoritatea (69,47%) erau bărbați (30.323 persoane) și numai 13.323 erau femei (30,52%). Dintre cei 1.359 șefi de exploatație agricolă sub 35 de ani, majoritatea (98,08%) dețineau numai experiență practică agricolă și doar 3 persoane aveau pregătire agricolă completă. În acest context, remarcăm și o prezență foarte redusă a persoanelor cu vârsta sub 35 de ani. La aceștia se adaugă 13.554 șefi de exploatație agricolă cu vârsta cuprinsă între 35 și 54 de ani, unde 95% se bazează pe experiența practică și 82 dețineau pregătire agricolă completă. Trecând la sectorul de vârstă de la 55 de ani în sus, observăm un total de 29.304 persoane (cea mai mare pondere a șefilor de exploatații agricole după vârstă), dintre care 96,76% aveau experiență agricolă practică și 55 erau pregătiți complet. Chiar dacă tinerii beneficiază de stimulente financiare pentru a deveni fermieri, numărul acestora rămâne mult mai mic decât al persoanelor care vor trebui să renunțe la muncile agricole din cauza vârstei înaintate. Așadar, vom continua să asistăm la o tranziție tot mai accentuată de la agricultura practică în gospodării la cea realizată în ferme mari.

Mecanizarea și chimizarea agriculturii

Mecanizarea agriculturii reprezintă un proces esențial pentru creșterea producției din domeniu. Institutul Național de Statistică a estimat, pentru finalul anului 2021, în județul Sibiu, un parc de utilaje agricole alcătuit din: 5.746 tractoare agricole fizice; 3.320 pluguri pentru tractor; 1.052 semănători mecanice; 604 cultivatoare mecanice; 132 mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică; 289 combine autopropulsate pentru recoltat cereale; 925 prese pentru balotat paie și fân; 15 vindrovere pentru furaje; 41 combine autopropulsate pentru recoltat furaje; 311 combine și mașini pentru recoltat cartofi.

Fig. 2.42 PARCUL DE TRACTOARE DIN JUDEȚUL SIBIU

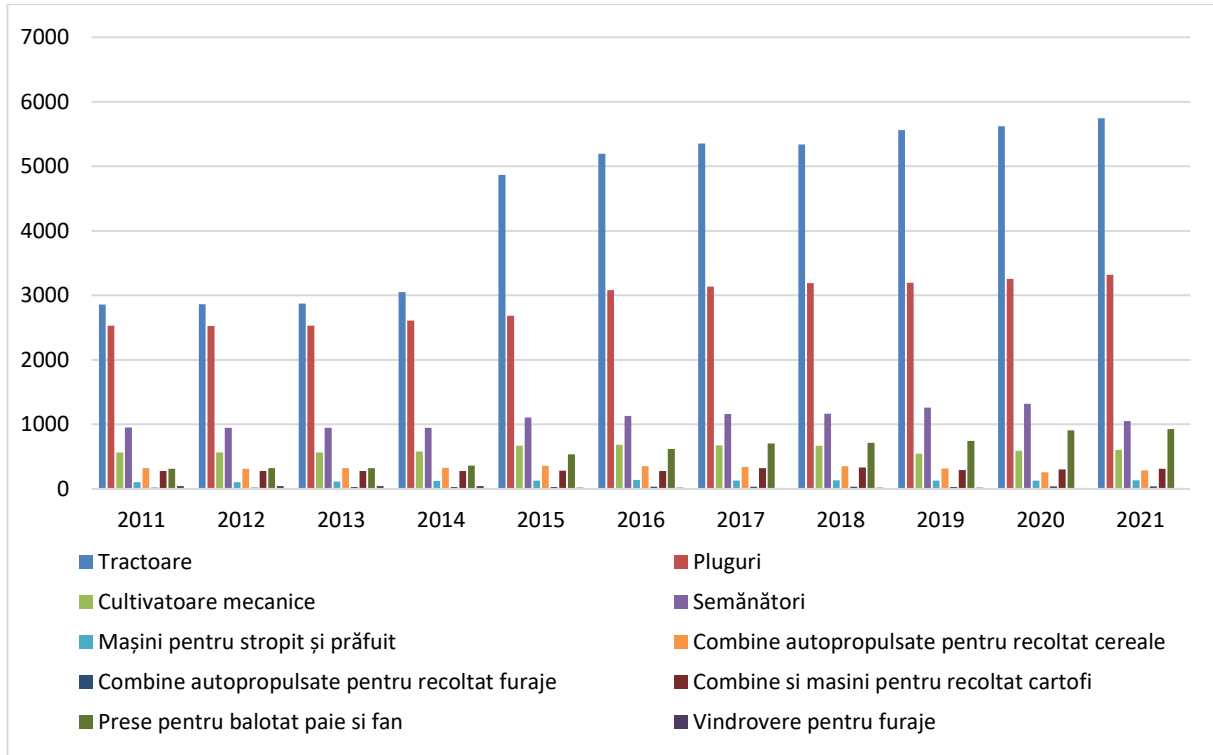
Sursa: Prelucrare proprie, după datele Recensământului General Agricol, 2010

Comparativ cu situația înregistrată în 2011, a crescut semnificativ numărul de prese pentru balotat paie și fân (cu 197,4%), numărul de tractoare cu 101,2%, respectiv numărul de combine pentru recoltat furaje cu 105%. De asemenea, a crescut numărul de pluguri pentru tractor cu 31,1%, cel de semănători cu 10,7%, numărul de cultivateoare cu 7%, numărul de mașini de stropit și prăfuit cu 28,1% și numărul de combine și mașini pentru recoltat cartofi cu 11,4%. Pe de altă parte, a scăzut numărul de vindrovere pentru furaje cu 66,6% și cel al combinelor pentru recoltat cereale cu 9,9%.

Conform estimărilor INS, la nivelul județului Sibiu, revin în medie 21 ha de suprafață arabilă/tractor, peste media regională (19 ha/tractor), dar mult sub cea națională (40 ha/tractor). Tot în acest context, menționăm că în 2021, în județul Sibiu erau înregistrate 2,4% de tractoare din totalul tractoarelor agricole din România, 2% din pluguri, 2,2% din cultivateoarele mecanice, 1,5% din semănătorile mecanice, 2,6% din mașinile de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică și 1% din numărul total de combine autopropulsate pentru recoltat cereale. Numărul mai redus de echipamente la hectar are două explicații: pe de o parte, puține dintre exploatații individuale au resurse pentru astfel de dotări, deși lucrează peste jumătate din suprafața arabilă

totală; pe de altă parte, fermele mari din județ utilizează un număr relativ mic de echipamente moderne, cu o productivitate foarte ridicată, tocmai pentru a-și optimiza costurile.

Fig. 2.43 DINAMICA PARCULUI DE MAȘINI ȘI UTILAJE AGRICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

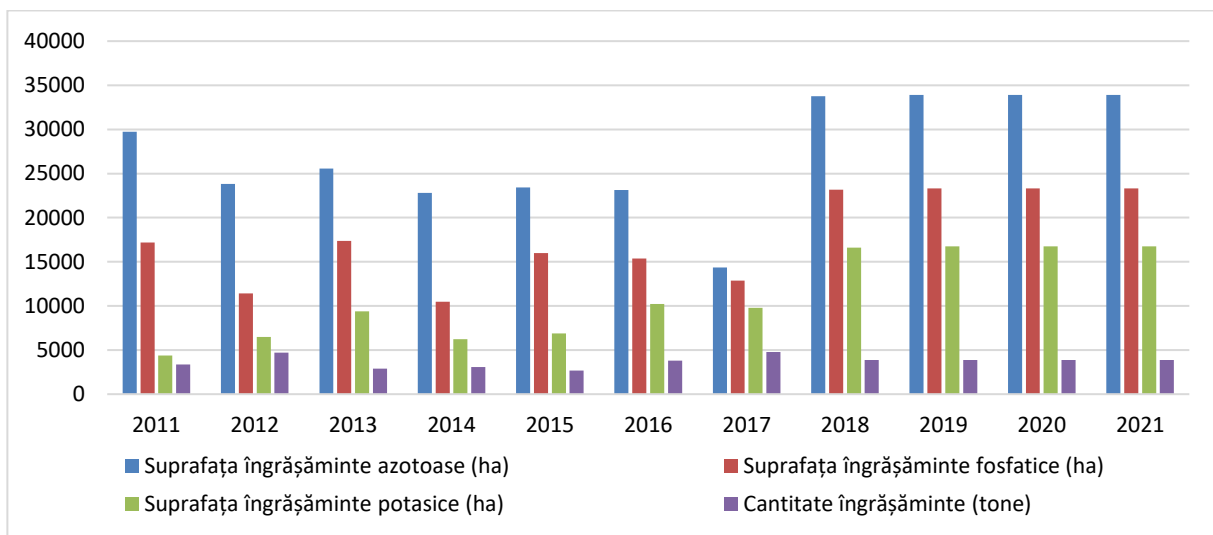
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analizând gradul de mecanizare la nivel de localitate, datele Recensământului General Agricol din 2010 reprezintă singura sursă de astfel de informații. Astfel, cele mai multe tractoare agricole au fost înregistrate în 2010 în localitățile Arpașu de Jos, Avrig, Cârțișoara, Gura Râului, Iacobeni, Laslea, Loamneș, Păuca, Porumbacu de Jos, Roșia și Slimnic (peste 100 de tractoare). Un număr foarte mic de tractoare era în Râu Sadului, Boița, Copșa Mica, Brateiu și Biertan. Dacă analizăm numărul de tractoare raportat la suprafața agricolă a fiecare comune, observăm un grad înalt de mecanizare în următoarele localități: Cârțișoara (1 tractor/12,3 ha), Orlat (1 tractor/20,4 ha), Gura Râului (1 tractor/21,1 ha), Dârlos (1 tractor/26,4 ha), Micăsasa (1 tractor/31,3 ha), Blăjel (1 tractor/32,6 ha), Arpașu de Jos (1 tractor/33,1 ha), Laslea (1 tractor/33,2 ha), Cârța (1 tractor/34,1 ha), etc. De partea cealaltă, existau comune cu un singur tractor, cum era cazul comunei Râu Sadului, care avea o suprafață agricolă de 959,5 ha, sau fără tractoare înregistrate, precum Poiana Sibiului, cu o suprafață agricolă de 1.342,3 ha. Un număr redus de tractoare raportat la suprafața agricolă se înregistra în localitățile Boița (1 tractor/324,3 ha), Rășinari (1 tractor/192,6 ha), Săliște (1 tractor/184,2 ha), Cisnădie (1 tractor/174 ha), etc.

Utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură reprezintă un alt avans al științei și modernizării în domeniul agricol, în pofida riscurilor de mediu pe care le induce. În 2021, conform INS, în județul Sibiu au fost aplicate îngrășăminte chimice pe o suprafață de 73.953 ha. Îngrășăminte azotoase au fost utilizate pe o suprafață de 33.911 ha, îngrășăminte fosfatice pe o suprafață de 23.307 ha, iar îngrășăminte potasice pe 16.735 ha. De menționat este și faptul că au fost folosite și îngrășăminte naturale, pe o suprafață de 19.214 ha. Comparativ cu anul 2011, suprafața pe care au fost utilizate îngrășăminte a crescut la toate categoriile. Analizând cantitativ, în anul 2021, conform INS, au fost utilizate 3.856 de tone de substanță activă de îngrășăminte chimice, dintre care: 2.209 tone – îngrășăminte azotoase, 980 tone - îngrășăminte fosfatice și 667 tone - îngrășăminte potasice. Față de anul 2011, se înregistrează o creștere cu 44,2% a îngrășămintelor chimice utilizate. În ceea ce privește îngrășămintele naturale, în același an a fost folosită o cantitate de 268.051 tone de substanță activă de acest tip.

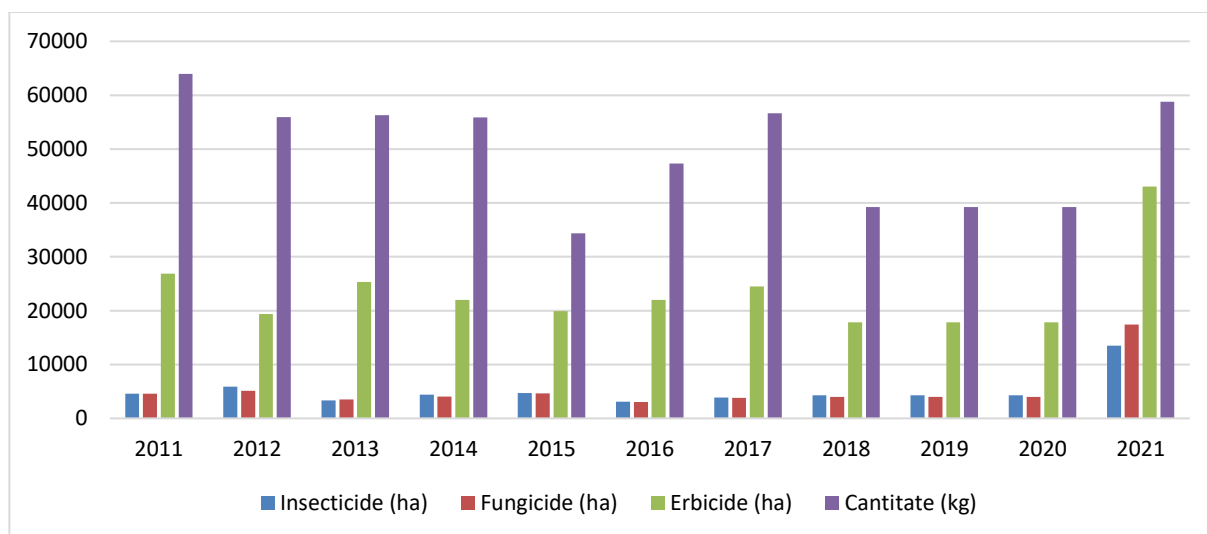
O situație similară se întâlnește și în cazul utilizării pesticidelor în agricultură. Conform INS, în anul 2021 au fost folosite pesticide pe o suprafață de peste 73.971 ha. Pe categorii de pesticide, au fost aplicate: insecticide pe o suprafață de 13.518 ha, fungicide pe o suprafață de 17.418 ha și eribicide pe o suprafață de 43.035 ha. În total, în județ a fost administrată o cantitate totală de 58.760 kilograme de pesticide, în scădere cu 8,8% față de 2011.

Fig. 2.44 SUPRAFEȚE PE CARE S-AU FOLOSIT ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE ȘI CANTITATEA ACESTORA, LA NIVELUL JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Fig. 2.45 SUPRAFAȚA PE CARE S-AU ADMINISTRAT ÎNGRĂȘĂMINTE CHIMICE ȘI CANTITATEA ACESTORA, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

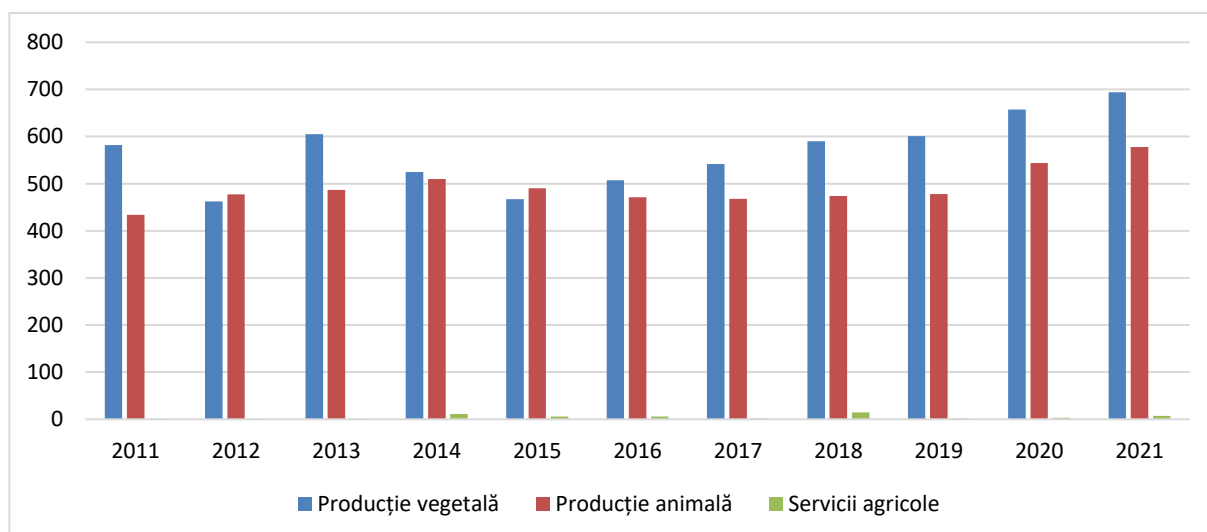

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Valorificarea produselor agricole

În anul 2021, la nivelul județului Sibiu, conform INS, valoarea producției agricole a fost de 1.280 mil. lei (circa 260 mil. Euro). Față de anul 2011, aceasta a înregistrat o creștere nominală de circa 25,8%. Pe categorii, din valoarea totală a producției agricole, 694 mil. lei (54,2%) a reprezentat producția vegetală, 578 mil. lei (45,1%) cea animală, iar 7 mil. lei (0,5%) au fost serviciile agricole.

Fig. 2.46 VALOAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE (MIL. LEI) A JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021

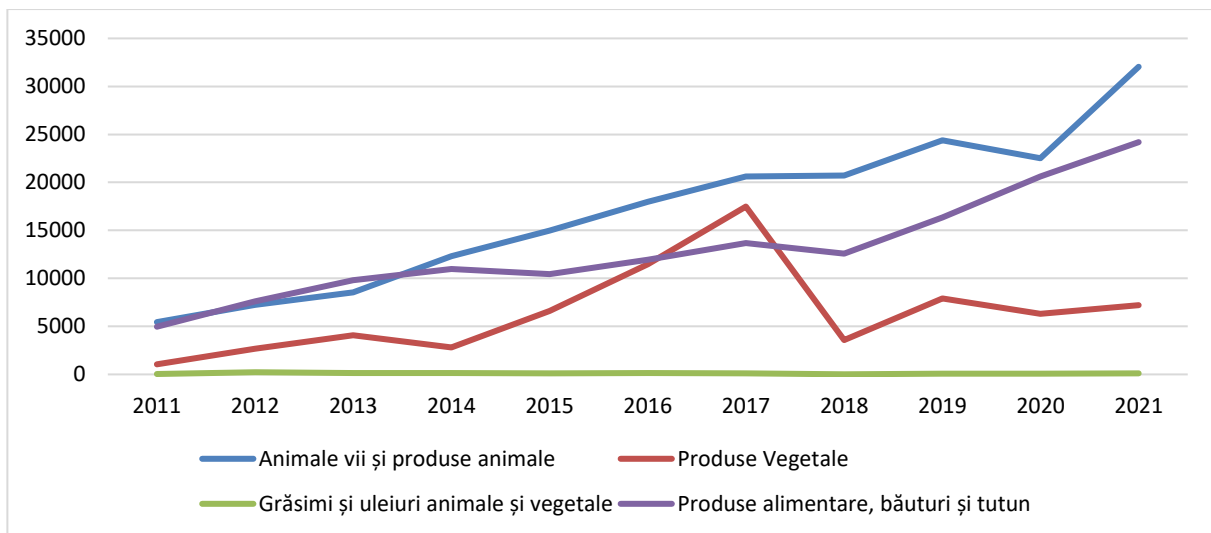
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În 2021, județul Sibiu a contribuit cu 1,2% la producția agricolă totală a României, respectiv cu 0,9% la producția agricolă vegetală, cu 2% la producția animală și cu doar 0,4% în cazul serviciilor agricole. Raportat

la nivel regional, județul Sibiu a contribuit cu 9,8% la producția vegetală regională, cu 14,1% la producția animală și cu 12,2% la serviciile agricole.

Volumul exporturilor de produse agroalimentare realizate de unitățile economice din județul Sibiu a fost, în anul 2021, de 63,5 mil. euro. Acestea reprezentau 2,2% din exporturile totale din județ. Exporturile agroalimentare erau formate din 50,4% - export de animale vii și produse animale, 11,3% - produse vegetale, 38% - produse alimentare, băuturi și tutun și 0,1% - grăsimi și uleiuri animale sau vegetale. Valoarea reală a exporturilor din județul Sibiu este mai mare, deoarece o parte semnificativă din export (mai ales în cazul produselor vegetale) este asigurat prin intermediul firmelor care sunt înregistrate în municipiul București sau în alte județe din țară. Cu toate acestea, observăm o tendință de creștere a exporturilor de animale vii și produse animale.

Fig. 2.47 EXPORTURILE FOB (MII EURO) DE PRODUSE AGROALIMENTARE REALIZATE DE COMPANIILE DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

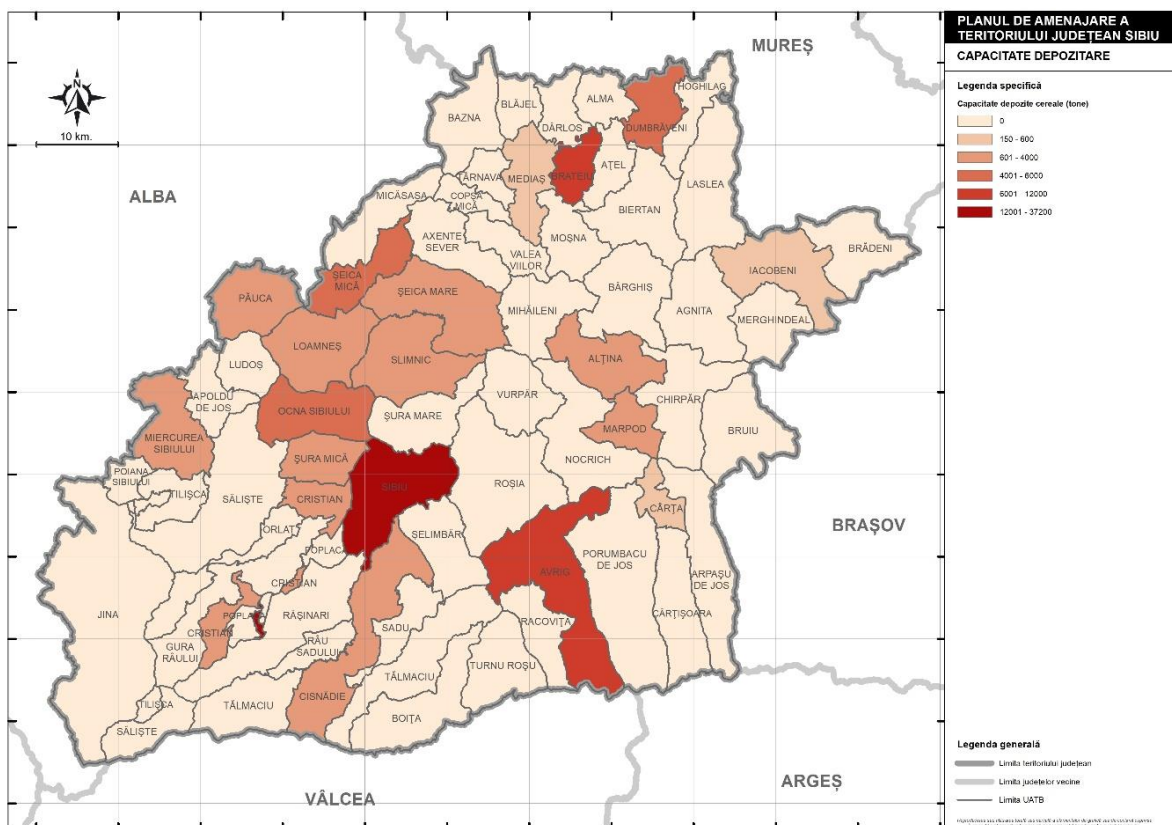
Din perspectiva analizei punctelor de procesare a materiilor prime agricole din județul Sibiu, conform DSVSA Sibiu, în ianuarie 2023 existau următoarele tipuri de unități autorizate: 93 carmangerii, 11 măcelării, 163 centre de prelucrare a laptelui integrat în cadrul exploatației, 3 centre independente de prelucrare a laptelui, 2 centre de extracție și colectare a mierii și a altor produse apicole, 80 de fabrici de pâine/brutării, 45 de patiserii și covrigării, 41 unități de producere a conservelor de legume și fructe, 23 unități de fabricare a sucurilor de fructe și legume, 2 unități de producere a uleiului vegetal, 11 unități de fabricare produse zaharoase (ciocolată, rahat, halva, jeleuri, etc.), 5 unități de producere a pastelor făinoase, 3 unități de fabricare a condimentelor, 10 unități de producere a altor produse alimentare (de ex., cereale expandate, popcorn, arome alimentare, etc.), 19 unități de fabricare a băuturilor distilate, 2 unități de fabricare a altor

băuturi nedistilate, 4 unități de vinificație, 7 unități de producere a berii, 7 unități de fabricare a înghețatei, 2 unități de producție și procesare a ciupercilor.

La acestea se adaugă unitățile de comercializare a produselor alimentare, de cazare și de alimentație publică, respectiv: 498 restaurante, 250 unități de tip fast-food, 96 pizzerii, 158 cantine, 106 laboratoare de cofetărie și patiserie, 235 pensiuni turistice, 1789 magazine alimentare, 94 hipermarket-uri și supermarket-uri, 309 puncte mobile de vânzare, 53 depozite alimentare, 43 unități de catering, 27 automate de vânzare de produse alimentare, 33 automate de vânzare a laptelui crud, 9 magazine de desfacere a produselor piscicole - pescării, etc. Per ansamblu, aceste unități pot contribui la dezvoltarea și valorificarea superioară a producției agricole din județ.

Din punctul de vedere al capacității de depozitare a produselor agricole autorizate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, acestea reuneau în total o capacitate de 95.610 de tone, dintre care, 59.160 de tone în silozuri, respectiv 36.450 de tone în magazine. Cele mai mari silozuri sunt amplasate în municipiul Sibiu, Avrig, Soroștin, Miercurea Sibiului. Magazine de mari dimensiuni se găsesc în Brateiu, Dumbrăveni, Ocna Sibiului și Soroștin. În cazul depozitelor de legume și fructe, la nivelul anului 2022 erau autorizate de către DSVSA Sibiu doar 7 astfel de unități, în Municipiul Sibiu, Mediaș, Șura Mare, Dobârca, Cârțișoara și Miercurea Sibiului.

Fig. 2.48 CAPACITATEA DE DEPOZITARE A CEREALELOR ÎN JUDEȚUL SIBIU

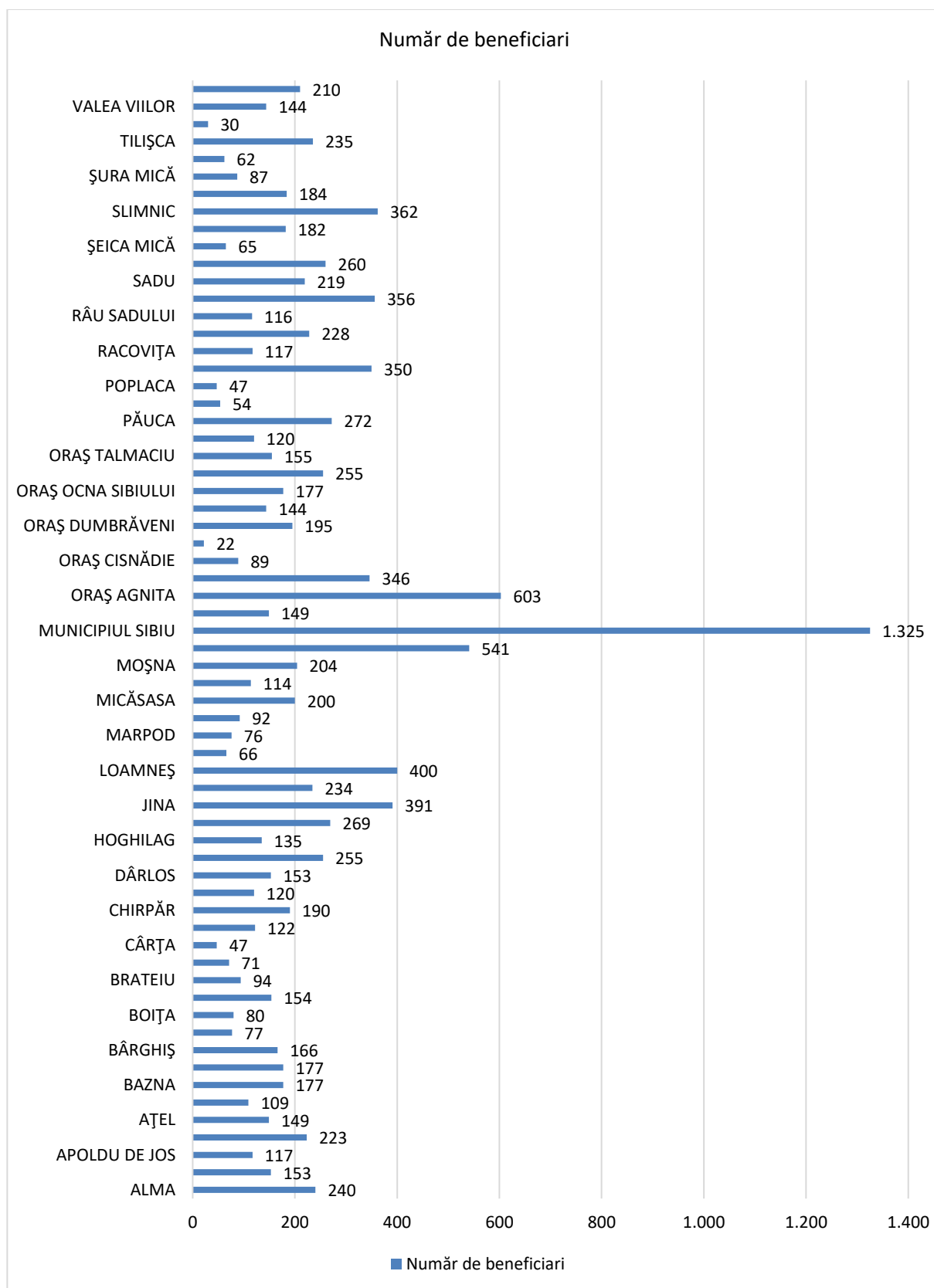

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale,
2023

Scheme de plată și măsuri de sprijin și ajutor

Conform datelor furnizate de APIA, cei mai mulți beneficiari ale schemelor de plată și ale măsurilor de sprijin sunt înregistrați în Sibiu (10.39%), Agnita (4.73%), Mediaș (4.24%), Loagneș (3.14%) și Jina (3.07%). La capătul opus se găsesc Copșa Mică, Turnu Roșu, Poplaca, Cârța, Poiana Sibiului, Târnava și Șeica Mică, în fiecare dintre UAT-urile anterior amintite fiind acordate scheme de plată și măsuri de sprijin pentru sub 65 de fermieri.

Fig. 2.49 LISTA BENEFICIARILOR SCHEMELOR DE PLATĂ ȘI A MĂSURILOR DE SPRIJIN ȘI AJUTOR LA NIVEL DE UAT

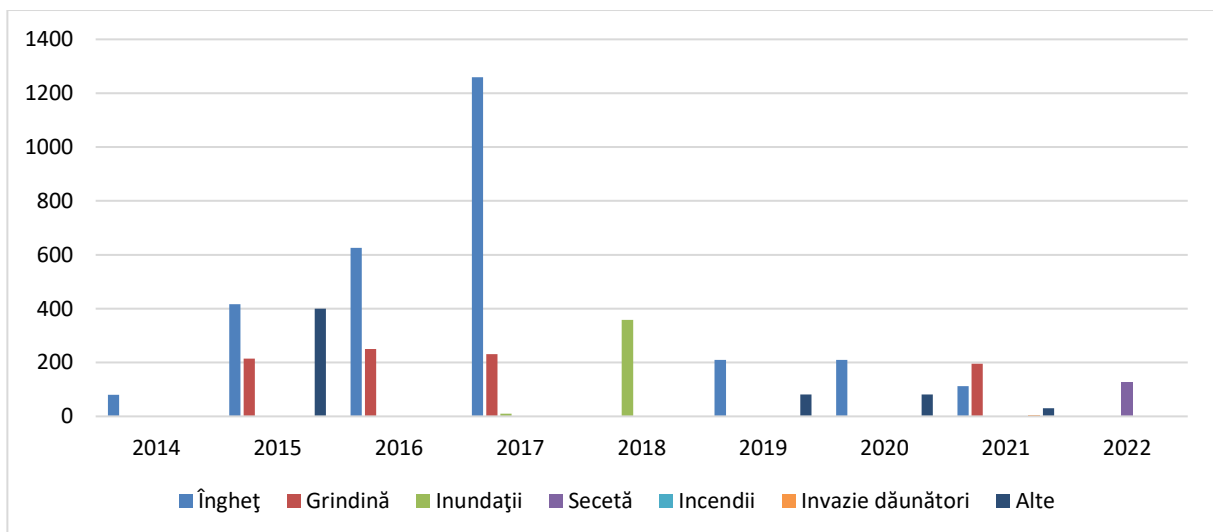
Sursa: APIA

Conform datelor furnizate de Direcția pentru agricultură județeană Sibiu, în anul 2022, pe raza județului existau doar 6 grupuri de producători locali, dintre care 3 erau în sectorul vegetal (Grup Producători Material Săditor SRL, SC Agro Solution Transilvania, Mărul de Sibiu) și 3 în sectorul zootehnic (Alu Iosâcoman-Cooperativă Agricolă, Asociația Crescătorilor de Ovine Măgura, Asociația Crescătorilor de Ovine din Regiunea Hârtibaciului Sibiu- Eco Miorița).

Îmbunătățiri funciare

Conform datelor furnizate de către Direcția pentru agricultură județeană Sibiu, în perioada 2014-2022, cele mai mari suprafețe de teren agricol au fost afectate de îngheț, grindină și alte tipuri de pericole. Cea mai mare suprafață afectată de îngheț a fost înregistrată în anul 2017, în timp ce cea mai mare suprafață afectată de grindină a fost înregistrată în 2016. Privitor la inundații, anul 2018 a afectat serios terenurile arabile, în timp ce anul 2022 a adus cea mai mare suprafață afectată de secetă. Toate acestea, și în special seceta înregistrată în 2022 se explică și pe fondul schimbărilor climatice tot mai drastice din ultimii ani, în fața cărora agricultura este extrem de vulnerabilă.

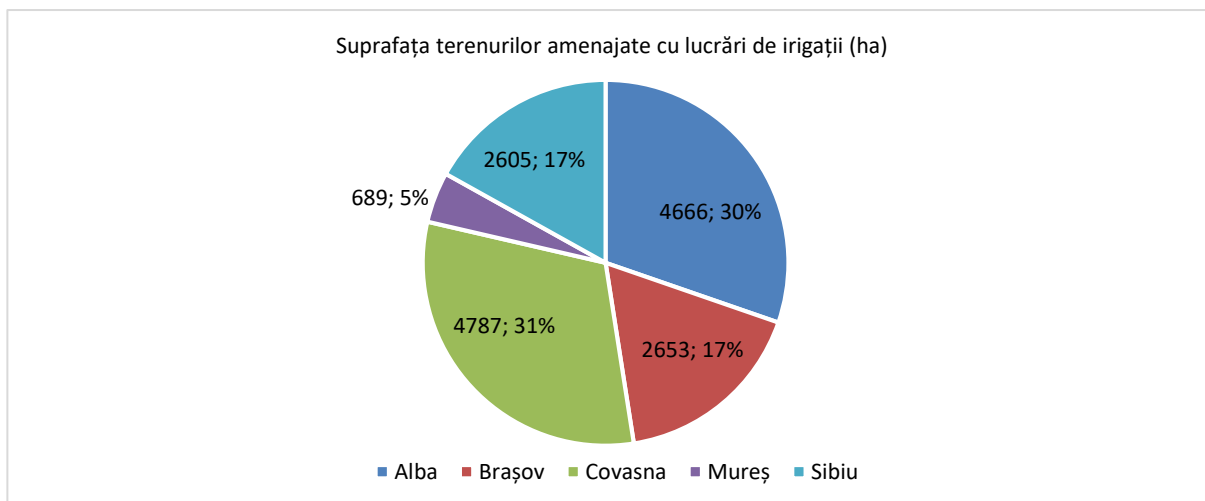
Fig. 2.50 TEREN ARABIL AFECTAT ÎN PERIOADA 2014-2022

Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Sibiu

Conform Institutului Național de Statistică, la nivelul județului Sibiu, în anul 2021, pentru irigații, a fost amenajată o suprafață de doar 2.605 ha, dintre care 2.450 ha era suprafață agricolă, iar 2.152 ha era teren arabil. Suprafața totală amenajată pentru irigații reprezintă doar 2,1% din suprafața totală arabilă a județului. Aceasta acoperea 16,91% din suprafața totală amenajată în regiunea Centru, fiind pe penultima poziție, înainte de Mureș (județ care are numai 689 hectare de suprafață amenajată pentru irigații).

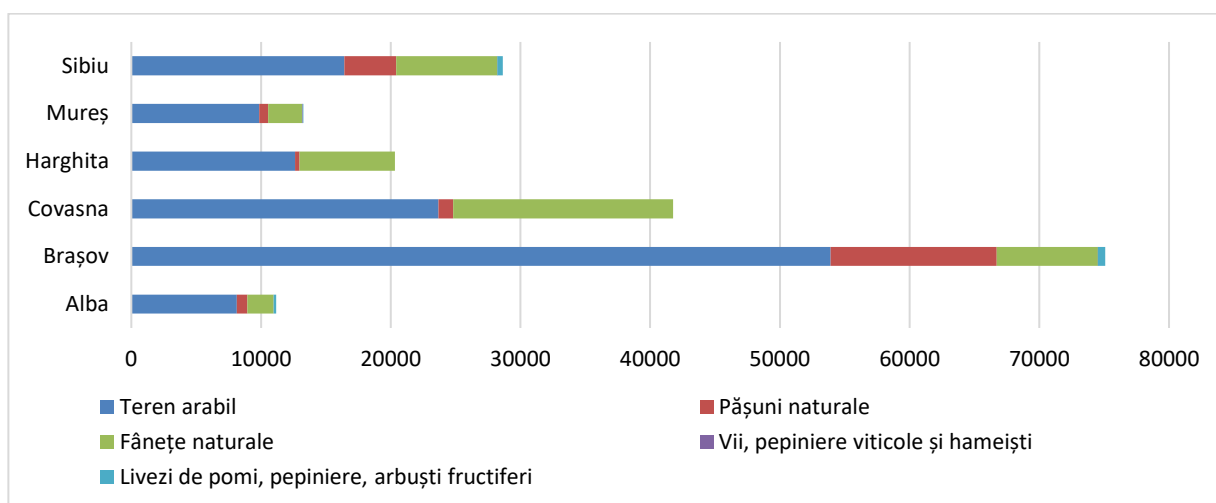
Fig. 2.51 SUPRAFAȚA TERENURILOR AMENAJATE CU LUCRĂRI DE IRIGAȚII ÎN REGIUNEA CENTRU (HA), 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, aceasta se întindea în 2021 pe 30.252 ha (adică 14,9% din totalul regional), conform INS, dintre care 28.642 ha (94,7%) reprezentau suprafața agricolă amenajată (15,1% din suprafața agricolă amenajată din regiunea Centru). Aceasta din urmă este împărțită la rândul său în teren arabil (16.432 ha, adică 57,4% din suprafața agricolă amenajată), fânețe (7.814 ha, 27,2%), pășuni (3.980 ha, 13, 9%), pepiniere și arbuști fructiferi (411 ha) și vii, pepiniere viticole, hameiști și livezi de pomi (5 ha). Conform suprafeței agricole amenajate, Sibiu ocupă a 3-a poziție județeană în regiune, după Brașov (75.083 ha) și Covasna (41.771 ha), lucru valabil și atunci când ne uităm la terenul arabil. Privitor la fânețele naturale amenajate cu lucrări de desecare, Sibiu este pe a doua poziție regională, fiind depășit doar de Covasna (16.964 ha). Tot pe a doua poziție se situează și după suprafața de livezi amenajate pentru desecare, după Mureș (578 ha).

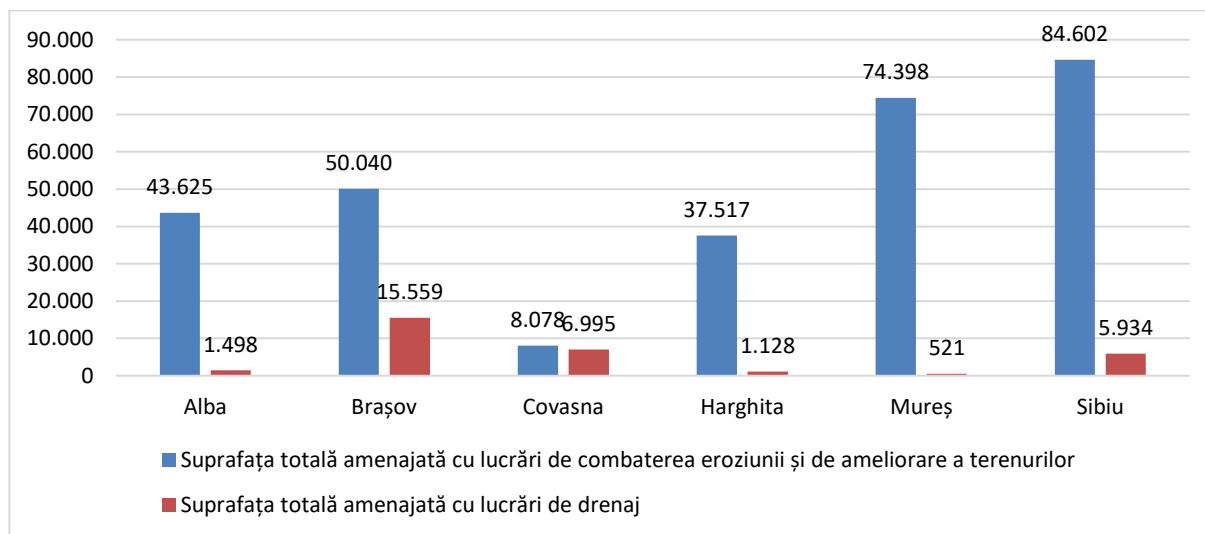
Fig. 2.52 SUPRAFAȚA AGRICOLĂ AMENAJATĂ CU LUCRĂRI DE DESECARE ÎN JUDEȚELE DIN REGIUNEA CENTRU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Amenajări există și în cazul lucrărilor de combatere a eroziunii și de ameliorare a terenurilor, extinse pe o suprafață totală de 84.602 ha (28,4% din lucrările din regiunea Centru), din care 93,8% sunt reprezentate de suprafața agricolă amenajată (79.389 ha). Sibiu are cea mai mare suprafață totală amenajată cu astfel de lucrări în regiunea Centru. Lucrările de drenaj acoperă o suprafață amenajată de 5.934 ha (18,8% din lucrările de drenaj efectuate pe suprafața regiunii Vest), care are destinație agricolă în proporție de 100%.

Fig. 2.53 SUPRAFAȚA TERENURILOR AMENAJATE CU LUCRĂRI DE AMELIORARE ȘI COMBATAREA EROZIUNII SOLULUI ÎN JUDEȚELE DIN REGIUNEA CENTRU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Filiala județeană a Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare exploatează, întreține și repară amenajările de IF din domeniul public al statului. În administrarea Filialei intră:

- 2 amenajări de irigații, pe o suprafață brută de 1.173 ha (o suprafață netă de 1.063 ha), însă ambele declarate de neutilitate publică: Șelimbăr și Laslea-Dumbrăveni. Acestea au fost declarate de neutilitate publică prin HG 1574/2008, fiindcă nu mai îndeplineau condițiile necesare.
- 15 amenajări de desecare gravitațională, pe o suprafață brută de 24.349 ha, toate fiind de utilitate publică: Șura Mare, Visa, perimetru etalon Alțâna-Nocrich, Valea Hârtibaciului, Vrig-Scorei, Bazna-Boian-Velț-Blăjel, Broșteni, CES BH Olt sb Racovița-Sărata, Cristian-Poplaca, Cristian-Sibiu-Șura Mare, Dealul Ocnei-Rușciori-Șura Mică, Ighișu Vechi, Moșna, S.C.P.C.O.C. Cristian, Scorei-Arpaș;
- 6 amenajări de desecare din CES, pe o suprafață brută de 4.133 ha, toate considerate de utilitate publică: CES BH Șmig-Veteu, CES BH Secașul Mare subbazin Sângătin, Amenajare teren pantă în zona Mediaș, CES BH Hârtibaciul mijlociu perimetrul I-IV, CES BH Secașul Mare subbazin Apold, CES BH Secașul Mic subbazin Armeni;

- 6 amenajări CES cu desecare, pe o suprafață brută de 30.424 ha, toate de utilitate publică: CES BH Șmig-Veteu, CES BH Secașul Mare subbazin Sângătin, Amenajare teren pantă în zona Mediaș, CES BH Hârtibaciul mijlociu perimetrul I-IV, CES BH Secașul Mare subbazin Apold, CES BH Secașul Mic subbazin Armeni;
- 21 amenajări CES, pe o suprafață brută de 46.692 ha, de utilitate publică: CES BH Axente Sever, Balta subbazin Bazna, Căpâlna-Poiana-Dumbrăveni, Csnădie, Csnădie-Tocile, Cristian-Șura Mare-Poplaca, Cristian-Valea Mărului, Curciu-Dârlos, dealul Dăii (SCZ Cristian), Hârtibaciul inferior perimetrul I-V, Hârtibaciul superior perimetrul I-III, Olt subbazin Noul, Richiș, Secașul Mare perimetrul I-IV, Secașul Mic subbazin Păuca, Soroștin, Țapu, Visa subbazin Alămor, Visa subbazin Slimnic-Ruși, Visa superioară subbazin Râura, Zăvoi.

Amenajările de desecare sunt amplasate în bazinele hidrografice ale râurilor Olt, Cibin, Visa, Târnava și Secaș. Colectarea surplusului de apă din județ se realizează printr-o rețea de canale cu o lungime de 628,96 km (101,9 km - colectoare, 173,9 km - principale, 306,6 km - secundare, 46,3 km - terțiare), lungime pe care sunt amplasate 584 de podețe și 96 de căderi pentru ruperea pantei. Suprafața amenajată cu rețea de drenaj ocupa 3.199 hectare, având drenuri în lungime de 337,27 km (56,9 km - colectoare și 280,3 km - absorbante). Pe această suprafață sunt amplasate 131 de cămine de vizitare, evacuarea în emisar realizându-se prin 1.605 guri de evacuare.

În ceea ce privește cele 27 amenajări de CES, acestea ocupă o suprafață brută de 77.116 ha (adică 72.553 ha de suprafață netă), fiind amplasate în zona Arpaș-Sibiu, zona Sibiu-Cristian, zona Ocna-Armeni, zona Miercurea-Păuca, zona Axente-Mediaș, zona Curciu-Dumbrăveni și Valea Hârtibaciului. Ca principale lucrări fizice aferente amenajărilor de CES, există 513,67 km de canale (coastă - 49,21 km, marginale - 25,69 km, conducere - 440,77 km), 153,49 km de debușee, 595,1 km de drumuri de exploatare, 591,9 km de drenuri, 816 guri de dren, 395 cămine de vizitare, 1.020 podețe și 994 căderi.

La momentul elaborării prezentului Studiu, Filiala județeană a Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare avea transmisă documentația pentru demararea procedurii de atribuire a unui contract de întreținere și reparații în amenajarea Desecare Valea Hârtibaciului. Mai mult, în aceeași perioadă, Filiala se afla în discuție cu fermierii din județ, pentru ca amenajarea Irigației Laslea - Dumbrăveni să capete statutul de utilitate publică și să fie reamenajată.

Conform datelor puse la dispoziție de către Oficiul de studii pedologice și agrochimice Sibiu, 6 dintre UAT-urile județului dispun de terenuri clasificate, ca încadrare medie, în clasa IV (Apoldu de Sus, Cârța, Loamneș, Ocna Sibiului, Păuca, Sibiu). Clasa IV cuprinde terenuri cu soluri slab fertile, frecvent scheletice sau cu rocă dură, la adâncime mică, cu textură variată (grosieră până la fină), puternic afectate de fenomene de degradare (sărăturare, acidifiere, eroziune, alunecări active, exces de umiditate etc.), în condiții climaterice puțin favorabile pentru culturi agricole. La acestea se adaugă alte 12 UAT-uri care au terenuri încadrate în

clasa V (Ațel, Cârțișoara, Miercurea Sibiului, Mihăileni, Poiana Sibiului, Porumbacu de Jos, Râu Sadului, Roșia, Săliște, Tălmaciu, Turnu Roșu). Clasa V cuprinde terenuri cu soluri foarte slab fertile, impropii pentru folosință arabilă, foarte puternic afectate de fenomene de degradare (eroziune, exces de umiditate etc.).

- Apoldu de Jos, Loamneș, Miercurea Sibiului și Mihăileni au suprafețe mari afectate de alunecări de teren și gleizare;
- Ațel se confruntă preponderent cu stagnogleizare și gleizare;
- Cârțișoara, Poiana Sibiului, Porumbacu de Sus, Săliște, Tălmaciu, Turnu Roșu și Racovița sunt afectate în special de stagnogleizare;
- Cârța are suprafețe de terenuri degradate prin inundabilitate;
- Ocna Sibiului și Păuca se confruntă cu alunecări de teren, stagnogleizare și gleizare;
- Râu Sadului este cel mai puțin expus, fiind afectat preponderent de terenurile degradate prin inundabilitate;
- Sibiul are, între cele mai mari suprafețe degradate, terenuri afectate de gleizare, inundabilitate și stagnogleizare.

În cazul acestora, cele mai mari suprafețe de terenuri au fost degradate prin stagnogleizare, alunecări de teren și gleizare, însă multe prezintă și un grad mare de inundabilitate. După cele mai mari suprafețe de terenuri degradate, în cazul eroziunii la suprafață remarcăm Mihăileni, în cazul alunecărilor de teren – Loamneș, în cazul stagnogleizării – Roșia, în cazul gleizării – tot Loamneș și în privința inundabilității – Sibiul.

Tabel 2.8 CLASE DE CALITATE PE FOLOSINȚE AGRICOLE ȘI SUPRAFEȚE PENTRU CERINȚE ORIENTATIVE DE AMELIORARE A TERENURILOR

NR. CRT	UAT	ÎNCADRAREA MEDIE PE UAT
1	Apoldu de Sus	IV
2	Ațel	V
3	Cârțișoara	V
4	Cârța	IV
5	Loamneș	IV
6	Miercurea Sibiului	V
7	Mihăileni	V
8	Ocna Sibiului	IV
9	Păuca	IV
10	Poiana Sibiului	V
11	Porumbacu de Jos	V
12	Racovița	IV

NR. CRT	UAT	ÎNCADRAREA MEDIE PE UAT
13	Râu Sadului	V
14	Roșia	V
15	Săliște	V
16	Sibiu	IV
17	Tălmaciu	V
18	Turnu Roșu	V

Sursa: Oficiul De Studii Pedologice Și Agrochimice Sibiu

În ceea ce privește suprafețele pentru cerințe orientative de ameliorare a terenurilor pentru cele 18 UAT-uri, cele mai mari suprafețe care necesită ameliorare cuprind, în funcție de localitate:

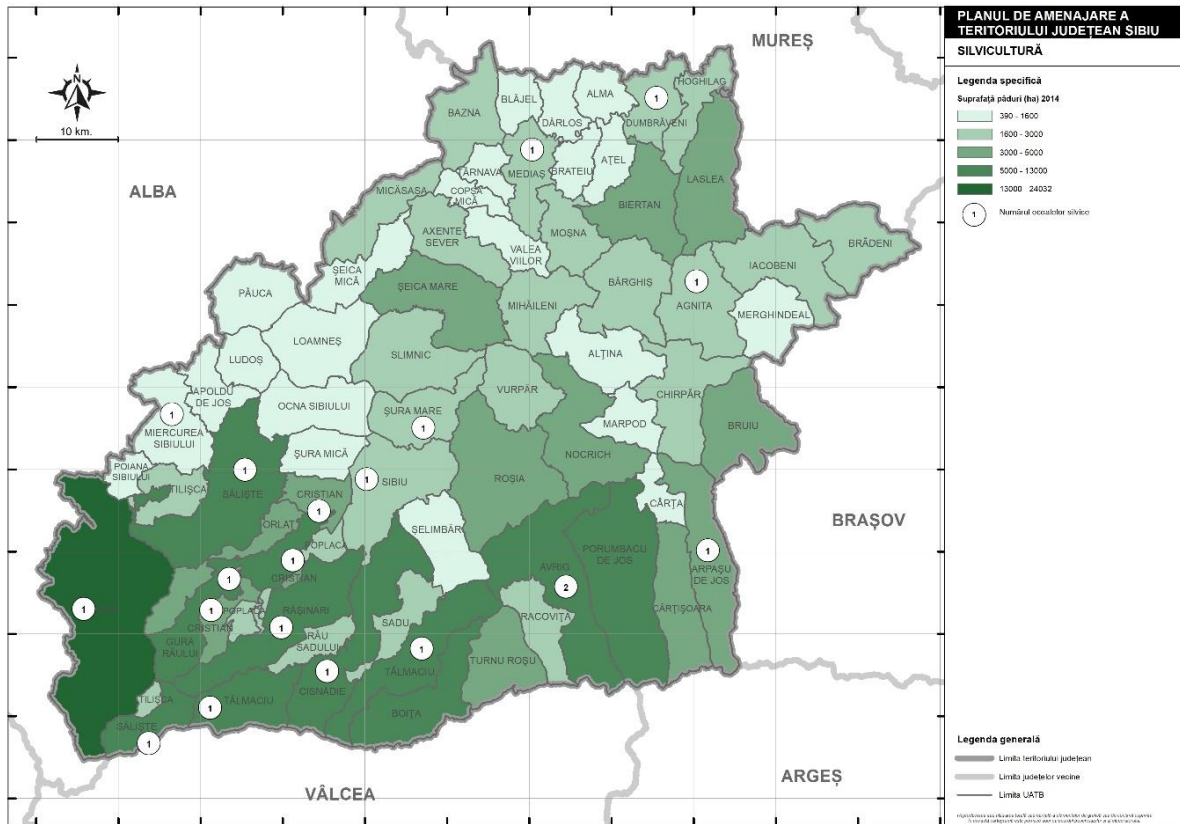
- Apoldu de Sus, Ațel, Cârțișoara, Loamneș, Mihăileni, Ocna Sibiului, Păuca, Poiana Sibiului, Porumbacu de Jos, Racovița, Roșia, Săliște: desecări de suprafață și drenaj de adâncime;
- Cârța, Sibiu: desecări de suprafață și îndigui/regularizări;
- Miercurea Sibiului, Râu Sadului, Tălmaciu, Turnu Roșu: n.a.

Studiile pedologice și agrochimice enumerate în tabelul de mai sus au fost întocmite conform Programului național privind realizarea / reactualizarea Sistemului național de monitorizare sol-teren pentru agricultură. Pentru celelalte teritorii au fost întocmite studii pedologice și agrochimice doar în perioada 1962-2000, care, având o vechime foarte mare, nu prezintă date relevante.

Silvicultura

În condițiile în care zona montană reprezintă circa o treime din suprafața sa totală, județul Sibiu s-a remarcat de-a lungul timpului prin dezvoltarea sectorului de silvicultură, dar și de exploatare și prelucrare a lemnului, grație unui fond forestier bogat și valoros. Bineînțeles, aceasta se regăsește preponderent în regiunile deluroase și montane ale județului. Pădurile din județ sunt administrate preponderent de sectorul public, iar proprietatea asupra acestora este majoritar publică.

Fig. 2.54 SUPRAFAȚA PĂDURILOR ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele INS disponibile pe TEMPO Online și cele furnizate de către Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

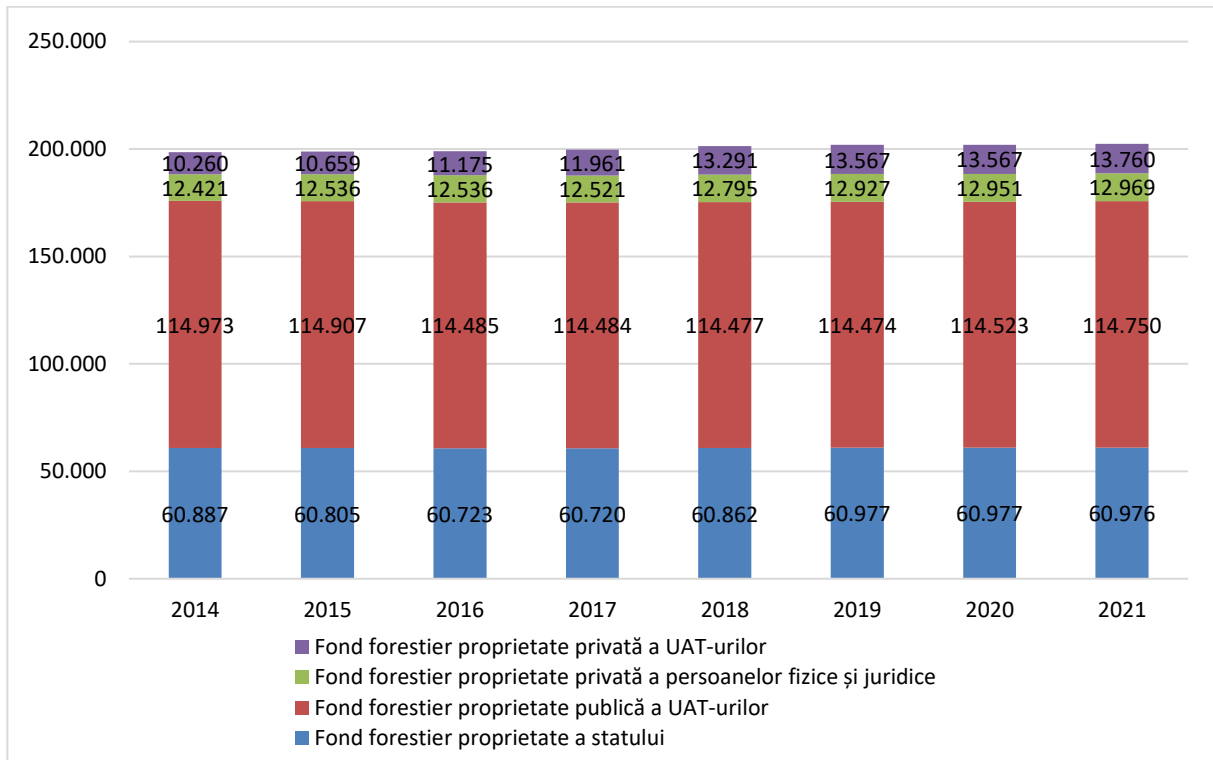
Resurse forestiere

Conform INS, județul Sibiu concentrează circa 15,9% din suprafața fondului forestier de la nivelul regiunii Centru (locul 5 la nivelul regiunii) și circa 3% din cel existent la nivel național. Dintr-un alt punct de vedere, suprafața acoperită cu păduri și alte tipuri de vegetație forestieră ocupă 37,2% din suprafața totală a județului, ceea ce clasează județul Sibiu pe locul 16 în țară, cu un procent situat ușor sub media națională (28,2%) la nivelul anului 2014, care sunt cele mai recente date furnizate de INS în această privință. Cele mai mari suprafețe acoperite cu păduri se regăsesc în zona de deal și de munte a județului.

Conform datelor furnizate de către Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu, în anul 2021, suprafața totală a fondului forestier din județul Sibiu era de 202.455 ha, în creștere continuă din 2014 și până în prezent: în anul 2021, suprafața totală a fondului forestier crescuse cu 3.914 ha comparativ cu anul 2014 (o creștere de circa 2%). Din totalul suprafeței fondului forestier, în anul 2021, 114.750 ha erau proprietate publică a UAT-urilor (56,7%), 60.976 ha erau proprietate a statului (30,1%), 13.760 ha erau proprietate privată a UAT-urilor (6,8%) și 12.969 ha erau proprietate private a persoanelor fizice și juridice (6,4%). Dacă analizăm evoluția în

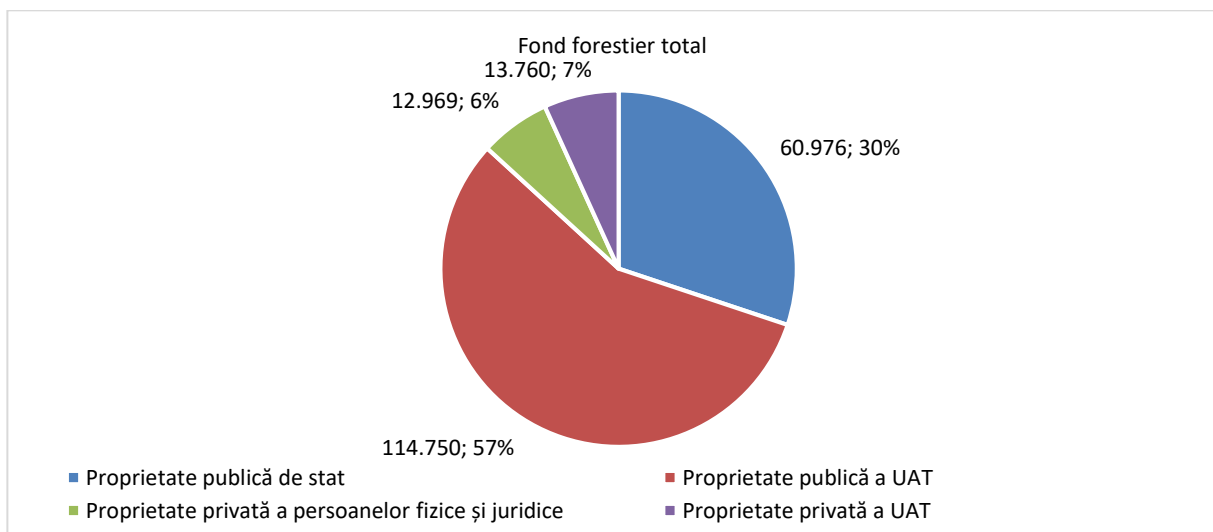
timp a tipurilor de proprietari, observăm că fondul forestier în proprietatea publică a statului și a UAT-urilor a rămas relativ constant, alături de cel aflat în proprietatea privată a persoanelor fizice și juridice. Fluctuații observăm în cazul fondului forestier aflat în proprietatea privată a UAT-urilor, care în 2021 era cu 3.500 ha mai mare față de 2014, marcând o creștere de circa 34,1%.

Fig. 2.55 SUPRAFAȚA FONDULUI FORESTIER AL JUDEȚULUI SIBIU, PE TIPURI DE PROPRIETARI

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

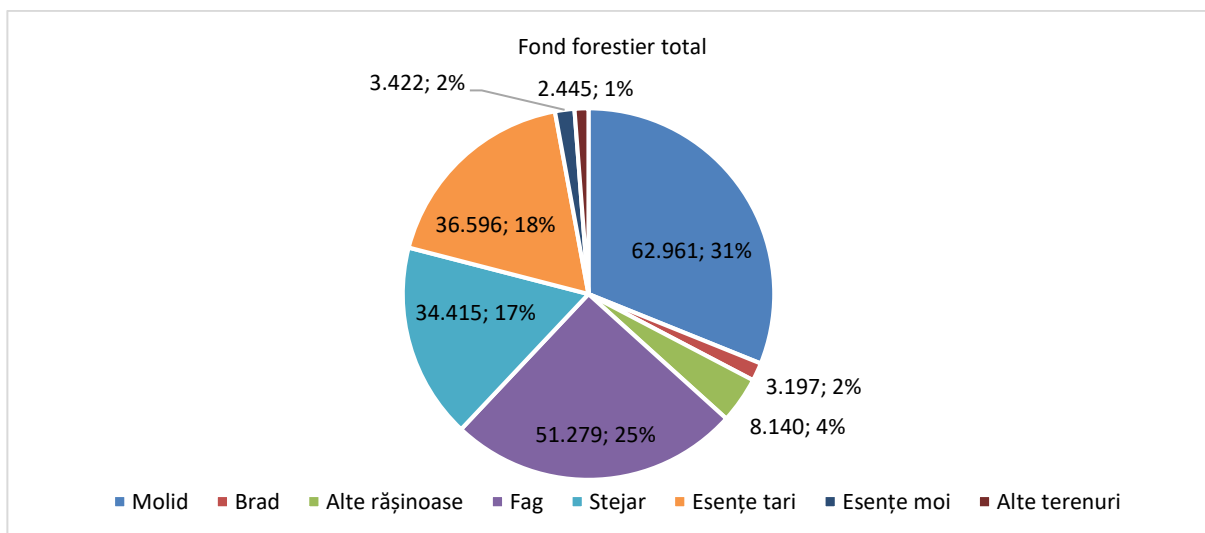
Fig. 2.56 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE TIPURI DE PROPRIETATE, 2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

Din suprafața totală a fondului forestier, 74.298 ha (36,7%) era ocupată de rășinoase (brad și molid) și 125.712 ha (62%) erau acoperite de pădurile de foioase, mai exact fag și stejar. La acestea se adăugau alte terenuri, ce ocupau o suprafață de 2.445 ha (1,2%). În cazul rășinoaselor predomină molidul (62.961 ha, deci 84,7% din rășinoase), care depășește bradul (3.197 ha – 4,3%), fiind urmat de alte rășinoase (8.140 ha - 11%). În cazul foioaselor se remarcă fagul (51.279 ha, adică 40,8% din totalul foioaselor), extins mult mai tare decât stejarul (34.415 ha - 27,4%).

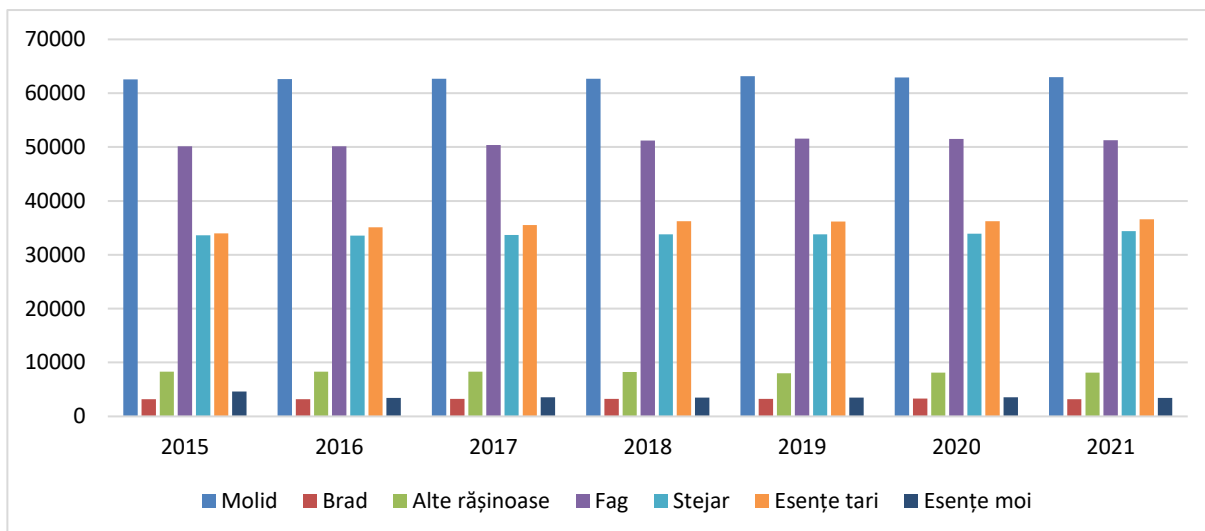
Fig. 2.57 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE SPECII, 2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

În ceea ce privește evoluția distribuției pădurilor pe specii la nivelul județului, observăm faptul că suprafața ocupată de rășinoase a rămas relativ constantă în perioada 2015-2021: în anul 2021, suprafața ocupată de rășinoase era cu numai 213 ha mai mare (adică o creștere insesizabilă, de 0,3%) față de 2015. Totuși, suprafața ocupată de brad a scăzut cu 0,4%, la fel ca și în cazul altor rășinoase - 2%. În cazul foioaselor observăm o creștere mai consistentă, de 3.323 ha (o creștere de 2,7%). În cazul foioaselor observăm cea mai puternică creștere în cazul esențelor tari (7,7%).

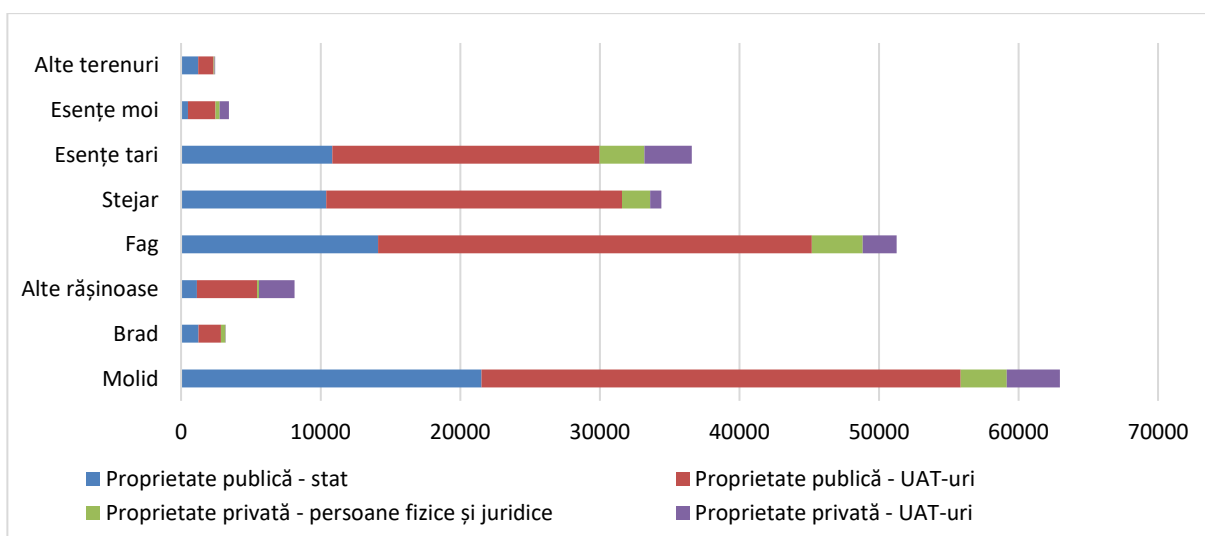
Fig. 2.58 EVOLUȚIA DISTRIBUȚIEI PĂDURILOR PE SPECII, ÎN JUDEȚUL SIBIU (HA), 2015-2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

În cazul structurii pe specii a pădurilor proprietate publică a statului (60.976 ha), aceasta se împarte în pădurile de foioase - 58,5% din total (unde remarcăm fagul - 23,1%, stejarul - 17,1% și alte esențe tari - 17,8%) și cele de rășinoase - 39,2% din total (unde cel mai bine reprezentat e molidul - 35,3%, urmat de brad 2% și alte rășinoase - 1,9%). În ceea ce privește fondul forestier deținut de UAT-uri (128.510 ha), se remarcă molidul - 38.136 ha (29,7%), fagul (26,1%), esențele tari (17,5%) și stejarul (17,1%), urmate în ponderi mai mici de alte rășinoase (5,3%), esențe moi (2,1%) și brad (1,3%). Fondul forestier deținut de UAT-uri este în proporție de 89,3% în proprietate publică și 10,7% în proprietate privată. Nu în ultimul rând, în fondul forestier aflat în proprietatea privată a persoanelor fizice și juridice (12.969 ha) se remarcă fagul (28%), molidul (25,5%) și esențele tari (24,8%), urmate de stejar (15,5%).

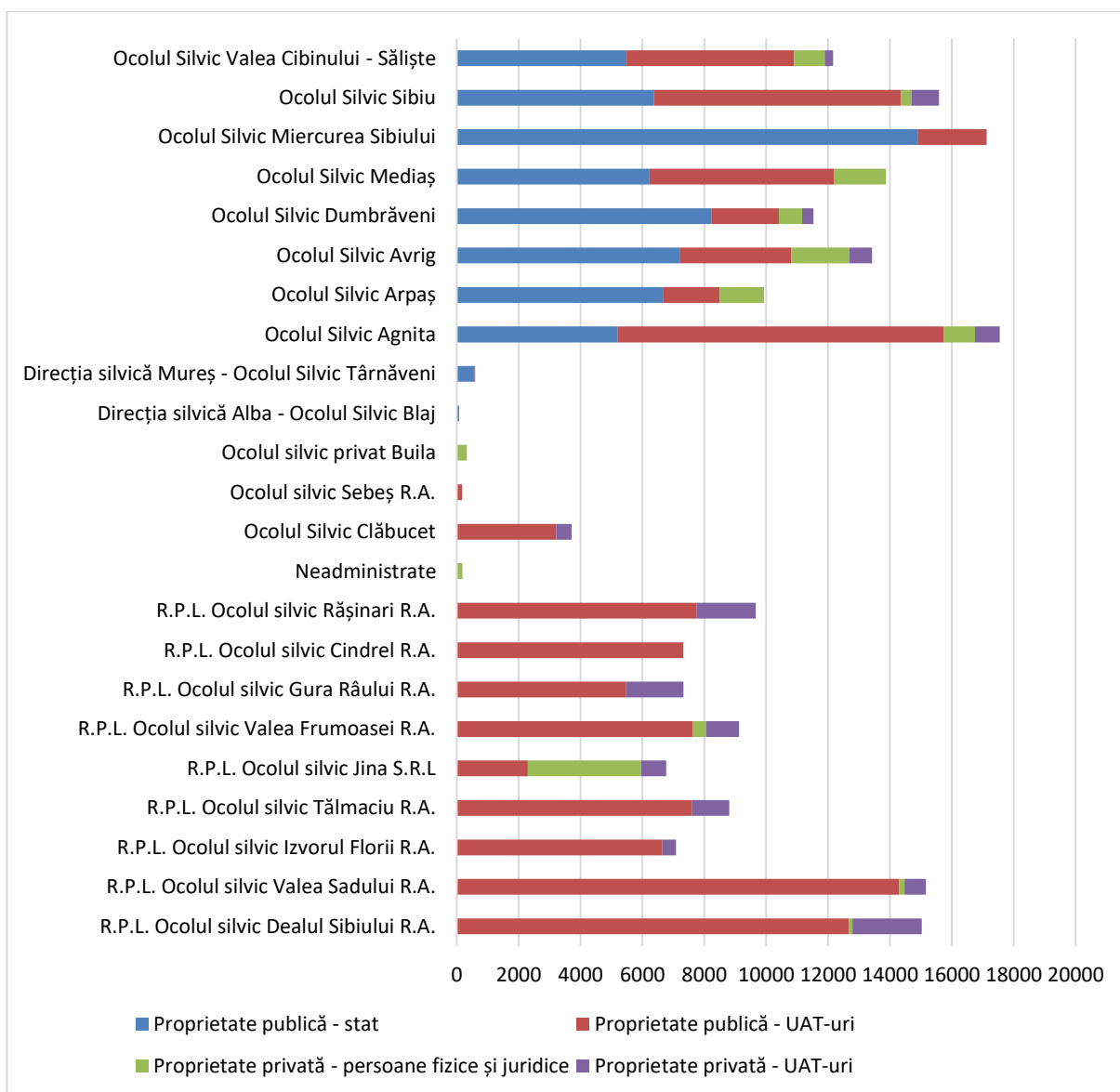
Fig. 2.59 DISTRIBUȚIA FONDULUI FORESTIER PE SPECII ȘI TIPURI DE PROPRIETATE, 2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

În ceea ce privește ocoalele silvice, suprafața fondului forestier al județului Sibiu este administrată după cum urmează: 90.640 ha sunt administrate de către ocoalele silvice de regim (44,8%), 677 ha sunt gestionate de către ocoale silvice de stat (0,3%) și 111.138 sunt în administrarea Direcției silvice Sibiu și a ocoalelor silvice din subordine (54, 9%). Ocoalele silvice de regim cuprind 3 ocoale silvice (Ocolul silvic Clăbucet, Ocolul silvic Sebeș R.A. și Ocolul silvic privat Buila), la care se adaugă 8 regii publice autonome și o societate comercială (S.C. Ocolul Silvic Jina S.R.L.). Din suprafața gestionată de către ocoalele silvice de regim, 183 ha sunt neadministrate. Cele două ocoale silvice de stat sunt Direcția silvică Alba - Ocolul silvic Blaj și Direcția silvică Mureș - Ocolul Silvic Târnăveni. În ceea ce privește Direcția Silvică Sibiu, aceasta are în subordine 8 ocoale silvice: Agnita, Arpaș, Avrig, Dumbrăveni, Mediaș, Miercurea Sibiului, Sibiu și Valea Cibiului - Săliște.

Fig. 2.60 SUPRAFAȚA FONDULUI FORESTIER AL JUDEȚULUI SIBIU LA NIVEL DE OCOL SILVIC, 2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

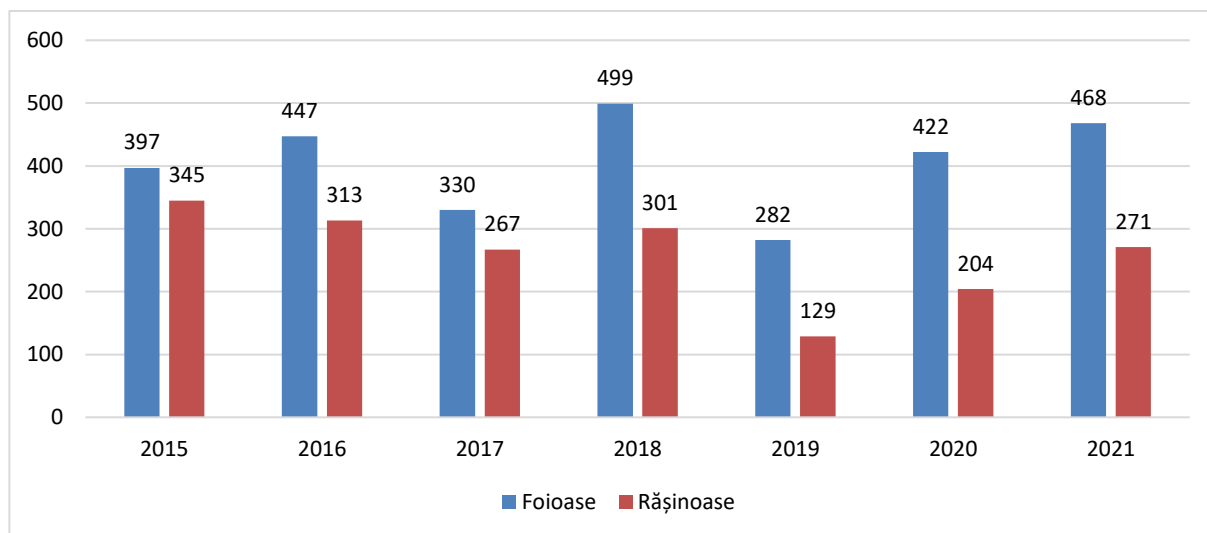
Conform datelor puse la dispoziție de către Direcția Silvică Sibiu, fondul forestier se află în proporție de 34% în regiune montană, 61% în zona de deal și 3% în zona de câmpie.⁶

Funcțiunile și starea fondului forestier

Conform datelor publicate de Direcția Silvică Sibiu la nivelul anului 2018, aceasta are pe propriul teritoriu 30 pepiniere silvice și 10 solarii, care acoperă o suprafață de 53,1 ha, folosită pentru a produce puiți forestieri și ornamentalii.⁷ Anual, pepinierele silvice produc circa 2,9 milioane de puiți forestieri, iar solariile produc peste 1 milion de puiți pentru replicat. Din aceștia, peste 1 milion sunt folosiți pentru lucrările de reîmpădurire, iar 2,9 milioane de puiți sunt de vânzare. În anul 2019, în județul Sibiu s-au împădurit în total 314 ha.⁸ În ceea ce privește lucrările de regenerare, conform INS, județul Sibiu se situa pe locul 10 la nivel național prin raportare la suprafețele pe care s-au executat lucrări de regenerare a pădurilor în anul 2021, înregistrând o suprafață de 739 ha.⁹ Din datele furnizate de Garda Forestieră Județeană Sibiu, în anul 2019 în județul Sibiu terenurile neproductive au ocupat o suprafață de 282 ha, iar terenurile destinate împăduririi 671 ha. În fondul forestier administrat de Direcția Silvică Sibiu nu există zone cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire.¹⁰

În anul 2021 au fost efectuate regenerări pe o suprafață de 739 ha, dintre care 63,32% pentru foioase și 36,68% pentru rășinoase. Evoluția în timp ne arată că majoritatea regenerărilor vizează suprafețele acoperite de foioase.

Fig. 2.61 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI REGENERĂRILOR ASUPRA SUPRAFEȚELOR DE FOIOASE ȘI RĂȘINOASE ÎN JUDEȚUL SIBIU (HA)

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

⁶ Studiu de fundamentare-Mediu (cjsibiu.ro)

⁷ <http://www.dssibiu.ro/regenerarea-padurilor/regenerarea-padurilor>

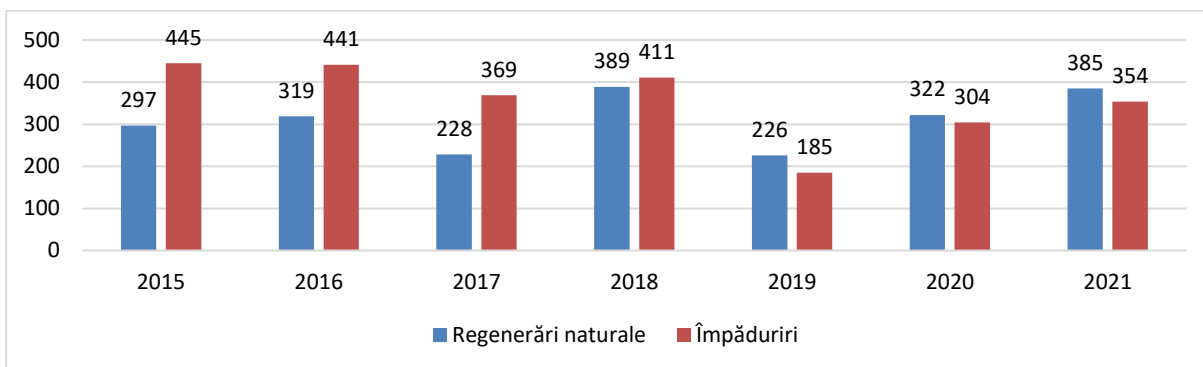
⁸ Studiu de fundamentare-Mediu (cjsibiu.ro)

⁹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/statistica_activitatilor_din_silvicultura_in_anul_2021.pdf

¹⁰ Studiu de fundamentare-Mediu (cjsibiu.ro)

În ceea ce privește tipul de regenerări efectuate, în anul 2021 acestea au fost echilibrate: din suprafața totală asupra căreia s-a intervenit (739 ha), regenerările naturale au avut loc pe o suprafață de 385 ha (52,1%), iar împăduriri s-au efectuat pe 354 ha (47,9%). Observăm că suprafața împădurită anual a crescut din 2019 și până în prezent, însă este în continuare mai mică decât valorile atinse în perioada 2015-2018.

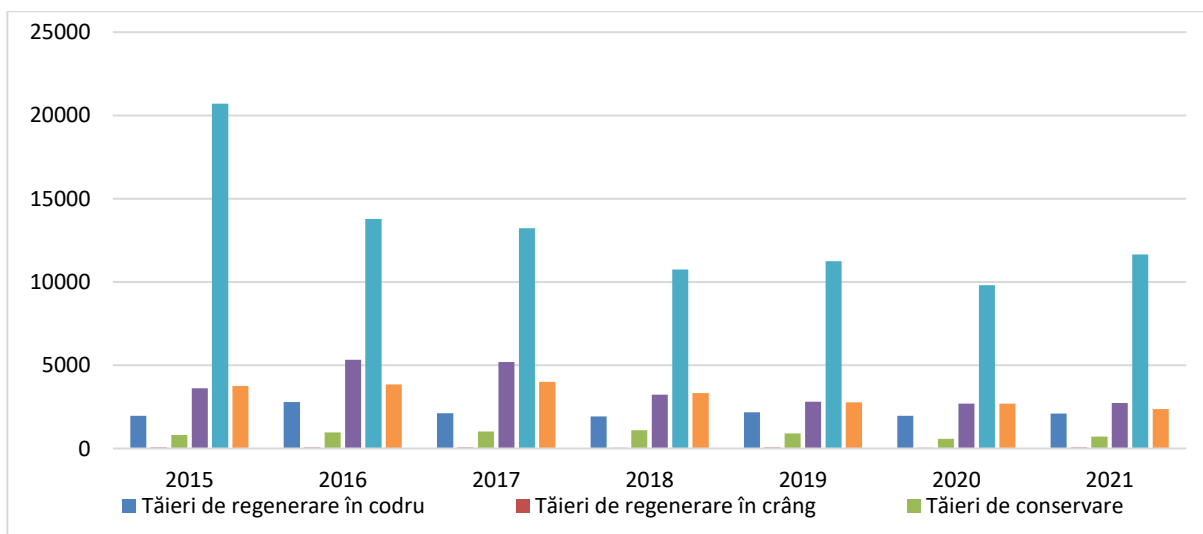
Fig. 2.62 EVOLUȚIA SUPRAFEȚEI REGENERĂRILOR NATURALE ȘI ARTIFICIALE (HA)

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

În ceea ce privește suprafața de pădure parcursă cu tăieri la nivelul județului, în anul 2021 au fost efectuate tăieri pe o suprafață totală de 19.623 ha, majoritatea fiind operațiuni de igienă (59,4%), urmate de tăieri de produse accidentale (13,9%), tăieri de îngrijire (12,1%) și tăieri de regenerare în codru (10,7%), la care se adaugă, în proporții mult mai mici, tăierile de conservare (3,6%) și tăierile de regenerare în crâng (0,3%). Comparativ cu anul precedent, în anul 2021 suprafața parcursă cu tăieri a crescut cu 1,833 ha (10,3%), fiind în continuare semnificativ mai redusă față de anul de referință - 2015 - când au fost efectuate tăieri pe 30.893 ha.

Fig. 2.63 SUPRAFAȚA (HA) DE PĂDURE PARCURSĂ CU TĂIERI LA NIVELUL JUDEȚULUI, 2021

Sursa: Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu

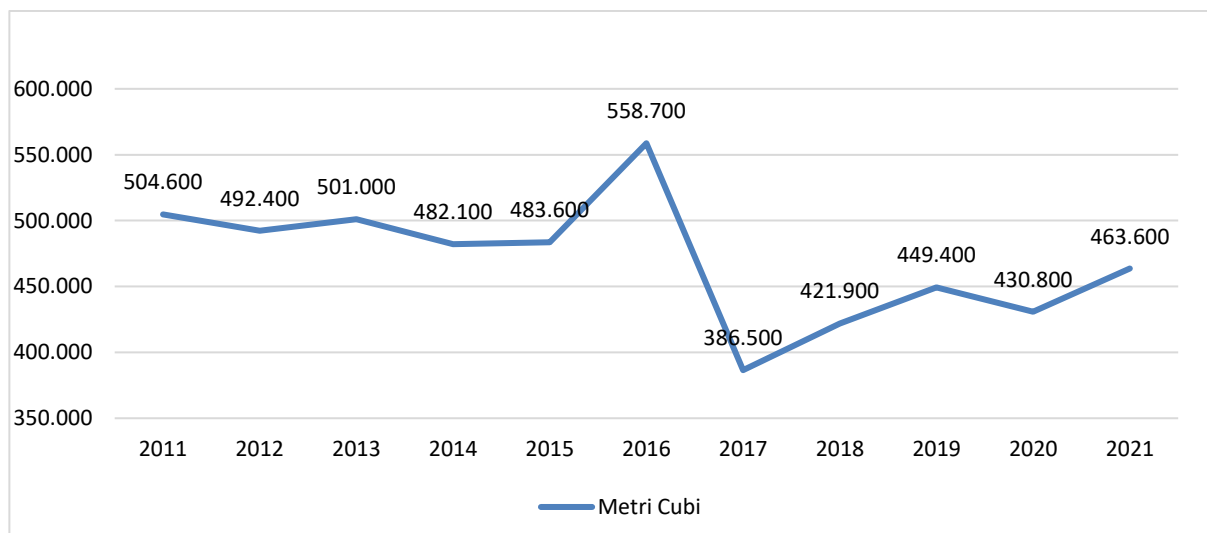
Principalul pericol la care este sunt expuse pădurile și fondul forestier îl reprezintă defrișările în exces, în scopuri industriale sau pentru producția de biocombustibil, în speță – cele ilegale. Pe lângă această problemă, se mai enumeră degradarea pădurilor din cauza dăunătorilor, a bolilor sau a unor specii invazive (insecte vătămătoare), schimbările climatice (incendii, înghețuri târzii, gerul, căldura), turismul negestionat, etc. Pentru prevenirea lor, pot fi adoptate numeroase măsuri, care necesită corelare locală și națională.

Un alt risc major îl constituie incendiile, care au afectat și fondul forestier din județul Sibiu. În 2022, au existat suprafețe afectate ale fondului forestier pe teritoriile gestionate de Ocoalele Silvice Dumbrăveni (226,48 ha), Mediaș (13,37 ha) și Sibiu (10,88 ha). Incendii au mai afectat și fondul forestier administrat de către Ocoalele Silvice Agnita (8,5 ha), Miercurea Sibiului (7,52 ha) și Valea Cibirului - Săliște (7,4 ha).

Valorificarea economică a pădurilor și a produselor silvice

Conform INS, volumul de lemn brut recoltat în 2021 la nivelul județului Sibiu, a fost de 463.600 mc, dintre care 179.000 mc de rășinoase, 134.400 mc de fag, 72.500 mc de diverse specii tari și 70.900 de stejar. Recoltarea de masă lemnoasă, de regulă, se efectuează pe baza unor amenajamente silvice elaborate pe perioade diferite. Ulterior lemnul este vândut prin licitație. În afară de vânzarea prin licitație a masei lemnoase colectate, Direcția Silvică Sibiu obține venituri și din vânzările de puiți forestieri sau ornamentali, fructe de pădure, ciuperci comestibile, semințe forestiere, servicii, etc. Cifra de afaceri pentru Direcția Silvică Sibiu a fost în anul 2021 de 12,2 milioane euro.

Fig. 2.64 VOLUMUL DE LEMN BRUT RECOLTAT DIN PĂDURILE JUDEȚULUI SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește masa lemnoasă recoltată, în 2021 au fost recoltate 463,6 mii de metri cubi din întregul județ, care au provenit din pădurile proprietate ale statului (41%), cele proprietate publică ale UAT-urilor

(52,5%), din pădurile aflate în proprietate privată (5,5%) și din vegetația forestieră situată pe terenuri din afara fondului forestier (1,1%).

Conform INS, numărul de salariați activi în unitățile cu profil silvicultură și exploatare forestieră, pescuit și acvacultură din județ ajungea în 2021 la 1.127, înregistrându-se un salariu mediu net de 2.909 lei, aproape triplu față de cel înregistrat în anul 2011 (1.178 lei), și cu 4,2% sub media națională din domeniu. Exceptând Direcția Silvică, unitățile din domeniu sunt toate întreprinderi mici și foarte mici, concentrate mai ales în Sibiu.

Referitor la fondurile cinegetice din județul Sibiu, există 46 de fonduri de vânătoare constituite în vederea desfășurării activităților de vânătoare. Direcția Silvică gestionează 5 din aceste fonduri, care sunt situate în zona de deal și munte, cu următoarele specii de animale: cerb comun, căprior, capră neagră, mistreț, iepure, fazan, cocoș de munte, urs, lup, râs, pisică sălbatică. Cele 5 fonduri acoperă o suprafață totală de 72.421 ha. Instituția dispune și de locuri de cazare la cabanele Tufari și Poiana Șurii. Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Sibiu gestionează 12 fonduri cinegetice, iar restul fondurilor sunt concesionate spre gestionare de către următoarele asociații particulare: A.V.P.S Jderul (2 Noul Român), A.V.P.S Aldea (46 Căprăreț), A.V.P.S. Cindrelul (18 Păuca), A.V. Pădurea Neagră (19 Ocna Sibiului) și A.V. Hubertus (21 Șelimbăr și 8 Cașolt), A.V. Vulturul Pleșuv (24 Țichindeal), A.V.P.S. Ursul Carpatin (6 Avrig), A.V.P.S. Dealul Cerbului Tălmăciu (9 Lotrioara), A.V.P.S. Cormoranii (13 Gura Râului), A.V.P.S. Săroaia (14 Săliște), A.V.P. Silva Marpod (39 Marpod), A.V. Valea Marului (16 Apold), O.V. Hubertus (34 Laslea), A.V. Cerbul Carpatin (23 Vurpăr), A.V. Cocoșul de Munte (3 Arpaș), A.S. Lepus (35 Biertan), R.P.L. Ocolul Silvic Dealul Sibiului R.A (22 Hamba), R.P.L.OS Valea Frumoasei (45 Oașa), S.C. Ocolul Silvic Jina SRL (43 Dobra), R.P.L.O.S. Valea Sadului R.A. (10 Sadu, 11 Negovanu), O.S. Rășinari (12 Rășinari), AVPS Valea Ștezii, A.V.P.S. Căpriorul (26 Șeica Mare), A.V. Frasinis Bruiu (1 Bruiu), A.V.P.S. Vob Hunting (41 Retiș), A.V.S. APEX (29 Valea Viilor), A.V. Veseud 2006, A.V. Valea Porumbacului (4 Bâlea), A.V. Foxterierul (25 Slimnic).

Gestionarii fondurilor de vânătoare practică această activitate pe baza autorizației pentru recoltare/capturare specii de interes cinegetic din fauna sălbatică și în limita cotelor aprobate de autoritatea publică centrală din domeniul cinegetic pentru un sezon de vânătoare. Pentru speciile strict protejate, în interesul sănătății și securității populației și în scopul prevenirii unor daune importante, se pot aproba derogări pentru recoltarea/capturarea/relocarea acestora, de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului. O amenințare crescută asupra speciilor protejate de carnivore mari o reprezintă accidentele rutiere. În anul 2019, pe raza județului Sibiu au fost șase cazuri de ucidere accidentală datorate accidentelor rutiere, la specia urs, pentru care s-au întocmit cinci declarații de ucidere accidentală, în conformitate cu H.G. nr. 323/2010 cu privire la capturarea/uciderea accidentală a speciilor.¹¹

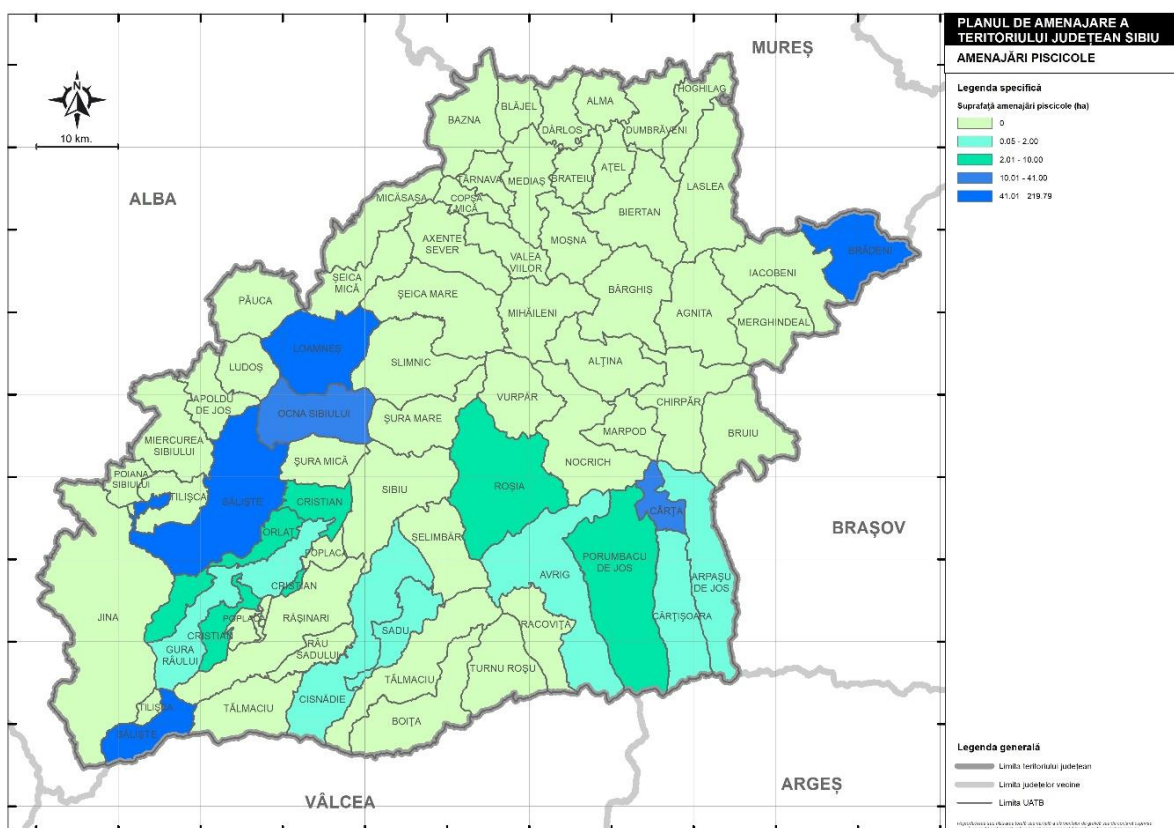
¹¹ Studiu de fundamentare-Mediu (cjsibiu.ro)

Piscicultura

Apele de suprafață din județul Sibiu, respectiv râurile, în frunte cu Râul Olt și Râul Cibin, și lacurile din județ constituie premise favorabile practicării pisciculturii. În prezent, piscicultura în județul Sibiu cunoaște un nivel mediu de dezvoltare, fiind prezente crescătorii sau păstrăvării. Totuși, la nivel general, pescuitul reprezintă mai degrabă un hobby sau o activitate recreativă decât o sursă importantă de venituri pentru populația județului. Datele INS pentru anul 2021 indică un număr de doar 4 salariați în unitățile locale active din acest domeniu și o cifră de afaceri de 583.286 lei.

În județul Sibiu, conform estimărilor Institutului Național de Statistică, în 2014, suprafața acoperită cu ape era de 5.881 ha, reprezentând 1% din suprafața administrativă a județului. Cele mai mari suprafețe ocupate de lucii de apă erau raportate în localitățile Porumbacu de Jos (489 ha), Avrig (402 ha), Săliște (374 ha), Brădeni (241 ha), Slimnic (213 ha), Alțina (210) și Ocna Sibiului (209 ha).

Fig. 2.65 AMENAJĂRILE PISCICOLE DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: Prelucrare proprie, după datele Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură,
2023

Exploatații și amenajări piscicole

Direcția Silvică Sibiu administrează un număr de 13 fonduri de pescuit în apele de munte. din care 9 sunt râuri cu o lungime de 258 km (Sadu superior, Sadu mijlociu, Arpaș, Bâlea, Laita, R. Mare Porumbacu, Bistra, Cibin și Sebeșul superior) și un număr de 4 fonduri de pescuit se află pe lacuri de munte cu o suprafață de 583.1 ha (Sadu V a, Podragu Mare, Bâlea, Oașa), care în cea mai mare parte sunt de categoriile de bonitate I-a și a II-a.

Cu privire la pescuitul recreativ, zonele în care acesta este permis sunt administrate de către Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din Sibiu, respectiv:¹²

- Olt 56 Km; Limita jud. Brașov – limita jud. Vâlcea, pe teritoriul jud. Sibiu;
- Pârâul Hârtibaciu 68 Km; Com. Brădeni – confluența cu râul Olt;
- Târnava Mare 30 Km; Limita jud. Mureș - Dumbraveni – limita jud. Alba în aval de Mediaș;
- Lac acumulare Avrig;
- Lac acumulare Scoreiu;
- Lac acumulare Racovița;
- Lac acumulare Arpaș – limita jud. Brașov.

De asemenea, există și fonduri piscicole destinate pescuitului sportiv, aflate în gestiunea unor ONG-uri. În acest sens, Asociația AQUA CRISIUS administrează zona situată în aval de podul din comuna Cristian - confluența cu râul Olt, respectiv Asociația Fly Fishing Club Sibiu are în administrare următoarele fonduri piscicole:

- Cibinul Mare 46 Km; Izvoare – confluența cu Cibinul Mic;
- Cibinul Mic 27 Km; Izvoare – confluența cu Cibinul Mare;
- Cibinul Inferior 12 Km; Lac acumulare Gura Râului – pod Cristian;
- Lac baraj Gura Râului;
- Lac montan Iezerul Mare – 3,3 Ha;
- Valea Stezii 48 Km; Izvoare – confluența cu râul Cibin;
- Săliștea 84 Km; Izvoare – confluența cu râul Cibin.
- Avrigul Mare 65 Km; Izvoare – confluența cu râul Olt.
- Sebeșul de Jos 24 Km; Izvoare – confluența cu râul Olt.
- Sebeșul de sus 18 Km; Izvoare – confluența cu râul Olt.

Deși există spații amenajate pentru activități de vânat și pescuit, totuși, în județul Sibiu braconajul reprezintă încă un fenomen prezent.

Valorificarea produselor piscicole

¹² <https://www.apssibiu.ro/index.php/fonduri-piscicole-2/>

În anul 2020, raportul de activitate al Direcției Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor Sibiu raporta un număr de 7 pescării active în județul Sibiu - unde se pot și valorifica peștele și produsele derivate.¹³ Pe lângă gospodărirea fondurilor piscicole din apele de munte, Direcția Silvică Sibiu se ocupă și cu producerea și comercializarea păstrăvului de consum, prin intermediul celor 2 unități de producție, Păstrăvăria Laita (cu o suprafață de 6.000 mp luciu de apă și o capacitate de producție de 50 tone/an) și Păstrăvăria Valea Pinului (cu o suprafață de 435 mp luciu de apă și o capacitate de producție de 10 tone/an). În același context, menționăm că o bună parte din produsul piscicol este comercializat fără nici o formă legală în interiorul sau în afara județului.

SECTORUL INDUSTRIAL

Considerații generale. Abordări industriale ale activităților industriale din județ

Sibiul a fost un puternic centru economic în această parte a Europei timp de sute de ani. Primul document care menționează existența unei bresle, breasla tăbăcarilor, datează din 1367, iar primul statut cunoscut al breslelor, emis în 1376, menționează existența a 19 bresle, în care se practicau 25 meserii. Breslele au avut atât rol economic, cât și social (întrajutorarea membrilor breslei și a familiilor lor) și militar, fiecare breaslă trebuind să păzească o anumită porțiune de zid, un turn sau un bastion. Astfel, multe turnuri au primit în timp numele breslei care îl avea în grijă.

În secolul al XVIII-lea, apar semnele decăderii autorității breslelor - scade calitatea produselor și crește concurența meseriașilor necuprinși în bresle. Deși s-a încercat modernizarea breslelor transilvănene în anii 1793, 1797, 1803 și 1805, abia în 11 aprilie 1875 au fost desființate breslele, care, în noile condiții capitaliste, acționau ca o frână a dezvoltării economice, în locul lor întemeindu-se cooperativele patronilor meseriași. În 1878 existau 35 de asemenea cooperative în Sibiu, unele din ele organizând și expoziții de produse.

În ceea ce privește fabricile sibiene, în 1717, pe strada Turnului s-a deschis prima fabrică de bere a orașului, la cinci ani după ce Împăratul Carol al IV acorda orașului acest privilegiu. În 1808, fabrica s-a mutat în Piața Unirii (Hermann) pe locul actualei Primării (sediul II). Prima fabrică de țesături este documentată încă din 1787, sub numele „Întreprinderea de țesături de mătase” a căpitanului Gallarati. Aceasta producea țesături din viermi de mătase, sediul fabricii aflându-se în fosta mănăstire a maicilor cenușii, de pe strada 9 Mai, rămasă în paragină. Fabrica s-a închis în 1809. În anul 1839 s-a înființat fabrica de zahăr pe Bulevardul Victoriei și în același an este menționată o Moară de scoarță, pe actuala stradă cu același nume. În 1840 s-a deschis, pe strada Turnului, Fabrica de lumânări și săpun. În 1844, Sibiul avea deja două tăbăcării, una de pălării și pâslă, o fabrică de lumânări, o alta de ulei de rapiță, o moară de hârtie, un atelier de cupru și o fabrică de cărămizi și țiglă. Alte nume care rezonază puternic în istoria industriei sibiene sunt Uzinele Rieger (care datează din 1875, fiind înființate inițial ca atelier de forje și dezvoltate ulterior, prin diversificare

¹³ <http://sibiu.dsvsa.ro/despre-dsvsa/informatii-de-interes-public/rapoarte-publice-ale-dsvsa/>

economică, până în perioada naționalizării), Fabrica de arcuri (cu istoric care datează din 1871 și care, în 1948 a fost naționalizată, schimbându-și denumirea în Întreprinderea Elastică de Stat), Fabrica de cântare (a cărei rădăcini se întind până în 1879, devenind, în anul 1947, Uzina Balanța, care, între 1950 și 1990 a fost principalul producător al aparatelor de cântărit din fostul CAER) și Fabrica Scandia (unde se producea faimosul salam de Sibiu). Prima fabrică de salam din Sibiu a fost deschisă de Michael Fonn în anul 1845. După 1922, fabrica devine în scurt timp cel mai important producător de salam din Ardeal, distribuit sub marca „veritabilul salam de Sibiu”. În 1940, fabrica Theil se închide, iar clădirile fabricii sunt cumpărate de Robert Berghaus din Germania, care le renovează și le dotează cu utilaje moderne și redeschide fabrica în 1941 sub numele de Scandia Română S.A.R. Până în 1943, aici se va produce toată cantitatea de conserve necesară armatei germane de pe frontul de răsărit. Scandia se va naționaliza în 1948, dar denumirea fabricii este păstrată. În 1963, Scandia înregistrează marca „Sibiu”, fiind astfel singura care putea să folosească denumirea, în cazul produselor din carne.

Privitor la Mediaș, în anul 1477 a apărut prima mențiune a breslei croitorilor și a celei vânzătorilor de postav din Mediaș, iar în 1501 existau deja 6 bresle, iar în 1698 numărul ajunsese la 33. În 1871 și-a început activitatea tipografia G. A. Reisenberger, iar în 1891 s-au pus bazele fabricii de pielărie Karres din Mediaș. Trei ani mai târziu a fost înființată Asociația meseriașilor din Mediaș, iar în 1888 s-a deschis o nouă fabrică de postav și textile, urmată, în 1895 de fabrica de salamuri și conserve.

Perioada interbelică subliniază o industrie bine dezvoltată în municipiul Sibiu, după cum urmează:

- Industria alimentară: 6 mori, 1 fabrică de arpacaș, 1 de paste făinoase, 5 de salam și mezeluri, 5 de brânzeturi și alte produse de lapte, 5 de ciocolată, bomboane, zaharicale, praf de copt, etc., 1 de drojdie de bere presată, 1 de bere, 5 de spirt și băuturi spirtoase și 1 de oțet;
- Industria textilă: 3 fabrici de țesături diverse, 1 de țesături de mătase, 2 de panglici, pansamente, etc., 6 de postavuri, stofe, dimie și pături, 1 de pălării, 11 de broboade de chenillia, 2 de tricotaje de bumbac și lână, 1 de ciorapi, 3 de linjerie și 1 de frânghii;
- Industria chimică: 10 fabrici de cerneluri, lacuri, cremă de ghetete, unsoare de piele, ceară de parchete, etc., 4 de săpun și lumânări, 2 de dextrină, glucoză și amidon, 2 de os artificial, 1 de clei și 1 de produse farmaceutice;
- Industria metalurgică : 6 turnătorii, 3 fabrici de mașini și turnătorii, 2 pentru construcții de fier, aparate diverse și cazane, 1 de case de bani și mobile de metal, 1 de arcuri și diverse unelte, 1 de balanțe, bascule și cântare, 1 de pompe și lăcătușerie, 1 de clopote, 1 de articole din tablă presată, 1 de lustre, fiare de călcat electrice, reșouri, sonerii, etc. și 1 de caroserii de automobile;
- Industria hârtiei și artelor grafice: 13 tipografii, litografii și zincografii, 1 fabrică de hârtie de ambalaj cu reclamă și 3 de registre, caiete, albume, plicuri, saci și pungi de hârtie;

- Industria lemnului: 9 fabrici de cherestea și exploatări forestiere, 2 fabrici de mobile, tâmplărie și binale, 1 de mobile, 3 de caroserii de căruțe, 3 ateliere de tâmplărie, 1 fabrică de creioane, 1 de articole de sport, 3 de cuie de lemn, 2 de lăzi și 1 de funii de lemn;
- Alte industrii: 2 fabrici de talpă, toval și curele de transmisiuni, 1 de pielărie, 1 de cărămizi și țigle, 1 de ceramică, 1 de articole de ciment, 2 de oglinzi și 1 de nasturi.

Din întreprinderile de mai sus, următoarele au avut capital social sau un capital investit de 5.000.000 lei și peste: "Uhl Iacob", paste făinoase, "Lica 1", Charlotte Albrecht, brânzeturi, "Lica", Charlotte Albrecht, ciocolată, bomboane, etc.. "Trei Stejari", bere, Gromen și Herbert, stofe, M. Vogelsang și Fii, tricotaje. "Areca", ciorapi, S. A. Ardeleană pentru comerț și industrie, săpun și lumânări, "Amylon", dextrină, glucoză, amidon, "Rieger Andrei", mașini, "Frații Fabrițius", construcții de fier, aparate și cazane, "Krafft și Drotleff", tipografie, "Marsing și Lessel", cherestea, "Fabrica română de creioane", "Uzinele de piele", "S. Zacharias", talpă, curele de transmisiuni, "Brașoveanu Artenie", talpă.

Și pentru Mediaș, perioada interbelică a adus o industrializare puternică. În anul 1918 s-a înființat H. Rosenauer & Comp., fabrica de șuruburi și nituri. În 1920, fabrica s-a ocupat de producția de mașini agricole. Pe data de 11 iunie 1948, fabrica a fost naționalizată și a primit un nou nume, Drum Nou. În 1964, numele său a fost schimbat în Fabrica de șuruburi Mediaș, iar în 1979 a devenit Întreprinderea Mecanică Mediaș, transformată în 1991 ca Felam SA. În 1919 s-a înființat prima fabrică de sticlă plată cu gaze (în prezent Geromed SA). Ziarele din 1920 menționau și o fabrică de cărămidă și o turnătorie de fier, urmate în 1921 de fabrica de geamuri și a celei de vase emailate. În anul următor, 1922, s-au pus și bazele fabricii de sticlărie Vitrometan, 8 ani mai târziu Mediașul ajungând la 454 de firme de comerț și industriale înregistrate. Între timp, în 1924 a fost înființată Siebag Transilvania SA, care se ocupa de construcția de echipamente și liniile de transport de gaz, iar în 1925 a luat naștere Compania Națională de Gaze Naturale - Sonametan.

Sibiul era, prin așezarea sa, ca și prin tradițiile sale istorice, unul din marile centre comerciale ale țării. În fiecare vară, Camera de comerț organiza un târg de mostre, iar bâlciurile renumite sunt: 5 și 14 Ianuarie, 28 Aprilie și 12 Septembrie.

În perioada interbelică, în județ mai funcționau: o fabrică de brânzeturi la Orlat, o fabrică de bere și una de spirt la Sadu, 20 torcătorii la Cisnădie, una la Gura-Râului și una la Săliște, o fabrică de ață la Tălmăciu și una de panglici și de țesături la Cisnădie, cinci fabrici de covoare la Cisnădie și una la Rășinari, 40 fabrici de dimie, pături, postavuri și stofe la Cisnădie și una la Orlat, o fabrică de os artificial la Orlat, o fabrică de cuțite și unelte de oțel la Ocna-Sibiului, o turnătorie de clopote la Săliște, o fabrică de mucava la Orlat, o fabrică de talpă și una de piei de opinci la Săliște, patru fabrici de cherestea la Rășinari, una la Tălmăciu și una la Săliște, un atelier de caroserii de căruțe la Rășinari, o fabrică de cuie de lemn la Orlat, două fabrici de cărămizi și țigle la Gușterița și Sadu, o fabrică de sticlărie la Avrig, alături de cariere de argilă la Sibiu, Gușterița și de nisip la Gușterița.

Odată cu instaurarea sistemului comunist, orașele din România au cunoscut un vast proces de industrializare și urbanizare, vizibil mai ales în perioada 1965-1980. Aceste politici nu au ocolit nici centrele urbane din județul Sibiu, eforturile fiind concentrate pe municipiul reședință de județ. Astfel, miile de angajați, exporturile puternice, singura fabrică de cântare din România, stofele apreciate în toată Europa, componentele pentru centrala nucleară de la Cernavodă și fabrica de marochinărie care exporta produse în valoare de 14 milioane de dolari pe an sunt doar câteva dintre întreprinderile care au așezat Sibiul de dinaintea anului 1989 în primele 10 orașe din România în ceea ce privește industria.

Conform booklet-urilor "Municipiul Sibiu - prezent și perspective", respectiv "Județul Sibiu în plină dezvoltare economică și socială", scoase de sub tipar în martie 1985 și editate de Comitetul Județean Sibiu al Partidului Comunist Român, dar având ca autor Consiliul Județean al Frontului Democrației și Unității Socialiste, înainte de 1985, Sibiul avea o populație de 173.264 locuitori din care 94.326 erau "încadrați în activități economico-sociale". Tot Sibiul avea atunci 38 de fabrici sau "întreprinderi industriale", din care 25 de interes republican, trei întreprinderi de transporturi, nouă unități agricole de stat și nouă întreprinderi comerciale. În 1984, producția globală industrială a Sibiului reprezenta 40% din cea a județului, producând marfă industrială de aproape 15 miliarde lei de atunci. Întreprinderi fruntașe erau, pe atunci, Independența, IPAS, Balanța, Steaua Roșie, 13 Decembrie, Flamura Roșie, Industria Cărnii (Scandia, mutată în Gușterița) și Industria laptelui.

Industria județului a prosperat, acoperind sectoare importante. Uzina Independența producea inclusiv piese pentru centrala nucleară de la Cernavodă și de asemenea foarte multe piese pentru celelalte industrii, la fel ca și Compa, un important producător de componente auto pentru Dacia și alți producători de vehicule. Balanța era singura fabrică din țară care producea cântare, fabrica de marochinărie 12 Decembrie, aducea valoare adăugată prin exporturile record, Flaro fabrica stilouri, pixuri, componente pentru industrie, Mondexul era printre cele mai renumite fabrici de ciorapi, Drapelul Roșu producea tricotaje, Retezatul producea diverse piese componente pentru industrie, iar Steaua Roșie, împreună cu Libertatea produceau stofă de cea mai bună calitate în Europa.

În Municipiul Mediaș existau întreprinderi de prelucrare a sticlei (cristaluri), de geamuri, de vase emailate, de fire și țesături din bumbac, de relee electrice, de echipamente pentru industria extractivă, de componente auto etc. La Cisnădie funcționa cea mai mare fabrică de covoare din România, precum și o cunoscută fabrică de mătase. În Agnita existau fabrici de mănuși și ciorapi, de piele și încălțăminte, de mobilă, de mase plastice, de produse de mecanică fină etc. La Tălmăciu funcționa o importantă fabrică de ață și una de prelucrare a lemnului, în timp ce la Copșa Mică exista o mare fabrică de negru de fum, respectiv de plumb, zinc și alte metale neferoase. Orașul Avrig era recunoscut pentru fabrica de sticlărie, iar uzina mecanică de la Mârșa producea bascule și remorci, exportând bascule de 100 de tone și 160 de tone pe întregul mapamond. Tot aici se produceau tancuri și transportatoare blindate pentru armată.

După căderea comunismului, industria din județul Sibiu a început o perioadă de transformare și adaptare la noile condiții economice. Una dintre problemele cu care s-a confruntat sectorul industrial a fost pierderea contractelor cu statele din blocul comunist care nu au putut fi compensate de cele încheiate cu clienți din afara spațiului ex-sovietic, ceea ce a dus la o reducere a producției și implicit a numărului de locuri de muncă. De asemenea, competențele manageriale limitate, nivelul redus de tehnologizare în raport cu concurenții din Europa de Vest și costurile ridicate cu activitățile energofage au făcut ca marile întreprinderi comuniste să intre în declin. La aceste cauze obiective s-au adăugat și procesele de privatizare eșuate care, în unele cazuri, au condus la dispariția unor unități industriale viabile.

Totuși, în comparație cu alte zone din țară, județul a avut o serie de avantaje competitive (poziția geografică, tradiția industrială, legăturile privilegiate cu diaspora germană, deschiderea autorităților locale etc.) care au permis atragerea de investiții străine importante încă de la sfârșitul anilor 90. Au început să se dezvolte unele sectoare care în perioada comunisă aveau o pondere mai redusă în economia județului, precum producția de componente pentru autovehicule, de echipamente electrice și electronice, de articole din mase plastice și cauciuc, de materiale de construcții etc. Astfel, sectorul industrial a reușit să își revină și să adapteze la noile realități economice, în ciuda schimbărilor intervenite și să ajungă, astăzi, componenta economică ce aduce cea mai mare cifră de afaceri în județ, fiind dominată de industria prelucrătoare, în defavoarea celei extractive. În prezent, județul Sibiu este un centru important pentru economia națională, cu o industrie diversificată și dinamică, care oferă oportunități de muncă și dezvoltare pentru locuitorii săi.

De-a lungul timpului, odată cu dezvoltarea societății și progresul tehnologic, ramurile industriale și importanța acestora au cunoscut diverse variații. Acest fenomen poate explica și evoluțiile anumitor ramuri industriale din județul Sibiu.

La momentul de față, industria județului e dominată, după numărul de unități locale active, de industria alimentară, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, prelucrarea lemnului și fabricarea de mobilă, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte.

Situația e diferită din perspectiva cifrei de afaceri, unde cele mai mari sume sunt aduse de fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor, urmată de industria extracției gazelor naturale, fabricarea echipamentelor electrice, industria alimentară, fabricarea mașinilor, utilajelor și echipamentelor, respectiv fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice.

În ceea ce privește numărul de angajați, regăsim cei mai mulți salariați în fabricarea autovehiculelor de transport rutier, fabricarea echipamentelor electrice, industria alimentară și marochinărie.

Resurse locale valorificate în scop industrial

Cea mai importantă și valoroasă resursă de care dispune județul Sibiu este gazul metan, partea central-nordică a acestuia fiind suprapusă peste perimetrul de exploatare RG03 Transilvania Sud, unde activează compania ROMGAZ, care are capital majoritar de stat. Zăcămintele importante există mai ales în zonele Bazna, Coșșa Mică, Nou Săsesc, Ilimbav, Ghijasa de Jos.

Potrivit Agenției Naționale pentru Resurse Minerale, pe teritoriul județului Sibiu există licențe de explorare pentru feldspat și roci magnezitice în perimetrele Balindru-Sadu, respectiv Valea Dobra. În ceea ce privește licențele de exploatare, acestea vizează resurse de argilă comună (Gușterița – Dealul Galben), marmură (Porumbacu), gnais (Sibiu – Valea Rece), amfibolit (Valea Strâmbă, Lotrioara), produs rezidual minier (Valea Strâmbă), ape minerale și nămoluri terapeutice (Bazna).

În afara acestor permitre cu licență, există și alte zone cu resurse naturale exploatabile în scop economic, precum nisipul și balastul (din albiile râurilor Olt, Cibin, Hârtibaci, Târnavă), argila (Dumbrăveni, Agnita, Șura Mare, Bazna, Mediaș), ape clorosodice, iodurate și bromurate (Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului).

Lemnul reprezintă o altă resursă importantă a județului, în condițiile în care suprafața terenurilor ocupate de păduri depășește 110.000 ha, din care circa 70% sunt de foioase (esență tare).

Nu în ultimul rând, terenurile agricole în suprafață de peste 300.000 ha susțin o parte importantă a economiei locale, atât în sectorul agricol, cât și în cel industrial (ramura industriei alimentare).

Analiza principalilor indicatori ai întreprinderilor cu profil industrial din județ

Datele oferite de Institutul Național de Statistică arată că, la nivelul județului Sibiu, în anul 2021, funcționau 1.529 de unități industriale locale active (care au sediul / sucursale / puncte de lucru pe raza județului și au depășit situațiile financiare anuale), cu 247 de unități mai mult față de anul 2011, înregistrându-se astfel o creștere de 19,2%.

Conform datelor furnizate de Inspectoratul Teritorial de Muncă al Județului Sibiu în cadrul raportului care cuprinde lista angajatorilor activi din județul Sibiu, în 2021, din totalul de 1.529 de unități cu profil industrial, doar 44 dintre ele erau întreprinderi mari (peste 250 de salariați), cu 7 mai mult față de anul 2011, când existau 37 astfel de entități. Cele 44 întreprinderi mari din județ activează în diverse ramuri industriale, după cum urmează:

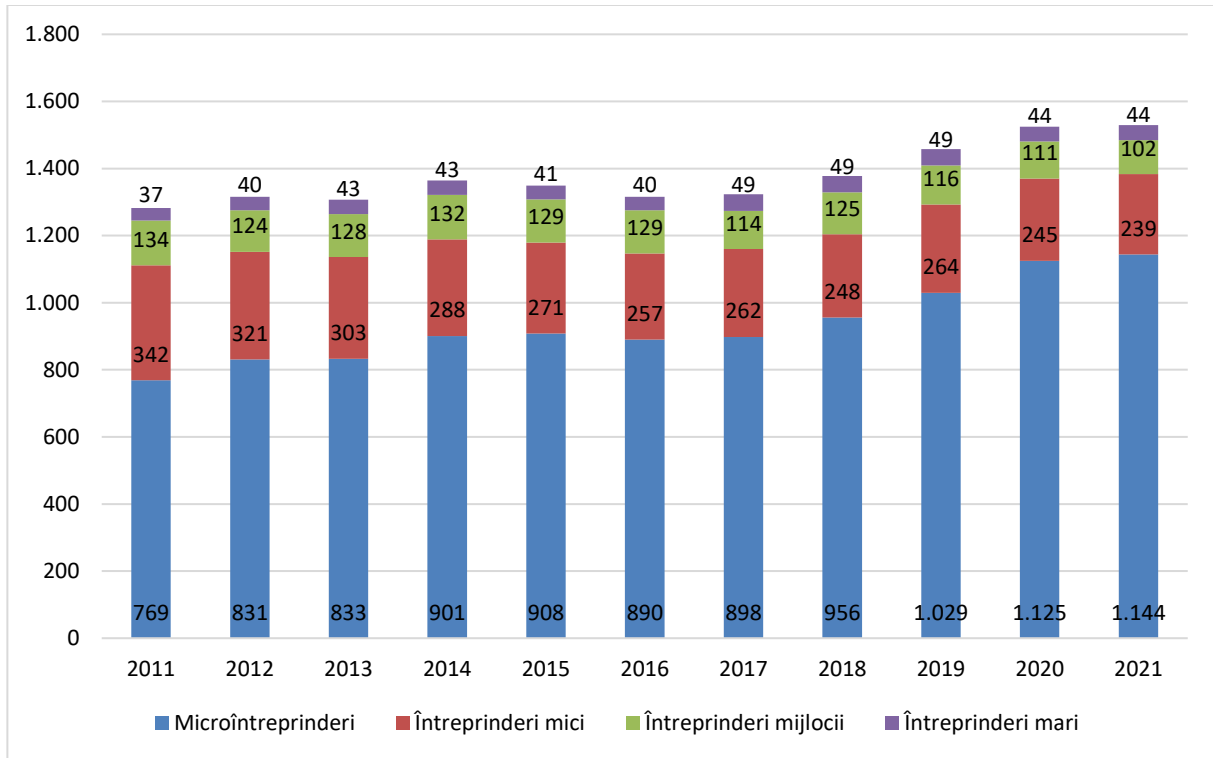
- Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule (Compa, Faurecia România, Joyson Safety Systems Sibiu, Thyssenkrupp Bilstein, Swoboda Sibiu, Fritzmeier Engineering și Hendrickson România);
- Fabricarea subansamblurilor electronice (Simea Sibiu, IFM Efector, Wenglor Electronic Innovation Lito, Kendrion Automotive Sibiu);
- Extracția gazelor naturale (Societatea Națională de Gaze Naturale ROMGAZ, care este și liderul la nivel național raportat la domeniul extracției gazelor naturale);

- Producția articolelor de voiaj, marochinărie și harnasament (Somarest, Hipic Prod Impex și Alan Trade);
- Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule (Continental Automotive Systems, Kromberg & Schubert România Me și Harting Ro Automotive);
- Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie (Trans Agape, Simpa și Valencia Trading);
- Industria tratării și distribuției apei potabile (Apă Canal Sibiu și Apa Târnavei Mari);
- Transporturi prin conducte (S.N.T.G.N. Transgaz Mediaș și S.N.T.G.N. Transgaz Exploatare Teritorială Mediaș)
- Fabricarea aparatelor de distribuție și control a electricității (Harting România Manufacturing și Relee);
- Fabricarea articolelor din metal (Emailul);
- Producția de echipamente electronice pentru industria auto (Marquardt Schaltsysteme);
- Fabricarea altor fire și cabluri electrice și electronice (CIS Automotive);
- Fabricarea altor produse alimentare (Expertarom Food Ingredients);
- Fabricarea de produse din materiale plastice (Flaro Prod);
- Fabricarea echipamentelor electrice de iluminat (Grupo Antolin Sibiu);
- Fabricarea de echipamente pentru radiologie, electrodiagnostic și electroterapie (Raguse M.P.R.);
- Fabricarea dispozitivelor de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice (ODU România Manufacturing);
- Fabricarea echipamentelor de ventilație și frigorigice, exclusiv a echipamentelor de uz casnic (Jaeggi Industries);
- Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton (THIMM Packaging);
- Fabricarea încălțăminte (Kristin);
- Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie (NTN-SNR Rulmenți);
- Fabricarea materialelor plastice în forme primare (Neveon România);
- Fabricarea produselor de morărit (Moara Cibin);
- Fabricarea produselor din beton pentru construcții (CON-A Productions);
- Fabricarea produselor din carne, inclusiv din carne de pasăre (Scandia Food);
- Fabricarea utilajelor și a mașinilor-unelte pentru prelucrarea metalului (Gühring);

În ceea ce privește întreprinderile mijlocii (între 50-249 salariați), numărul acestora a fost de 102, cu 32 de unități mai puține față de 2011. Cele mai multe întreprinderi mijlocii activau, în 2021, în industria fabricării articolelor de voiaj și marochinarie, harnasamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor (12), industria alimentară (11), industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje

și instalații (11), fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (9), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (9), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (7) etc. Microîntreprinderile reprezintă 74,8% din firmele industriale, iar întreprinderile mici – 15,6%.

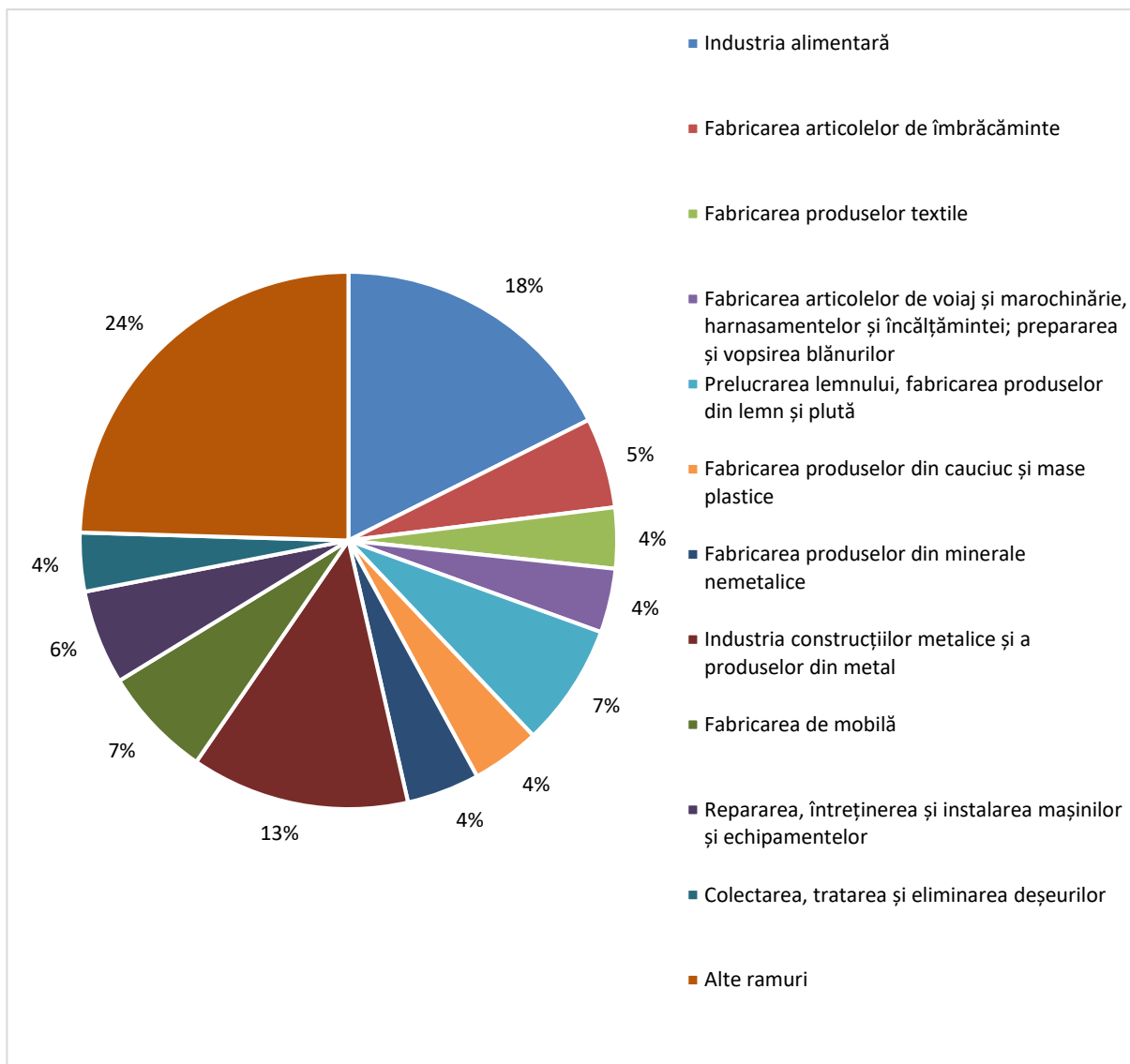
Fig. 2.66 NUMĂR DE UNITĂȚI INDUSTRIALE LOCALE ACTIVE DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Cele mai multe societăți cu profil industrial din județ activau în: industria alimentară (18%), prelucrarea lemnului (9%), industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (13%), prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută (7%), respectiv fabricarea de mobilă (7%). Comparativ cu 2011, numărul unităților economice a crescut în cazul industriei alimentare (cu 88 de unități), domeniului reparării, întreținerii și instalării mașinilor și echipamentelor (cu 53 de unități), fabricării de mobilă (cu 42 de unități), industriei construcțiilor metalice și a produselor din metal (cu 33 de unități). A scăzut însă numărul unităților în cazul următoarelor industrii: fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnasamentelor și încălțămintei, prepararea și vopsirea blănurilor (cu 33), fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice (cu 16), captarea, tratarea și distribuția apei (cu 7), industria metalurgică (cu 5).

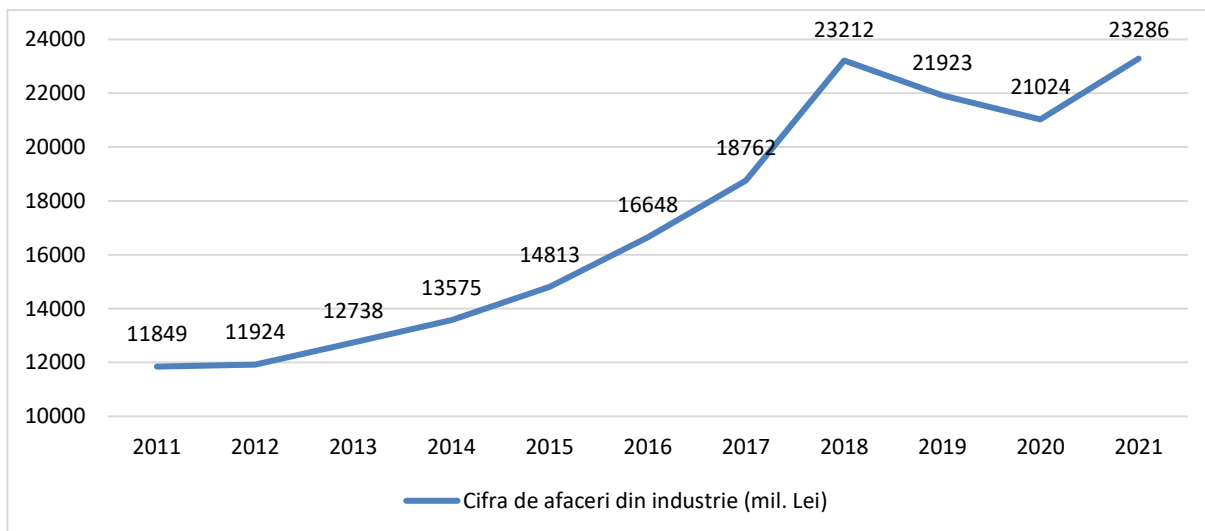
Fig. 2.67 NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

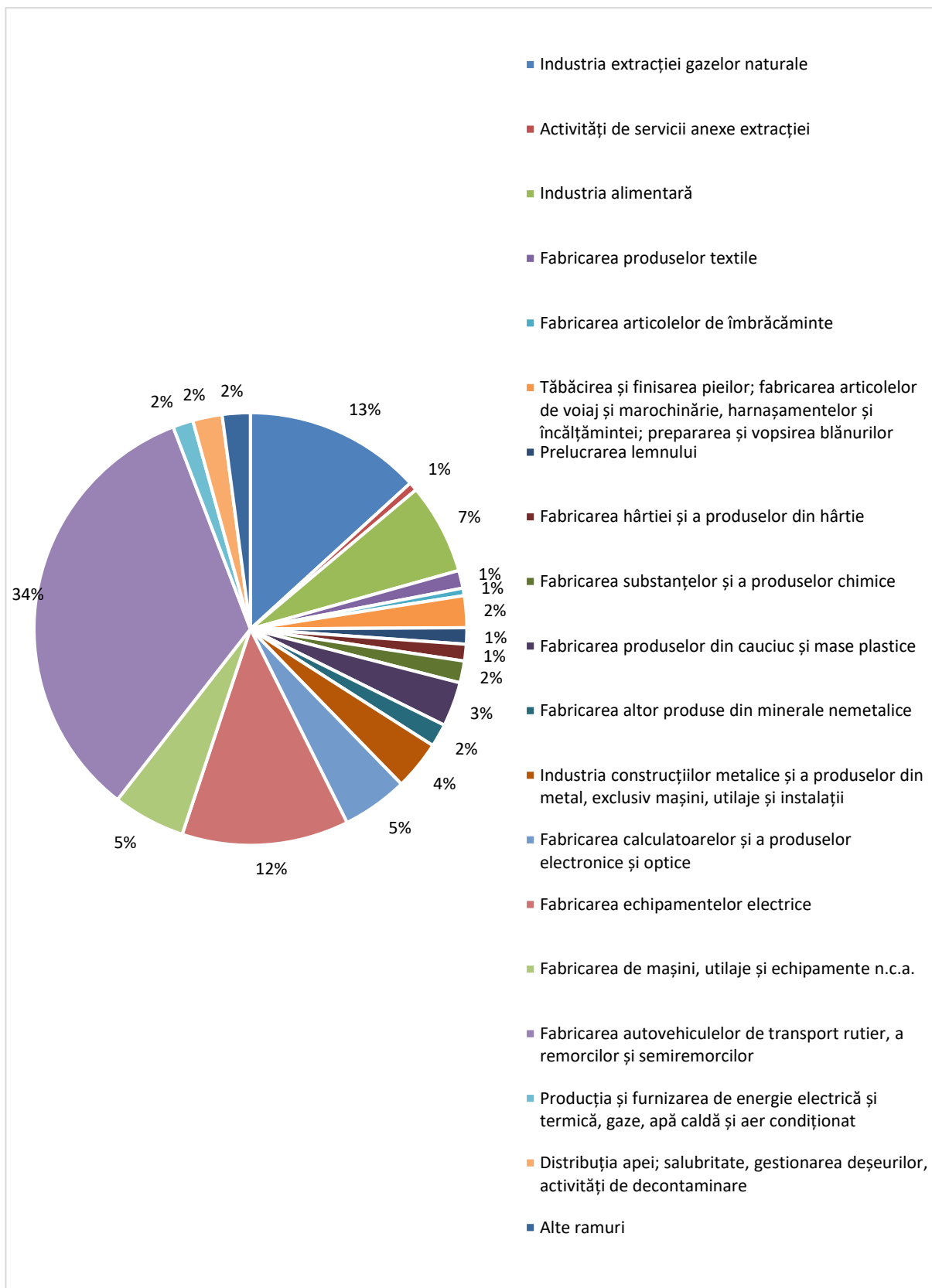
Cifra de afaceri a firmelor cu profil industrial din județul Sibiu, în 2021, a atins 23.286 milioane lei, având o contribuție de 21% la cifra de afaceri a firmelor cu profil industrial din regiunea Centru (locul III, după Brașov și Mureș) și de circa 3,6% din producția industrială națională. Sibiu a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri la nivelul industriei de 96,5% în 2021, comparativ cu valoarea înregistrată la finalul anului 2011.

Fig. 2.68 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

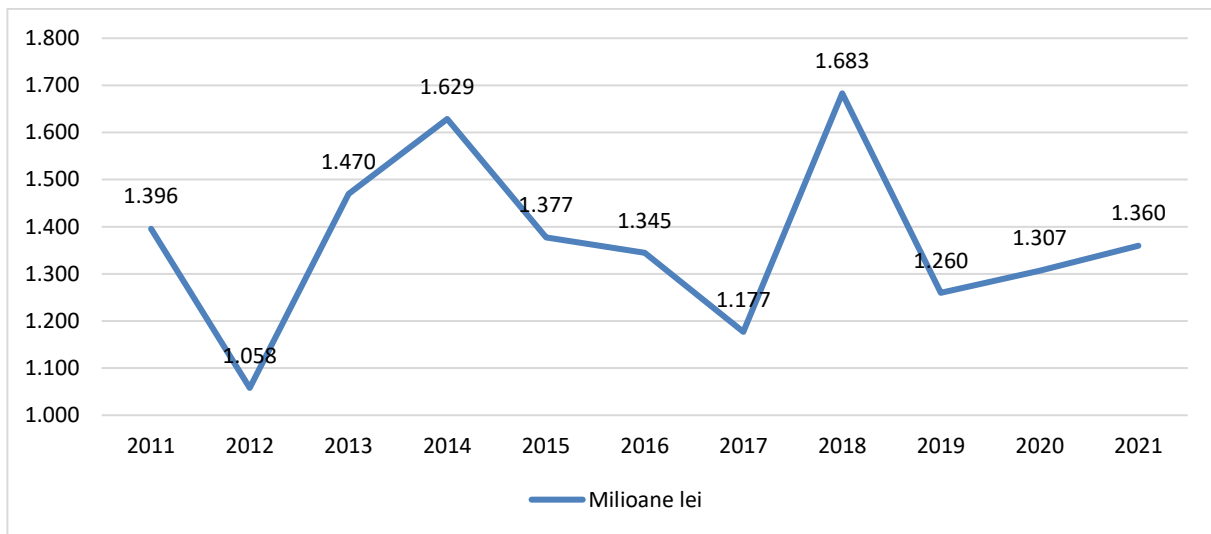
Fig. 2.69 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021

Sursa: INS. Unități locale active în anul 2021

Conform Institutului Național de Statistică, în 2021, investițiile nete ale unităților locale active cu profil industrial totalizau 1.360 milioane lei, după cum urmează: 198 milioane lei – industria extractivă, 1.059 milioane lei – industria prelucrătoare, 66 milioane lei – industria energetică, 37 milioane lei – apă-canal, salubritate și gestionarea deșeurilor. În dinamică, se poate observa o creștere a investițiilor la nivelul industriei extractive (25,3%) și al industriei prelucrătoare (11,7%), în timp ce în cazul industriei energetice, nivelul de investiții este unul redus, cu trend negativ, situația fiind aplicabilă și în cazul apei, canalizării, salubrității și reciclării.

Fig. 2.70 INVESTIȚIILE NETE ALE UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

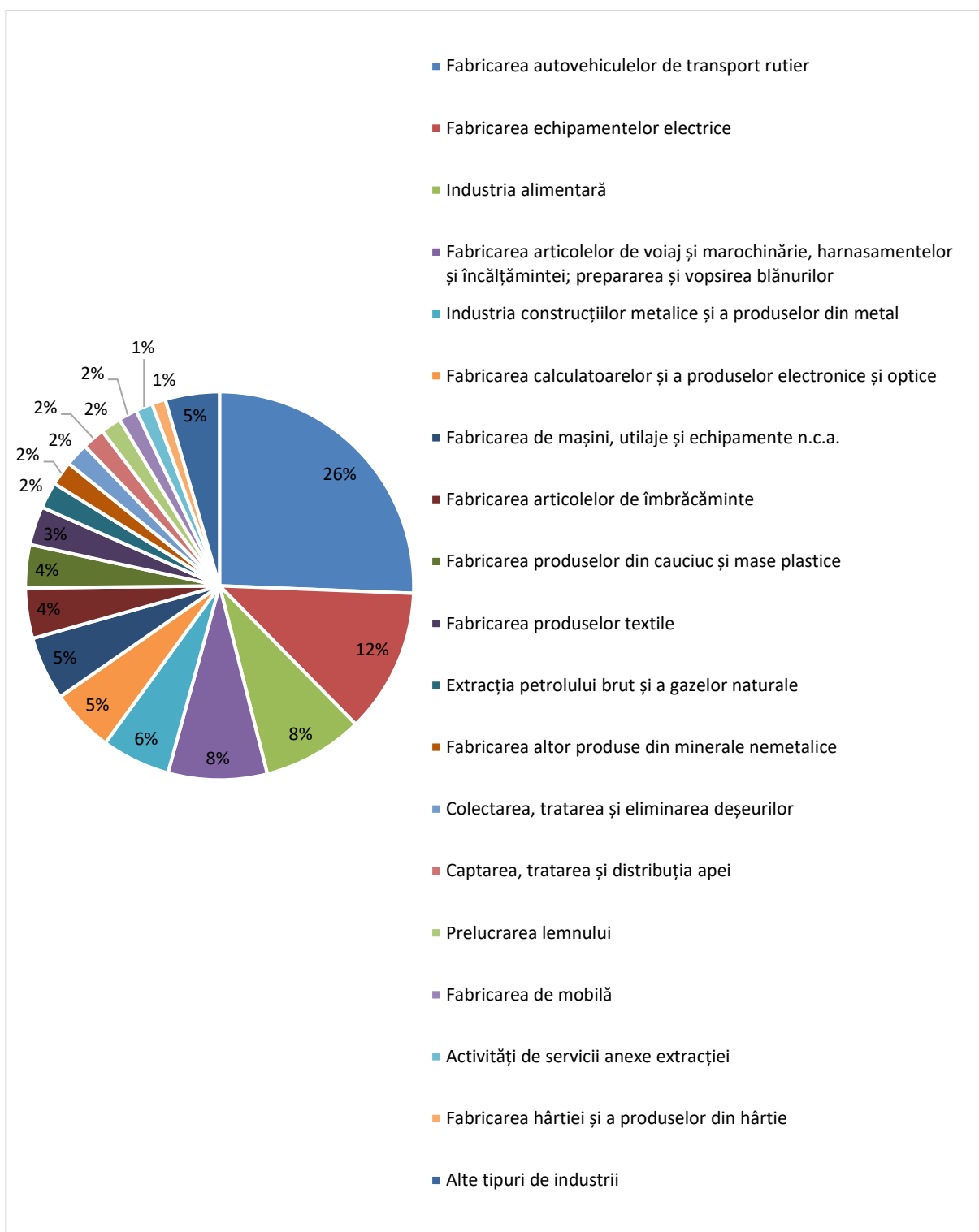
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Forța de muncă ocupată în industrie

Conform Institutului Național de Statistică, la finalul anului 2021, la nivelul județului Sibiu, 13.765 (25,1%) de persoane erau angajate în industria fabricării autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor, 6.458 (11,8%) de persoane erau angajate în industria fabricării echipamentelor electrice, 4.518 (8,2%) persoane în industria alimentară, 4.432 (8,1%) în industria fabricării articolelor de voiaj și marochinărie, harnasamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor, 3.068 (5,6%) în industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, 2.861 (5,2%) în industria fabricării calculatoarelor și a produselor electronice și optice, respectiv 2.854 (5,2%) în industria fabricării de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.. În total, în sectorul industrial al județului activau 54.679 salariați, cu 19,6% mai mult decât în 2011, când se raportau 45.701 salariați. În perioada 2011-2021 numărul angajaților a crescut semnificativ în industria fabricării echipamentelor electrice (+2.662), industria fabricării autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (+2.574), industria fabricării calculatoarelor și a produselor electronice și optice (+2.075), industria fabricării de mașini, utilaje și

echipamente n.c.a. (+1.630) și în industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații (+598). În același timp, au avut loc scăderi ale efectivului de angajați în ramura fabricării articolelor de îmbrăcăminte (-1.961), a captării, tratării și distribuției apei (-302), respectiv în cea a fabricării articolelor de voiaj și marochinărie, harnasamentelor și încălțămintei, prepararea și vopsirea blănurilor (-231).

Fig. 2.71 NUMĂRUL DE SALARIAȚI AI UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL INDUSTRIAL DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

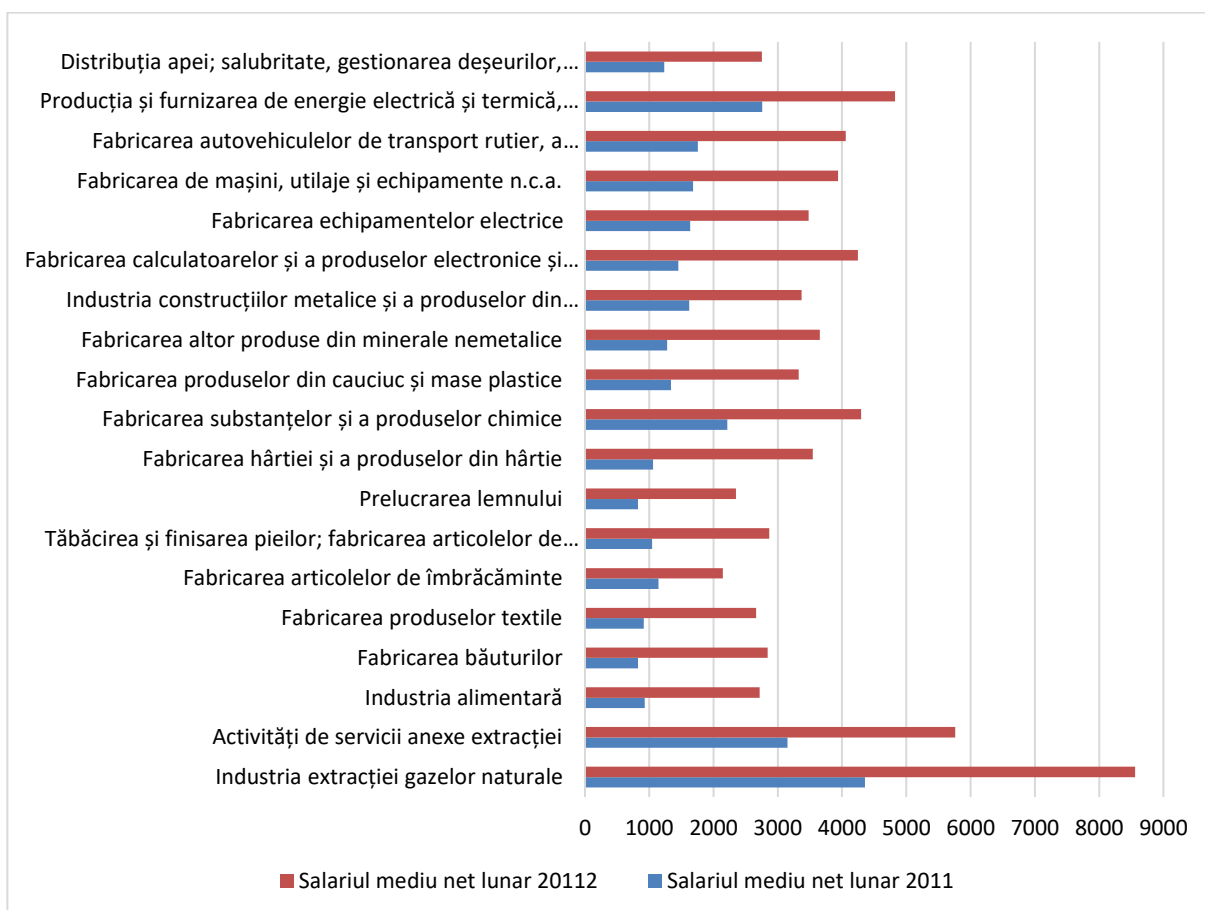
În 2021, la nivelul județului Sibiu, salariul mediu net lunar în industrie a fost de 3.574 lei (727 euro). În comparație cu anul 2011, a fost înregistrată o creștere nominală de circa 135,7%. Remarcăm că salariul

mediu la nivelul industriei din Sibiu era mai mare cu 12,2% față de media regională și cu 14,1% față de media națională.

Cele mai mari salarii din județ le ofereau în anul 2021 companiile industriale din ramurile extracției petrolului și a gazelor naturale (8.560 lei), metalurgiei (7.251 lei), serviciilor anexe extracției (5.760 lei), producției și furnizării de energie electrică, termică, gaze, apă și aer condiționat (4.824 lei), fabricării substanțelor și a produselor chimice (4.295 lei), fabricării altor mijloace de transport (4.286 lei), fabricării calculatoarelor și a produselor electronice și optice (4.245 lei). Per ansamblu, acestea angajează 13,2% din personalul din industria județului.

La polul opus, cele mai mici salarii, se plăteau de către firme din ramurile fabricării de mobilă (2.032 lei), articolelor de îmbrăcăminte (2.147 lei), tipăririi și producerii pe suporti a înregistrărilor (2.262 lei), prelucrării lemnului (2.349 lei) și altor activități industriale n.c.a. (2.440 lei). Acestea reunesc 8,5% din salariații din județ.

Fig. 2.72 SALARIUL MEDIU NET LUNAR (LEI) PE PRINCIPALELE RAMURI ALE INDUSTRIEI, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Principalele subsectoare de activități economice

Industria extractivă

În anul 1958, în județul Sibiu s-a construit primul depozit de înmagazinare a gazelor naturale, pentru ca, anul următor, România să devină prima țară exportatoare de gaze naturale din Europa. Cea mai mare parte a resurselor de gaze naturale ale României se află în Transilvania (75%, în special în județele Mureș și Sibiu), restul de 25% regăsindu-se în rezervele din Moldova, Muntenia și Marea Neagră. Astfel, dat fiind istoricul în gazele naturale, industria extractivă este foarte puternic reprezentată în județul Sibiu. De pildă, Municipiul Mediaș, aflat în nordul județului Sibiu, este considerat capitala gazului din România, pentru că în oraș sunt sediile centrale ale celor două mari societăți românești din industria gazului, Romgaz și Transgaz.

Conform datelor furnizate de INS cu privire la unitățile locale active, în anul 2021 la nivelul județului existau 26 de unități locale active (16% din unitățile locale active în industria extractivă pe raza regiunii Centru și 2,1% din cele existente în România), care activau, prin punctele de lucru, preponderent în Mediaș. Acestea însumau o cifră de afaceri de 3.290,8 mil lei (circa 658,2 milioane euro, mai mare cu 15,7% față de 2011), și aveau 3.473 angajați (mai puțini cu 7,5% față de 2011). Cifra de afaceri înregistrată de unitățile locale active în industria extractivă în Sibiu reprezenta 51,8% din totalul regional și 20,2% din totalul național. În ceea ce privește numărul de angajați, acesta însemna 46,3% din personalul angajat în industria extractivă din regiunea Centru și 8,1% din salariații industriei extractive din întreaga țară. Este important de menționat și faptul că cifra de afaceri a industriei extractive acoperă 6,8% din cifra de afaceri totală a industriei, construcțiilor, comerțului și serviciilor din județ. În ceea ce privește numărul de angajați, aceștia reprezintă 2,9% din totalul personalului angajat în unitățile locale active în industrie, construcții, comerț și servicii din județ.

Conform datelor disponibile pe TEMPO, marea majoritate ale acestora (12 - 46,2%) angajau între 0-9 persoane și 8 (30,8%) dintre ele aveau între 10 și 49 angajați. Numai 3 (11,5%) dintre întreprinderi aveau între 50 și 249 angajați, la care se adaugă încă 3 unități locale active (11,5%) ce angajau peste 250 persoane. Cele 26 de unități locale active au realizat, în 2021, investiții nete în valoare de 198 miliarde de lei, adică 37,6% din investițiile derulate pe teritoriul regiunii Centru în industria extractivă, respectiv 6,7% din investițiile nete naționale în această industrie.

La nivelul județului, câștigul salarial nominal mediu net lunar în industria extractivă este de 6.639 lei, cu 45,5% mai mare față de 2011. Cel mai mare câștig salarial este înregistrat în extracția petrolului brut și a gazelor naturale (8.560 lei), în timp ce cel mai mic câștig este de 2.674 lei, în cazul altor activități extractive. În industria extractivă, cei mai puternici actori din județ sunt:

- Gigantul Romgaz, care are circa 1.100 de salariați în județ și are puncte de lucru în Mediaș: Cel mai mare producător și furnizor de gaze naturale din România, adunând o istorie în explorarea și producerea gazelor naturale de peste 100 de ani. Acesta este prezent pe piața județeană prin Societatea Națională De Gaze Naturale Romgaz SA, SNGN Romgaz SA Mediaș Sucursala Mediaș și Societatea Națională De

Gaze Naturale Romgaz SA Sucursala De Intervenții, Reparații Capitale Și Operații Speciale La Sonde (Sirco). În decembrie 2022, Romgaz a anunțat că va aloca peste 11 milioane de lei pentru lucrări pregătitoare provizorii, foraj și probe de producție la sonda de exploatare 250 Noul Săsesc, amplasată în extravilanul comunei Laslea, județul Sibiu. Amplasamentul sondei este prevăzut lângă un drum de exploatare existent (Dc 3802), iar accesul la obiectiv se va face din DJ 143A (km 2+977, partea dreaptă) pe drumul Dc 3802, în direcția V, spre locația sondei 250 Noul Săsesc.¹⁴

- Dafora Mediaș: Lider pe piața românească de foraj, Dafora efectuează servicii de foraj onshore pentru petrol, gaze și apă geotermală, testare și workover puțuri, transport, rig-up/rig-down și întreținere pentru echipamente de foraj. Grupul activează în Sibiu prin Dafora S și Dafora Group SA.
- Daflog Mediaș: Daflog oferă servicii geologice personalizate, conexe activității extractive de țiței și gaze, fiind singura companie românească ce oferă serviciul de mud logging. Bazându-se pe o tehnologie dezvoltată cu propriile resurse, aceasta oferă suport la peste 500 de sonde de gaz, petrol și ape geotermale.
- Eurofor 2011 Săliște: Eurofor s-a specializat în extracția pietrei ornamentale și a pietrei pentru construcții, extracția pietrei calcaroase, ghipsului, cretei și a ardeziei. Compania este un furnizor important pentru gips, gresie, cuarțit, marmură, travertin, roci calcaroase și ardezie.

La toți actorii amintiți mai sus este important să menționăm și SNTGN Transgaz SA, activ tot în Mediaș și care, deși din punct de vedere legal nu se încadrează în industria extractivă (fiindcă activează sub codul CAEN 4950 - Transporturi prin conducte) este societatea națională de transport a gazelor naturale. Transgaz asigură monitorizarea, întreținerea și exploatarea conductelor magistrale dedicate tranzitului și a instalațiilor tehnologice aferente acestora. Activitățile desfășurate cuprind transportul intern și internațional al gazelor naturale, la care se adaugă dispecerizarea gazelor și cercetarea și proiectarea în domeniul transportului gazelor naturale.

Industria prelucrătoare

Industria prelucrătoare este foarte puternică în județul Sibiu. Conform datelor furnizate de INS cu privire la unitățile locale active, în anul 2021 la nivelul județului existau 1.409 de unități locale active (16,3% din unitățile locale active în industria prelucrătoare pe raza regiunii Centru și 2,5% din cele existente în România), care activau, prin punctele de lucru, preponderent în Sibiu (12,8%), Mediaș (3,1%), Cisnădie (1,6%), Șura Mică (1,3%) Șelimbăr (1,1%) și Tălmăciu (0,9%). Acestea însumau o cifră de afaceri de 19.128,6 milioane lei (circa 3.825,7 milioane euro, mai mare cu 54,3% față de 2011), și aveau 47.267 angajați (mai mulți cu 9,1% față de 2011). Cifra de afaceri înregistrată de unitățile locale active în industria prelucrătoare în Sibiu reprezenta 21,6% din totalul regional și 3,8% din totalul național. În ceea ce privește numărul de angajați,

¹⁴ <https://www.g4media.ro/romgaz-se-pregateste-de-exploatarea-sondei-250-noul-sasesc-din-judetul-sibiu.html>

acesta însemna 24,3% din personalul angajat în industria prelucrătoare din regiunea Centru și 4,4% din salarii în industria prelucrătoare din întreaga țară. Este important de menționat și faptul că cifra de afaceri a industriei prelucrătoare acoperă 39,6% din cifra de afaceri totală a industriei, construcțiilor, comerțului și serviciilor din județ. În ceea ce privește numărul de angajați, aceștia reprezintă 40% din totalul personalului angajat în unitățile locale active în industrie, construcții, comerț și servicii din județ.

Conform datelor disponibile pe TEMPO, marea majoritate ale acestora (1.063 - 75,4%) angajau între 0-9 persoane, în timp ce 213 unități locale active (15,1%) aveau între 10 și 49 angajați. Un număr de 95 de unități locale (6,7%) aveau între 50 și 249 angajați, la care se adaugă încă 38 de unități locale active (2,7%) ce angajau peste 250 persoane. Cele 1.409 de unități locale active au realizat, în 2021, investiții nete în valoare de 1.059 milioane de lei, adică 23,2% din investițiile derulate pe teritoriul regiunii Centru în industria prelucrătoare, respectiv 4,8% din investițiile nete naționale în această industrie.

La nivelul județului, câștigul salarial nominal mediu net lunar în industria extractivă este de 3.438 lei, cu 60% mai mare față de 2011. Cele mai mari câștiguri salariale sunt înregistrate în industria metalurgică (7.251 lei), urmată de fabricarea substanțelor și a produselor chimice (4.295 lei), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (4.245 lei) și fabricarea altor mijloace de transport (4.286 lei). La capătul opus, câștiguri salariale mai reduse, sub 2.500 lei, întâlnim în prelucrarea și fabricarea lemnului, tipărire, fabricarea de mobilă și alte activități industriale.

Industria componentelor auto

Industria componentelor auto este foarte relevantă pentru economia județului Sibiu, prin cele 40 de unități locale active din domeniu. În 2021, acestea au totalizat o cifră de afaceri de 7.836,8 milioane lei (1.567,4 milioane euro) și au angajat circa 15.059 persoane. Cei mai puternici actori de pe piața componentelor auto cuprind:

- Continental Automotive Systems S.R.L., prezent în Sibiu: Continental Sibiu produce anual aproximativ 33 de milioane de unități electronice de control. Produsele, dezvoltate, testate și fabricate în Sibiu includ sisteme de frânare, sisteme de asistență la condus, sisteme inteligente de comunicare între componentele mașinii sau între mașină și mediul extern. În prezent, Continental Sibiu are aproximativ 4.500 de angajați, implicați în activități în Centrul de cercetare și dezvoltare și în producție.
- Faurecia România S.R.L., prezentă în Tălmăciu, unde angajează circa 800 de persoane: Faurecia România este subsidiara lo-ca-lă a gigantului francez Faurecia, unul dintre cei mai importanți furnizori de echipamente auto din lume. La fabrica de la Tălmăciu, aceasta produce scaune auto și huse pentru acestea. Francezii au demarat producția în unitatea din județul Sibiu în anul 2003.
- Compa S.A., prezentă în Sibiu: Compa produce în principal componente pentru sisteme de injecție, lame, brațe și prinderi pentru ștergătoare de parbriz, cartere centrale, flanse și role pentru turbosuflete,

pinioane pentru casete de direcție, componente pentru coloane de direcție, arcuri, piese ștanțate, piese forjate, transmisii cardanice, ansamble mecano-sudate, componente pentru instalații de aer condiționat, echipamente industriale, matrițe și scule. Acestea sunt asamblate pe automobile precum Audi, BMW, Citroen, Fiat, Ford, GM, Mercedes, Peugeot, Porsche, Renault, Toyota, VW și Kia. Cu o istorie de 130 de ani, Compa se află între primele companii cu capital românesc, prezente în topul 100 al exportatorilor din România. Exporturile Compa acoperă 23 de țări, de pe 3 continente, din care amintim: Franța, Germania, Statele Unite, Cehia, Slovacia, Belgia, Olanda, Anglia, Italia, China și India.

- Thyssenkrupp Bilstein S.A., prezent în Sibiu: Activă din 1996, aceasta este una dintre primele companii cu investiție străină din România și face parte din grupul internațional thyssenkrupp, care are o acoperire globală, fiind prezent în peste 78 de țări. Thyssenkrupp Bilstein Sibiu face parte din divizia Automotive Technology a grupului Thyssenkrupp, care realizează componente și servicii de înaltă tehnologie pentru sectorul auto. Compania operează în patru fabrici pe raza municipiului Sibiu. În luna iulie 2020 a fost finalizată cea mai recentă construcție, mai exact extinderea capacității de producție Plant Sibiu 2, printr-o clădire modernă, care include linii de producție, depozite, laboratoare de calitate, ateliere de mentenanță și spații pentru birouri. În ansamblu, în perioada 2018-2021, compania a realizat investiții de peste 100 milioane de euro la Sibiu.
- Joyson Safety Systems Sibiu S.R.L., prezent în Sibiu: Joyson Safety Systems este unul dintre liderii mondiali în producerea de sisteme de siguranță auto și deține, în portofoliul de produse, volane, perne de airbag și capsule pirotehnice, centuri de siguranță, componente tehnice din plastic, componente electronice și senzori, asigurând produse pentru majoritatea producătorilor auto din toată lumea. Afacerea a fost preluată de la grupul Takata-Petri, fostă parte a companiei japoneze Takata Corporation și în prezent angajează circa 2.000 persoane în Sibiu.

Industria echipamentelor electrice și electronice

În ceea ce privește industria componentelor electrice și electronice din județul Sibiu, aceasta e reprezentată de 39 de unități locale active din domeniu, care au înregistrat, în 2021, o cifră de afaceri de 4.048,2 milioane lei (809,6 milioane euro) și au angajat 8.821 persoane. Cei mai puternici actori de pe piața echipamentelor electrice și electronice cuprind:

- Marquard, prezent în Sibiu: Grupul Marquardt este unul dintre cei mai importanți experți în mecatronică, electromobilitate și rețele digitale din lume, fiind prezent în 21 de locații globale. În fabrica de la Sibiu (subsidiara locală a acestui grup german din industria componentelor auto), Marquardt operează peste 80 de linii de montaj, pe care sunt asamblate chei, sisteme de blocare a volanului, module de comandă pentru volan, module electronice de comandă din uși, console centrale electronice, dar și alte produse, pentru mai mult de 20 de clienți din industria automotive. În octombrie 2022,

Marquard a anunțat un proiect de extindere al fabricii Marquardt Sibiu 2, care va include construirea unei noi facilități de producție lângă cea existentă. Noua unitate va aduce o dublare a suprafeței fabricii MSR2, având 4.900 mp pentru producție și 1.925 mp destinați spațiilor administrative, birourilor și laboratoarelor. Ca urmare a acestei investiții, vor fi create 200 de noi locuri de muncă.

- Grupo Antolin Sibiu S.R.L., prezent în Sibiu: Grupo Antolin este un furnizor global de soluții tehnologice pentru interioarele de mașini, fiind o companie multinațională lider în dezvoltarea, proiectarea și fabricarea de componente interioare pentru industria auto. Fabrica din Sibiu asigură producția pentru corpuri de iluminat pentru autovehicule, deserving mai mulți producători auto. Grupul spaniol a preluat fabrica de la Sibiu în anul 2011, când a cumpărat producătorul francez de corpuri de iluminat pentru automobile, CML Innovative Technologies.
- Simea Sibiu S.R.L., prezent în Sibiu: Simea Sibiu este membră a concernului Siemens AG și operează 3 fabrici în Sibiu, specializate în producția de cabluri și subansamble electronice și electrice, precum și în prelucrarea metalelor. În Sibiu, prima fabrică Siemens a fost deschisă în 2003, în zona veche a orașului (Piața Cibin), având ca activitate fabricarea de echipamente precum siguranțe automate, diferențiale, rele, comutatoare și echipamente de comandă și control. Deschiderea celei de a doua fabrici a avut loc în 2004, în Zona industrială Vest, unde sunt confecționate cabluri electrice pentru echipamente electronice industriale și material rulant, componente metalice pentru carcase industriale și feroviare, montarea carcaselor de redresoare industriale și structuri din oțel pentru locomotive, metrouri și alte elemente feroviare. În 2005, a fost inaugurată a a treia fabrică, localizată în str. Florian Rieger, unde sunt produse echipamente și sisteme electronice. În 2010, toate cele patru unități de producție distincte au fost integrate în cadrul aceleiași entități juridice, sub numele de SIMEA Sibiu SRL, iar în 2016, au fost extinse două dintre fabrici. Principalele piețe de export pentru SIMEA Sibiu SRL sunt Austria și Germania, însă componentele și produsele fabricate în Sibiu sunt folosite în proiecte Siemens din întreaga lume și se distribuie la nivel global.
- Harting Romania Manufacturing S.C.S., prezent în Sibiu: Harting România și-a început activitatea în anul 2003 la Sibiu, în sectorul de asamblare componente auto precum și în producția de conectori industriali, inaugurând în anul 2007 un sediu de producție în Parcul Industrial Vest. Aceasta face parte din Harting Technology Group, un furnizor de soluții inteligente pentru industrie, fiind lider mondial în producția de conectori industriali. Produsele Harting Technology Group sunt utilizate pentru diverse aplicații din domeniul electric și energetic, auto și transporturi feroviare, medical, dispozitive industriale, automatizări, transmisii radio, sisteme de calcul integrate și telecomunicații.
- Retrasib S.A., prezent în Sibiu: Retrasib Sibiu este o companie specializată în producția de generatoare și alte echipamente electroenergetice. Cu o istorie de peste 100 de ani, aceasta a fost cumpărată de grupul germano-olandez SGB-SMIT în 2014, și a fost integrată în structura grupului, care are 10 fabrici

în lume, fiind al treilea producător de transformatoare pentru stații electrice pe plan global. În fabrica din Sibiu sunt produse în special transformatoare pentru stații electrice pentru rețelele de medie și înaltă tensiune. În țară, clienții săi sunt Transelectrica, operatorul rețelei naționale de transport al energiei electrice, dar și operatorii de distribuție Enel, CEZ, E.On și Electrica. Enel este cel mai important client, dintre firmele de distribuție, al fabricii din Sibiu. Retrasib, care anterior a fost doar o uzină de reparații de transformatoare, este acum cel mai mare producător de transformatoare din România, devansând producătorul clasic Electroputere Craiova, din punct de vedere al puterii transformatoarelor vândute dar și al numărului lor.

- Odu Romania Manufacturing S.R.L., prezent în Sibiu: Grupul ODU se numără printre furnizorii lideri la nivel internațional pentru sisteme de conectori, având sediul principal în Germania și locații la nivel mondial, inclusiv în Sibiu. Locația ODU din Sibiu a fost înființată în anul 2006 și funcționează sub denumirea de ODU Romania Manufacturing S.R.L. De la înființarea sa în 2006, ODU Romania Manufacturing s-a dezvoltat în continuu și cu succes, devenind un adevărat centru de competență pentru asamblarea cablurilor și asamblarea conectorilor. În portofoliul companiei intră conectorii circulari și modulari și contactele electrice, la care se adaugă soluții specifice, personalizabile, însă în România se realizează trei produse principale: conectorii ODU MINI-SNAP®, conectori PCB, cum ar fi ODU FLAKAFIX sau ODU CARD și ansamblurile de cabluri.
- Ifm Efector S.R.L., prezent în Sibiu: Parte a unui grup german, compania din Sibiu și-a deschis porțile la sfârșitul anului 2015, în comuna Cristian. Portofoliul de produse al Ifm cuprinde senzorii de poziție și senzorii de proces, la care se adaugă senzorii pentru Motion Control și relele de siguranță. În plus, Ifm oferă produse pentru prelucrarea industrială a imaginilor și produse de comunicație, precum și sisteme de identificare și sisteme pentru mașini de lucru mobile. În anul 2022, Ifm a început ridicarea unei noi fabrici în Zona industrială vest a Sibiului, pe un teren cu o suprafață de peste 55.000 de mp. Investiția, care se ridică la 23 de milioane de euro, va genera aproximativ 500 de noi locuri de muncă, pentru început. În cadrul noii unități de producție se va pune accent pe inovație și cercetare în domeniul senzorilor, reguletoarelor, software-ului și sistemelor pentru automatizarea industrială, în care Ifm este printre liderii globali.
- Kendrion Automotive (Sibiu) S.R.L., prezent în Sibiu: Kendrion Automotive Sibiu există în Sibiu de peste 24 de ani, inițial purtând numele de Kuhnke Production Romania S.R.L., societate care în anul 2013 a devenit Membră A Grupului Kendrion Din Olanda. Societatea Kuhnke Production Romania SRL a fost divizată în Kendrion Automotive (Sibiu) S.R.L. și Kendrion Industrial (Sibiu) S.R.L., numele celor două companii noi indicând clar industria căreia îi sunt destinate produsele fabricate. Kendrion produce în Sibiu sisteme și componente electromagnetice, electronice și mecatronice de înaltă calitate, pentru

aplicații industriale și auto. Tot la Sibiu funcționează și Kendrion Industrial (Sibiu) S.R.L., care se ocupă de actuatori și comenzi industriale.

Industria de prelucrare a metalelor

În ceea ce privește industria de prelucrare a metalelor din județul Sibiu, aceasta e reprezentată de 204 de unități locale active din domeniu ce au înregistrat, în 2021, o cifră de afaceri de 857,6 milioane lei (171,5 eur) și au angajat 3.143 persoane. Cei mai puternici actori din industria prelucrării metalelor cuprind:

- Emailul S.A., prezent în Mediaș: Emailul Mediaș este o fabrică cu tradiție, înființată în anul 1921 și având ca activitate principală producerea articolelor emailate destinate consumului intern și exportului. Mai exact, compania se ocupă de producerea și comercializarea vaselor emailate și a celor cu interior de teflon. În aproape un secol de existență, fabrica, celebră pe piața românească, a devenit cunoscută inclusiv în străinătate, pentru specializarea în procesarea metalului și acoperirea produselor obținute cu email. De-a lungul timpului, compania și-a lărgit gama de produse destinate atât pieței interne, cât și exportului, satisfăcând majoritatea nevoilor dintr-o bucătărie: oale, cratițe, căni, ibrice, ceainice, cafetiere, tăvi, tigăi, polonice, spumătoare, strecurătoare, căni de lapte, căni pentru apă, găleți, vase pentru abur, friteuze, ceaune de diferite mărimi, în diverse culori și cu decoruri variate.
- Matec-CNC Technik S.R.L., prezentă în Șura Mică: Compania a fost înființată în aprilie 2005, având ca principală activitate producerea de piese pentru industria automotivelor: strunjirea, polizarea, frezarea, alezarea și sudarea pieselor din metal, prin utilizarea mașinilor unelte cu comandă numerică și/sau a tehnicilor și aparatelor convenționale. Evoluția pozitivă a companiei și creșterea numărului de solicitări din partea clienților a condus, în martie 2006, la achiziționarea unui teren în suprafață de 6.639 mp în incinta Parcului Industrial Șura Mică.
- Heckler Romania S.R.L., prezent în Șura Mică: De când a fost înființată în 2006, compania (parte a grupului german Heckler) s-a dezvoltat ca centru de competențe pentru testarea automată și manuală a calității și post-procesare. În 2016, grupul german a finalizat o nouă fabrică cu o suprafață de producție de peste 8.000 m², în Șura Mică, care include următoarele departamente: administrație, formare la rece pe sisteme de producție mono și multi-etape (manuale și complet automate), sisteme de ultimă generație pentru post-procesare mecanică, departament de calitate, sisteme de testare mecanică și optic-vizuală, linii de asamblare manuale și automate.
- Automecanica Mediaș S.R.L., prezentă în Mediaș: Automecanica este un brand cunoscut pe piața internațională de automobile, suprastructuri, containere și șasiuri, cu o experiență de peste 75 de ani. Compania desfășoară activități comerciale și de producție, lucrând în parteneriat sau în joint venture cu branduri europene de top din domeniul auto. Automecanica a fost înființată în anul 1941, sub denumirea ASAM - Aparatul Național Aeronautic Mediaș, specializată în ansambluri de aeronave. În anul 2007, în

urma altor schimbări ulterioare, aceasta s-a transformat într-un Parc Industrial, acreditat de către Ministerul Internelor și Reformei Administrative, separându-și ramura de producție prin crearea companiei Automecanica Mediaș SRL. Principalele produse și servicii oferite de Automecanica Mediaș SRL constau în: componente din oțel pentru remorci de transport greu, recipiente speciale, produse de oțel și fierărie, scări metalice, ansamblare structuri mecanice și suprastructuri auto, etc.

- Kuka Automatizare Romania S.R.L., prezentă în Sibiu: Kuka este un concern internațional de automatizare, cu sediul principal în Augsburg, care oferă soluții de automatizare personalizate pentru orice industrie, de la automobile și case modulare și până la sănătate sau industria produselor de larg consum. Kuka Automatizare România și-a inaugurat sediul de la Sibiu în toamna anului 2018, în Network Industrial Park, dezvoltat de Zacaria în zona de est a Sibiului. Aceasta a fost prima clădire din Network Industrial Park.

Industria de fabricare a mașinilor, utilajelor și echipamentelor

În ceea ce privește industria de fabricare a mașinilor, utilajelor și echipamentelor din județul Sibiu, aceasta e reprezentată de 36 de unități locale active din domeniu, care au înregistrat, în 2021, o cifră de afaceri de 1.263,8 milioane lei (252,8 milioane euro) și au angajat 2.500 persoane. Cei mai puternici actori de pe piață cuprind:

- NTN-SNR Rulmenți S.R.L., prezent în Sibiu: NTN este unul dintre cei mai importanți designeri, dezvoltatori și producători din lume de rulmenți, module liniare, transmisii cardanice, codoare, întinzătoare curea, piese de schimb pentru vehicule, produse de întreținere și soluții de service. NTN-SNR Rulmenți Sibiu este o filială a grupului NTN-SNR Roulements Franța și are ca obiect principal de activitate producerea rulmenților destinați autovehiculelor, mai precis efectuarea prelucrărilor finale (rectificări) și montajul acestora.
- Gühring S.R.L., prezent în Sibiu: Grupul german Gühring este un producător renumit în scule așchietoare rotative, fiind prezent pe piața românească din anul 2003. Locația din Sibiu găzduiește următoarele departamente / activități economice / capacități: departamentul de producție (pentru fabricarea de burghie și freze de carbură metalică sinterizată, burghie de găurit adânc în mai multe variante constructive, elemente constructive pentru scule de canelat profilat), departamentul de servicii (reascuțire / reacoperire) și departamentul de vânzări.
- GG Manufacturing S.R.L., prezent în Sibiu: GG Manufacturing face parte din grupul elvețian Gema, producător de echipamente de vopsit în câmp electrostatic, destinate, în principal, companiilor din întreaga lume și care provin din diverse industrii (electrocasnice, auto, echipamente de producție). În august 2022, GG Manufacturing număra 140 de angajați, numărul acestora crescând anual cu aproximativ 10-20%. Sediul din Sibiu a pornit în 2013, ca un test pentru firma GEMA în vederea realizării

interne a produselor, însă, după ce s-a dovedit un real succes, compania a decis să construiască o capacitate de producție proprie, a cărei lucrări au demarat în anul 2022.

- Jaeggi Industries S.R.L.: Compania elvețiană Jaeggi Industries este membră a grupului Guntner GmbH & Co. KG, lider mondial în fabricarea componentelor echipamentelor de aer condiționat. Aceasta a deschis în 2015 o fabrică a cărei investiție s-a ridicat la 20 de milioane de euro, în comuna Cristian. Unitatea de producție este de fapt o fabrică de echipamente de refrigerare. Pentru această investiție, producătorul elvețian de componente pentru electrocasnice a primit ajutor de stat în valoare de 7,7 milioane de euro.

Industria textilă și a pielăriei

În ceea ce privește industria textilă și a pielăriei din județul Sibiu, aceasta e reprezentată de 198 de unități locale active din domeniu, care au înregistrat, în 2021, o cifră de afaceri de 992,6 milioane lei (198,5 milioane euro) și au angajat 6,172 persoane. Cei mai puternici actori de pe piață cuprind:

- Hipic Prod Impex S.R.L., localizat în Sibiu: Hipic Prod Impex este o companie fondată în 1994, fiind controlată în proporție de 100% de grupul italian de modă de lux Prada, prin Prada Spa, începând cu anul 2022.
- Romtap.Prod.Com S.R.L., localizat în Cisnădie: Romtap.Prod.Com este o fabrică de covoare și mochete, cu lungă tradiție, de peste 200 de ani pe piața românească. Confeționate din lână, covoarele de Cisnădie au împodobit de-a lungul timpului locuințe, camere de hotel, muzee și inclusiv Casa Poporului.
- Kristin S.R.L., localizat în Săliște: Kristin este producător de încălțăminte de tradiție, având o fabrică în Mediaș.
- Somarest S.R.L., localizat în Cisnădie: Fiind una dintre companiile de top din Cisnădie, Somarest activează în industria marochinării și încălțăminte, prin cele 3 ateliere deținute. Somarest se află de fapt sub umbrela gigantului din domeniul luxului LVMH, proprietarul Louis Vuitton, pentru care produce compo-nen-te pentru poșete (buzunare interioare, curele etc.).
- Alan Trade S.R.L., localizat în Sibiu: Compania Alan Trade produce poșete din piele naturală pentru Celine, unul dintre cele mai mari branduri de lux din lume.
- Lanco S.R.L., localizat în Tălmăciu: Încă din anul 1953, Lanco se ocupă de producerea corturilor, sistemelor de decontaminare, a sistemelor Colpro și a bărcilor de salvare. Lanco este recunoscut la nivel mondial ca unul dintre cei mai importanți producători de soluții complet integrate și rapid implementabile, incluzând corturi de mari dimensiuni, precum cele produse în fabrica de la Tălmăciu.
- DesleeClama Eastern Europe S.R.L., localizat în Miercurea Sibiului: DesleeClama Eastern Europe Miercurea Sibiului este parte a grupului internațional belgian DesleeClama, cel mai important producător de material textil pentru saltele de dormit din întreaga lume.

La toate acestea se adaugă următorii producători localizați în Municipiul Sibiu: Pim S.A. (fosta întreprindere „13 Decembrie”, care se ocupă cu prelucrarea pieilor), Avanti S.R.L. (producător de îmbrăcăminte de lucru și producție, cu o istorie locală de 30 de ani), Euroconf S.A. (producător de costume bărbătești premium, urmașul străvechiului Steaua Roșie), Riana Com S.R.L. (producător de articole funerare), Rasital S.R.L. (producător de încălțăminte), Geronimo Ro S.R.L. (producător de articole de marochinărie, mai exact specializat în realizarea de curele), G.T.X. Sibiu S.R.L. (producător de încălțăminte), CECCO BRUNA 2011 S.R.L. (producător de articole de marochinărie), Trend Manufacturing S.R.L. (producător de articole de marochinărie), Minoronzoni S.R.L. Bergamo Sucursala Sibiu (realizează produse de marochinărie, de la genți și portofele la curele) și Romipel S.R.L. (producție în domeniul prelucrării pieilor).

Nume puternice ale acestei industrii se găsesc și în Cisnădie, unde operează Raguse Medizinische Produkte Romania S.R.L., care produce îmbrăcăminte specială pentru sectorul medical.

Industria alimentară

În ceea ce privește industria alimentară, și anume morăritul și panificația din județul Sibiu, aceasta totalizează 268 de unități locale active din domeniu, care au înregistrat, în 2021, o cifră de afaceri de 1.520,1 milioane lei (304 milioane euro) și au angajat 4.605 persoane. Cei mai puternici actori de pe piață cuprind:

- Scandia Food SRL: Povestea Scandia Food începe în urmă cu aproape 100 de ani, iar, între timp, compania a devenit lider pe piața conservelor pe bază de carne din România, conducând detașat categoria pateului cu ficat, cu o cotă de piață în volum de peste 43% și acoperind și alte segmente precum pate vegetal, carne și mâncare la conservă. Fabrica de la Sibiu, întinsă pe o suprafață de 17.000 metri pătrați, a totalizat o investiție de 40 de milioane de euro.¹⁵
- Simpa S.A.: Simpa este o companie cu tradiție pe piața de panificație, fiind una din cele mai vechi fabrici de profil din Sibiu. Datorită experienței acumulate în zeci de ani, Simpa a reușit să realizeze produse unice pe piața sibiană, folosind tehnologii tradiționale. Istoria sa a început în anul 1967, iar în prezent, portofoliul cuprinde peste 60 de sortimente de pâine și produse de panificație și peste 60 de produse de cofetărie, patiserie și produse fast-food. Compania își desface producția în peste 20 de magazine din orașul Sibiu și împrejurimi.
- Moara Cibin S.A.: Lider în morărit, compania are în portofoliu produse sub 4 branduri consacrate pe piața românească: Boromir (făinuri, mălai, turtă dulce, biscuiți, grisine, crochete, biscuiți cu cremă), Feleacul (halva, rahat, jeleurii, pufarine, ciocolată de casă, glucoză), Rommac (cereale pentru mic dejun și batoane din cereale), și Moara Cibin (făină și mălai).
- Trans Agape S.R.L.: Înfiițată în anul 1994, societatea este un parteneriat româno-german, care vinde direct prin magazinele proprii, unități militare și alți 160 terți în tot județul, și nu numai. Portofoliul de

¹⁵ AC Nielsen, AS 2018

produse cuprinde pâinea, produsele de franzelărie, de patiserie-cofetărie, câteva specialități și produsele ambalate (făină albă, mălai extra, griș, pesmet, tărâțe).

- Valencia Trading S.R.L.: Prin laboratorul propriu din Arpașu de Jos, compania produce specialități de panificație, patiserie și cofetărie încă din anul 1944, deținând în prezent 10 magazine proprii în întregul județ.
- Expertarom Food Ingredients S.R.L.: Înființată în anul 1995 ca furnizor de materii prime pentru industria alimentară, compania deține în prezent 4 unități, în care se produc ingrediente pentru gelaterie, umpluturi și preparate de fructe, creme și glazuri de ciocolată, amestecuri pulverulente. Astăzi, compania este furnizor de ingrediente în peste 60 de țări și a demarat construcția unei noi unități de producție, alături de extinderea spațiilor de depozitare și a laboratoarelor de cercetare și aplicații.
- Grewe S.R.L.: Compania activează pe piața din România din anul 1997, fiind prezentă nu doar pe piața sibiană, ci și în București. Aceasta furnizează produse pentru Kaufland, Cora și Carrefour, având ca magazine partenere inclusiv Mega Image și Selgros. Compania produce specialități de panificație, patiserie, cofetărie și cozonaci.

Merită să amintim de asemenea și Amylon Sibiu, o companie cu capital privat românesc, producătoare a brand-urilor Feleacul și Boromir. Amylon S.A. a fost constituită în 28 iulie 1920, ca societate pe acțiuni, funcționând sub această formă de organizare până în 1948 când, în urma naționalizării, a intrat în proprietatea statului român. Nouă ani mai târziu, în 1957, Amylon a fost înglobată în Combinatul de Industrie Alimentară din Sibiu. După dizolvarea Combinatului, Amylon, împreună cu Fabrica de Bere Sibiu, au format Întreprinderea de Bere Amidon Sibiu. În anul 1990, societatea Amylon s-a înființat în forma actuală, prin reorganizare, în urma divizării Întreprinderii de Bere Amidon Sibiu. La data de 8 mai 1996, societatea a fost privatizată, având capital majoritar privat. Începând cu anul 2002, Amylon S.A. a fost preluată de Moara Cibin S.A., care are ca obiect principal de activitate fabricarea produselor de morărit. Atât Amylon, cât și Moara Cibin fac parte din Grupul Boromir. Produsele companiei se vând, în prezent, atât pe piața internă, prin retail modern și distribuție tradițională, cât și pe piața externă, în special pe teritoriul Uniunii Europene (Franța, Germania, Spania, Italia, Marea Britanie și Irlanda), dar și în afara spațiului european (Canada, S.U.A., Emiratele Arabe Unite și Australia).

Un alt nume important pe piața Sibiană este Panfood, o companie cu capital 100% românesc, care produce o gamă largă de produse zaharoase, numărându-se printre puținele firme de acest fel din România. Societatea a fost înființată în anul 2001 și primul pas pe care l-a făcut a fost către piața românească, unde, acum e prezentă cu întreaga sortimentație, în aproape toate județele, colaborând cu mari distribuitori de produse alimentare. Compania își comercializează produsele și pe piața externă, unde a avut succes pe piețele italiană, spaniolă, portugheză, suedeză, belgiană, engleză și chiar arabă (EAU). Produsele realizate

cuprind ciocolata de casă Batonul Copilăriei, Nuga Cindrel, prăjiturile Șureanca, Dorothea, Lica și salamul de biscuiți, alături de napolitanele spiraline.

La acestea se adaugă și Fabrica furnizorului de apă îmbuteliată în sistem watercooler La Fântâna, din Tâlmaci. În anul 2022, compania a anunțat retehnologizarea fabricii din județul Sibiu. La Fântâna, lider pe piața B2B de servicii de apă din România, este o companie deținută de fondul de investiții suedez Oresa Ventures, alături de un antreprenor român.

Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare

Conform datelor disponibile pe TEMPO, în 2021, la nivelul județului Sibiu existau 64 unități locale active în sectorul de distribuție a apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și decontaminare, cu 4 mai puține față de anul 2011, când erau 68. Dintre acestea, 46 erau microîntreprinderi, 13 erau întreprinderi mici, 3 mijlocii și 2 erau întreprinderi mari (Apă Canal Sibiu și Apa Târnavei Mari).

În ceea ce privește cifra de afaceri însumată a firmelor de profil din județul Sibiu, aceasta era în 2021 de circa 512 milioane lei (aproximativ 104,4 milioane euro), în creștere nominală cu circa 157,2% față de anul 2011, când a fost înregistrată o cifră de afaceri de circa 199 milioane lei.

Efectivul salariaților din firmele cu profil de distribuție a apei, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare din județul Sibiu se ridică la 2.122 de angajați în 2021, în scădere cu 6,5% față de anul 2011.

În ceea ce privește câștigul salarial mediu lunar net din sector, în anul 2021 acesta a fost de 2.754 lei, în creștere nominală cu 123,5% față de anul 2011. Comparativ cu media regională și cu cea națională, salariul mediu lunar net din sectorul analizat este mai mic cu 0,5%.

Investițiile nete ale firmelor cu profil de distribuție a apei, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare au fost de circa 37 milioane lei în 2021, cu 67,8% mai reduse decât nivelul de 115 milioane lei din 2011.

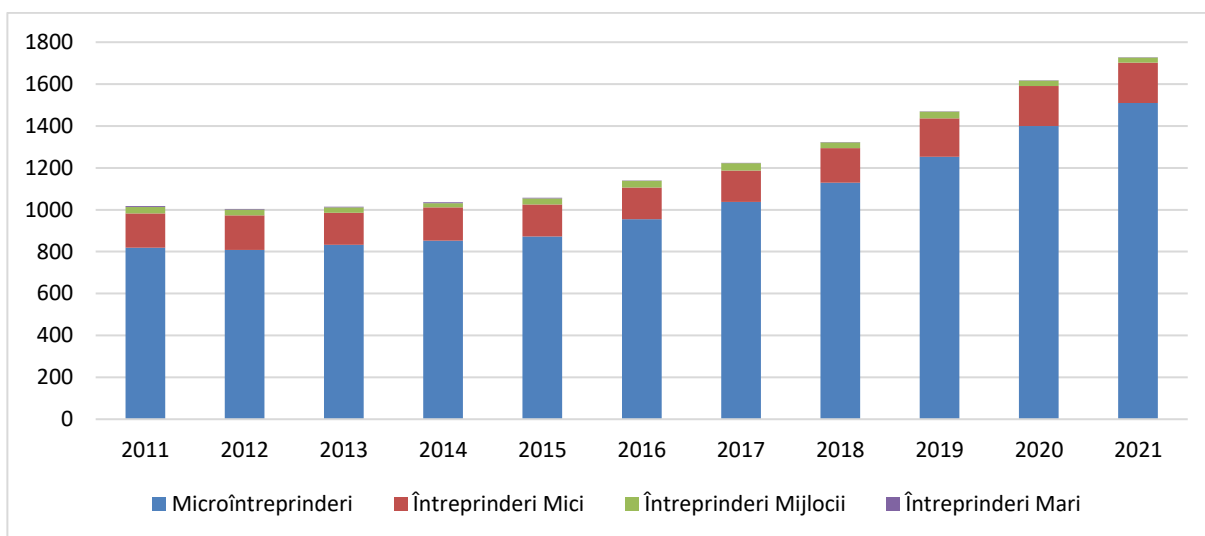
Pe teritoriul județului se remarcă, ca și operatori de apă, Apă Canal Sibiu S.A., care are 12 sucursale (Cisnădie, Făgăraș, Sadu, Săliște, Șura Mare Sector Avrig, Sector Ocna Sibiului, Centrul Cristian, Centrul Păuca, Centrul Poplaca, Centrul Rășinari și Centrul Șelimbăr) și Apa Târnavei Mari S.A., înființată în decembrie 2006, ca operator regional unic de apă și apă uzată pentru nord-estul județului Sibiu. Acționarii companiei sunt Consiliul Municipal Mediaș (78,2%), Consiliul Județean Sibiu (5,2%), Consiliul Local Dumbrăveni (8,3%), Consiliul Local Agnita (7,2%) și Consiliul Local Copșa Mică (0,5%). La acestea se adaugă diverși operatori comunalii.

În ceea ce privește salubritatea, principalii operatori de deșeurii sunt Eco-Sal S.A. (a cărei acționari sunt municipiul Mediaș, orașul Copșa Mică și orașul Dumbrăveni) și Jifa Avrig. Importantă de menționat este și instalația pentru recuperarea plumbului din baterii uzate, acide cu plumb și a altor materiale cu plumb, deținută de către Rombat S.A. în punctul de lucru Rebat Copșa Mică.

Construcții

Conform INS, în 2021, la nivelul județului Sibiu, erau un număr de 1.728 de unități locale active în domeniul construcțiilor, în creștere cu 69,7% față de anul 2011. Sectorul construcțiilor a cunoscut creșteri însemnate datorită volumului ridicat de investiții publice și cererii de pe piața rezidențială. Pe clase de mărime, INS raporta un număr de 1.509 de microîntreprinderi, 194 întreprinderi mici, 24 întreprinderi mijlocii și o întreprindere mare.

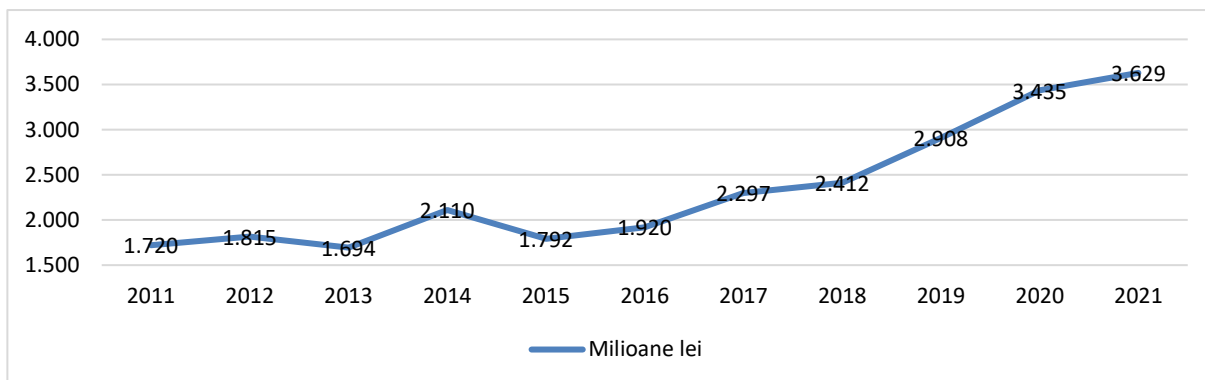
Fig. 2.73 NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Cu privire la cifra de afaceri a întreprinderilor din sectorul construcțiilor, în 2021, INS raporta, un total de circa 3.629 milioane lei (circa 740,5 milioane euro). Comparativ cu anul 2011, a fost înregistrată o creștere cu circa 110,9%. După cum am indicat mai sus, volumul afacerilor din domeniu este strâns legat de dinamica pieței rezidențiale locale, respectiv de nivelului investițiilor publice în infrastructura mare (căi ferate, autostrăzi, drumuri, alimentări cu apă, canalizări etc.).

Fig. 2.74 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

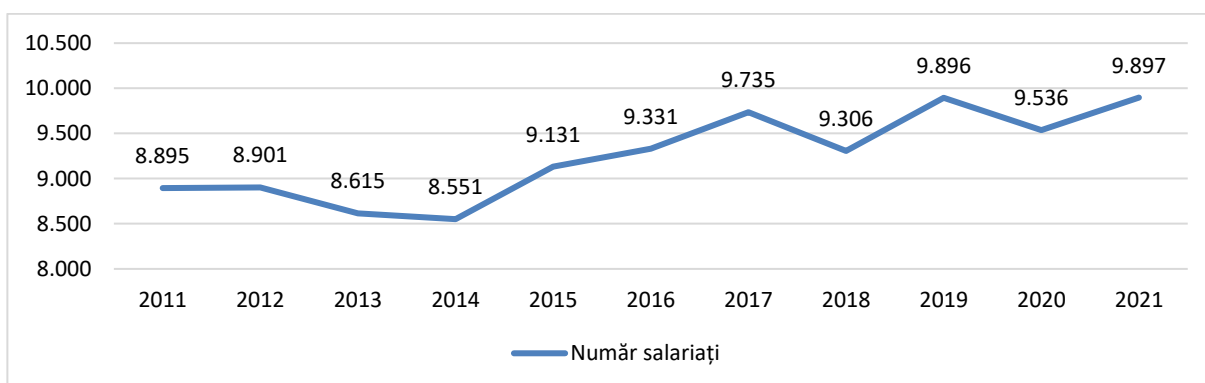

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Investițiile nete realizate de unitățile locale active cu profil de construcții din județul Sibiu, însumau, la nivelul anului 2021, 220 milioane lei (circa 44,8 milioane euro). Față de anul 2011, a fost înregistrată o creștere de circa 209,8%, strâns legată de evoluția cifrei de afaceri din domeniu, care a crescut la rândul ei. Ca și procent din cifra de afaceri, nivelul de investiții din domeniul construcții era în 2021 de 6%. Cert este că investițiile sunt indispensabile acestui sector, deoarece este nevoie de o permanentă tehnologizare și modernizare, pentru a face față cerințelor pieții și a-și menține competitivitatea în raport cu companiile cu capital străin, tot mai prezente pe piața autohtonă.

În ceea ce privește numărul de salariați ai unităților locale active din sectorul construcțiilor, acesta era în 2021 de 9.897 de persoane, cu 11,2% mai puțini față de anul 2011. Numărul salariaților din sectorul construcțiilor reprezenta circa 7% din numărul total al salariaților din județ.

Fig. 2.75 EFECTIVUL DE SALARIAȚI DIN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011- 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

De asemenea, INS raporta un număr de 14.300 de persoane ocupate în sectorul construcțiilor, pentru anul 2021, ceea ce înseamnă că circa 4.400 de specialiști lucrează pe cont propriu în acest sector, în interiorul sau exteriorul țării. Astfel, asistăm la un proces de ocupare informală în sectorul construcțiilor. Câștigul

salarial mediu net lunar în sectorul construcțiilor din județ era în 2021 de 3.640 lei (743 euro), în creștere nominală, cu circa 184,3% comparativ cu anul 2011. Salariul mediu net lunar din sectorul construcțiilor din județul Sibiu era cu 11,8% mai mare față de media regională și cu 9% față de cea națională.

Cele mai importante unități de profil din județ sunt:

- Con-A SRL și Con-A Operations SRL: Firmele sunt componente ale Grupului CON-A, care au fost clădite în jurul firmei-mamă CON-A, care a fost înființată în anul 1990, la Sibiu. Grupul mai cuprinde și societățile Con-A, Unimat, Condesign, Con-A Electric, Con-A Instal, Con-A Mep și Con-A Finisale. În portofoliul grupului intră servicii de antreprenariat general, proiectare, instalații mecanice și electrice, materiale de construcții și elemente de structuri metalice și prefabricate. În Mârșa, Con-A operează o fabrică de prefabricate pentru produse din beton armat și precomprimat, (care are o capacitate de producție de 30.000 mc/an) și o fabrică de confecții și structuri metalice (cu o capacitate medie de producție de 10.000 t/an) - secția de prelucrare a elementelor din tablă. La acestea se adaugă secția de confecționare a tâmplărilor de aluminiu, din municipiul Sibiu, care execută și montează o gamă variată de sisteme, de la tâmplările și până la diverse lucrări din sticlă. Sub umbrela grupului Con-A, mai exact prin Unimat, la Șelimbăr funcționează inclusiv un depozit de materiale de construcții.
- Drumuri și Poduri S.A.: Compania, deținută integral de Consiliul Județean Sibiu și înființată în anul 1968, are ca activitate principală realizarea de lucrări de construcții a drumurilor județene, reparația și întreținerea de drumuri și poduri și realizarea de construcții pentru persoane fizice și juridice. Mai mult, compania se ocupă și de producerea și comercializarea produselor fabricate intern: asfalt, produse bituminoase, emulsie, nisip, pietriș, prefabricate, închirieri de mijloace de transport și utilaje specifice.
- Electromontaj Carpați S.A.: Societatea Electromontaj Carpați S.A. are o experiență de 70 de ani în domeniul energiei electrice, ocupându-se de execuția lucrărilor de construcție-montaj a liniilor electrice aeriene și subterane, stațiilor de transformare și conexiune. Societatea este unul din constructorii importanți ai Sistemului Energetic Național al României, având realizate lucrări de construcții și reparații capitale a peste 10.000 km de linii electrice aeriene, 2.600 posturi de transformare și puncte de alimentare, peste 2.500 km de fibră optică pe LEA 110-400 kV și retehnologizarea celor mai importante stații de transformare și conexiuni din România.
- Terra Building S.R.L., cu punct de lucru în Orlat: Compania execută lucrări de amenajare, pavare, asfaltare, bordurare, plus realizarea de drumuri, trotuare și parcuri. La acestea se adaugă amenajarea spațiilor verzi, efectuarea lucrărilor de canalizare pentru apa pluvială și menajeră, alături de lucrările de alimentare cu apă. De asemenea, societatea asigură și producția elementelor de beton pentru decorarea spațiilor deschise.
- Ostenweg Sysplan S.R.L.: Având sediul în Sibiu și punct de lucru în Mediaș, Ostenweg Sysplan și-a început activitatea ca o companie mică de montaj panouri fotovoltaice de sol și, mai târziu, plutitoare. Între timp,

compania s-a dezvoltat în permanență și are operațiuni în întreaga Europa, dispunând de echipamente complete pentru instalare și testare, unelte speciale pentru panouri fotovoltaice plutitoare și instrumente electrice complete pentru instalarea și testarea liniilor de înaltă tensiune de până la 33 kV. Printre cele mai mari proiecte realizate de companie se numără instalarea de panouri fotovoltaice plutitoare în Olanda (1MWp), Belgia (7 MWp), Germania (1,5 MW), instalarea de panouri fotovoltaice pentru un mare cultivator de fructe în Olanda (2.7 MWp) și a unui tracker în Spania (42 MWp).

- Nisal S.R.L.: Nisal este o companie cu capital integral privat, înființată în anul 1996. Obiectul de activitate al firmei este proiectarea și execuția instalațiilor de gaze naturale, sanitare, incendiu, încălzire, climatizare și ventilație. Aceasta se ocupă inclusiv de forare geo-termală și de instalarea pompelor de căldură.

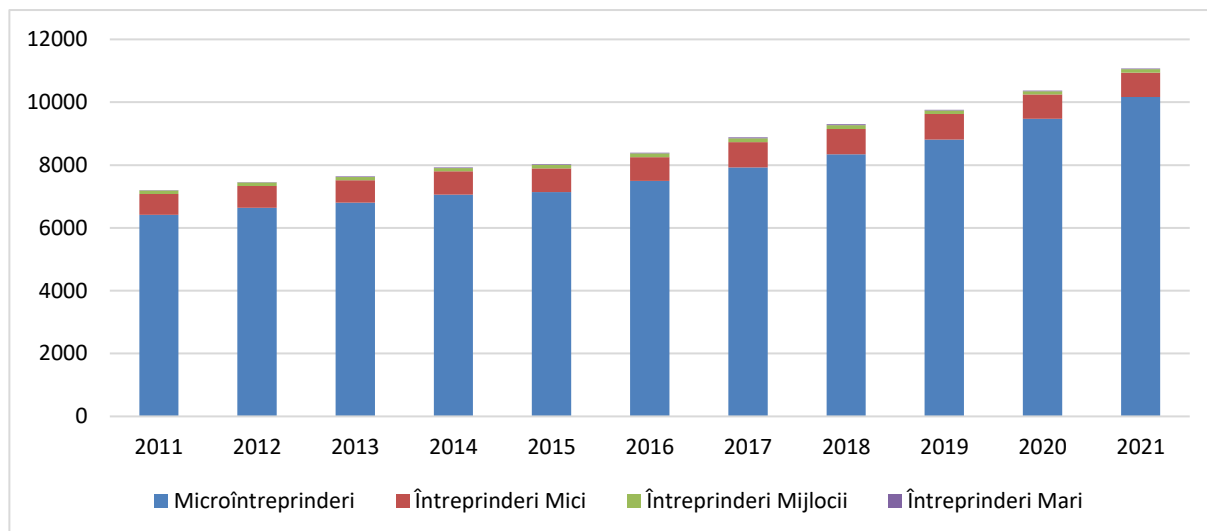
La acestea se adaugă și punctele de lucru ale Pro Hart Group S.R.L (companie specializată în instalațiile pentru construcții), Geiger Transilvania S.R.L. (parte a grupului german Geiger, care se ocupă, în România de construcții, materii prime și tehnologii de mediu) și FCC Construction S.A. (grup spaniol, considerat ca fiind un adevărat reper internațional în domeniul serviciilor de mediu, al apei și al construcțiilor, cu o experiență de 120 de ani în domeniul construcțiilor).

SECTORUL SERVICIILOR

Analiza indicatorilor principali ai întreprinderilor cu profil de servicii din județ

Conform INS, în 2021, au fost înregistrate 11.073 de unități locale active care își desfășurau activitatea în sectorul serviciilor la nivelul județului Sibiu. Față de anul 2011, numărul acestora a crescut cu 53,8%. Numărul de 11.073 de firme din sectorul serviciilor reprezenta circa 75,4% din numărul total de firme din județul Sibiu. Una dintre caracteristicile acestui sector este fragmentarea activității în firme de mici dimensiuni, deseori fiind vorba despre întreprinderi familiale sau individuale. Astfel, circa 91,7% dintre unitățile locale din sectorul serviciilor sunt microîntreprinderi (au între 0-9 angajați). De asemenea, au fost înregistrate doar 21 întreprinderi mari, 110 întreprinderi mijlocii și 780 de întreprinderi mici.

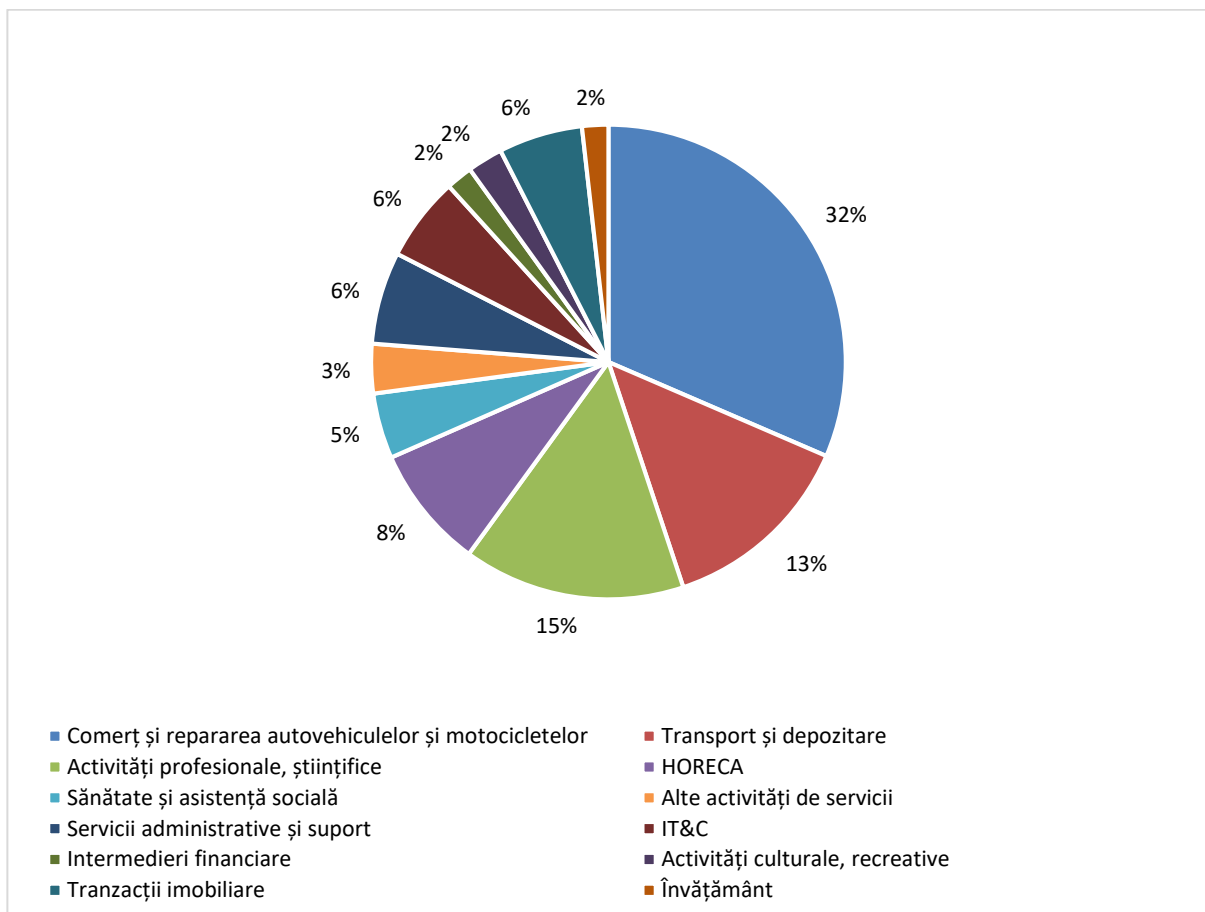
Fig. 2.76 NUMĂRUL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE CLASE DE MĂRIME, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește analiza pe subdomenii, cele mai multe întreprinderi activau în subdomeniul comerțului și reparațiilor de autovehicule și motociclete (31,4%). Alte ramuri în care este prezent un număr ridicat de firme sunt: activitățile profesionale și științifice (15,1%), transportul (13,4%) și HORECA (8,3%). Un număr mai redus de unități locale active vizează învățământul, intermedierea financiară, activitățile de spectacole, culturale și recreative, alte activități de servicii, respectiv sănătatea și asistența socială. Comparativ cu anul 2011, toate subdomeniile sectorului de servicii au cunoscut creșteri semnificative, astfel: activitățile de spectacole, culturale și recreative (243,3%), învățământul (200%), sănătatea și asistența socială (142,1%), alte activități de servicii (110,7%), IT&C (100,3%), tranzacțiile imobiliare (95,6%), activitățile de servicii administrative și servicii suport (77,3%), transportul (69,9%), activitățile profesionale și științifice (60,6%), HORECA (54,7%), intermedierea financiară și asigurările (48,1%), comerțul și repararea autovehiculelor și motocicletelor (16,6%).

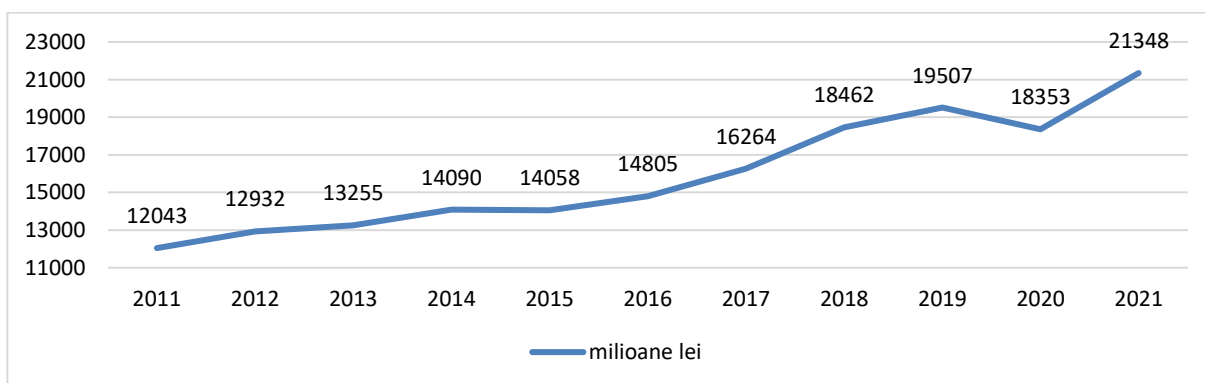
Fig. 2.77 NUMĂRUL DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE CU DIN SECTORUL SERVICIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE SUBDOMENII DE SERVICII, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Cifra de afaceri totală a unităților locale active din sectorul serviciilor din județul Sibiu era în 2021 de circa 21.348 milioane lei (4,3 miliarde euro). Față de anul 2011, a fost înregistrată o creștere cu circa 77,2%.

Fig. 2.78 CIFRA DE AFACERI TOTALĂ A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

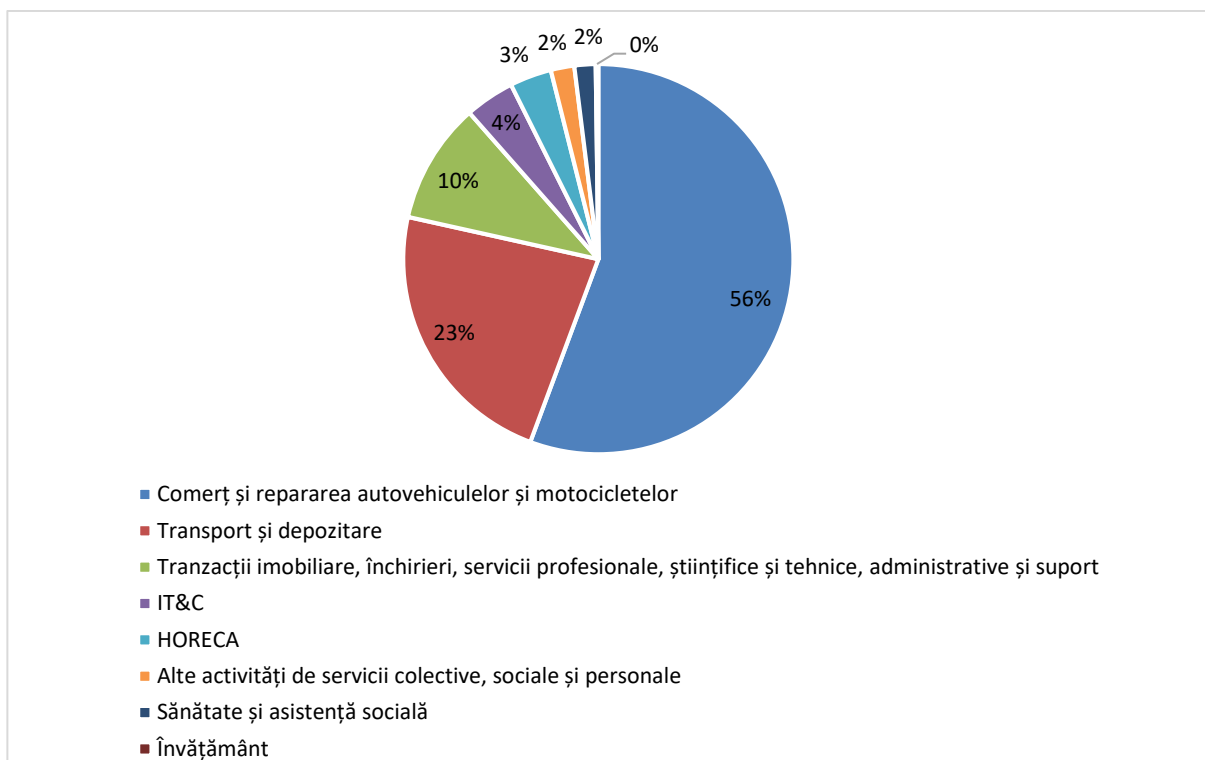

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analizând cifra de afaceri a unităților locale active pe sub-domenii, se remarcă ponderea semnificativă a comerțului și reparațiilor, astfel că încasările întreprinderilor cu profil comercial și de reparații reprezentau 55,6% din cifra totală din sectorul serviciilor. Acestea erau urmate de cele cu profil transporturi și logistică (22,8%) și tranzacțiile imobiliare, închirierile, serviciile profesionale, științifice și tehnice, administrative și suport (10%). Sub-domeniile IT&C (4,1%), HORECA (3,4%), alte activități de servicii colective, sociale și personale (1,9%), sănătate și asistență socială (1,7%) și învățământ (0,2%) înregistrau performanțe modeste, situație tipică de altfel județelor cu un nivel de trai scăzut, în care cererea pentru servicii mai complexe este redusă.

Conform INS, față de 2011, creșteri ale cifrei de afaceri s-a înregistrat în fiecare sub-domeniu. În cazul comerțului și reparațiilor, creșterea cifrei de afaceri față de 2011 a fost de circa 55,9%, în cazul transporturilor și depozitării de 77%, în domeniul tranzacțiilor imobiliare, închirierilor, serviciilor profesionale, științifice și tehnice, administrative și suport de 166,6%, într-al serviciilor IT&C de 194,3%, pe când în serviciile cu o reprezentativitate mai scăzută în teritoriu (învățământ, sănătate și asistență socială), cifra de afaceri era de peste 4 ori mai mare, situație previzibilă în contextul în care sectorul public medical nu poate face cererii venite din partea populației tot mai îmbătrânite. Fenomenul de creștere al cifrei de afaceri la nivelul unităților locale active în domeniul serviciilor este justificat prin tranziția treptată a economiei județene, mai ales în mediul urban, către sectorul terțiar, în linie cu trendurile globale. Acest fenomen are, în general, externalități pozitive, nivelul de salarizare din servicii fiind mai ridicat decât în unele ramuri industriale tradiționale, intensive în forță de muncă.

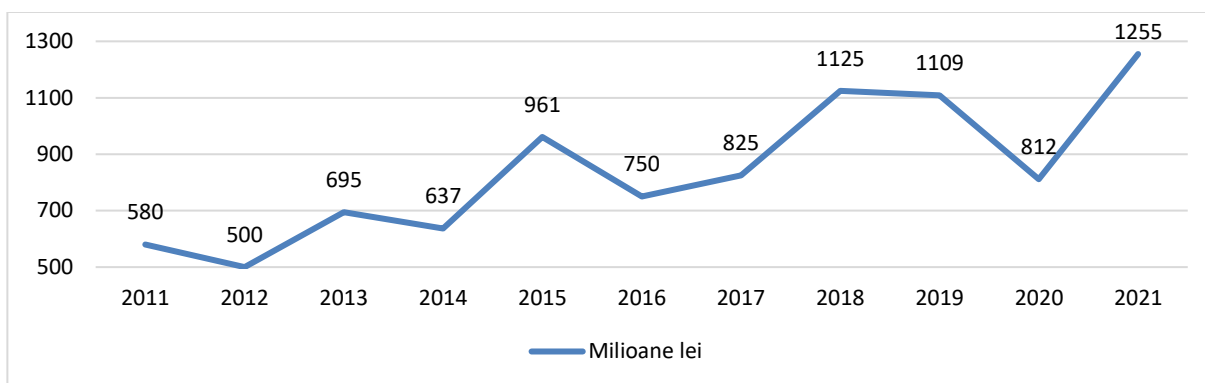
Fig. 2.79 CIFRA DE AFACERI A UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, PE SUBDOMENII DE SERVICII, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește volumul investițiilor nete a unităților locale active din sectorul serviciilor, în ultimii ani a fost înregistrat un trend pozitiv, în 2021 companiile de profil investind circa 1.255 milioane lei. Cei mai mari investitori din acest domeniu sunt companiile din subdomeniile tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (30,1%), transporturi și depozitare (24,6%), respectiv cele din subdomeniul comerțului și reparațiilor (21,8%), care au continuat o politică agresivă de extindere a rețelei de centre comerciale de mari dimensiuni (hyper și supermarketuri, magazine de bricolaj etc.). În total, volumul investițiilor nete ale unităților locale active din sectorul serviciilor a reprezentat în 2021, circa 5,8% din valoarea totală a cifrei de afaceri a acestora. Comparativ cu anul 2011, volumul investițiilor a crescut cu circa 116,3%, în lei.

Fig. 2.80 VOLUMUL INVESTIȚIILOR NETE AL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

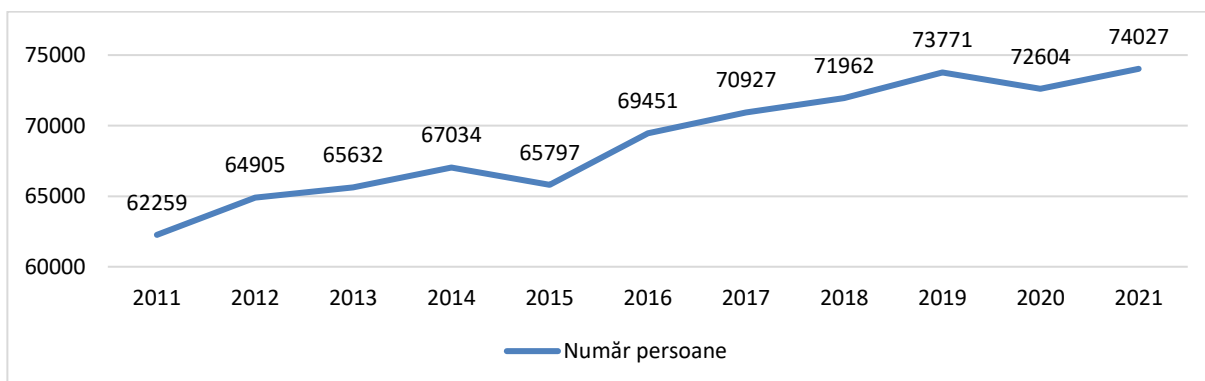

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Analiza forței de muncă din domeniul serviciilor (inclusiv administrația publică)

Conform Institutului Național de Statistică, în sectorul serviciilor activau în anul 2021 circa 74.027 de persoane. Față de anul 2011, numărul de angajați crescuse cu 18,9%.

Fig. 2.81 EFECTIVUL DE PERSONAL AL UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE CU PROFIL SERVICII DE PIAȚĂ DIN JUDEȚUL SIBIU, 2011-2021

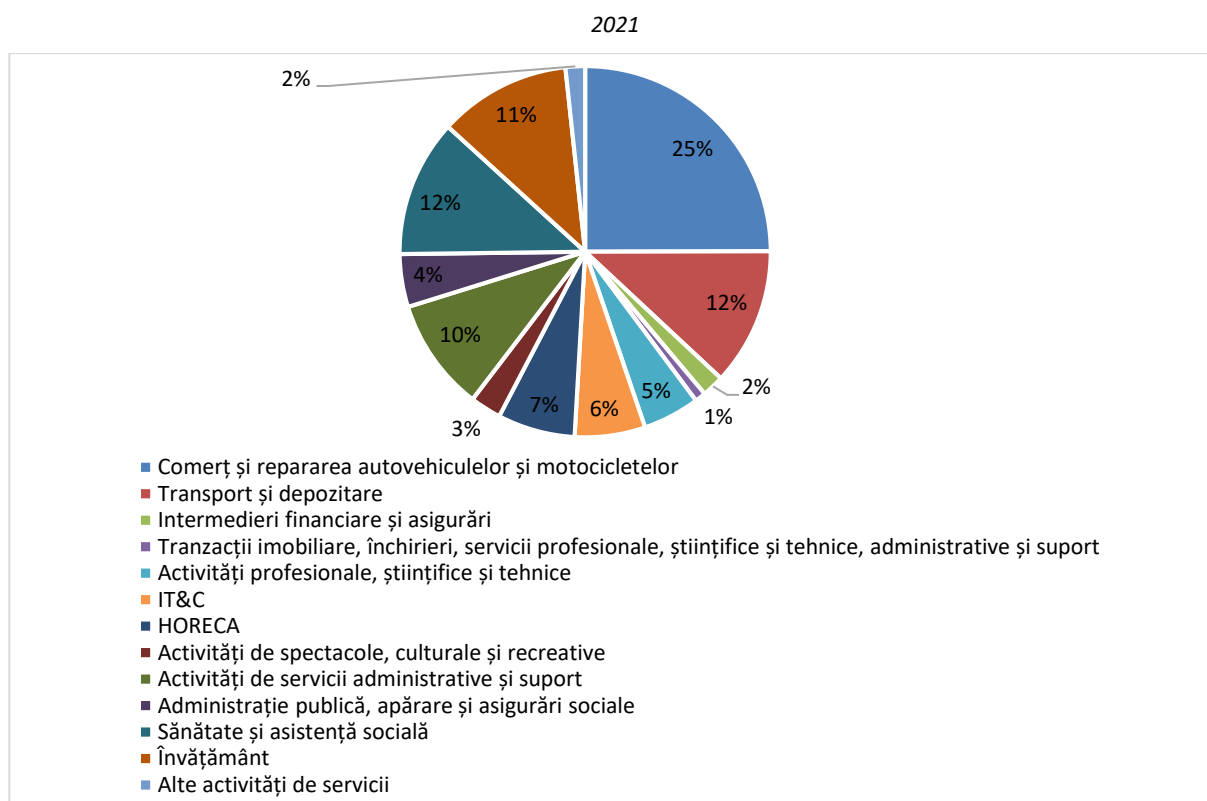
Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Per ansamblu, numărul angajaților a înregistrat creșteri în perioada de referință, impulsionat de creșterea puterii de cumpărare (salarii și pensii mai mari). Scăderi ale efectivului de salariați în domeniu se pot observa la nivelul anului 2015 și 2020, în cel din urmă caz fiind vorba de efecte generate pe fondul pandemiei de COVID-19. Efectivul de salariați din sectorul serviciilor reprezenta în 2021 circa 52,6% din totalul salariaților din județului Sibiu, depășind sectorul industrial (42% din totalul salariaților, în 2021).

Pe ramuri, cei mai mulți salariați (24,9%) activau în comerț și reparații, urmat de ramura transporturilor, sănătate și asistență socială (ambele cu o pondere de 11,9%), învățământ (11,5%), cea a serviciilor administrative și suport (9,8%), HORECA (6,7%), IT&C (6,1%), activități profesionale, științifice și tehnice (4,9%), respectiv administrație publică și apărare (4,6%). Față de anul 2011, personalul din întreprinderi a

crescut în următoarele subdomenii: IT&C (+204,5%), activități științifice, tehnice și profesionale (+191,7%), tranzacții imobiliare (+73,9%), alte activități de servicii (+42,7%), sănătate și asistență socială (+41,3%), HORECA (+31,0%), activități de spectacole, culturale și recreative (+25,8%), transport și depozitare (+22,3%), comerț și reparații (+7,7%), activități de servicii administrative și suport (+3,3%). În schimb, s-au înregistrat scăderi în cazul intermediarilor financiare (-47,6%), învățământului (-3,8%) și al administrației publice, apărării și asigurărilor sociale (-2,6%).

Fig. 2.82 NUMĂRUL DE SALARIAȚI AI UNITĂȚILOR LOCALE ACTIVE DIN SECTORUL SERVICIILOR DIN JUDEȚUL SIBIU, PE RAMURI,

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

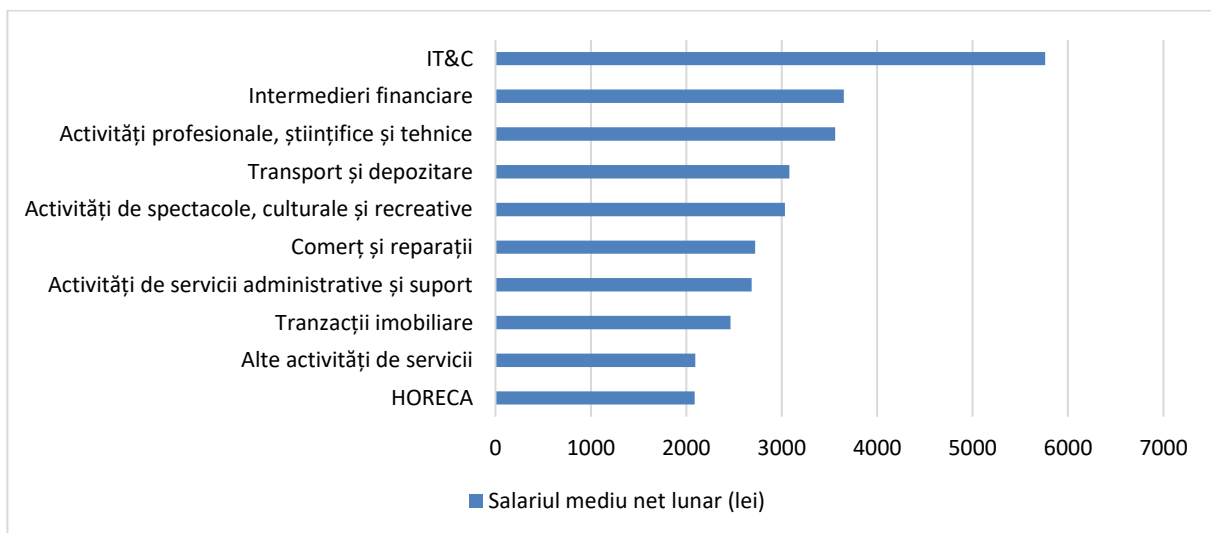
Cu toate acestea, INS estima pentru 2021 circa 90.800 de persoane ocupate în sectorul serviciilor, adică 50,2% din totalul populației ocupate din județ, peste nivelul înregistrat în industrie (65.400 de persoane), și în agricultură (10.200). Această diferență față de numărul de salariați poate fi explicată prin prisma faptului că în rândul persoanelor ocupate se includ și navetiștii către alte zone din țară sau străinătate, precum și persoanele care sunt ocupate pe cont propriu (deținătorii de PFA, ÎI, etc.) Față de anul 2011, numărul estimat de persoane ocupate în sectorul serviciilor a crescut cu 13,2%, conform INS, iar ponderea acestuia în totalul ocupării a crescut cu 10,6 puncte procentuale.

Din perspectiva salarizării, prin raportare la serviciile de piață, ramura care își remunera cel mai bine salariații era în 2021 cea a IT&C (5.762 de lei), urmată de sănătate și asistență socială (4.092 de lei), învățământ (3.752

de lei), intermediari financiare și asigurări (3.650 de lei) și activitățile profesionale, științifice și tehnice (3.559 lei), în timp ce salariile cele mai reduse erau înregistrate la nivelul HORECA (2.088 de lei), al altor activități de servicii (2.096 de lei) și al tranzacțiilor imobiliare (2.463 de lei).

Analiza comparativă a nivelului de salarizare înregistrat în 2021, raportat la sub-domeniile serviciilor de piață, arată că per ansamblu, media județeană înregistrează valori relativ egale sau chiar mai mari decât cele înregistrate la nivel regional și național, astfel: în cazul comerțului și reparațiilor, un angajat din județul Sibiu câștiga cu 6,4% mai mult față de media regională și cu 3% mai puțin decât media națională, în cazul transporturilor, cu 12,2% mai mult decât media regională și cu 0,5% decât cea națională, în HORECA câștiga cu 6,6% mai mult decât media regională și cu 11% decât media națională, în cel al tranzacțiilor imobiliare acesta câștiga cu 5,8% mai mult decât media regională și cu 0,5% decât cea națională, iar în cazul serviciilor administrative și suport, cu 9,1% mai mult decât media regională și cu 4,6% decât cea națională. Cea mai redusă valoare a mediei câștigului salarial județean raportat la media națională o înregistra subdomeniul intermediari financiare și asigurări (-34,5%), în timp ce față de media regională aceasta era relativ apropiată (-3,3%). În ceea ce privește ramura IT&C, un angajat primea în județul Sibiu cu 18,9% mai mult decât media regională, dar cu 14,9% mai puțin față de media națională. O situație similară întâlnim în cazul activităților profesionale, științifice și tehnice, unde media județeană este cu 11,1% mai ridicată decât cea regională, în schimb este cu 19,1% mai mică decât cea națională.

Fig. 2.83 SALARIUL MEDIU NET LUNAR (LEI) PE SUBDOMENII ALE SECTORULUI SERVICIILOR, ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Principalele subsectoare de activități economice

Comerțul

În anul 2021, în județul Sibiu existau 3.450 de unități locale active, care împreună au generat o cifră de afaceri de 11.707,4 milioane lei (2.341,5 milioane euro) și au înregistrat un număr de 15.717 angajați. Între cei mai puternici actori locali amintim:

- **Konsta Splendid:** Compania este înființată în anul 1994 și are cu capital privat 100% românesc, activând în 3 ramuri: comerț cu ridicata (având două depozite), comerț cu amănuntul (prin cele 9 magazine deținute, situate în cartierele Mediașului) și o rețea de distribuție de alimente, produse nealimentare și țigări, care acoperă județul Sibiu și parțial județele Alba și Mureș. Pentru divizia de distribuție, compania are în portofoliu circa 5000 de game de produse, 150 de furnizori și 800 de clienți.
- **Unimat:** Parte a grupului Con-A, Unimat are un depozit de materiale de construcții în Șelimbăr, prin care comercializează materiale de construcții atât pentru structuri (oțel-beton fasonat, cărămidă, BCA, țigle), cât și pentru finisaje (sisteme de gips-carton, mortare, sisteme de termoizolație și hidroizolație, gresie, faianță, instalații electrice și sanitare).
- **Profelis:** Compania distribuie materiale de construcții, finisaje, instalații, produse de grădină, scule și utilaje în Sibiu și alte județe din țară. Aceasta deține depozite în Alba Iulia (cu arie de acoperire în județul Alba), Cluj-Napoca (cu arie de acoperire în județele Cluj și Sălaj), Deva (cu arie de acoperire în județul Hunedoara), Râmnicu Vâlcea (cu arie de acoperire în Vâlcea, Gorj și Dolj) și Târgu Mureș (cu arie de acoperire în Mureș și Harghita).
- **Universal Construct Market - UCM:** Înființată în 1990 în Sibiu, sub marcă înregistrată, compania activează în domeniul comercializării și distribuției materialelor de construcții, instalațiilor, amenajărilor interioare și celor conexe acestora. Furnizorii UCM sunt companii cu nume de rezonanță națională și internațională. Aceasta are atât un depozit în municipiul Sibiu, cât și un showroom, la care se adaugă puncte de lucru în Agnita, Alba Iulia și Petroșani.
- **Sigemo Impex:** Cu o experiență de peste 25 de ani în domeniul anvelopelor, jantelor și serviciilor auto, SIGEMO a fost fondată în anul 1994 în municipiul Sibiu, unde are sediul și depozitul central. Compania se află în topul distribuitorilor români de anvelope pentru autoturisme, camioane, agroindustriale, autoutilitare, Suv/4x4, fiind partener oficial și distribuitor național al mărcilor de anvelope Michelin - BF Goodrich - Tigar, GoodYear - Dunlop-Fulda - Sava - Debica - Kelly, Continental - Semperit - General - Viking, Bridgestone - Firestone, Pirelli, Hankook. Pe lângă serviciile tipice întreținerii și reparării autovehiculelor (inclusiv ITP), compania se ocupă și de închirierea nacelelor. Sigemo deține inclusiv un restaurant și o spălătorie.
- **Floradi Prod Com:** Floradi activează în domeniul distribuției FMCG în județele Sibiu și Alba, fiind înființată în anul 1997. Compania asigură distribuția directă de băuturi și produse alimentare, cu un portofoliu complet, axat pe bere, băuturi alcoolice și non alcoolice, vinuri, sucuri, apă și energizante. Aceasta activează prin intermediul diviziilor din Sibiu, Alba și Abrud, deservind peste 2.800 clienți și acoperind

toate canalele de distribuție, respectiv retail / comercianți tradiționali, en-gross, key-account, HORECA, clienți neconvenționali, consum colectiv și evenimente.

- Siebenburgisches Nugat: Compania comercializează produse de design interior și tâmplărie PVC în județele Sibiu și Mureș, având un vast portofoliu de produse, ce includ galerii, șine, sisteme de umbrire, textile, uși și ferestre, mobilier, sobe și șeminee, la care se adaugă produse pentru tavane și pereți, casă și grădină.
- Euro Food & Distribution: Compania este principalul distribuitor al produselor Scandia.
- Leather and Shoe: compania administrează magazinele Humanic în 4 județe din țară, care sunt deschise în România încă din 2008. Acestea pun la dispoziția clienților curele, genți, eșarfe și borsete, pe lângă binecunoscutele branduri de pantofi și ghete, precum Tommy Hilfiger, Geox, Alisha, Cate Gray, Diesel și Ralph Lauren SMH.

În contextul globalizării și extinderii a comerțului modern, în județul Sibiu există unități comerciale ale rețelelor internaționale, după cum urmează:

- Hypermarketuri: Kaufland (prezent în Sibiu cu 4 unități și în Mediaș cu o unitate), Auchan (prezent în Sibiu cu o unitate), Metro (prezent în Sibiu cu 1 unitate), Carrefour (prezent cu hypermarket în Sibiu și cu mai multe supermarketuri în Sibiu, Șelimbăr, Cisnădie);
- Hypermarketuri care asigură produse pentru casă și grădinărit: Dedeman (prezent în Șelimbăr), Leroy Merlin și Hornbach, ambele prezente în Sibiu;
- Supermarketuri: Lidl (prezent în Sibiu, Mediaș, Șelimbăr, Avrig și Cisnădie), Profi (care are în municipiul Sibiu 20 de unități, la care se adaugă Ocna Sibiului, Cisnădie, Șelimbăr), Penny (cu 5 magazine în Sibiu, la care se adaugă punctul de lucru din Cisnădie) și Mega Image (cu 2 magazine în Sibiu și 2 în Șelimbăr), Supeco (1 magazin în Sibiu), LaDoiPași (cu 7 puncte de lucru în Sibiu și un magazin în Ocna Sibiului și unul în Cristian).

La toate acestea se adaugă și lanțurile comerciale de pe piața locală, precum Every Solution Supermarket sau Prăvăliile din grupul Sergiana.

În județ există și 3 mall-uri. Cel mai mare dintre acestea, Shopping City Sibiu, este localizat în Șelimbăr și găzduiește 127 de magazine, de la cele care comercializează produse alimentare, băuturi sau farmaceutice și până la magazinele de îmbrăcăminte-încălțăminte, produse sportive și accesorii diverse. În municipiul Sibiu se mai găsește și Promenada Mall (un alt complex de mari dimensiuni care cuprinde magazine, servicii utilitare, expoziții etc.), Prima Shopping Center și Retail Park.

În ceea ce privește comercianții de carburanți, benzinăriile din județul Sibiu aparțin unor actori puternici, precum MOL, Lukoil, OMW, Petrom și Rompetrol, la care se adaugă Euroil, Petroil, Socar și Independent Sibiu. Pe lângă marile companii de renume, găsim și grupurile locale AD 94, B.A.M.T și ARAL M.T.B.

În ceea ce privește farmaciile, pe lângă lanțurile naționale (Catena, Help Net, Sensiblu - Dr. Max) se adaugă și câteva lanțuri locale. Dintre acestea, amintim, conform listei farmaciilor aflate în contract cu CAS Sibiu la data de 01.02.2022: Farmacom (care deține 10 farmacii, în Sibiu, Mediaș, Agnita, Avrig, Ocna Sibiului și Șeica Mare), Adefarm Plus (prezentă cu 7 farmacii în Sibiu, Mediaș și Cisnădie), Biofarm (7 farmacii, în Șelimbăr, Porumbacu de Jos, Vestem, Arpașu de Sus, Cârțișoara, Sadu și Mîrșa), Alpha Med (6 farmacii, în Sibiu, Cristian, Miercurea Sibiului și Apoldu de Jos), Montana Medfarm (6 farmacii, în Gura Riului, Șura Mică, Birghiș, Loamneș, Săcel și Poplaca).¹⁶

Totuși, cel mai mare lanț de farmacii din județ este Polisano Farma. Farmaciile Polisano au făcut parte din grupul cu același nume, fondat de antreprenorul Ilie Vonica. Grupul includea un spital, laboratoare medicale, o fabrică de medicamente, distribuție și retail farmaceutic. După decesul antreprenorului în 2016, rând pe rând, diviziile grupului Polisano au făcut obiectul mai multor tranzacții, prin care competitorii din piață au cumpărat fiecare companie. În 2016, un număr de 73 de farmacii Polisano au fost cumpărate de Sensiblu. Cele 24 de farmacii care au mai rămas la familia fondatoare au fost cumpărate, în anul 2022, de către Marcos Provit, parte a grupului Evofarm, care activează în retailul și distribuția de medicamente.

Transport și depozitare

În anul 2021, sectorul transporturilor și a depozitării însuma 1.485 de companii, care înregistraseră o cifră de afaceri de 4.868,5 milioane lei (973.7 milioane euro) și angajau 11.503 persoane. În această industrie se remarcă:

- Principalii operatori de transport public: Tursib S.A., al cărei acționar unic este Municipiul Sibiu și deservește peste 200.000 de locuitori ai municipiului Sibiu, pe o suprafață de 121 km. Societatea execută programele de circulație cu 148 autobuze și încă 5 minibuze electrice, care parcurg zilnic peste 19.300 km și transportă în medie peste 103.000 călători pe zi. Autobuzele Tursib opresc în 278 de stații. Meditur S.A., care a luat naștere în 1992, sub numele Regiei Autonome Meditur, regie autonomă de transport, înființată prin desprinderea de fosta regie Județeană R.A. Tursib. În acel an, transportul public local a trecut în subordinea Consiliului Local Mediaș, sub a cărei tutelă funcționează și în prezent. La momentul de față, Meditur funcționează ca singur operator de transport public local din Mediaș, dispunând de un parc de 8 microbuze (Mercedes Benz, Iveco, Wolsvagen, Peugeot) pentru călătorii locale și internaționale, 29 autobuze (Renault, Mercedes Benz, Naw, Man, Ikarus, Higer, AB, Volvo) și 11 troleibuze (Renaul, Stheir, Naw). Meditur este singurul operator din municipiul Mediaș care efectuează transportul public de persoane.

¹⁶ <http://www.casan.ro/cassb/page/lista-farmacii-in-contract.html>

- Principalul operator de transport internațional de persoane: Fostul Atlassib, Atlantic Travels International S.R.L., deține un număr de 39 autocare și 22 microbuze, asigurând inclusiv serviciul de închiriere a autocarelor. Acesta asigură curse de transport spre Italia, Germania, Belgia, Olanda și Franța.
- Operatori de logistică: GLS România asigură livrări business și expres în România și livrări internaționale, având sediul de colectare la Sibiu. La aceasta se adaugă Karl Heinz Dietrich International Exped, o afacere nemțească de logistică internațională, care are un depozit la Sibiu.

Amintim și Crăciun Trade, companie locală care oferă servicii de transport intern și internațional de persoane și marfă.

HORECA

Sectorul HORECA era reprezentat, în anul 2021, de 930 de unități locale active, care totalizau o cifră de afaceri de 738,7 milioane lei (147,7 milioane euro) și 4.300 angajați. Sectorul hotelurilor și al restaurantelor este fragmentat în sute de firme mici, însă între acestea, amintim numele importante, între care:

- Continental Hotels S.A.: Prezentă pe piața ospitalității din România de peste 30 de ani, compania deține o rețea națională de hoteluri. Mai exact, Continental Hotels oferă servicii de cazare, în 8 orașe din România: București, Arad, Constanța, Oradea, Sibiu, Tîrgu Mureș, Drobeta Turnu Severin și Suceava, cu 1.860 de camere de hotel în 12 hoteluri. La acestea se adaugă și câteva mărci de food & beverage: Restaurantul Concerto, Balkan Bistro, Bistro Continental, MyBistro, Mondo Restaurant, Victoria Club, Cofetăria Continental, Tekaffe. În Sibiu, aceasta deține Hotel Continental Forum (cunoscut anterior sub denumirile „La Bila Aurie”, „Bulevard”, „Habermann”, „Europa”), clasificat la 4 stele.
- Bliss SRL: Compania deține hotelul Bliss, situat în Sibiu, care oferă 6 categorii de camere de cazare și restaurantul cu același nume, care are o capacitate de 240 de locuri. Tot din portofoliul companiei face parte și lanțul de restaurante cu servire rapidă Super Mama, care se numără printre cele mai iubite restaurante din Sibiu și Șelimbăr.

În sectorul hotelier se remarcă și: Parc Hotel Arini (deține Parc Hotel Sibiu, clasificat la 3 stele), General Hotel Group (deține hotelul Ramada din municipiul Sibiu, clasificat la 4 stele), Premium Tours (oferă servicii de cazare), Denim Hermanstadt (deține o pensiune în Șelimbăr) și Palace Dumbrava (deține hotelul de 4 stele Palace Dumbrava, în municipiul Sibiu).

În ceea ce privește alimentația publică, menționăm ca unități locale reprezentative: Benjamin Steakhouse & Bar (restaurant specializat în rețete americane cu carne de vită) și Hotel Ibis (proprietate de cazare clasată la 3 stele), Retezat S.A. (parte a grupului Redal, care se ocupă de activități de catering pentru evenimente) și Juventus S.R.L. (din sectorul restaurantelor).

Informații și comunicații

Sectorul de IT&C totalizează un număr relativ mare de unități locale active, și anume 636, care au atins o cifră de afaceri de aproape 877 milioane lei (175,4 milioane euro) lei în 2021, prin cei 3.739 de angajați. Dintre acestea, serviciile în tehnologia informației și cele informatice angrenau peste 80% din unitățile locale active și generau o cifră de afaceri de 716 milioane lei, adică peste 81% din cifra de afaceri înregistrată în întregul sector IT&C, fiind responsabile de ocuparea a peste 3.000 de salariați. Sectorul IT poate fi analizat cel mai clar prin împărțirea sa în companiile specializate în software și în cele care se ocupă de BPO - Business Process Outsourcing.

În rândul companiilor specializate în realizarea de software la comandă, amintim în special: Sobis Solutions (companie care a debutat în anul 1999 piața din România ca firmă specializată în IT, oferind soluții și servicii complete de suport software și hardware pentru toate tipurile de clienți și în special pentru administrația publică), Visma Software (companie multinațională, care furnizează software de digitalizare a proceselor de bază de afaceri din sectorul privat și public, având puncte de lucru nu doar în Sibiu, ci și la Timișoara și Iași), NTT Data (parte a grupului japonez NTT, compania face parte din topul furnizorilor de servicii IT din România, angajând în Sibiu circa 200 de persoane), Ausy Technologies (o altă companie multinațională care oferă soluții IT pentru 9 domenii, fiind prezentă inclusiv în Sibiu) și Recnology. La acestea se adaugă numeroase companii locale mai mici, care totuși performează foarte bine în ceea ce privește indicatorii financiari, pe fondul foarte profitabil al domeniului de activitate.

În ceea ce privește firmele care se ocupă de BPO, sau mai clar spus, de externalizarea proceselor de afaceri (precum contabilitatea, salarizarea, resursele umane etc.), pe teritoriul județului se remarcă un număr mare de actori, între care: grupul Azets, prin Azets Insight (lider în furnizarea de tehnologie și servicii outsourcing în contabilitate și salarizare) și Azets Document Solutions (oferă servicii de documente, de la procesarea facturilor și până la mailroom digital).

De menționat este și puternica prezență locală a companiei Stefanini Romania - companie braziliană, cu 30 de ani de experiență în livrarea de servicii IT, de la externalizarea infrastructurii IT până la dezvoltarea de aplicații software, care are peste 300 de salariați în Sibiu. În domeniul telecomunicațiilor, Colt Technology Services este furnizor de servicii globale de rețea și voce: optice, ethernet, cloud, securitate cibernetică, piețe de capital, internet pentru afaceri și VPN și voce.

Servicii financiare

În ceea ce privește unitățile locale active care se ocupă de intermediari financiare și asigurări în județul Sibiu, existau 200 astfel de unități în 2021, care angajau circa 1.300 salariați. Remarcăm în special prezența sucursalelor și a agențiilor băncilor, respectiv a agențiilor de asigurări. Majoritatea acestora erau agenții și sucursale ale băncilor active pe piața din România.

Principalele bănci din județul Sibiu cuprind BCR - Banca Comercială Română, BT - Banca Transilvania, BRD Groupe Societe General, Raiffeisen România, ING Bank România și CEC Bank România, la care se adaugă BCC - Banca Comercială Carpatica, Bancpost România, Alpha Bank, Banca Românească, Credit Europe Bank, Volksbank România, OTP Bank și alte nume mai mici . Privitor la agențiile de asigurări, în județ operează Allianz-Țiriac, Generali, Uniqa Asigurări, Asirom, Transilvania Broker, Trysorel, Global Assistance Broker, Star Broker și alte agenții mai mici. La acestea se adaugă și alte mici unități de amanet, case de schimb valutar și cooperative de credit, etc.

Sectorul tranzacțiilor imobiliare

Sectorul tranzacțiilor imobiliare nu este foarte dezvoltat în județ, însă totuși există o cerere relativ bună pentru locuințe, spații de birouri, industriale, de depozitare, comerciale, etc., fapt observat din cifra de afaceri a unităților locale care oferă astfel de servicii. Institutul Național de Statistică raporta pentru 2021, un număr de 634 de unități locale active în subsectorul tranzacțiilor imobiliare. Pe de altă parte, numărul de salariați era de doar 995, iar cifra de afaceri a unităților de profil din județ fost în 2021 de 537 milioane lei (107,4 milioane euro).

Din întreprinderile mai importante din acest domeniu, din perspectiva încasărilor, amintim Natura Import-Export și Oasis Green Energy 2, a căror activitate principală se încadrează în codul CAEN 6810 - Cumpărarea și vânzarea de bunuri imobiliare proprii, alături de Venag, New Concept Living, Perfect Imob Services, Romnet Invest și Areca Business Center.

Activități științifico-profesionale și tehnice

În ceea ce privește subsectorul activităților științifice, profesionale și tehnice, acesta reunea, în 2021, conform INS, un număr de 1.674 de unități locale active, cu 4.519 angajați și o cifră de afaceri de 892,5 milioane lei (178,5 milioane euro). Sectorul adună un număr foarte mare de firme mici, în domenii precum traducerea, publicitatea, contabilitatea, asistența juridică, cadastrul, etc. De fapt, acesta acoperă în general profesii liberale, în cadrul cărora specialiștii își deschid firme pentru a-și putea derula activitatea.

Între acestea, amintim câteva firme cu cifre de afaceri de peste 10 milioane de lei în 2021, între care: W.K. Group (proiectare, dezvoltare, construire și valorificare de proiecte, în special imobiliare, din domeniile industrial, comercial și civil), Tehnică de Automatizare Sibiu (producător de sisteme de automatizare pentru industrie precum ingineria auto sau electrică), Retter Projectmanagement (având ca domeniu de activitate consultanța pentru afaceri și management, compania este parte a grupului Retter), Granit Negru și Highlight Agency (activități ale agențiilor de publicitate), New Metric (testări și analize tehnice), Automatizări Sibiu (companie specializată în proiectarea și implementarea de sisteme de automatizări industriale), Bertrandt Engineering Technologies România (furnizor de servicii de inginerie și consultanță tehnică) și un punct de

lucru al BearingPoint, care se ocupă de consultanță în management și tehnologie. O altă companie de renume este Formel D România, un furnizor global de servicii pentru industria auto și a furnizării de componente. Compania deține puncte de lucru în 6 județe din țară.

Servicii suport pentru întreprinderi

În urma procesului de externalizare a unor funcțiuni anterior interne ale întreprinderilor, instituțiilor și chiar gospodăriilor, acest subsector a cunoscut o dezvoltare puternică în ultimii ani, mai ales din perspectiva firmelor care prestează servicii de pază și curățenie. Astfel, Institutul Național de Statistică raporta pentru 2021 un număr de 690 de unități locale active. Numărul de salariați din acest sub-sector era de 6.566 în 2021, iar cifra de afaceri ajungea la 711,5 milioane lei.

Ceea mai mare cifră de afaceri (381,51 milioane de lei) a fost înregistrată de cele 363 de unități locale active care asigurau activități de peisagistică și servicii pentru clădiri, având 3.216 salariați. Pe a doua poziție raportat la cifra de afaceri se remarcă un număr de 74 de unități locale active au desfășurat activități de investigații și protecție, având o cifră de afaceri de 173,38 milioane de lei și un număr de 2.423 salariați.

Activitățile de închiriere și leasing erau prestate de aproape 100 de companii, care au înregistrat o cifră de afaceri de 84,67 milioane de lei și au angajat numai 157 de persoane. În ceea ce privește activitățile de servicii privind forța de muncă, cele 86 de unități locale active au avut o cifră de afaceri de 48,6 milioane de lei și 651 de salariați. Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor au fost derulate de către 76 de companii, a căror cifră de afaceri a ajuns la 23,28 milioane de lei, cu 119 salariați.

În categoria firmelor de fază și protecție amintim Ciclops și Ippon Med. În rândul companiilor care se ocupă de leasingul de personal menționăm HR Systems International, care are circa 300 de salariați în Sibiu, oferind inclusiv servicii specifice departamentelor de resurse umane, de la recrutare și selecție și până la administrare de personal și salarizare.

Companiile care sunt specializate în externalizarea proceselor internaționale, dar nu oferă servicii specifice de IT cuprind, ca pioni importanți, CGS Romania și E.ON Dialog. Compania americană CGS (Computer Generated Solutions) este unul dintre cei mai importanți furnizori de soluții de outsourcing, prezenți încă din anul 2006 pe piața din România, fiind listată în primele 15 cele mai bune companii din acest domeniu din lume. Compania furnizează servicii în 22 de limbi străine, având 7 centre de suport în: București, Brașov, Sibiu (unde are 500 de salariați), Târgu-Jiu, Miercurea-Ciuc, Galați și Constanța. E.ON Dialog Sibiu oferă servicii de consultanță, asistență, servicii și vânzări clienților germani.

În ceea ce privește firmele de curățenie, menționăm firmele Căpățână Consult și Locomotiva.

Sănătate și asistență socială

Ca urmare a faptului că serviciile de sănătate din sectorul public nu mai fac față nevoilor cetățenilor, în ultima perioadă a crescut semnificativ importanța și numărul unităților sanitare care prestează servicii medicale în sistem privat. Astfel, în ultima decadă au fost înființate în sectorul privat mai multe clinici și cabinete stomatologice, laboratoare de analize și de tehnică dentară, etc.

Pentru anul 2021, INS raporta un număr de 478 de întreprinderi în domeniul sănătății și asistenței sociale, cu 1.519 salariați și cu o cifră totală de afaceri de circa 362,53 milioane de lei. Din unități locale active, amintim Clinica Polisano, care are 400 de salariați. Înființat în anii '90, Polisano este primul grup complet integrat în domeniul medical din România. Acesta include o serie de patru clinici cu laboratoare proprii situate în București și Sibiu, un spital privat – Spitalul European Polisano din Sibiu, un centru de fertilizare in vitro și cea mai mare maternitate privată din Transilvania. În aproximativ 25 ani de activitate, Polisano a deservit circa 2,1 milioane de pacienți, concentrați atât pe segmentul de retail, cât și corporate. În anul 2017, divizia de servicii medicale Polisano a fost preluată de către MedLife, liderul pieței de servicii medicale private din România, în demersul său de a-și consolida piața.

În final, amintim și activitățile de jocuri de noroc și pariuri, deoarece acestea aduc o sumă uriașă de bani în județ, prin Baum SRL, care în anul 2021 a înregistrat o cifră de afaceri de peste 142 milioane de lei, totalizând un număr de 397 de salariați. Baum este cel mai mare producător și operator de săli de jocuri de noroc, activând în 4 județe din țară.

Cercetare, dezvoltare și inovare

Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027 a regiunii Centru (RIS 3 Centru) menționează faptul că Raportul privind semestrul european întocmit de Comisia Europeană pentru anul 2020 pentru România atrage atenția asupra lipsei de îmbunătățire a abilităților pe piața muncii și a lipsei de investiții în cercetare-dezvoltare, care amenință competitivitatea economică. Conform Regional Innovation Scoreboard 2019, Regiunea Centru este un inovator modest (calificativ Modest –), iar performanțele în inovare au scăzut de-a lungul timpului (scădere cu 10,8% în 2019, față de 2011). Acest lucru este valabil și pentru județul Sibiu, care, deși are activitate de CDI în teritoriu, în continuare nu reușește să se apropie de marile centre universitare (care derulează și activități de cercetare prin departamentele dedicate și prin infrastructură de profil), precum Cluj-Napoca, București, Iași sau Timișoara.

Sectoarele de ICT și Automotive (reprezentate în RIS 3 Centru), care prezintă semne de potențial de inovare, fiind orientate spre export și integrate în lanțurile globale de valoare, sunt expuse unui mediu competitiv și cu standarde tehnologice înalte. Sectorul IT conduce detașat topul firmelor cu rată mare de creștere, în timp ce sectorul automotive furnizează cele mai mari investiții în domeniul CDI din zona de business, dar, pentru că firmele mari cu capital străin tind să păstreze activitățile cheie de CDI la sediile centrale, difuzarea tehnologică și transferul de cunoaștere rămâne limitat. Poziția acestor două sectoare trebuie valorificată cât

mai puternic și în județul Sibiu, pentru ca acesta să-și poată crește performanța și, deci, să își consolideze poziția în rândul județelor românești, din perspectiva activităților de CDI desfășurate în teritoriu.

Infrastructura județeană de CDI

Infrastructura județeană de CDI cuprinde centrele de cercetare universitare, la care se adaugă entități publice și private de CDI și, desigur, centrele de CD deținute de către marile companii.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (ULBS) este una dintre cele mai vechi universități din România, cu o tradiție de peste 225 de ani. Domeniile de cercetare ale universității cuprind:

- Biotehnologii și inginerii alimentare;
- Informatică și tehnologia informației;
- Matematică și aplicații;
- Suprafața oculară;
- Științe agricole și protecția mediului;
- Chirurgie deschisă și mini-invazivă;
- Economie;
- Cooperare internațională în drept și științe administrative;
- Ecologie aplicată;
- Fizica sistemelor complexe;
- Teologie, ecumenică;
- Deformări plastice;
- Produse și procese sustenabile;
- Arhitecturi avansate de procesare a informației;
- Inteligență conectată – INCON;
- Studii lingvistice, literare și culturale, artele spectacolului;
- Psihopedagogie;
- Patrimoniu și istorie socio-culturală;
- Cercetare socială;
- Psihologie;
- Științe politice;
- Relații internaționale și studii europene, studii globale;

Activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare în Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu se realizează în cadrul unităților de cercetare de tip institut, centru sau grup de cercetare, în conformitate cu reglementările proprii și legislația națională în domeniu. Unitățile de cercetare grupează personalități științifice ale comunității

academice și tineri cercetători, oferind cadrul de desfășurare a activităților de cercetare științifică și formare a resurselor umane în domenii avansate ale științei:

- Centre de cercetare acreditate CNCIS:
 - Centrul de Studii și Cercetări pentru Deformări Plastice;
 - Centrul de Cercetări pentru Produse și Procese Sustenabile;
 - Centrul de Cercetări Economice;
 - Centrul de Cercetare a Patrimoniului și Istoriei Socio-Culturale;
 - Centrul de Cercetare în Informatică și Tehnologia Informației RC-IIT;
- Centre de cercetare înregistrate la ULBS:
 - Centrul de Cercetare pentru Arhitecturi Avansate de Procesare a Informației;
 - Centrul de cercetare în inteligență conectată (INCON);
 - Centrul pentru Cercetare Socială;
 - Centrul de Cercetare în Științe Politice, Relații Internaționale și Studii Europene;
 - Centrul de cercetare psihologică Sibiu;
 - Centrul de cercetare în ecologie aplicată (CCEA);
 - Centrul de Cercetare în Matematică și Aplicații;
 - Centrul de Cercetare pentru sisteme fizice complexe (CCSFC);
 - Centrul de studii lingvistice, literare și culturale (CSLLC);
 - Centrul de Cercetări Avansate în domeniul Artelor Spectacolului (CAVAS);
 - Centru de cercetare Ecumenică Sibiu;
 - Centrul de Cercetare Teologică;
 - Centrul de Cercetări în Biotehnologii și Tehnologii Alimentare;
 - Centrul de Cercetare pentru Științe Agricole și Protecția Mediului;
 - Centrul de Cercetare și Analiză Psihopedagogică;

La centrele de CDI ULBS se adaugă și cele ale Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu. Infrastructura de cercetare este una modernă, aflată într-un continuu proces de transformare, asigurând astfel derularea în condiții optime a activităților de cercetare, dezvoltare și inovare, precum și diseminarea rezultatelor acestora. Domeniile prioritare în care academia planifică și desfășoară activități de cercetare științifică sunt cele în care personalul didactic și de cercetare are competență și expertiză. Astfel, se evidențiază următoarele domenii:

- Științe militare;
- Administrație, guvernare și drept;
- Compatibilitate și biocompatibilitate electromagnetică;
- Inginerie și tehnologii militare;

- Leadership în mediu multicultural;
- Management și dezvoltare durabilă;
- Operațiuni cibernetice și protecția infrastructurilor critice;
- Științe economice;
- Securitate globală și informații;
- Științe sociale și ale educației.

În cadrul Academiei, cercetarea are loc în 3 mari infrastructuri, după cum urmează:

- Infrastructura de cercetare din cadrul Facultății de Management Militar:
 - Centrul de cercetare managementul capabilitatilor organizaționale;
 - Centrul de cercetare tehnică și tehnologii militare;
 - Centrul de cercetare tehnologia informației și apărare cibernetică;
- Infrastructura de cercetare din cadrul Facultății de Științe Militare:
 - Centrul de cercetare leadership în organizații;
 - Centrul de cercetare dezvoltare caracterială și comportament organizațional militar;
- Infrastructura de cercetare din cadrul Facultății de Științe Economice și Administrative:
 - Centrul de cercetare administrație și servicii publice;
 - Centrul de cercetări și studii economico-financiare.

La infrastructura universitară de CDI se adaugă și următoarele institute și centre de cercetare:

- Institutul de Cercetări și Produse Auxiliare Organice Mediaș: cercetări științifice, studii și analize în domeniul valorificării bioresurselor, valorificării subproduselor, protecția mediului, transfer tehnologic;
- Institutul de Cercetare – Dezvoltare pentru Montanologie, Cristian (județul Sibiu): cercetări științifice, studii și analize în domeniul agricol;
- Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu;
- Centrul de cercetare invazivă și non-invazivă în domeniul patologiei cardiace și vasculare la adult - CVASIC, din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu;
- Centrul de Cercetare și Telemedicină în Bolile Neurologice la copii, din cadrul Spitalului Clinic de Pediatrie Sibiu.

Nu în ultimul rând, este important să menționăm centrele CDI dezvoltate de către companiile private, și anume: Centrul de cercetare și dezvoltare în domeniul ingineriei al Continental, Centrul de dezvoltare și cercetare pentru proiectarea și inovarea sistemelor de mecatronică al Marquardt și Centrul de cercetare-dezvoltare pentru soluții inovatoare pentru sistemele electrice al Kromberg & Schubert.

Subiecții și activitatea de inovare și transfer tehnologic, rezultatele activităților CDI

În ceea ce privește sectorul universitar, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, atât prin cele patru centre de cercetare ale Facultății de Inginerie (Centrul de studii și cercetări pentru deformări plastice, Centrul de Cercetare pentru Produse și Procese Sustenabile, Centrul de Cercetare pentru Arhitecturi Avansate de Procesare a Informației și Centrul de Cercetare în Inteligență Conectată), cât și în cadrul recent înființatului Institut de Transfer de Cunoaștere Hasso Plattner, derulează mai multe proiecte de cercetare în sprijinul industriei, abordând o paletă tematică extinsă, de la proiectarea de produse inovative în domeniul industriei auto, până la soluții de utilizare în producție a unor materiale ecologice, automatizarea proceselor de producție sau proiectarea de soluții smart pentru transportul urban.

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu este singura câștigătoare la Salonul Internațional de Invenții de la Geneva 2016 a unei medalii de aur din regiune, din cele 35 de medalii primite de România, pentru invenția unui automobil electric personal individual. De altfel, Universitatea „Lucian Blaga” continuă o tradiție în prezentarea cu succes a unor invenții, având în vedere că în ediția din 2015 a câștigat o medalie pentru procedeul de remediere a dislocărilor punctuale ale îmbrăcămintei drumurilor și în 2014 alte două, una pentru scaunul de calculator cu principiu activ de relaxare a coloanei vertebrale și una pentru bicicleta cu sistem de recuperare energetică accentuată. În cadrul ULBS, colaborarea cu mediul privat se realizează pe 2 căi: prin Institutul de transfer de cunoaștere (HPI), care promovează inovarea și satisface nevoile de transfer de know-how și transfer tehnologic și prin SMAS, care oferă sprijin tehnic și informațional pentru transformarea digitală a IMM-urilor.

În ceea ce privește rezultatele activității de CDI, merită să amintim și brevetele obținute în județ. De exemplu, la începutul anului 2022, Universității „Lucian Blaga” din Sibiu i-au fost acordate de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) 3 brevete, cu titlurile: „Automobil electric personal individual”, „Sistem modular flexibil de fixare a semifabricatelor pentru procedeul de deformare incrementală”, „Bicicletă cu sistem de recuperare energetică accentuată”. Această realizare a venit în contextul în care, în perioada 2017-2022, colectivele de cercetători din ULBS au depus 11 cereri de brevete naționale și o cerere de brevet internațional și au obținut 19 brevete naționale și încă 3 hotărâri de acordare de brevete naționale. Universitatea acordă, prin Institutul de Transfer de Cunoaștere Hasso Plattner (ITC HPI-ULBS), consultanță în vederea depunerii la OSIM a cererilor de brevete și mărci. ITC HPI-ULBS are ca scop dezvoltarea și promovarea activităților de educație, cercetare științifică, transfer de tehnologie și antreprenariat inovator, precum și gestionarea și promovarea portofoliului de drepturi de proprietate intelectuală rezultate în urma proceselor de cercetare și educație.

Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” a obținut brevete de invenție pentru un minirobot pe șenile destinat aplicațiilor speciale în teatrele de operații (în 2016), un robot pe șenile destinat operațiilor de deminare umanitară (în 2021) și un minirobot șenilat destinat aplicațiilor genistice (în 2021), la care se

adaugă și un certificat de înregistrare a mărcii, pentru Cadet INOVA, care a fost acordat în 2016. Pe lângă acestea, menționăm și numeroasele proiecte de cercetare derulate sau aflate în curs de derulare, precum:

- DigitalArmyAcademy - Integrarea proceselor educaționale digitalizate în Academia Forțelor Terestre: Acest proiect, finanțat prin PNRR, vizează ca obiective dezvoltarea unui ecosistem digital adecvat care să promoveze etica digitală, protecția datelor și securitatea cibernetică, digitalizarea proceselor educaționale și de cercetare, administrative și de management și dezvoltarea competențelor digitale avansate pentru tranziția către o organizație competitivă.
- Investments in a safer future: Consorțiul format din New Strategy Center, Universitatea de Vest din Timișoara și Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu a fost selectat de către Divizia de Diplomatie Publică a NATO în cadrul apelului de proiecte intitulat “Increasing Societal Resilience - Innovative Ways to Counter Disinformation and Hostile Information Activities”, ce urmărește să crească reziliența statelor NATO în fața campaniilor de dezinformare.
- Optimizarea, eficientizarea cadrului procedural și digitalizarea proceselor de management al resurselor umane din cadrul STS: Finanțat prin POCA, proiectul este implementat în parteneriat cu Academia de Studii Economice din București și Academia Tehnică Militară „Ferdinand I” din București, lider de proiect fiind Serviciul de Telecomunicații Speciale. Proiectul are ca obiectiv general analiza sistemică și revizuirea cadrului procedural de management al resurselor umane și crearea unui nou set de instrumente informatizate, care să permită gestiunea unitară, optimizarea și eficientizarea proceselor specifice de recrutare, selecție, formare, evaluare și managementul carierei personalului Serviciului de Telecomunicații Speciale, facilitând totodată interoperabilitatea și creșterea performanțelor angajaților din generații diferite.

Alte exemple vin din sectorul privat, un avantaj important al cercetării derulate în cadrul firmelor fiind acela că domeniile de cercetare-dezvoltare se află în legătură directă cu cele productive. De pildă, în cadrul Centrului de cercetare-dezvoltare al concernului Continental din Sibiu, în care își desfășoară activitatea circa 1.000 ingineri, sunt dezvoltate și testate sistemele inteligente de frânare, sistemele de asistare la condus sau pedala de accelerație care limitează viteza în cazul detectării unui obstacol. Centrul de cercetare-dezvoltare din Sibiu al firmei Kromberg&Schubert are ca domeniu de activitate proiectarea de sisteme de cablare auto, module mecatronice și electronice. Compa Sibiu a dezvoltat și implementat în producție, printre altele, robotizarea celulelor de producție pentru prelucrarea blank-urilor corp injector, celula pentru prototiparea componentelor turbosuflantă, extinderea prelucrării prin electroeroziune a componentelor pentru ștanțe, matrițe, dispozitive și a prelucrării în 5 axe, extinderea tratamentului de revenire cu atmosferă controlată tip ENDO, îmbunătățirea procesului de fosfatizare.

Conform RIS3 Centru, în ceea ce privește Regiunea de dezvoltare Centru, cu toate că există resurse regionale semnificative în domeniul cercetării (institute de cercetare și universități), rezultatele din cercetare

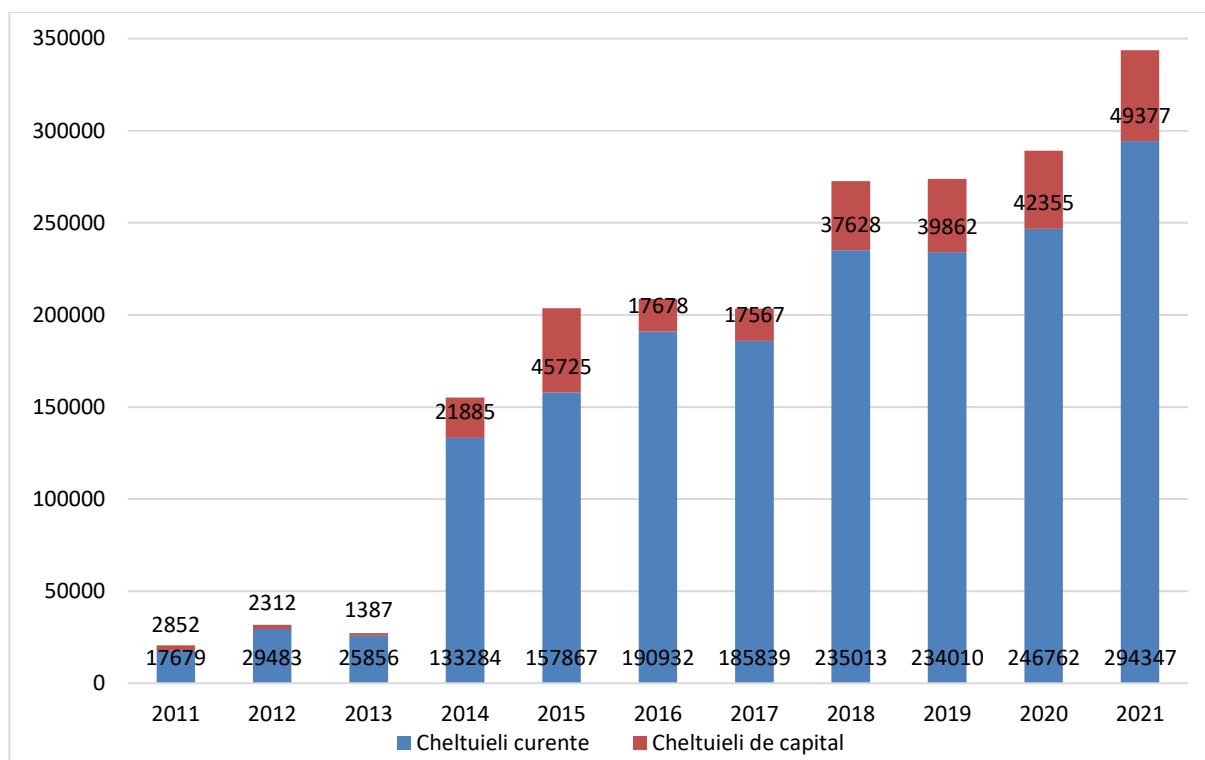
fundamentală ajung greu în sfera economică. Transferul tehnologic către potențialii beneficiari din sectorul economic este la un nivel nesatisfăcător, acest lucru afectând competitivitatea economică a firmelor din Regiunea Centru. Acest lucru este valabil și pentru județul Sibiu. Strategia menționează că se impune, ca prioritate regională pentru perioada următoare, crearea și susținerea unor entități punte pentru transfer tehnologic (EITT) puternice în domeniile de interes, ținând cont de dispersarea lor geografică, astfel încât să se asigure acoperire teritorială adecvată în regiune. De asemenea, pentru a se evita situația unei concurențe care să slăbească activitatea acestora, se va acorda atenție nevoilor din piață și cererilor exprimate de operatori. Susținerea transferului tehnologic se poate realiza și în cadrul parcurilor științifice și tehnologice existente sau viitoare.

Finanțarea și investițiile în CDI

În ceea ce privește cheltuielile totale din activitatea de CD, INS ne arată că în anul 2021, în județul Sibiu acestea au ajuns la suma de 343.724 lei, în creștere cu 1574,2% față de anul de referință - 2011 - și cu 121,5% mai mari față de 2014 (primul an în care s-au înregistrat creșteri majore în cheltuielile de CD). Astfel, în anul 2021, cheltuielile de CD din județ reprezentau 71,8% din cheltuielile de CD din întreaga regiune Centru, respectiv 6,1% din cele naționale. Observăm, așadar, că județul Sibiu aduce de departe cel mai important aport al cheltuielilor de CD în regiune, deși, pe plan național, are o contribuție destul de redusă.

Din cheltuielile totale de CD din județ, cele mai mari cheltuieli au fost cele curente (85,6%), care sprijină activitatea de zi cu zi. Prin comparație, cheltuielile de capital au însemnat numai 14,4% din cheltuielile de CD, marcând astfel o capacitate investițională redusă în ceea ce privește cheltuielile de CD de pe teritoriul județului.

Fig. 2.84 EVOLUȚIA CHELTUIELILOR TOTALE DIN ACTIVITATEA DE CD, 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Cele mai însemnate investiții private în CD vin din partea marilor companii private, care au deschis diverse centre de cercetare în județ, pentru a putea inova în continuare. De exemplu, una dintre companiile locale care desfășoară o importantă activitate de cercetare-dezvoltare este firma Compa din Sibiu, aceasta investind în cercetare, doar în anul 2014, aproape 7,5 milioane lei. Compania derulează, de asemenea, diferite proiecte cu finanțare europeană, unele fiind axate pe pregătirea tranziției spre implementarea conceptului „Industry 4.0”. Ca investiții private majore în facilități CDI, amintim mai jos câteva exemple.

- Continental, al doilea mare producător european de componente auto și anvelope, a deschis un centru de cercetare și dezvoltare în domeniul ingineriei, unde dezvoltă proiecte inovative care vizează cele mai noi tendințe din industria automotive. Inginerii din Continental generează o dezvoltare a sistemelor din vehicule prin crearea de soluții software de pionierat. Printre produsele dezvoltate, testate și fabricate la Sibiu se găsesc sisteme de frânare, suspensii pneumatice, unități de control electronic destinate cutiilor de viteză automate și unități de control electronic amplasate în interiorul automobilelor, cum ar fi controlul scaunelor sau al oglinzilor și sisteme de asistență avansate pentru conducătorii auto.
- Marquardt, producător german de mecatronică de vârf, a deschis la Sibiu un centru de dezvoltare și cercetare pentru proiectarea și inovarea sistemelor de mecatronică în industria automotive.

- Kromberg & Schubert a investit într-un centru de cercetare-dezvoltare, unde se dezvoltă soluții inovatoare pentru sistemele electrice, mecatronice și componente de plastic și de asemenea se optimizează în permanență procesele de dezvoltare. Specialiștii din cadrul centrului dezvoltă și proiectează la Sibiu componente care, ulterior, ajung să fie produse în locațiile Kroschu din toată lumea. Esențiale sunt și eforturile Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, care în anul 2021 a investit 600.000 euro în infrastructura centrelor de cercetare. În vederea încurajării excelenței în domeniul cercetării și inovării, ULBS a inclus în strategia sa de dezvoltare o serie de obiective esențiale, precum crearea de cunoaștere prin obținerea unor rezultate științifice competitive la nivel național și internațional, îmbunătățirea valorificării cercetării prin inovare prin obținerea unor rezultate tehnologice de vârf, și susținerea centrelor de excelență cu recunoaștere internațională. Având la bază o parte din fondurile donate de Institutul Hasso Plattner, universitatea a implementat un plan de finanțare destinat centrelor de cercetare recunoscute la nivel instituțional și înscrise pe platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System). Cu un buget de 600.000 euro, competiția lansată pentru centrele de cercetare a avut ca scop afirmarea prestigiului cercetării științifice din ULBS, cuantificat prin: rezultate științifice de nivel internațional (articole, brevete, produse inovatoare, volume tipărite la edituri recunoscute), creșterea fondurilor atrase de centrele de cercetare ale ULBS, dezvoltarea infrastructurii centrelor de cercetare prin dotări și acces la surse documentare de calitate, dezvoltarea resursei umane și creșterea vizibilității activității științifice a acestora. Selecția pentru obținerea finanțării a avut la bază istoricul rezultatelor obținute de centre prin participarea în competiții naționale și internaționale, contractele de transfer tehnologic, recunoașterea cercetărilor prezentate în evenimente științifice și reviste de specialitate. Prin investiția în centrele de cercetare, au fost achiziționate: echipamente și aparatură, tehnologie de înaltă clasă, soft-uri specializate, surse documentare, baze de date cu instrumente specializate pe domenii. Fondurile alocate au facilitat participarea la evenimente de brokerage organizate de Comisia Europeană sau de autorități de cercetare naționale, publicarea, valorificarea și diseminarea rezultatelor cercetării în mediul economic public și privat, național și internațional, achiziționarea de consumabile de laborator, servicii. Finanțarea pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare a venit în sprijinul tuturor celor care își îndreaptă eforturile în dezvoltarea de idei, care, aplicate în practică, pot contribui la intervenția în eradicarea epidemiei de SARS-COV-2, găsirea de surse de energie alternativă pentru reducerea poluării și încălzirii globale, precum și a altor probleme de ordin economic și social.

În anul 2021, tot ULBS a câștigat un proiect de 6,6 milioane lei, destinat cercetării de excelență și finanțat de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, în cadrul competiției pe care o organizează o dată la trei ani, „Proiecte de Finanțare a Excelenței în Cercetare, Dezvoltare, Inovare” (PFE-CDI). Competiția recunoaște și recompensează realizările și proiectele de dezvoltare ale universităților de stat și institutelor naționale de cercetare-dezvoltare. În cadrul competiției 2021, la care s-au înscris 47 de instituții românești de cercetare

(dintre care 29 de INCD-uri și doar 18 din cele 54 de universități publice), ULBS a obținut 93,17 puncte pentru proiectul „Dezvoltarea de tehnologii noi și emergente în contextul stimulării cercetării de excelență în ULBS” (acronim: TEHNE; director de proiect: prof. univ. dr. Sorin Radu) și a câștigat astfel finanțarea de peste 6 milioane lei. Prin punctajul obținut, ULBS s-a clasat pe locul 10 în clasamentul global al competiției și pe locul 7 în clasamentul universităților. E de menționat că proiectul ULBS a concurat, alături de Universitatea Politehnică din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” din Iași, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași ș.a., în cea mai competitivă dintre secțiunile competiției (domeniul „Tehnologii noi și emergente”), unde toate proiectele instituțiilor participante au obținut peste 90 de puncte din 100. Proiectul TEHNE cuprinde patru proiecte componente, corespunzătoare principalelor domenii de cercetare din cadrul ULBS (științe fizice și ingineresti, științe ale vieții, științe sociale, științe umaniste și arte), și își propune să dezvolte la nivel instituțional cercetarea de excelență prin angajarea de tineri cercetători, acordarea de burse postdoctorale, organizarea de mobilități și investiții în infrastructura de cercetare.

Tot la finalul anului 2021, ULBS a dat în folosință două laboratoare modernizate din cadrul Facultății de Științe Agricole, Industrie Alimentară și Protecția Mediului, suma investită ridicându-se la 318.000 lei: Laboratorul de Chimie-Fizică și Laboratorul Centrului de Cercetare pentru Științe Agricole și Protecția Mediului. De aceste laboratoare moderne se bucură peste 170 de studenți din cadrul a trei facultăți – Inginerie, Științe și ȘAIAPM –, precum și cadre didactice implicate în proiecte de cercetare. Lucrările de modernizare au fost finanțate din donația Hasso Plattner. Investițiile în Laboratorul de Chimie-Fizică au constat în lucrări de modernizare, fiind refăcute pardoselile, instalațiile sanitare și rețeaua electrică, lucrări de zugrăvire, inclusiv achiziția de mobilier nou. În cadrul Centrului de Cercetare pentru Științe Agricole și Protecția Mediului au fost achiziționate aparate și consumabile pentru realizarea unei linii de echipamente pentru analize moleculare în domeniul plantelor, în special al plantelor de cultură și rudelor sălbatice, absolut esențiale pentru asigurarea securității alimentare pe termen lung.

O altă investiție importantă o reprezintă cea a spitalului clinic de pediatrie Sibiu, aflat în subordinea Primăriei Sibiu, care a derulat un proiect european în valoare totală de peste 45 milioane lei, pentru un centru de cercetare și telemedicină în bolile neurologice ale copiilor. Cofinanțarea investiției a fost asigurată prin Fondul European de Dezvoltare Regională, prin Programul Operațional „Creșterea Competitivității Economice”.

Finanțarea activităților de CD în perioada 2014-2021 a fost asigurată, la nivel național, în special prin fondurile nerambursabile alocate prin Programul Operațional Competitivitate (POC). Astfel, în județ au fost implementate 9 proiecte cu finanțare POC, conform listei de mai jos.¹⁷

¹⁷ <https://mfe.gov.ro/investitii-poc-sibiu/>

Tabel 2.9 PROIECTE DE CDI IMPLEMENTATE PRIN FINANȚARE NERAMBURSABILĂ POC, ÎN JUDEȚUL SIBIU

NR. CRT	TITLU PROIECT	BENEFICIAR	REZUMATUL PROIECTULUI	LOCAȚIA DE IMPLEMENTARE	VALOAREA PROIECTULUI (LEI)	FONDURI UE (LEI)
1	Crearea de laboratoare privind cercetarea datelor de mari dimensiuni în vederea dezvoltării unor produse inovative și a unor aplicații în domeniul internetul viitorului (proiect finalizat)	ANAGRAMA SR	Obiectivul general îl constituie realizarea unor produse inovative complexe de tip Oraș Inteligent, bazate pe cele patru concepte rezultate ca efort al activității de cercetare și inovare, care vor sprijini creșterea capacității de cercetare-dezvoltare și inovare a firmei, în scopul creșterii nivelului de inovare și a competitivității pe piața a firmei, precum și oferirea de noi locuri de muncă pentru activitățile de CD din cadrul întreprinderii.	Sibiu	40,785,829	16,261,504
2	Cercetare de nouă generație prin asistență computerizată în managementul patologiilor cardiovasculare	UNIVERSITATEA LUCIAN BLAGA DIN SIBIU	Proiectul NextCARDIO crează un institut internațional de cercetare și o inițiativă de excelență în cadrul Universității Lucian Blaga din Sibiu (ULBS). Domeniul cărui se adresează este cel al sănătății, cu precădere prin asocierea noilor tehnologii endovasculare la metodele de asistență computerizată și simulare 3D în managementul patologiilor cardiovasculare.	Sibiu	8,841,783	7,108,271
3	Dezvoltarea sistemelor socio-fizico-cibernetice pe baza Internetului Lucrurilor în fabrica viitorului	UNIVERSITATEA LUCIAN BLAGA DIN SIBIU	Un prim obiectiv major al proiectului DiFICIL este formarea unei echipe sustenabile cu expertiză în analiza, proiectarea și implementarea sistemelor socio-fizico-cibernetice (SSFC) complexe la nivel internațional pentru participarea cu succes în cadrul proiectelor europene de cercetare, cum ar fi Orizont 2020 sau INTERREG IVC. Al doilea obiectiv major este cercetarea fundamentală și aplicativă în domeniul tehnologiilor emergente, de care depinde asimilarea Internetului Viitorului. Al treilea obiectiv major al proiectului DiFICIL este realizarea unei infrastructuri tehnologice pentru cercetarea din	Sibiu	8,925,938	6,947,187

NR. CRT	TITLU PROIECT	BENEFICIAR	REZUMATUL PROIECTULUI	LOCAȚIA DE IMPLEMENTARE	VALOAREA PROIECTULUI (LEI)	FONDURI UE (LEI)
			domeniul sistemelor socio-fizico-cibernetice în cadrul ULBS cu prototipuri și sisteme experimentare. Infrastructura va permite validarea, demonstrarea și prezentarea conceptelor cercetării fundamentale și aplicative atât pentru mediul academic cât și pentru cel industrial.			
4	BIOFLUIDE ECOLOGICE CU UTILIZĂRI INDUSTRIALE (proiect finalizat)	SOLVAGROMED SRL	Obiectivul general al proiectului este reprezentat de dezvoltarea unei tehnologii inovative de producere a unor bio-fluide industriale de către compania S.C. Solvagromed S.R.L. prin valorificarea deșeurilor de materii grase provenite din rețeaua de fast-food-uri și restaurante și prin utilizarea unor materii prime produse din biomasă (bio-etanol și acid lactic).	Mediaș	944,766	697,402
5	CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ÎN BIOECONOMIE PRIN OBȚINEREA UNOR BIOPRODUSE INOVATIVE CU VALOARE ADAUGATĂ MARE, REZULTATE DIN FLUXURILE LATERALE ALE INDUSTRIEI AGRO-ALIMENTARE (proiect finalizat)	SALMED FARMA SRL	Proiectul propus are ca obiectiv principal extragerea și purificarea de compuși biologic activi, din materiale rezultate din fluxurile laterale ale industriei agro-alimentare și bio-farmaceutice și se încadrează în strategia UE „privind o bioeconomie pentru Europa” în direcția privind (bio)conversia fluxurilor de subproduse cu valoare adăugată mare și utilizarea eficientă și durabilă a bioresurselor. Se vor elabora și implementa biotehnologii de extracție <ul style="list-style-type: none"> • de alcaloizi- de tip cinconina, din subprodusele rezultate după extragerea chininei , din coaja arborelui de chinină. • de resveratrol din tescovina strugurilor roșii. • de ulei din sămburi de struguri, rezultați de la tescuirea strugurilor. 	Mediaș	6,650,346	5,611,299
6	Recuperare termică pentru	Q POWER HEAT SYSTEMS SRL	Prin prezentul proiect, Q Power Heat Systems dorește	Sibiu	1,071,067	713,841

NR. CRT	TITLU PROIECT	BENEFICIAR	REZUMATUL PROIECTULUI	LOCAȚIA DE IMPLEMENTARE	VALOAREA PROIECTULUI (LEI)	FONDURI UE (LEI)
	eficiență energetică în industrie (proiect finalizat)		să realizeze două recuperatoare de caldură (unul de tip gaz-aer și unul de tip gaz-lichid) cu tuburi termice pentru aplicații industriale (cuptoare, uscătoare, cazane, turbine și compresoare) cu temperaturi ale gazelor evacuate medii și joase: 80 °– 300 °C. Recuperatoarele cu tuburi termice sunt instalații ce facilitează transferul de caldură dintr-o zonă în alta și sunt folosite ca și părți componente a unor utilaje industriale, în scopul eficientizării consumului de energie			
7	SM@RT CITY P@RKING – SISTEM INTELIGENT PENTRU MANAGEMENTUL PARCARILOR URBANE	INDUSTRIAL SOFTWARE SRL	SM@RT CITY P@RKING – SISTEM INTELIGENT PENTRU MANAGEMENTUL PARCARILOR URBANE		5,981,489	2,730,867
8	Dezvoltarea departamentului de cercetare a societății COMPA SA și obținerea unor rezultate inovatoare în domeniul industriei auto	COMPA SA	Obiectivul general al proiectului este reprezentat de creșterea nivelului de inovare și a competitivității pe piața a întreprinderii COMPA SA prin realizarea unor investiții inițiale de modernizare și dezvoltare tehnologică a departamentului de CD, în concordanță cu strategia de specializare inteligentă a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020.	Sibiu	26,614,121	7,846,338
9	Realizarea infrastructurii de broadband în zonele albe NGA din județul Sibiu	INVITE SYSTEMS SRL	Obiectivul principal al proiectului este dezvoltarea infrastructurii de internet în bandă largă, în zonele albe NGA din județul Sibiu, cu o largă răspândire a nodurilor de comunicații și partea de transmisie a datelor (backbone și blackhaul), cât mai aproape de utilizatorul final și cu niveluri adecvate de simetrie și de interactivitate, pentru a garanta transmiterea mai	Alțîna; sat Benesti; Chirpăr; sat Vard; sat Sasau; Hoghilag; sat Valchid; sat Prod; Iacobeni; sat Noistat; sat Stejarisu; Laslea; sat Mălâncrav; sat Nou Săsesc; sat Roandola; Ludos; sat Gusu; Marpod; sat Ilimbav; Nocrich;	13,833,750	7,482,385

NR. CRT	TITLU PROIECT	BENEFICIAR	REZUMATUL PROIECTULUI	LOCAȚIA DE IMPLEMENTARE	VALOAREA PROIECTULUI (LEI)	FONDURI UE (LEI)
			bună de informații în ambele sensuri.	sat Hosman; Păuca; sat Bogatu Roman; sat Presaca; sat Broșteni; Seica Mare; sat Buia; sat Boarta;		
TOTAL					113,649,090	55,399,095

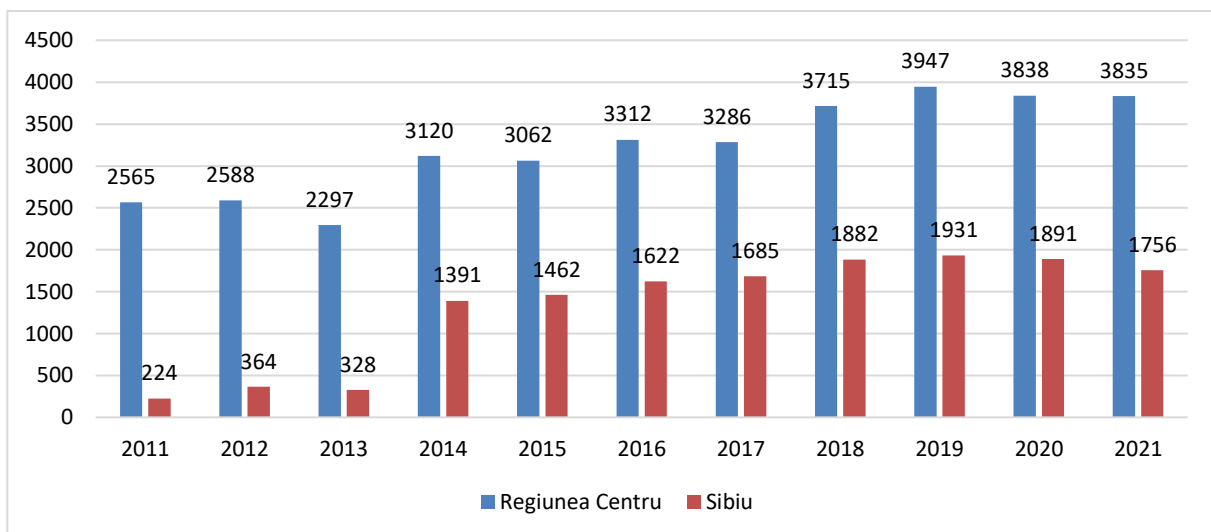
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În final, menționăm faptul că în perioada curentă de programare, entitățile Sibiene vor putea accesa fonduri nerambursabile pentru activități de CDI, în special prin Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare și Programul Operațional Regional Centru 2021-2027. La acestea, se adaugă numeroase programe europene de finanțare nerambursabilă destinate cercetării și inovării, precum Orizont Europa, Fondul de Inovare sau Instrumentul de Investiții Interregionale în Inovare (I3).

Forța de muncă ocupată în CDI

În ceea ce privește forța de muncă ocupată în CDI, în anul 2021 în județul Sibiu existau 1.756 salariați (echivalent normă întreagă), care reprezentau 45,8% din totalul salariaților în CDI din regiunea Centru, respectiv 5,1% din totalul salariaților în CDI din România, conform datelor furnizate de INS. Deși între 2011 și 2013 numărul de salariați a fost extrem de redus, acesta a cunoscut un avânt puternic începând cu anul 2014, maximul fiind atins în anul 2019. Între timp, numărul salariaților a scăzut ușor, dar în continuare reprezintă o pondere extrem de importantă în personalul CDI din regiune.

Fig. 2.85 EVOLUȚIA SALARIAȚILOR DIN ACTIVITATEA DE CERCETARE-DEZVOLTARE (ECHIVALENT NORMĂ ÎNTREAGĂ), 2011-2021

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Mass-media, social media și comunicare

Entități media

Conform datelor furnizate de INS cu privire la unitățile locale active în 2021, în județul Sibiu sunt prezente un număr de 10 unități locale active care desfășoară activități aferente codului CAEN 5813 – Activități de editare a ziarelor, dintre care cele mai importante după cifra de afaceri sunt CASA DE PRESĂ ȘI EDITURĂ TRIBUNA S.R.L., SFG PRESS S.R.L. și MESAGERUL PRESS S.R.L.

Aceleași date indică existența a 3 unități locale active care desfășoară activități aferente codului CAEN 5814 – Activități de editare a revistelor și periodicelor, cea mai importantă unitate activă după cifra de afaceri fiind SON MANAGEMENT S.R.L.

În ceea ce privește activitățile încadrate în codul CAEN 5911 – Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, constatăm prezența la nivel județean a unui număr de 29 de unități active, dintre care se remarcă societățile ODS S.R.L., SCORPION IMPEX EVENIMENTUL SIBIAN S.R.L. și LIVE TO YOU S.R.L., prin raportare la cifra de afaceri. Referitor la activitățile de post-producție cinematografică, video și de programe de televiziune încadrate în codul CAEN 5912, există doar o societate la nivel județean care desfășoară astfel de activități, și anume POST ERA STUDIO S.R.L.

Privitor la activitățile de difuzare a programelor de radio, asociate codului CAEN 6010, în județul Sibiu există 3 unități active în acest sens. Cea mai importantă unitate pe acest palier este ICA MEDIA S.R.L, după cifra de afaceri. De asemenea, activitățile de difuzare a programelor de televiziune asociate codului CAEN 6020 se realizează pe plan județean prin intermediul unei singure societăți, și anume CARGO SPED S.R.L.

Datele furnizate de INS cu privire la unitățile locale active în 2021 indică existența a 15 unități active în domeniul aferent codului CAEN 6312 - Activități ale portalurilor web, dintre care cele mai importante după cifra de afaceri sunt ESPORTS ODDS S.R.L., EVENTYA CO S.R.L. și NEXT MEDIA ADVERTISING S.R.L.

Publicații periodice tipărite la nivel județean

Presa scrisă din județul Sibiu are o reprezentativitate din ce în ce mai scăzută, fenomen corelat de altfel cu tendințele naționale și globale de tranziție a publicațiilor către formaturi digitale. Cu toate acestea, presa scrisă este prezentă la nivelul județului Sibiu prin intermediul publicațiilor Tribuna Sibiu, Ziarul de Sibiu, Ora de Sibiu, Auto Sibiu Magazine, Rondul de Sibiu, Monitorul de Sibiu, Turnul Sfatului, Expres Sibian, Ghimpele de Sibiu, Hermannstadter Zeitung, Infosib, Mediaș Info, Monitorul de Mediaș, Ziarul Szebeni Ujsag, Sibianul, Sibiu 100%, Sibiu 24/7, Sibiu 7, SibiuNews și Sibiu Standard.¹⁸ Pe lângă ziarele tipărite, știrile locale sunt publicate în mediul online prin intermediul paginilor web ale unor ziare locale, cele mai importante fiind

¹⁸ https://ziare.com/ziare-reviste/judet-sibiu-36#paginatie_alf

oradesibiu.ro, turnulsfatului.ro, tribuna.ro, sibiu100.ro, mesageruldesibiu.ro, stiridesibiu.ro, sibiuiindependent.ro, starsibian.ro și ziaruldesibiu.ro.

Posturi radio-tv în județul sibiu

Posturile radio din județul Sibiu cuprind Radio Sibiu, Radio RING, Radio Mediaș 725, Radio Antena Sibiului, Radio Transilvania Mediaș, Radio Eveniment FM Sibiu, Radio Eveniment FM Agnita, Radio Vocea Evangheliei Sibiu.¹⁹ De asemenea, există și posturi TV locale, precum Eveniment TV, TV Sibiu, Nova TV Mediaș, Sweet TV și Info Rășinari.²⁰

Emisiuni radio-tv de promovare a județului sibiu

În ceea ce privește promovarea județului Sibiu prin intermediul emisiunilor radio-TV, remarcăm campania „Discover Romania”, difuzată de gigantul de televiziune BBC World News, care surprinde în imagini cu arhitectura orașului și zonele rurale din județul Sibiu. „Discover Romania” conține 4 spoturi tematice care prezintă orașele și satele, istoria, identitățile culturale, natura sălbatică și activitățile, gastronomia, măiestria oamenilor și tradițiile sibiene.

Pagini web și portaluri web de prezentare și promovare a județului sibiu și alte mijloace de informare a opiniei publice din județ

Una dintre sursele principale de promovare a județului Sibiu este cea prin intermediul paginilor web cu scop de informare turistică, precum sibiu-turism.ro, tradițisibiene.ro, sibiureisen.ro și targuldecraciun.ro. O altă modalitate importantă și eficientă de promovare a zonelor județului este cea prin intermediul platformelor de social media, precum facebook.com, unde remarcăm paginile agenției de turism Sibiu Reisen, Visit Sibiu County, Descoperiți Rîu Sadului, Rășinari.travel, dinMărginime, La pas prin Rășinari, Zona turistică Valea Avrigului, Țara Colibelor și grupul public I Love Sibiu.

De asemenea, remarcăm ca instrument de promovare al județului Sibiu proiectul Sibiu360, dezvoltat de societatea Media Serv S.R.L. și care cuprinde un ghid virtual interactiv al obiectivelor turistice din Sibiu, un ghid online al firmelor din Sibiu, harta panoramică interactivă, secțiuni de informare, galerii foto și alte materiale informative. În același timp la nivelul Municipiului Sibiu a fost dezvoltată aplicația Sibiu City App, proiect inițiat de Primăria Sibiu. Aplicația include lista de obiective turistice, recomandări de la localnici despre locații sau evenimente interesante din Sibiu, calendarul de evenimente și informații utile despre cazare, restaurante, timp liber & agrement, transport în Sibiu.

¹⁹ <http://www.romaniaradio.ro/Radio-din-Sibiu.html>

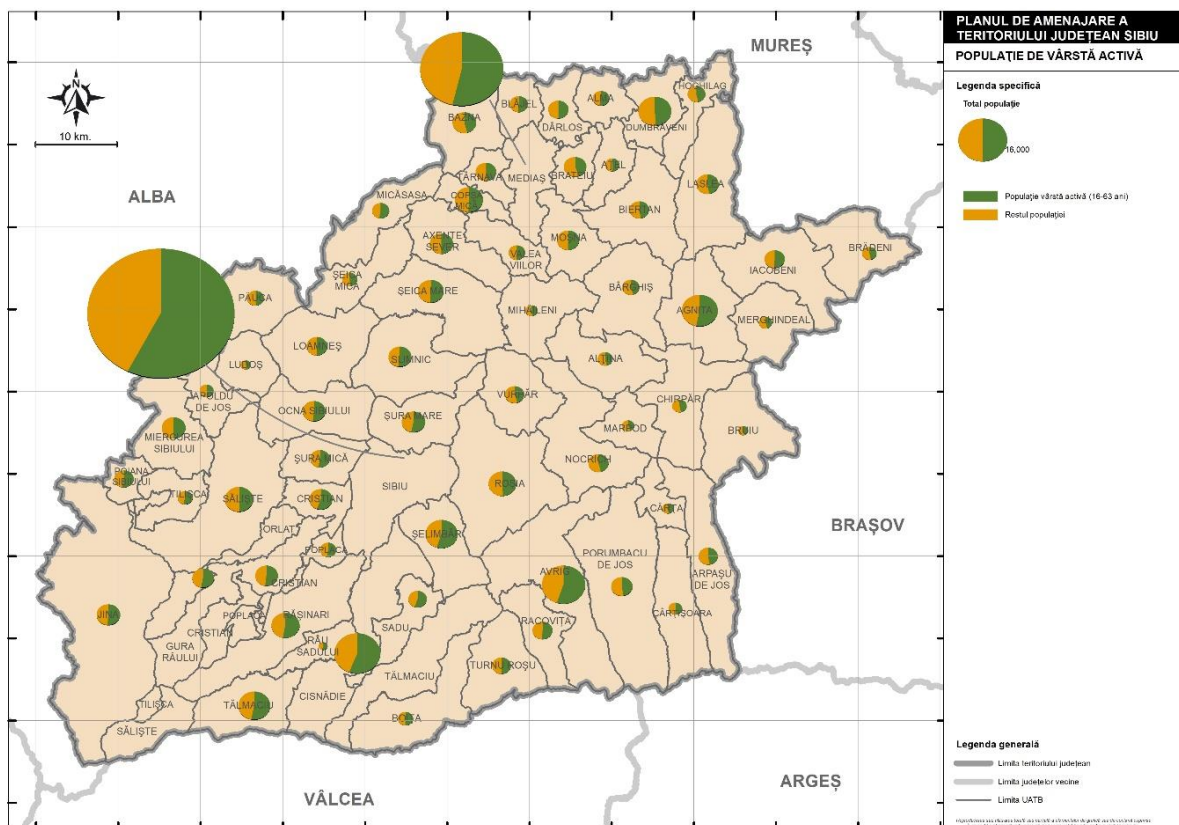
²⁰ <https://www.media-max.ro/lista-posturi-tv-locale-regionale/>

Un alt mijloc important de informare a opiniei publice este platforma opiniadesibiu.ro, care asigură informarea opiniei publice a sibienilor pe următoarele planuri: politică, social, cultură, timp liber, sport, sănătate, educație, exclusivitate, actualitate.

2.7. Structura populației active

Din totalul populației din județul Sibiu, 67,1% sunt persoane cu vârstă activă, cuprinsă între 16 și 63 ani. La momentul de față, 9 dintre localitățile din județ se confruntă cu procente ale populației active (din populația totală) foarte reduse, între 57,8% și 51,5%, după cum urmează: Altina (56,3%), Bargheș (56,2%), Brădeni (56,1%), Loamneș (57,8%), Ludoș (52,4%), Marpod (57,3%), Mihăileni (54,7%), Păuca (51,5%) și Poiana Sibiului (57,6%). La capătul opus, procente mari (de peste 69%) ale populației active în populația totală găsim în Sibiu (71.2%), Cristian (69,2%), Cisnădie (69,6%) și Avrig (70%).

Fig. 2.86 POPULAȚIA DE VÂRSTĂ ACTIVĂ ÎN JUDEȚUL SIBIU

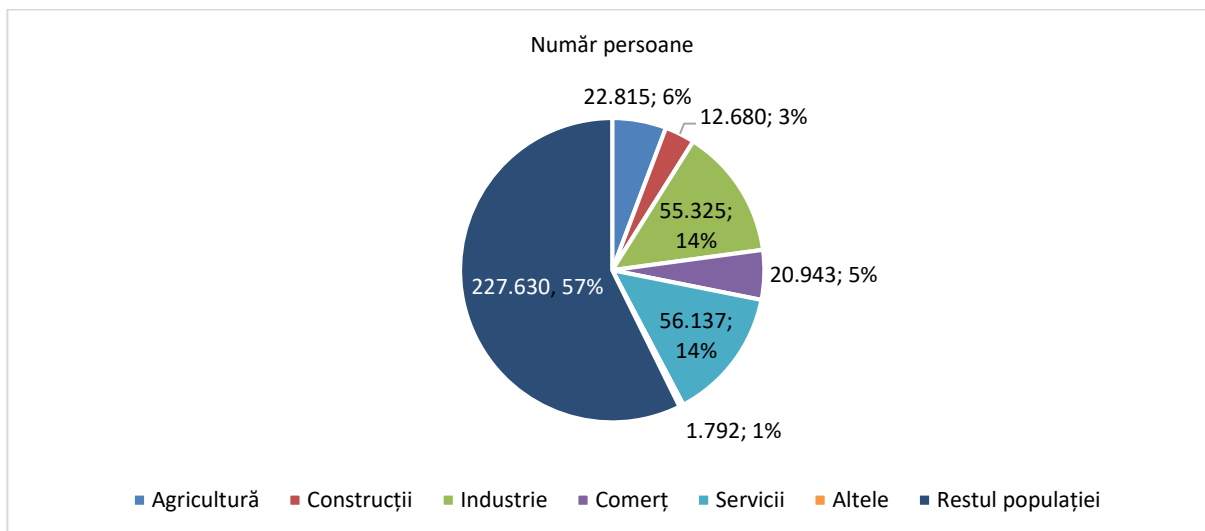

Sursa: Prelucrare proprie, după datele INS

La nivelul județului, 57,3% din populația totală nu este ocupată (echivalentul a 85,3% din populația cu vârstă activă), iar restul cetățenilor sunt ocupați preponderent în servicii (14,1%, echivalentul a 21% din populația

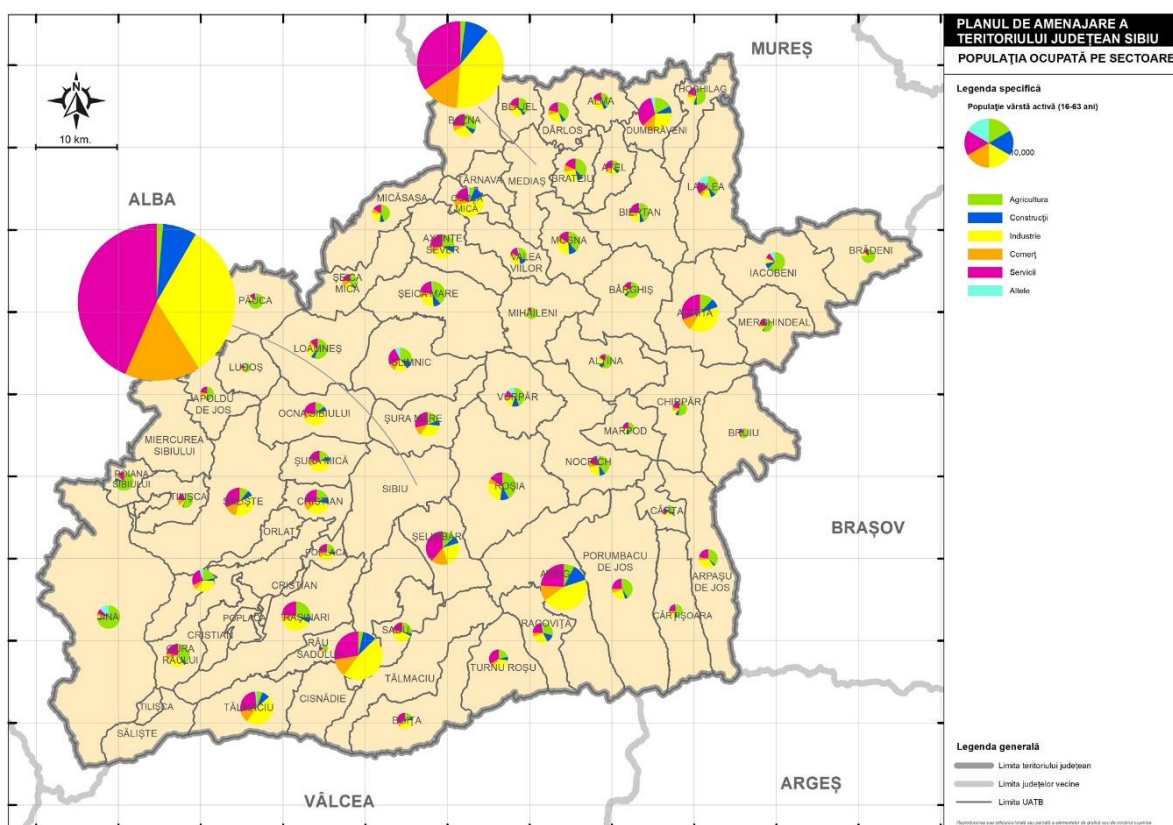
cu vârstă activă), urmate de industrie (13,9%, echivalentul a 20,7% din populația cu vârstă activă), agricultura (5,7%, echivalentul a 8,5% din populația cu vârstă activă), comerț (5,3%, echivalentul a 7,9% din populația cu vârstă activă) și construcții (3,2%, echivalentul a 4,8% din populația cu vârstă activă), la care se adaugă 0,5% din populația totală (echivalentul a 0,7% din populația cu vârstă activă), care este ocupată în alte activități economice.

Fig. 2.87 STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ, RAPORTAT LA TOTALUL POPULAȚIEI DIN JUDEȚUL SIBIU

Sursa: INS

Fig. 2.88 POPULAȚIA OCUPATĂ, PE SECTOARE, ÎN JUDEȚUL SIBIU

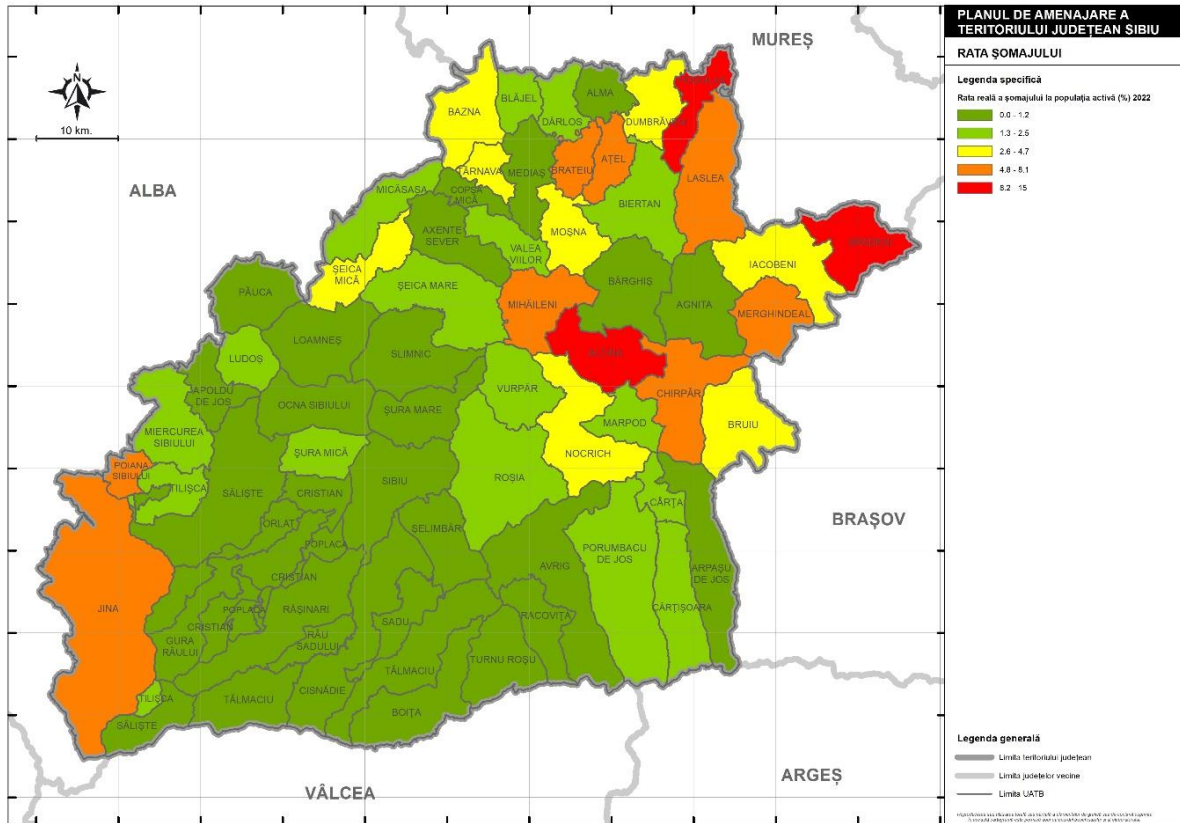
Sursa: Prelucrare proprie, după datele INS

2.8. Situația șomajului

Conform datelor furnizate de către INS, în anul 2022, rata medie a șomajului era de 1,2% pe raza județului. Predomină șomajul în rândul persoanelor de sex masculin (1,3%), care este mai ridicat decât șomajul în cazul persoanelor de sex feminin (1,1%).

La nivelul anului 2022, cele mai ridicate rate ale șomajului sunt întâlnite în zonele de nord și în nord-est (Hochilag, Brădeni, Alțîna – cu rate cuprinde între 8,2 și 15%, alături de Laslea, Mihăileni, Chirpăr, Merghindeal, Ațel și Brateiu – cu rate cuprinse între 4,8 și 8,1%), respectiv în sud-vestul județului (Jina, Poiana Sibiului - cu rate cuprinse între 4,8 și 8,1%).

Fig. 2.89 RATA ȘOMAJULUI ÎN JUDEȚUL SIBIU

Sursă: Prelucrare proprie, după datele INS disponibile pe TEMPO Online

3. EVIDENȚIEREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR ȘI PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE

Analiza situației existente a reflectat existența următoarelor disfuncționalități la nivelul județului Sibiu:

1. Rolul jucat de agricultură în economia județului este unul tot mai redus, ca urmare a efectului conjugat al mai multor factori: interesul populației județului pentru practicarea agriculturii este unul tot mai redus (numărul persoanelor ocupate în agricultură a scăzut cu 9.600 de oameni între 2012 și 2021), în special în rândul tinerilor (care deseori preferă să emigreze, în mod deosebit în cazul celor din zona montană, care părăsesc traiul la munte, în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și a unor venituri mai mari, obținute cu eforturi mai reduse). La acesta, se adaugă îmbătrânirea populației ocupate în agricultură, veniturile reduse ale angajaților (în 2021, salariul mediu net din domeniul agricol a fost de 2.648 lei, mult mai redus decât valoarea salariului mediu pe economie), valorificarea insuficientă a stimulentei disponibile, gradul redus de absorbție a fondurilor nerambursabile (de ex., finanțările care au putut fi accesate prin Programul Național pentru Dezvoltare Rurală), rentabilitatea relativ redusă a activităților agricole informale (care implică afectează și sustenabilitatea financiară a acestora, pe termen mediu și mai ales lung), schimbarea destinației terenurilor (convertirea celor agricole în terenuri construite, mai ales în zonele urbane și periurbane) etc.
2. Deși are un potențial mare în ceea ce privește pomicultura și viticultura, județul nu valorifică suficient și nici corespunzător oportunitățile pe care aceste sectoare agricole le pot aduce, pentru a genera prosperitate locuitorilor. În prezent, doar 0,9% din suprafața totală agricolă a județului Sibiu e acoperită cu vii și pepiniere viticole, respectiv 1,7% cu livezi și pepiniere pomice, în timp ce cele 2.837 plantații pomice din județ reprezintă numai 2,6% din totalul plantațiilor pomice din regiunea Centru. Vorbim astfel de o suprafață foarte mică ocupată de vii, livezi, pepiniere pomice și viticole, cu toate că atât tipurile de sol, cât și condițiile pedo-climatice favorizează pomicultura și viticultura. Mai mult, numărul de pomi fructiferi a scăzut considerabil între 2016 și 2021, anul 2021 marcând cel mai redus număr de pomi fructiferi (1.102.597). În ceea ce privește suprafața de vie, județul Sibiu ocupa în anul 2021 doar 2,3% din suprafața cultivată cu viță de vie în regiunea Centru, iar anul 2021 a adus județului doar 496 tone de struguri produși, cu mult sub cantitățile produse în Alba și Mureș, în condițiile în care Sibiul se situează pe ultima poziție în clasamentul regional al producției medii la hectar (4.013 kg/ha). Aceste sectoare pot fi valorificate nu doar din perspectiva producției de materie primă, neprelucrată, cât și pentru realizarea și comercializarea produselor alimentare procesate (de ex., conserve, dulcetuți) și a băuturilor (de ex., sucuri naturale, vinuri) cu valoare adăugată mai mare. Nu în ultimul rând, la toate cele de mai sus se adaugă și valorificarea insuficientă a agroturismului și a turismului oenologic, care ar putea aduce mase relevante de noi turiști în județ, cu toate beneficiile implicite.

3. Județul se confruntă cu diminuarea numărului de animale, deci cu un sector zootehnic aflat în scădere la nivelul teritoriului, fiindcă, pe fondul declinului și îmbătrânirii populației, efectivele din gospodării s-au redus foarte puternic la majoritatea speciilor. Comparativ cu anul 2011, în 2021 efectivele de animale la nivelul județului au înregistrat scăderi considerabile, mai ales în cazul porcinelor (-47,8%), cabalinelor (- 65,4%), ovinelor (-1,8%), caprinelor (-16,3%) și al păsărilor (-10,3%). Creșteri s-au înregistrat doar în cazul bovinelor (+39,5% - fapt justificat inclusiv prin recunoașterea tot mai mare a județului ca și campion în creșterea rasei Angus, rasă extrem de apreciată pe plan internațional datorită calității cărnii, care aduce prețuri și, deci, venituri pe măsură și care poate fi crescută optim în județ, datorită condițiilor excelente ale pășunilor și climei, propice pentru acest tip de bovine), respectiv al numărului familiilor de albine (+22,3%). Cu toate acestea, în ciuda înregistrării unor creșteri ale efectivelor de bovine, producția de carne de bovine a scăzut între 2011 și 2021 cu 4,8%. Este foarte vizibilă pierderea implicării comunității în creșterea animalelor, cu toate că mediul și clima încurajează practicarea acestei activități. Situația este cu atât mai îngrijorătoare cu cât județul nu performează nici pe componenta vegetală a agriculturii. Din ce în ce mai puține persoane sunt dispuse să aloce eforturile considerabile (financiare, fizice, de timp) pe care creșterea animalelor le presupune, preferând să se alimenteze cu carne și produse animale fie de la marii retaileri (care de cele mai multe ori comercializează în special produse importate), fie de la micii comercianți (care în ultimul timp și-au diversificat sortimentele vândute). Așadar, menținerea efectivelor de animale și a producției animale din județ depinde de apariția unor ferme de mari dimensiuni pentru toate speciile de animale domestice, acest tip de intervenții fiind vital pentru competitivitatea agriculturii din județ.
4. Județul nu se remarcă printr-un spirit asociativ bine dezvoltat în agricultură. La momentul de față, există doar 9 cooperative agricole în stare de funcțiune (de gradul 1 și de gradul 2) și 5 grupuri de producători locali (pentru miere și produse apicole, lapte și produse lactate, cereale și fructe și material de înmulțire și plantare). Astfel, tendința de cooperare este extrem de redusă, cu toate că este intens încurajată atât la nivel european, cât și național, fiind o soluție rapidă și sustenabilă pentru dezvoltarea sectorului agricol. În lipsa unei bune coordonări și a sprijinirii reciproce pentru obiective comune, micii producători întâmpină mari dificultăți în comercializarea produselor proprii, mai ales prin rețelele de retail modern, deoarece nu pot îndeplini de unii singuri cerințele impuse de marile lanțuri de comercializare, cu privire la volumul livrărilor, condițiile de depozitare, etc. Acest lucru explică și volumul mare al produselor proaspete din import care se regăsesc pe rafturile supermarket-urilor și a hypermarket-urilor.
5. Sectorul agriculturii ecologice este unul încă subdezvoltat în raport cu potențialul județului. Culturile bio pot fi folosite fie neprocesate (cu potențial de generare a unor venituri considerabile, dacă ar fi

produse în culturi ecologice, ca produse naturale, bio), fie prin procesare, pentru a aduce venituri suplimentare pentru agricultorii care oricum suferă din cauza nesiguranței financiare pe care agricultura, ca activitate economică, o implică (în special în cazul micilor fermieri, care sunt mai de grabă agricultori de subzistență). Din păcate, 40,4% dintre respondenții sondajului de opinie consideră că agricultura ecologică (în care nu se folosesc deloc îngrășăminte chimice, pesticide, semințe modificate genetic, hormoni sau antibiotice) este mai puțin productivă, majoritatea respondenților provenind din Valea Târnavelor și din Tara Secașelor. De asemenea, 47,7% dintre respondenți consideră că fructele și legumele crescute în culturi ecologice sunt mai mici și mai puțin aspectoase, cei mai mulți respondenți provenind din aceleași zone, tocmai amintite, la care se adaugă și Țara Oltului. Totuși, partea bună este că deschiderea spre agricultura ecologică este destul de puternică, în ansamblul său, pe teritoriul județului. Astfel, 80,1% dintre respondenți consideră că produsele obținute din culturi ecologice sunt mai sănătoase, 77,2% dintre aceștia sunt de acord că agricultura eco trebuie practică pentru a proteja natura, iar 75,6% dintre respondenți cred că produsele obținute sunt mai gustoase. Mai mult, 71,7% dintre aceștia susțin că agricultura ecologică e mai profitabilă, deoarece produsele se vând la prețuri mult mai bune. Astfel, este necesară o schimbare a mentalităților în zonele care nu susțin practicile agricole prietenoase cu mediul și, în același timp, este clară nevoia de încurajare a produselor obținute din culturi curate, nepoluante și non-invazive pe întregul teritoriu al județului, prin soluții dedicate, de la promovare și până la crearea facilităților de producție și comercializare.

6. La nivelul teritoriului județean se observă tendința de a lucra loturi foarte mici de pământ, în special de către exploatații individuale, care nu se grupează în cooperative agricole sau sub alte structuri asociative. Predomină o agricultură de tip tradițional, puternic fragmentată. De pildă, în 2020, suprafața agricolă utilizată ce a revenit în medie pe o exploatație agricolă a fost de 6,38 ha. Mai mult, doar 0,3% din totalul exploatațiilor agricole (penultimul loc la nivel regional) lucrau peste 100 ha de teren agricol, 0,1% lucrau între 50 ha și 100 ha, iar 0,3% dintre exploatații gestionau între 20-50 ha. De partea cealaltă, 79,2% (locul 1 la nivel regional) dintre exploatații lucrau sub 2 ha de pământ, acestea fiind în fapt loturile de teren deținute de exploatațiile individuale. De menționat este și faptul că 40.194 exploatații agricole nu aveau personalitate juridică, raportat la cele 539 exploatații agricole care erau înregistrate ca persoane juridice. Observăm, așadar, că în județul Sibiu predomină agricultura de subzistență și deloc sustenabilă, pentru propriul consum și, în cazurile fericite, pentru micul comerț, care nu generează venituri profitabile pentru cei care o practică, lucru cu atât mai îngrijorător cu cât doar 9,9% din totalul populației ocupate în agricultură este salariată. Astfel, în județ, peste 17.800 cetățeni au ca sursă principală de venit practicarea unei agriculturi informale, aceste persoane fiind considerate vulnerabile din punct de vedere social, în condițiile în care nu au

venituri stabile și, în multe cazuri, nu beneficiază de asigurări sociale și nu sunt incluși în sistemul de pensii.

7. Piscicultura este o activitate care nu este valorificată la nivelul potențialului de care dispune județul. În pofida faptului că apele de suprafață din județul Sibiu, respectiv râurile, în frunte cu Râul Olt și Râul Cibin, și lacurile din județ constituie premise favorabile practicării pisciculturii, în prezent, piscicultura în județul Sibiu cunoaște un nivel mai degrabă redus de dezvoltare, iar pescuitul reprezintă un hobby sau o activitate recreativă și o sursă de venituri importantă pentru populația județului. Se remarcă, deci, folosirea ineficientă a resurselor piscicole, care, pe lângă producția de pește, ar putea genera noi unități de tip HORECA (plus diverse activități turistice, precum mici parcuri de aventură, non-invazive) în apropierea râurilor și mai ales a lacurilor, ducând inclusiv la dezvoltarea turismului piscicol, în special pentru împătimitii pescuitului sportiv sau recreativ.
8. Peste 27% din totalul salariaților activi în sectorul industrial lucrează în ramurile de textile, confecții, pielărie, mobilă și prelucrarea lemnului, respectiv în industria alimentară. Acestea sunt industrii prelucrătoare în care salariile medii sunt mici (deși au crescut considerabil în ultimii ani), care angajează personal cu nivel redus de calificare, și care nu aduc o valoare adăugată mare în economia județeană, fiind vulnerabile la dinamica piețelor internaționale și la diferite modificări legislative (de ex. scăderea pieței de lohn, restricții tot mai severe cu privire la exploatarea lemnului, schimbări climatice care conduc la fluctuații ale output-ului agricol și ale prețurilor materiilor prime etc.). Pe fondul creșterii salariului minim și a salariului mediu, precum și a prețurilor la materii prime, aceste ramuri pierd tot mai mult competitivitatea prin cost, ceea ce va pune o presiune tot mai mare pe companiile să supraviețuiască pe piață prin trecerea la digitalizare-automatizare-robotizare. Se remarcă, așadar, nevoia stringentă de a începe, prin procese susținute, tranziția dinspre producția cu valoare adăugată mică spre inginerie/proiectare/dezvoltare de produs, paliere care aduc salarii mult mai avantajoase pentru populație, deci o putere de cumpărare, respectiv o capacitate de economisire / investiții mult mai ridicată în rândul cetățenilor, dar care, în același timp, impun calificări ce solicită noi cunoștințe și competențe. Acest pas este necesar pentru ca economia locală să progreseze către industriile avansate, depășind activitățile tradiționale de producție. Totuși, deși tendința clară este ca un astfel de fenomen să concentreze noile activități în municipiul Sibiu și împrejurimi, este esențială identificarea unor soluții de conectare și ancorare și a celorlalte UAT-uri din județ la acest demers.
9. În termeni reali, investițiile nete realizate de unitățile locale cu profil industrial au înregistrat o tendință de scădere, fapt ce subliniază vulnerabilitatea acestora în fața volatilității pieței pe care activează (o piață care e instant și puternic afectată de orice tip de schimbare, de la cele de preț și până la potențialele crize de materiale/materie primă/logistică - cum a fost în perioada pandemiei

COVID-19). Acesta este și un semn al faptului că operatorii din județ nu au profitat suficient de finanțările nerambursabile care au fost disponibile, de pildă prin Programul Operațional Regional (sau Programul Național de Dezvoltare Rurală – în cazul activităților non-agricole din mediul rural), pentru dezvoltarea afacerilor prin investiții în capacități de producție, echipamente și dotări etc. În cazul industriei energetice, nivelul de investiții este unul redus, deși riscul de sărăcie energetică a devenit mai ridicat în contextul conflictului între Ucraina și Rusia, situație aplicabilă și în cazul sectorului de utilități publice (apă, canalizare, salubritate și reciclare deșeuri). Aspectul este cu atât mai îngrijorător, cu cât economia circulară a devenit o prioritate nu doar europeană (prin Planul de acțiune pentru economia circulară, adoptat de Comisia Europeană în anul 2020), cât și națională (prin Strategia României privind economia circulară, care a fost adoptată oficial de guvernul României la 21 septembrie 2022), iar sprijinul pentru energia verde (din surse curate, regenerabile) este în topul tuturor agendelor de politică, mai ales pe fondul nevoii de autosuficiență din perspectiva energetică.

- 10.** Una dintre caracteristicile sectorului serviciilor este fragmentarea activității în firme de mici dimensiuni, deseori fiind vorba despre întreprinderi familiale sau individuale, care nu au nici putere economică și nici perspective foarte mari de expansiune: circa 91,7% dintre unitățile locale din sectorul serviciilor sunt microîntreprinderi. Sectorul serviciilor e afectat și de o preponderență a domeniilor cu valoare adăugată redusă: în anul 2021, cele mai multe întreprinderi activau în subdomeniul comerțului și reparațiilor de autovehicule și motociclete (31,4%), multe unități locale active fiind prezente și în sfera transporturilor (13,4%) și HORECA (8,3%), domenii care angajează personal cu calificare redusă și plătesc salarii sub media pe economie. Mai mult, analizând cifra de afaceri a unităților locale active pe sub-domenii, se remarcă ponderea semnificativă a comerțului și reparațiilor, astfel că încasările întreprinderilor cu profil comercial și de reparații reprezentau 55,6% din cifra totală din sectorul serviciilor. Acestea erau urmate de cele cu profil transporturi și logistică (22,8%). Sectorul serviciilor financiare este, la rândul său, slab reprezentat, prin numai 200 de unități locale active în 2021. Pentru ca serviciile să contribuie și mai susținut la creșterea economică a județului, este necesar ca acestea să se orienteze mai mult spre domeniile intensive în cunoștințe high-tech, care necesită competențe STEM sau creative, precum IT&C, servicii financiare, activități profesionale, științifice și tehnice, servicii medicale, industrii creative etc., adică acele sectoare care sunt adevăratele motoare de creștere ale regiunilor europene înstărite. În acest fel, s-ar reduce și "migrația creierelor" (așa-numitul "brain drain") spre marile centre universitare care converg rapid către modelele și implicit performanțele vest-europene (preponderent București și Cluj-Napoca).
- 11.** Tehnologia informațiilor și a comunicațiilor (IT&C) nu este un domeniu în care județul nu și-a atins încă potențialul maxim, cu toate că ar putea aduce o valoare adăugată mult mai mare în teritoriu,

alături de forță de muncă specializată, salarii mari, implicit și prosperitate economică, în ansamblu. Numai 6% din totalul unităților locale active în servicii vin din sectorul IT&C, acestea contribuind cu numai 4% la cifra de afaceri și cu 6% la numărul de salariați din sectorul terțiar, cu toate că, din perspectiva salarizării, prin raportare la serviciile de piață, ramura care își remunera cel mai bine salariații era în 2021 cea a IT&C (5.762 de lei). Un angajat din IT&C primește în județul Sibiu cu 18,9% mai mult decât media regională, dar cu 14,9% mai puțin față de media națională, motiv pentru care o parte din specialiștii din domeniu preferă să migreze spre poli de atracție ai IT-iștilor, precum Cluj-Napoca sau București, unde se plătesc ele mai mari salarii pe plan național. Mai mult, îngrijorător este faptul că majoritatea firmelor de IT fac outsourcing și doar câteva au produse software proprii. Piața slab dezvoltată pe zona de dezvoltare software indică inclusiv o relație deficitară între firmele IT și cele non-IT (care doar acum încep să manifeste un interes mai ridicat pentru digitalizarea proceselor interne, însă nu din proprie inițiativă, ci mai degrabă pe fondul stimulentei financiare - finanțări nerambursabile - asigurate prin PNRR, POR și POCIDIF pentru digitalizarea companiilor care nu activează în sectorul IT).

12. Conform Regional Innovation Scoreboard 2019, Regiunea Centru este un inovator modest (calificativ Modest), iar performanțele în inovare s-au redus de-a lungul timpului (scădere cu 10,8% în 2019, față de 2011), pe fondul numărului redus al întreprinderilor inovatoare. Acest lucru este valabil și pentru județul Sibiu, unde inovațiile sunt întreprinse în special în cadrul marilor firme de producție cu capital străin și mai puțin de companiile autohtone. Sectoarele de IT&C și Automotive (reprezentate în RIS 3 Centru) prezintă semne de potențial de inovare la nivel de regiune și, deci, de județ, fiind orientate spre export, integrate în lanțurile globale de valoare și expuse unui mediu competitiv și cu standarde tehnologice înalte. Sectorul IT conduce detașat topul firmelor cu rată mare de creștere, în timp ce sectorul automotive furnizează cele mai mari investiții în domeniul CDI din zona de business. Totuși, pentru că firmele mari cu capital străin tind să păstreze activitățile cheie de CDI la sediile centrale, difuzarea tehnologică și transferul de cunoaștere rămâne limitat. Poziția acestor două sectoare trebuie valorificată cât mai puternic în județul Sibiu, pentru ca acesta să-și poată crește performanța și, deci, să își consolideze poziția în rândul județelor românești, din perspectiva activităților de CDI desfășurate pe plan local. Din păcate, la momentul de față, deși are activitate de CDI în teritoriu (însă preponderent în sfera universităților, a institutelor și a centrelor publice – și aceasta, la rândul său, fiind una destul de modestă - în detrimentul sectorului privat), județul nu reușește să se apropie de marile centre universitare (a căror activitate de CDI este extinsă nu doar din perspectiva departamentelor dedicate, mari ca personal angajat, cât și prin infrastructura de profil de ultimă generație), precum Cluj-Napoca, București, Iași sau Timișoara,

unde activitatea de CDI nu mai predomină doar în spațiul public, ci este tot mai bine reprezentată și de sectorul privat.

- 13.** Infrastructura județeană de CDI este insuficient dezvoltată, la fel ca toată activitatea de CDI în ansamblu. În principal, infrastructura CDI este reprezentată de centrele de cercetare din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu (doar 5 din cele 20 de centre ULBS fiind acreditate de către Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior) și cele ale Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu. Pe lângă acestea, mai există alte 3 institute de cercetare, în produse auxiliare organice (Mediaș), montanologie (Cristian) și cercetări socio-umane (Sibiu), alături de 2 centre de cercetare în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu, respectiv al Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu. Ca investiții ale companiilor private există numai 3 centre de CDI, toate sub umbrela unor firme străine: Continental, Marquardt, Kromberg & Schubert. În plus, din cheltuielile totale de CD din județ, cele mai mari valori au fost în cazul cheltuielilor curente (85,6%), care sprijină activitatea de zi cu zi. Prin comparație, cheltuielile de capital au însemnat numai 14,4% din cheltuielile de CD, marcând astfel o capacitate investițională redusă în această zonă. Sectorul CDI nu este nici un angajator important la nivel de județ, fiindcă, în ceea ce privește forța de muncă ocupată în domeniu, în anul 2021 în județul Sibiu existau 1.756 salariați (echivalent normă întreagă), iar la momentul de față există mai puțini salariați în CDI comparativ cu 2019 și 2020. Toate acestea denotă instabilitatea și incapacitatea ecosistemului local (atât a celui public, cât mai ales a celui privat) de a angrena în mod sustenabil eforturi concertate, constante și de bătaie lungă în direcția dezvoltării economiei locale prin cercetare și a creșterii/consolidării competitivității acesteia prin inovare.
- 14.** Conform RIS3 Centru, în ceea ce privește regiunea de dezvoltare Centru, cu toate că există resurse regionale în domeniul cercetării (organizații de cercetare, universități) rezultatele din cercetare fundamentală ajung greu în sfera economică. În 2020, niciun parc științific ori oficiu de legătură cu industria nu funcționa pe teritoriul regiunii: existau doar două centre de informare tehnologică în județul Brașov, două centre de transfer tehnologic în județul Alba și Brașov și un incubator de afaceri inovativ în județul Brașov. Transferul tehnologic către potențialii beneficiari din sectorul economic este la un nivel nesatisfăcător, acest lucru afectând competitivitatea economică a firmelor din Regiunea Centru. Situația este clar valabilă și pentru județul Sibiu, unde comercializarea rezultatelor CD în piață este nesemnificativă. Acest lucru nu este justificat numai prin slaba colaborare organică între mediul privat și cel CDI, respectiv a faptului că rezultatele CDI în general nu răspund / corespund nevoilor reale din piață, ci și prin lipsa, la nivelul județului, a infrastructurilor de transfer de tehnologie și de cunoștințe, care să reducă decalajele dintre cercetători și agenții economici. Totuși, merită să amintim faptul că ULBS operează Institutul de Transfer de Cunoaștere ”Hasso

Plattner”, însă nu reușește să acopere întreaga relație (și cu atât mai puțin deficiențele, respectiv discrepanțele) care există între cererea și oferta de CDI pe raza județului.

- 15.** Mediul universitar, reprezentat în principal de Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și de Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, s-a dezvoltat puternic în ultimele decenii (atât ca număr de specializări puse la dispoziție, cât și de infrastructură academică și de CDI), însă un număr mare de absolvenți de liceu continuă să se îndrepte către centrele universitare mai mari din țară (București, Cluj-Napoca) și din străinătate. Alte deficiențe din perspectiva educațională sunt reprezentate de interesul încă scăzut al absolvenților pentru învățământului profesional, inclusiv cel de tip dual, care, dacă ar fi dezvoltate (mai ales prin integrarea conceptului de educație STEM) ar putea soluționa necesarul de forță de muncă al companiilor din județ, ar crește nivelul de calificare al forței locale de muncă în acord cu cele mai recente tendințe de educare și învățare, ceea ce ar însemna și oportunități mai ridicate de câștig salarial. Cu siguranță că o forță de muncă tânără, pregătită pentru meseriile viitorului ar constitui un avantaj uriaș în atragerea unor investitori ce activează în sectoare industriale și de servicii cu valoare adăugată mare, situația fiind valabilă și în cazul antreprenoriatului local (atât ca diversificare economică a companiilor deja existente, cât și ca lansare a unor start-up-uri inovative). Situația e adâncită de insuficiența programelor de dezvoltare (în special profesională) pentru tineret, care duce la probleme de integrare a tinerelor generații pe piața muncii, atât în calitate de angajați, cât și de angajatori.
- 16.** Prosperitatea economiei județene depinde de investițiile străine directe, nu numai în industrie, cât și în servicii. Majoritatea actorilor economici cheie/fanion din piață sunt de fapt companii străine, care au adus expertiză (preponderent germană) și tehnologie în teritoriu și au valorificat-o în rezultate economice foarte bune (cifre mari de afaceri și profituri pe măsură, absorbția unei părți însemnate din forța de muncă locală, clasare în poziții de top în materie de exporturi, capacitate de inovare etc.). Totuși, acest context a redus apetența localnicilor pentru inițiative antreprenoriale proprii și, în unele cazuri, cum este comerțul cu amănuntul, a condus la dispariția multor întreprinderi mici (de ex. magazinele de la parterul blocurilor, chioșcuri etc. – care au pierdut cotă de piață în raport cu expansiunea supermarketurilor). Mai mult, exportatorii autohtoni nu se bucură de performanțe remarcabile. În lista principalilor exportatori din Sibiu, care sunt cotați în topul celor mai mari 500 de exportatori români în 2021, predomină companiile cu capital străin, numărul firmelor cu capital 100% autohton fiind extrem de redus. Exporturile din județ oricum au scăzut recent, fiind, în anul 2021, sub nivelul celor înregistrate în anii 2017, 2018 și 2019. Același lucru se aplică și în cazul balanței comerciale, care în 2021 a înregistrat cea mai redusă valoare din ultimii 8 ani. Se remarcă, astfel, nevoia de asigurare a unor stimulente puternice de internaționalizare a

companiilor din județ, și în special a celor românești, pentru ca acestea să devină mai vizibile pe piețele străine.

- 17.** Deși pe raza județului există un număr mare de parcuri industriale, infrastructura suport pentru afaceri este deficitară în celelalte tipuri de categorii. Lipsesc, din județ, parcurile logistice (spații de depozitare existente fiind puse la dispoziție de un număr foarte mic de operatori privați, care dețin depozite limitate ca suprafață și capacitate) și cele tehnologice/științifice, respectiv incubatoarele și acceleratoarele de afaceri. Și numărul centrelor de afaceri mari, cu funcțiuni integrate, e relativ redus, predominând micile clădiri de birouri. De asemenea, județul (ca și întreaga regiune, de altfel) este deficitar la capitolul hub-urilor de inovare, la fel ca și în cazul spațiilor de co-working. Județul nu este recunoscut nici pentru găzduirea sediilor unor clustere industriale puternice, precum renumitul cluster de mobilă, ProWood, care e localizat în Sfântu Gheorghe, județul Covasna. Se remarcă, așadar, necesitatea de a completa structurile de sprijinire de tip hard (logistică) și soft (competențe, networking și integrare pe orizontală și verticală, consolidare a lanțurilor de valoare, absorbție a rezultatelor CD în piață, adopție de soluții inovative, internaționalizare, etc.) pentru afaceri, în special în domeniile regionale de specializare inteligentă, fiindcă la momentul de față, infrastructura și serviciile suport de afaceri disponibile în județul Sibiu nu contribuie încă eficient la rezolvarea problemelor economice structurale.
- 18.** Antreprenoriatul în rândul tinerilor (inclusiv a celor absolvenți de studii universitare) nu a înregistrat succese considerabile în județ, în ciuda sprijinul acordat de Guvern în acest sens. Din păcate, din totalul de 1.120 întreprinderi de tip SRL-D care au fost înființate în județ până la data de 31.12.2022, un procent de 20% fuseseră radiate. O situație și mai puțin optimistă este cea a firmelor înființate de studenți, unde, la aceeași dată, din totalul de 501 firme înființate de studenți, peste jumătate din total (276) erau radiate, la care se adaugă faptul că în anul 2022 nu a fost înființată nici o astfel de întreprindere. O cauză principală este lipsa competențelor antreprenoriale și necunoașterea pieței în rândul tinerilor, ce duc lipsa unei pregătiri reale în acest sens, care să le permită să-și asigure sustenabilitatea financiară odată cu pătrunderea în piață cu o nouă afacere.
- 19.** Pentru a putea continua să progreseze din punct de vedere economic, județul Sibiu trebuie să atragă, în continuare, cât mai mulți investitori, care să dinamizeze peisajul antreprenorial local. În rândul sondajului de opinie aplicat în rândul locuitorilor, s-au tratat inclusiv principalele avantaje pe care județul le poate oferi investitorilor care ar dori să deschidă o afacere în teritoriu. Din păcate, numai 3,8% dintre respondenți cred că județul dispune de birocrație și corupție reduse (cei mai puțini respondenți provenind din Țara Oltului și din Mărginimea Sibiului, deci din sudul județului) și numai 13,1% dintre aceștia consideră că administrația publică locală este proactivă și orientată către parteneriatele public-private (cele mai mici procente fiind înregistrate în Polul Urban Sibiu, urmat

de regiuni preponderent rurale, din nord-est, adică Țara Secașelor și Valea Târnavelor). Așadar, reducerea birocrăției, eliminarea corupției și deschiderea mai puternică a autorităților publice către colaborarea cu sectorul privat sunt aspecte care trebuiesc tratate de urgență nu doar în mediul rural, ci și în cel urban (în special în ceea ce privește proactivitatea administrației publice), dacă se dorește creșterea atractivității județului pentru investitori. Din păcate, puțini respondenți cred că accesul la firmele de consultanță și la serviciile bancare de calitate (24,1%, cu cel mai mic procent venind tot din Valea Târnavelor), respectiv costurile salariale mici (24,3%, cu cel mai mic procent venind din Polul Urban Sibiu, adică UAT-ul cu cele mai mari salarii din întregul județ) sunt avantaje cu potențial de atragere a investitorilor. Din acest motiv, pe de o parte, se remarcă necesitatea îmbunătățirii accesului la serviciile suport pentru afaceri, iar, pe de altă parte, este nevoie de acordarea de sprijin pentru identificarea și consolidarea altor avantaje competitive, în contextul în care costurile reduse ale forței de muncă nu vor mai reprezenta, în curând, un avantaj al județului, odată ce acesta își va continua parcursul de dezvoltare într-o direcție ascendentă. Alte aspecte care trebuiesc îmbunătățite, pentru ca județul să devină mai atractiv în fața noilor investitori sunt calificarea forței de muncă (27,4%) și chiar accesul la rețelele de furnizori locali (29,9%).

- 20.** Percepția locuitorilor din județ cu privire la aspectele economice care țin de calitatea vieții în județ nu este neapărat cea mai bună. Această disfuncționalitate necesită intervenții rapide, fiindcă afectează puternic atractivitatea județului, gradul de retenție al locuitorilor și, evident, rata migrației externe, mai ales în contextul în care majoritatea emigranților își justifică, în general, plecările temporare sau permanente prin lipsa veniturilor suficiente pentru nivelul de trai de care au nevoie sau pe care și-l doresc. Astfel, la întrebarea care a fost aplicată în cadrul sondajului de opinie cu privire la aspectele ce țin de calitatea vieții în județul Sibiu, scorurile acordate au fost următoarele: prețul locuințelor și al terenurilor – 5,95; salariile existente – 5,98; diversitatea locurilor de muncă – 6,19; nivelul impozitelor și taxelor locale – 6,22. Menționăm faptul că scorul 1 înseamnă foarte mulțumit, scorul 5 înseamnă indiferent și scorul 10 înseamnă foarte mulțumit. De asemenea, este important de amintit faptul că, din cele 17 aspecte analizate, cele economice au primit cele mai mici scoruri din întregul sondaj. Situația nu este cu mult mai bună nici în cazul satisfacției față de salariile existente, unde cele mai mici note au fost acordate în Țara Secașelor și în Valea Hârtibaciului, deci în zona centrală a județului. Diversitatea locurilor de muncă este un alt aspect cheie în asigurarea bunăstării localnicilor și unul dintre principalii factori de influență în deciziile de migrație. Cu o valoare medie de numai 6,19, cele mai mici scoruri au fost înregistrate tot în Valea Hârtibaciului și în Țara Secașelor, unde predomină localitățile rurale, între care se remarcă și prezența unor orașe de mici dimensiuni și destul de slab dezvoltate: Agnita, Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului. În subsidiar, locurile de muncă și economia ocupă pozițiile 5, respectiv 9 în cele 20 de domenii pe care

respondenții ar dori să le vadă dezvoltate în următorii 10 ani. Într-o notă puțin diferită (dar tot privitoare la dimensiunea economică de ansamblu), în ceea ce privește factorii de blocaj cu care respondenții la sondajul de opinie consideră că județul Sibiu se confruntă raportat la dezvoltarea economică, primele 5 poziții sunt ocupate de: migrație (49,7%), traficul aglomerat (48,8%), lipsa forței de muncă (37,5%), lipsa locurilor de muncă (37,4%) și prețurile mari (35,4%). Astfel, principalele intervenții publice trebuie să se concentreze pe aceste puncte slabe, care stau în calea progresului economic al rezidenților și al agenților economici din județ. Ca principali factori de blocaj identificați în fiecare zonă analizată, aceștia cuprind: traficul aglomerat în Mărginimea Sibiului (57,2%), respectiv în polii urbani Mediaș (57,1%) și Sibiu (56%), prețurile mari în Țara Oltului (57,4%), infrastructura rutieră deteriorată în Țara Secașelor (42%), respectiv migrația în Valea Hârtibaciului (44,2%) și în Valea Târnavelor (74,3%). Aceste date ne arată domeniile spre care UAT-urile din zonele anterior menționate trebuie să-și îndrepte eforturile din punctul de vedere al investițiilor derulate și al proiectelor implementate, pentru a putea accelera și susține dezvoltarea economică în localitățile pe care le gestionează.

21. Din perspectivă teritorială, între mediul urban și cel rural există discrepanțe foarte puternice din toate punctele de vedere. De pildă, distribuția în teritoriu a întreprinderilor din județ ne arată o concentrare clară în municipiile Sibiu și Mediaș, la care se adaugă comuna Șelimbăr și orașul Cisnădie, restul comunelor din județ înregistrând un număr nesemnificativ de operatori economici activi nu doar juridic, ci și economic (deși, totuși, există un număr destul de mare de ONG-uri care au sediile localizate în zonele rurale). Fenomenul adâncește decalajele dintre mediul urban și cel rural, pe fondul diferențelor semnificative în ceea ce privește veniturile și inegalitățile de oportunități în rândul populației (venitul mediu disponibil pentru un membru al gospodăriei în zonele rurale este mai mic decât în cele urbane). Acest lucru este demonstrat și din consultarea publică ce a fost efectuată în rândul cetățenilor din județ. În cadrul sondajului de opinie aplicat, pentru perechea de adjective în regres – în dezvoltare, valoarea medie a fost de 4,37 (din maximumul de 5), lucru care reflectă o părere bună a locuitorilor cu privire la stadiul de dezvoltare al județului. Cu toate acestea, cel mai mic scor (3,68) provine din Valea Hârtibaciului, urmat de Țara Secașelor (4,24), unde există păreri mai puțin bune cu privire la dezvoltarea județului. Acestea vin, așadar, din partea cetățenilor care trăiesc în partea centrală a județului, preponderent în mediul rural, la care se adaugă cele câteva mici orașe. La capătul opus, respondenții din Polul urban Sibiu au cea mai bună părere privitoare la stadiul de dezvoltare al județului, fapt reflectat prin valoarea de 4,57 (maximumul acordat) dintre toate zonele analizate. Acest lucru este de înțeles, dat fiind că municipiul Sibiu este nucleul de dezvoltare al întregului județ. În ceea ce privește perechea de adjective sărac-bogat, scorul acordat a fost de 4,20 (din maximumul de 5), județul fiind perceput ca fiind mai degrabă

bogat. Cele mai mici scoruri au fost acordate de către locuitorii din Valea Hârtibaciului (3,76), Țara Secașelor (4,09) și Valea Târnavelor (4,12). La capătul opus, cele mai mari valori au fost înregistrate în Polii urbani Sibiu (4,33) și Mediaș (4,28). Analiza reflectă, așadar, diferențele de venituri și potență financiară între mediul rural din nordul și centrul județului (unde locuitorii percep un nivel mai redus al bogăției), versus polii urbani din nord și centru (unde rezidenții se raportează, mai degrabă, la bogăția județului). Situația trebuie tratată cu celeritate în perspectiva realizării autostrăzii Sibiu-Brașov, pe ruta căreia trebuie identificate localitățile ce necesită intervenții urgente pentru a-și valorifica potențialul de atragere de investiții pe care îl va genera noul coridor de transport rapid. Este, de asemenea, esențială reducerea decalajelor dintre zona urbană funcțională a municipiului Sibiu și celelalte municipii și orașe din județ, precum Mediașul, care se confruntă cu un fenomen accelerat de depopulare, alături de Dumbrăveni și Agnita. Se remarcă nevoia de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pe raza întregului județ și acordarea de stimulente și facilități pentru dezvoltarea economică a tuturor localităților din teritoriu, care, la rândul lor, în timp ar soluționa, în anumită măsură, inclusiv problemele demografice și sociale.

4. PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE ȘI PROPUNERI DE ELIMINARE / DIMINUARE A DISFUNCȚIONALITĂȚILOR

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
<p>Pomicultura și viticultura sunt valorificate insuficient, prin raportare la potențialul ridicat pe care îl au pentru dezvoltarea sectorului agricol din județ.</p>	<p>Dezvoltarea sectorului pomicol, împreună cu cel viticol, ca sectoare tradiționale care oferă produse calitative, recunoscute în plan național și chiar internațional.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea și sprijinirea plantării unor noi soiuri productive de pomi fructiferi și viță de vie, din cultura cărora să se obțină fructe și struguri de calitate, inclusiv prin facilitarea parteneriatelor și a colaborărilor cu diverse stațiuni și institute de cercetare. • Crearea unei mărci locale pentru fructele și strugurii din județul Sibiu, corelată cu locațiile (preponderent din mediul rural) cu tradiție și istorie în cultivarea acestora. • Încurajarea pomiculturii și viticulturii ecologice, generatoare de produse bio și promovarea ulterioară a acestora. • Valorificarea turismului pomicol (de ex., după modelul din Voinești, centrat pe activități de culegere a merelor) și viticol (de ex., după modelul localității Jidvei, - Drumul Vinului - construit după vinul cu același nume). • Acordarea de suport (asistență tehnică și consultanță) pentru accesarea, de către pomicultori și viticultori, a finanțărilor disponibile (intervențiile dedicate pomiculturii și viticulturii) prin Planul Național Strategic. • Încurajarea valorificării potențialului viticol: reconversia viilor existente și plantarea unora noi cu soiuri nobile, crearea unor puncte de

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		desfacere (de ex., la poarta exploatației, prin intervențiile de finanțare dedicate piețelor locale) de tip boutique (cramă de capacitate mică).
<p>Județul se confruntă cu diminuarea numărului de animale, deci cu un sector zootehnic aflat în scădere la nivelul teritoriului, efectivele de animale din gospodării înregistrând scăderi la majoritatea speciilor.</p>	<p>Consolidarea sectorului zootehnic din județ, prin implementarea unor măsuri de modernizare și promovare a exploatațiilor care se ocupă cu creșterea animalelor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea și sprijinirea fermierilor pentru a derula investiții în ferme zootehnice moderne, inclusiv de tip mixt, prin integrare cu activitatea de producție vegetală. • Colaborarea cu alte entități din județ și regiune (de ex., Primării, AFIR, Instituția Prefectului, GAL-uri ONG-uri, companii de consultanță) pentru organizarea unor caravane de informare ale fermierilor din județ cu privire la lansarea fiecărui apel de proiecte (PNS) dedicat sectorului zootehnic. • Sprijinirea activității GAL-urilor din județ, inclusiv prin contribuția anuală a CJ și a UAT-urilor componente, la bugetul acestora. • Valorificarea instrumentului LEADER, pentru dezvoltarea zonelor rurale prin zootehnie. • Înființarea de unități de alimentație publică cu specific local, de forma punctelor gastronomice locale. În aceste unități de alimentație, ar trebui valorificate în special mâncărurile tradiționale care caracterizează județul din punct de vedere culinar, de ex. bulzul ciobănesc, sarmalele cu falarita, ceaunul ciobanului, ciorba de varză cu carne de oaie și sloiul de oaie (top 5 în specialitățile tradiționale considerate ca fiind

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
		<p>emblematică pentru specificul culinar al județului, conform respondenților la sondajul de opinie).</p>
<p>Spiritul asociativ este slab dezvoltat și cu atât mai puțin valorificat în rândul agricultorilor.</p>	<p>Tranziția către agricultura asociativă, prin gruparea micilor fermieri în parteneriate strategice pe categorii cheie de produse competitive.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea trecerii la formele asociative (cooperative agricole, grupuri de producători locali, parteneriate informale/formale pentru asigurarea lanțurilor scurte agroalimentare, piețe locale pentru promovarea și vânzarea produselor agricole aproape de sursa de producție - 50/75 km - în acord cu obiectivele strategiei „De la fermă la consumator”) și la exploatații de mai mari dimensiuni, cu personal calificat și un grad ridicat de mecanizare. • Încheierea unor parteneriate cu companii de consultanță, ONG-uri, GAL-uri, Primării, etc., pentru medierea dialogului între fermierii și agricultorii care se pot asocia în astfel de structuri asociative, în funcție de culturile și/sau animalele de care se ocupă formal și informal. • Concentrarea noilor structuri asociative în funcție de regiunile locale cu tradiție în obținerea anumitor produse agro-alimentare (de ex., Mărginimea Sibiului, Țara Oltului, Țara Secașelor, Valea Hârtibaciului, Valea Târnavelor). • Înființarea (inclusiv prin PPP) unui centru logistic-comercial (de tip piață de gross) pentru producătorii din județ, în colaborare cu structurile asociative ale fermierilor.

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
		<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea, în parteneriat cu Direcția Agricolă, AFIR, APIA, GAL-uri, Primăriile rurale, consultanți privați etc., a unor întâlniri periodice de consultare și networking cu fermierii din județ și organizarea de vizite de studiu în țară și străinătate pentru a promova beneficiile asocierii în cooperative agricole și grupuri de producători locali, în special cu utilizarea fondurilor nerambursabile dedicate acestor forme de asociere.
<p>Interesul tot mai scăzut pentru practicarea agriculturii, în special în rândul tinerilor</p>	<p>Revitalizarea sectorului agricol județean și creșterea competitivității acestuia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adoptarea unor măsuri care să stimuleze relansarea agriculturii județene, însă într-o manieră mai confortabilă și facilă pentru micii agricultori, respectiv mai prietenoasă cu mediul și clima și mai profitabilă pentru economia județului, în special prin implementarea soluțiilor de automatizare și de tehnologizare a exploatațiilor agricole. • Concentrarea terenurilor agricole pentru constituirea unor exploatații agricole de dimensiuni mai mari. • Sprijinirea investițiilor private în unități de procesare agroalimentară și modernizarea dotării tehnice a unităților de procesare care deja există în județ. • Încurajarea producătorilor din domeniul agriculturii ecologice și biologice (de ex., organizarea de târguri, expoziții și piețe volante de produse bio, promovarea acestor tipuri de

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<p>produse pe plan intern și extern, inclusiv în mediul online, participarea fermierilor care dețin culturi ecologice cu standuri la târguri naționale și internaționale de profil, etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordarea de sprijin în vederea certificării și etichetării (scheme de calitate naționale / europene) produselor tradiționale, precum cele din Mărginimea Sibiului, Țara Oltului, Țara Secașelor, Valea Hârtibaciului, Valea Târnavelor: produse înregistrate în sisteme de calitate europene (Indicație Geografică Protejată - IGP, Denumire de Origine Protejată - DOP, Specialitate Tradițională Garantată - STG, Denumire de Origine Controlată – DOC) și naționale. Această acțiune necesită inclusiv încurajarea extinderii suprafeței agricole certificate ecologic. • Aderarea la bursele on-line pentru comercializarea legumelor și fructelor, crearea unui portal propriu de comercializare pentru producătorii locali. • Sprijinirea producătorilor locali pentru dezvoltarea unor branduri locale, de ex., prin elaborarea și punerea în aplicare a unei strategii de branding județean, aplicarea etichetei Fabricat în Sibiu, etc. • Sprijin pentru accesarea fondurilor nerambursabile disponibile pentru investiții în dotarea cu mașini și utilaje agricole,

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<p>echipamente specifice, capacități de depozitare, procesare, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Derularea investițiilor publice și sprijinirea celor private pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii de irigații din județ. • Modernizarea rețelei publice de drumuri agricole de la nivelul UAT-urilor. • Programe de învățare continuă pentru agricultori, de ex., programe de pregătire antreprenorială pentru șefii de exploatații agricole, sesiuni de instruire în atragerea finanțărilor nerambursabile, etc, în parteneriat cu diverse organizații județene (AJOFM, AFIR, GAL-uri, companii de consultanță, etc). • Dezvoltarea sectorului pentru produse de nișă (de ex., cătină).
<p>Agricultura se practică preponderent în stil tradițional și fragmentat, pe loturi mici de pământ și în special de exploatații individuale care lucrează pământul în sistem de subzistență, nefiind sustenabile pe termen lung nici din punct de vedere</p>	<p>Modernizarea micilor exploatații agricole și sprijinirea acestora, pentru a-și consolida importanța în generarea valorii economice în județ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea unor soluții de sprijin a micilor producători locali, pentru ca aceștia să se adapteze celor mai recente cerințe ale agriculturii orientate către piață: agricultură de precizie, culturi ecologice pentru produse certificate bio, metode adaptate de management al terenurilor, măsuri țintite de gestionare a terenurilor care depășesc standardele minime de întreținere a terenului, etc. • Încurajarea investițiilor în centre de depozitare, prelucrare și procesare și în spații comerciale adaptate la standardele europene de siguranță

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
<p>financiar și nici din perspectiva mediului.</p>		<p>alimentară (inclusiv prin modernizarea piețelor existente).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea târgurilor tradiționale, pentru valorificarea producției realizate de micii fermieri din județ și crearea unor centre expoziționale care să servească mai multe categorii de produse. • Acordarea de suport pentru accesarea, de către exploatațiile agricole, a finanțărilor disponibile prin Planul Național Strategic. • Implementarea unor măsuri de susținere a tranziției de la ocuparea informală în agricultură la cea formală, prin pachete care să acorde sprijin nu doar pentru încurajarea investițiilor fizice, cât și pentru pregătirea profesională în domeniul agricol. • Dotarea exploatațiilor agricole cu surse de energie regenerabilă: de ex., panouri fotovoltaice pentru necesarul exploatației, care sunt importante mai ales în contextul actual al creșterii dramatice a prețului energiei electrice. • Programe de recunoaștere a competențelor practice dobândite de către fermierii locali cu minim 8 clase absolvite, prin emiterea de către un evaluator acreditat a certificatelor de competență profesională recunoscute internațional.

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
<p>Potențialul piscicol este sub-valorificat pe teritoriul județului, piscicultura rezumându-se la stadiul de pasiune/recreere, fără impact pozitiv semnificativ asupra economiei locale.</p>	<p>Transformarea pisciculturii într-o sursă generatoare de venituri, turiști și oportunități de petrecere a timpului liber pentru cetățeni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Concesionarea de către autoritățile locale a luciurilor de apă din proprietate, pentru înființarea unor exploatații piscicole moderne. • Înființarea unui FLAG (Grup Local Pescăresc) în județul Sibiu, care să răspundă de stimularea dezvoltării sectorului piscicol. • Încurajarea, prin sprijin dedicat, accesării fondurilor nerambursabile disponibile pentru sectorul piscicol de către operatorii economici, împreună cu acordarea de stimulente financiare și locale, din bugetele locale, pentru antreprenorii din domeniu. • Stimularea turismului în jurul activităților de pescuit recreativ și sportiv.
<p>În economia județului predomină industriile cu valoare adăugată mică, salarii mici și personal slab calificat, supuse riscurilor de piață, mai ales în contextul tranziției către industria 4.0, bazată pe automatizare și digitalizare.</p>	<p>Tranziția spre economia viitorului, prin industria 4.0 și orientarea balanței dinspre industria prelucrătoare către sectoare intensive în cunoștințe și tehnologie de ultimă generație.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea unor pachete de atragere a investitorilor industriali în domeniile de specializare inteligentă și în general în sectoare cu potențial de creștere, care pot aduce valoare adăugată mare în județ, respectiv condiții mai bune de trai și pot îmbunătăți poziționarea strategică a industriei sibiene pe plan național. • Asigurarea de stimulente pentru industriile avansate și în special pentru construirea unor noi centre private de inginerie și proiectare, respectiv de dezvoltare produs, care să angajeze un număr mai mare de specialiști. • Încurajarea înființării unor noi afaceri în inginerie și proiectare, care ulterior să deservească clienții din industriile prelucrătoare performante din

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<p>județ. Procesul poate include măsuri dedicate pentru start-up-urile ce aduc soluții inovative pentru industriile fanion din județ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimularea, prin pachete de măsuri dedicate, a transformării unităților de producție existente în unități de dezvoltare și inovare de produs (în primă fază, cel puțin prin încurajarea deschiderii unor departamente dedicate de CDI în interiorul fabricilor existente).
<p>Investițiile nete ale firmelor din industrie manifestă o ușoară tendință de scădere, în termeni reali. Se remarcă investiții reduse în special în cazul industriei energetice, situație aplicabilă și în cazul apei, canalizării, salubrității și reciclării.</p>	<p>Creșterea investițiilor private din județ, în special a celor autohtone, în ramuri cu valoare adăugată și care răspund cerințelor europene de protecție a mediului și a climei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea județului Sibiu ca destinație de business în cadrul unor târguri renumite de investiții. • Acordarea unor facilități fiscale sub forma unor scheme de minimis de către autoritățile locale pentru proiectele de investiții, generatoare de noi locuri de muncă. • Încurajarea achizițiilor tehnologiilor noi, performante și prietenoase cu mediul, în special prin accesarea fondurilor europene disponibile (de ex., POR, POCIDIF, PODD). • Asistarea, prin servicii dedicate, a investitorilor și antreprenorilor în procesele de derulare a investițiilor (eficientizarea procedurilor birocratice, precum eliberarea autorizațiilor și avizelor, facilitarea contactului și a relației cu furnizorii locali de utilități și alte instituții publice, organizarea de caravane și burse a locurilor de muncă / târguri de carieră pentru recrutarea forței de muncă din zonă, etc.).

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<ul style="list-style-type: none"> • Acordarea de sprijin pentru accesarea finanțărilor nerambursabile disponibile pentru investițiile de energie regenerabilă și pentru adopția proceselor de economie circulară în activitățile curente. • Înființarea unui birou dedicat relației cu investitorii în cadrul CJ Sibiu, de tip One-Stop Shop, în care serviciile furnizate să acopere întregul ciclu al unui proiect de investiții. • Realizarea unei baze de date cu activele imobiliare de care dispun UAT-urile din județ, inclusiv CJ Sibiu și care pot fi puse la dispoziția investitorilor privați.
<p>Sectorul serviciilor este foarte fragmentat, fiind caracterizat de prezența masivă a microîntreprinderilor și de o preponderență a domeniilor cu valoare adăugată redusă.</p>	<p>Creșterea puterii economice, a dimensiunii și a sustenabilității sectorului de servicii din județ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltare unor programe de învățare a sistemelor de management de tip „agile” pentru antreprenorii și companiile din sectorul serviciilor, pentru a crește gradul de livrare a soluțiilor furnizate de către micile companii. • Crearea unor structuri asociative de tip cluster, pentru asocierea micilor companii de servicii în funcție de lanțurile de valoare / domeniile de interes (și, prioritar, cele de specializare inteligentă), respectiv cu potențial de dezvoltare din județ. Participarea activă a autorităților județene și locale la înființarea și dezvoltarea acestora. • Dezvoltarea unor programe de dobândire (alfabetizare digitală) și consolidare

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<p>(transformare digitală) a competențelor de digitalizare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea unor evenimente de matchmaking între producătorii și furnizorii de servicii locali, prin care să se medieze contactul între aceștia, în vederea consolidării plajei locale de clienți a companiilor specializate în diverse servicii. • Acordarea de vouchere de promovare/marketing pentru companiile care activează în sectorul serviciilor. • Sprijinirea investițiilor în sectoarele de servicii cu valoare adăugată mare, precum IT&C, inginerie, etc.
<p>Sectorul IT&C este insuficient dezvoltat în județ (ca număr de unități locale active, cifră de afaceri, număr de angajați), în ciuda perspectivelor uriașe pe care le poate oferi economiei locale.</p>	<p>Concentrarea eforturilor, prin intervenții integrate, în vederea încurajării dezvoltării ramurii IT&C în județ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea unui hub județean de inovare digitală, pe modelul european (E-DIH – european digital hub), pentru valorificarea oportunităților digitale. Acesta poate fi organizat ca un ghișeu unic („one stop shop”) care să conecteze cererea și oferta locală de digitalizare, prin oferirea unor pachete de servicii care cuprind: audit digital, expertiză tehnică și asistență în digitalizarea proceselor de afaceri/producție, experimentarea și testarea soluțiilor digitale, consiliere în atragerea finanțărilor pentru soluții digitale și programe de formare și instruire în digitalizare (de la cursuri pentru competențe digitale de bază pentru personalul executiv și până la activități de pregătire a managerilor pentru transformarea digitală).

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea unor programe de tip „Parteneriat pentru inovare”, care să medieze dezvoltarea soluțiilor IT personalizate pentru companiile locale non-IT. • Elaborarea și implementarea unui set integrat de facilități locale pentru companiile din sectorul IT și, deopotrivă, pentru freelancerii și angajații din domeniu, inclusiv prin acordarea de finanțări (granturi) pentru idei inovative de IT. • Burse pentru liceeni care studiază la profile reale, în funcție de performanțele școlare și sub asumarea continuării studiilor la o facultate de profil din județ. • Încheierea de parteneriate între ULBS și firmele locale de IT, prin care studenții de la Facultatea de Inginerie să poată derula stagii de practică în companiile specializate în tehnologia informațiilor. • Crearea unor programe de studii universitare (atât de licență cât și de masterat) duale, în parteneriat între ULBS și marile companii de IT din județ.
<p>Sectorul CDI este subdezvoltat atât în sectorul public cât și în cel privat, nu doar ca infrastructură, cât și din perspectiva cheltuielilor de CDI, a</p>	<p>Consolidarea și extinderea sectorului CDI, pentru ca acesta să deservească mai bine nevoile de inovare din județ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea (inclusiv prin stimulente financiare de tipul granturilor) programelor de detașare a cercetătorilor din universitățile din județ în companiile locale pe perioade determinate, în vederea soluționării, de către cercetători, a problemelor cu care se confruntă companiile, respectiv a dezvoltării de noi produse.

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
<p>numărului de salariați și a rezultatelor de cercetare, respectiv a numărului de firme inovatoare.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Acordarea de servicii suport și granturi pentru protejarea drepturilor de proprietate intelectuală și industrială. • Dezvoltarea unor instrumente pentru IMM-urile inovatoare, de ex., soluții de diminuare a riscurilor care apar în procesul de lansare în piață a noilor produse. • Capitalizarea fondurilor nerambursabile disponibile prin POCIDIF atât de către operatorii privați, cât și de către organismele publice de CDI. • Derularea proiectelor de CDI în parteneriat, între organizațiile publice de CDI și IMM-uri, de ex., prin atragerea finanțărilor disponibile prin POCIDIF. • Încurajarea participării în proiecte internaționale de CDI, finanțate prin programe europene de fonduri nerambursabile (de ex., Orizont Europa, Instrumentul I3).
<p>Mediul universitar este într-o competiție inegală cu centrele universitare de tradiție din țară și străinătate, iar atractivitatea redusă a învățământului dual și profesional, respectiv a programelor de</p>	<p>Îmbunătățirea sistemului județean de învățământ, pentru ca acesta să genereze tinere talente mai capabile, mai reziliente, mai adaptabile și mai bine pregătite pentru meseriile viitorului, care să nu mai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea, la nivelul liceelor și a universităților, a unor noi programe de specializare, ancorate în nevoile și perspectivele pieței locale, în parteneriat cu mediul privat. • Conectarea programelor de educație terțiară la angajatorii locali, atât din industrie cât și din servicii și dezvoltarea unor programe de mobilitate / flexibilitate profesională. • Sprijinirea dezvoltării învățământului profesional dual, bazat pe colaborare activă cu sectorul

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
<p>pregătire profesională a tinerilor (de ex., în antreprenariat) accelerează fenomenul de exod al creierelor din județ și scade calitatea și capacitatea forței locale de muncă.</p>	<p>părăsească județul în căutarea unor oportunități mai bune de educație.</p>	<p>privat pentru formarea forței de muncă, inclusiv cu facilități de cazare și masă pentru elevii navetiști din mediul rural și acordare de burse sociale, de merit și de performanță pentru aceștia. Un model de luat în considerare îl reprezintă clasele de învățământ profesional dual în sistem german (după modelul Școlii Profesionale Kronstadt, din Brașov).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea centrelor de competență și de excelență, care să funcționeze în acord cu principiile educației STEM și să integreze educația digitală și tehnologică ca părți integrante din programele de instruire. • Dezvoltarea unor pachete de reconversie profesională pentru persoanele supuse riscului de automatizare a meseriilor pe care le practică, inclusiv prin acordarea de subvenții pentru acestea, ca formă de sprijin a învățării pe tot parcursul vieții. • Utilizarea platformelor digitale pentru a putea satisface cererea pentru anumite competențe specifice. • Acordarea unor facilități pentru companii, astfel încât acestea să investească în pregătirea permanentă a angajaților și în sprijinirea uceniciei, respectiv a programelor de practică plătită pentru tinerii absolvenți. • Încurajarea formării profesionale și a recunoașterii competențelor dobândite pe căi informale.

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
<p>Transferul tehnologic și de cunoștințe are un flux redus în județ, fapt cauzat preponderent de lipsa unor infrastructuri corespunzătoare în teritoriu.</p>	<p>Îmbunătățirea fluxurilor de transfer al cunoștințelor și al tehnologiilor în teritoriul județului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea și operaționalizarea infrastructurilor de inovare și de transfer tehnologic și cunoștințe (oficiu de legătură cu industria, hub-uri de inovare în domeniile de specializare inteligentă, hub de digitalizare, clustere pe lanțurile de valoare tradiționale și puternic reprezentate în județ). • Dezvoltarea unor servicii de inovare care, deși se ridică la costuri mari, aduc valoare adăugată: platforme de inovare deschisă, living labs, fab labs, programe de vouchere de creativitate / inovare / dezvoltare de produs (design, testare, prototipare). • Organizarea unor ateliere de lucru și a unor sesiuni de networking / matchmaking, care să faciliteze colaborările între reprezentanții locali ai ofertei de CDI și cei ai cererii de rezultate CDI.
<p>Economia județeană este dependentă de investițiile străine directe, antreprenoriatul autohton fiind insuficient dezvoltat și prea puțin competitiv în comparație cu firmele străine, care dictează mersul economiei județene și</p>	<p>Reducerea dependenței economiei județene de investițiile străine directe, inclusiv prin sprijinirea intensă a antreprenorilor locali.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Implementarea unor măsuri de atragere a investițiilor private cu capital românesc: crearea infrastructurii de sprijin pentru afaceri și de suport pentru inovare (de ex., centre, incubatoare și acceleratoare de afaceri, hub-uri de inovare și clustere, parcuri logistice și științifice), inclusiv cu pachete integrate de servicii (de ex., servicii de sprijin a inovării, consultanță în atragerea finanțărilor nerambursabile, marketing și branding, asistență tehnică pentru digitalizare, sprijin pentru protejarea DPI), respectiv stimulente financiare

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
conduc exporturile locale.		<p>(de. ex., stimulente pentru export și sprijin financiar pentru internaționalizare).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordarea unor pachete integrate de sprijin pentru antreprenorii și investitorii locali: reglementări simplificate, acces la capital (de ex., medierea contactului și a relațiilor cu fonduri de capital de risc, business angels). • Organizarea unor servicii suport cu costuri minime: cluburi de antreprenori, workshop-uri de descoperire antreprenorială, scheme de pregătire pentru investiții, facilități de testare a tehnologiilor disponibile în condiții reale de muncă, makers ecosystems. • Dezvoltarea unor programe de tip „Soft landing scheme”, care să ajute antreprenorii locali în cunoașterea și penetrarea piețelor internaționale de interes, inclusiv prin colaborarea cu ambasade, consulatate și alte organizații-catalizator. • Pachete integrate de servicii de internaționalizare (cercetare de piață, promovare și vizibilitate, networking, participare la târguri internaționale de afaceri, etc.), inclusiv prin dezvoltarea unor birouri de promovare și reprezentare comercială.
Infrastructura suport pentru afaceri este deficitară, fiind reprezentată	Construirea infrastructurii suport pentru afaceri pe raza județului, în vederea	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea și operaționalizarea (inclusiv prin PPP) infrastructurii de suport pentru afaceri, însă care să fie specializată cu prioritate în domeniile

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
preponderent de parcuri industriale și de câteva centre de afaceri.	încurajării creării unor noi afaceri și a dezvoltării celor existente.	<p>regionale de specializare inteligentă: incubator de afaceri, accelerator de afaceri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea (inclusiv prin PPP) unor centre logistice cu capacitate mare de depozitare și platforme logistice de proximitate, care să poată deservi inclusiv noul sector emergent de comerț online.
Tinerii antreprenori nu au încă o poziție solidă în economia județeană, în pofida stimulentei și a facilităților existente.	Sprijinirea dedicată a tinerilor antreprenori din județ.	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea unor programe de mentorat pentru tinerii antreprenori (nu doar cursuri teoretice, ci sesiuni de lucru cu antreprenorii locali experimentați). • Pregătirea unui set de stimulente și servicii suport pentru liberii profesioniști (freelancers) și nomazii digitali. • Elaborarea unui program de susținere a start-up-urilor locale, (inclusiv din perspectiva utilizării unor procese interne de lucru în sistem „agile”) pe termen lung (nu doar în etapa de lansare, ci până la stadiile de scalare). • Competiții de planuri de afaceri inovatoare dedicate studenților, în care sprijinul financiar să fie completat de servicii suport pe parcursul primilor ani de dezvoltare a afacerilor. • Acordarea de stimulente pentru tinerii din diaspora care decid să se reîntoarcă acasă și să deschidă afaceri. • Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale prin utilizarea instrumentelor de finanțare nerambursabilă disponibile.

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
		<ul style="list-style-type: none"> • Acordarea facilităților (de ex., reduceri de preț) pentru tinerii care au nevoie să utilizeze infrastructura suport pentru afaceri. • Consolidarea programelor de practică pentru elevi și studenți, pentru ca aceștia să înțeleagă cât mai timpuriu modul real în care diverse afaceri funcționează. • Introducerea în curricula școlilor și liceelor din județ a unor cursuri dedicate educației antreprenoriale, financiare și investiționale, inclusiv cu participare, în calitate de invitați/speakeri, din partea antreprenorilor și investitorilor locali.
<p>Din perspectivă teritorială, între mediul urban și cel rural există discrepanțe foarte puternice din toate punctele de vedere, remarcându-se concentrarea activității economice în două centre urbane și două zone localități rurale.</p> <p>Peisajul economic județean este încă între orașele propulsoare și zonele rurale dependente de</p>	<p>Reducerea decalajelor economice și sociale dintre mediul urban și cel urban.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unui inventar teritorial pentru fiecare zonă din județ, pentru direcționarea aplicată și strategică a intervențiilor, care să identifice terenurile cu accesibilitate bună la coridoarele de transport și la rețelele de utilități, pe tipuri de funcțiuni. • Măsuri de introducere a terenurilor subutilizate în circuitul economic, printr-un set de măsuri combinate (de ex., suprainpozitarea terenurilor subutilizate, reglementări urbanistice, dezvoltarea infrastructurii de acces și a rețelei de utilități publice, atragerea de investitori strategici, etc.). • Măsuri de eliberare a terenurilor cu potențial investițional, în paralel cu măsurile de

DISFUNȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNȚIONALITĂȚILOR
<p>agricultura de subzistență.</p>		<p>promovare și de atragere a investitorilor în zonele nevalorificate în prezent.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reconvertirea siturilor contaminate / platformelor de tip brownfield în spații industriale, comerciale sau rezidențiale, prin schimbarea regimului juridic (majoritatea sunt în proprietate privată), ca soluții de atragere a investitorilor în zonele sub-dezvoltate. • Realizarea de investiții publice pentru viabilizarea și pregătirea unor noi zone de dezvoltare economică. • Încurajarea, în mediul rural, a antreprenoriatului care valorifică potențialul local, prin măsuri de sprijinire și încurajare a derulării investițiilor private. • Acordarea de sprijin pentru accesarea fondurilor nerambursabile disponibile prin PNS pentru activități economice non-agricole în mediul rural. • Consolidarea unor poli economici în orașele mici, care să contribuie la creșterea atractivității nu doar pentru investitori/antreprenori, cât mai ales pentru populație. • Promovarea conceptului de locuințe accesibile, mai ales în zonele pentru care se vizează construirea infrastructurii suport pentru afaceri. • Măsuri de mobilizare a populației apte de muncă din zonele rurale (de ex., caravane de promovare a ocupării, la care să participe și potențialii angajatori, revizuirea politicii de acordare a

DISFUNCȚIONALITĂȚI IDENTIFICATE (SINTETIZATE)	PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE	PROPUNERI DE ACȚIUNI PENTRU ELIMINAREA / DIMINUAREA DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
		<p>ajutoarelor sociale care fac captivă o parte din forța de muncă potențială).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Măsuri de conectare a populației din spațiul rural zonelor rural la locurile de muncă din mediul urban, de exemplu prin optimizarea serviciilor de transport în comun. • Încurajarea navetismului, în condiții de siguranță și confort, dinspre zonele rurale relativ izolate, cu perspective modeste de dezvoltare economică, către poliile economice urbane. • Actualizarea periodică a programului județean de transport cu curse regulate de pasageri, astfel încât să deservească corespunzător și să încurajeze mobilitatea forței de muncă pe raza județului. • Organizarea programelor de formare profesională pentru forța aptă de muncă, dar neocupată din județ și în special din mediul rural, pentru a încuraja învățarea pe parcursul vieții și reconversia profesională, inclusiv prin adoptarea unor măsuri de stimulare a participării grupurilor țintă în astfel de programe. • Sprijinirea UAT-urilor din județ pentru finalizarea înscrierii gratuite a tuturor imobilelor în sistemul integrat de cadastru și publicitate imobiliară.

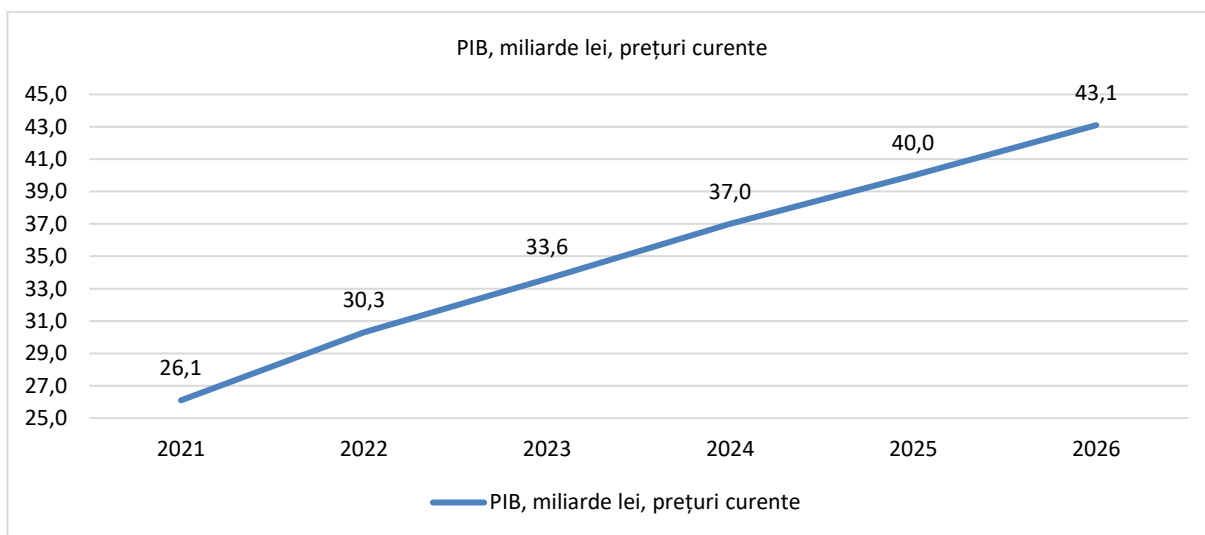
5. PROGNOZE, SCENARII SAU ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE

5.1. Prognoze

Contextul de la momentul elaborării acestui Studiu de Fundamentare este unul fără precedent pentru economiștii și specialiștii în prognoze de la nivel mondial. Pandemia instalată la nivelul întregului mapamond a condus la o sistare bruscă, fără precedent în istoria modernă a omenirii, a activității economice în multe sectoare (pe fondul restricțiilor de circulație impuse de majoritatea țărilor lumii). Deși aceasta abia ce s-a încheiat, însă încă are repercusiuni asupra economiei. De asemenea, conflictul geopolitic între Ucraina și Rusia este în curs, influențând piața europeană și globală atât din perspectiva importurilor, cât și a exporturilor. Toate acestea se întâmplă pe fundalul natural al schimbărilor climatice, ce impactează din ce în ce mai puternic activitățile economice.

Într-o notă mai pozitivă, ne aflăm la începutul implementării efective a unei noi perioade de programare (2021-2027) a fondurilor europene, lucru ce înseamnă că anii următori vor aduce un influx uriaș de capital în întreaga țară și implicit în județul Sibiu, la pachet cu înființarea unor noi companii și dezvoltarea celor deja existente, fapt ce va genera potențiale creșteri nu doar în numărul de salariați (prin noile locuri de muncă create fie în cadrul proiectelor, fie ca urmare implementării acestora), ci și în cifrele de afaceri (de exemplu, prin diversificarea activităților existente a întreprinderilor cu anumită vechime pe piață), care la rândul lor vor aduce venituri suplimentare la bugetele publice locale și naționale.

Fig. 5.90 DINAMICA PROGNOZATĂ A PIB JUDEȚEAN, 2021-2026

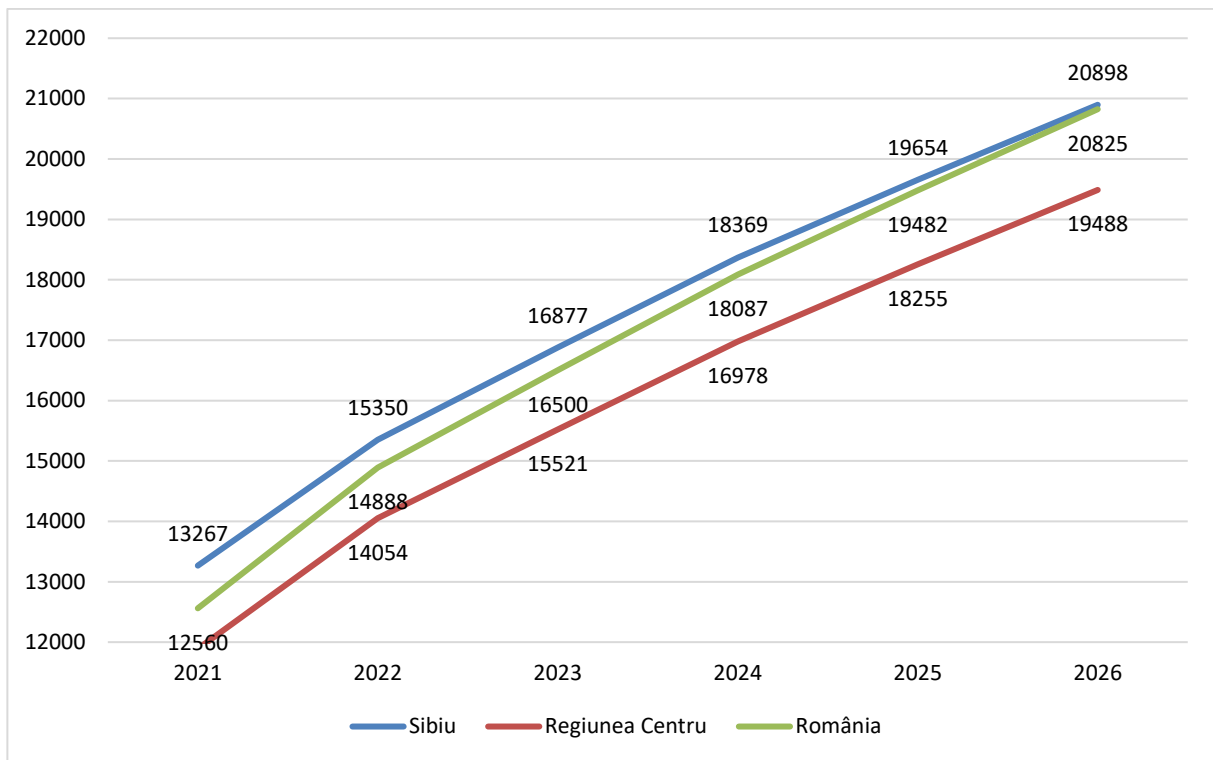
Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Conform studiului "Proiecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial 2022-2026", publicat în ianuarie 2023 de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, PIB-ul județului Sibiu va continua să crească relativ constant și va ajunge la 43,1 miliarde lei în anul 2026, cu 65,1% mai mult, în

termeni nominali, față de anul 2022. Acest ritm de creștere este preconizat să rămână foarte puțin sub cel de la nivel regional (+68,9%) și național (+69,1%).

Valoarea PIB/locuitor pentru județul Sibiu va fi în anul 2026 cu 7,2% mai mare decât media regională și cu 0,4% peste cea națională, la fel ca și în prezent, în contextul în care pentru anul 2021, valoarea PIB/locuitor pentru județul Sibiu a fost cu 11,6% mai mare decât cea regională, respectiv cu 5,6% mai mare decât cea națională. Se preconizează, așadar, o reducere (în defavoarea județului) a diferenței între PIB/locuitor județean și cel regional, respectiv cel național.

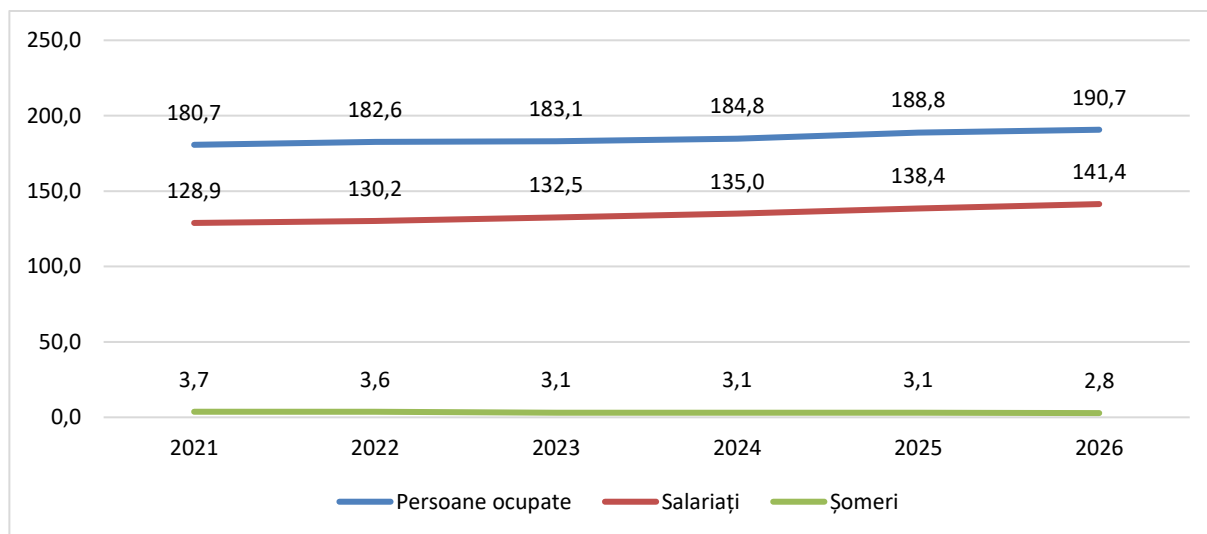
Fig. 5.91 DINAMICA PROGNOZATĂ A PIB/LOCUITOR JUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL 2022-2026

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Conform aceleiași surse, populația ocupată a județului Sibiu va crește cu 5,4% între 2022 și 2026, ajungând la 190.700 de persoane, peste ritmul de creștere de la nivel regional (+5,2%), dar sub cel național (+6%). În ceea ce privește numărul de salariați din județ, pentru perioada 2022-2026 prognoza indică o creștere de 9,4%, până la 141.400 salariați în anul 2026, sub creșterea de 10,1% prognozată la nivel regional și 10,2% la nivel național. Numărul de șomeri va scădea constant, până la 2.800 persoane în 2026, ajungând să fie cu 800 de persoane mai puțin față de 2022.

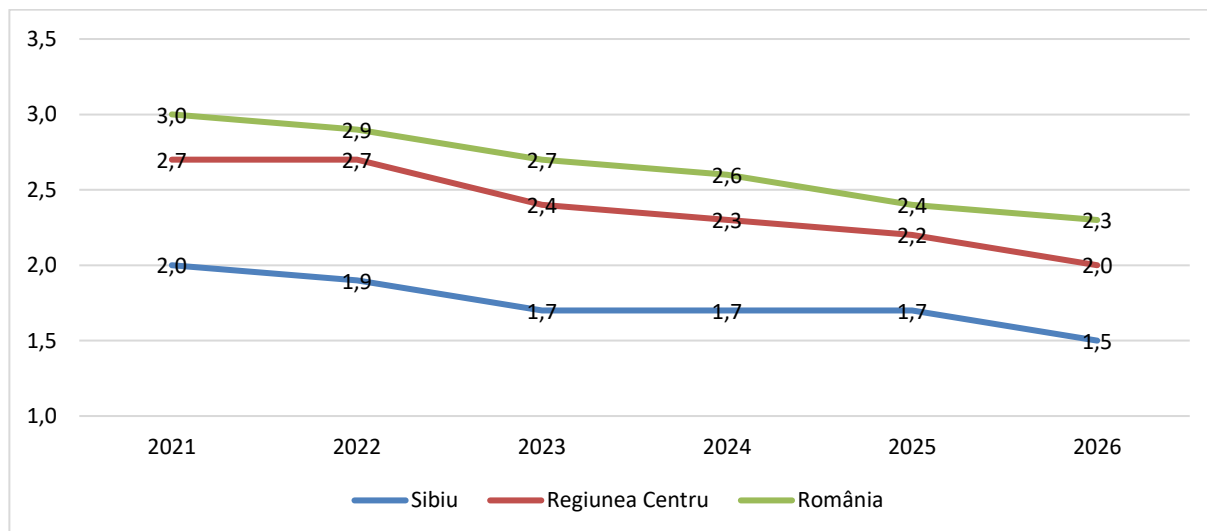
Fig. 5.92 DINAMICA PROGNOZATĂ A NUMĂRULUI (MII PERSOANE) DE PERSOANE OCUPATE ȘI SALARIATE ÎN JUDEȚUL SIBIU, 2021-2026

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Conform Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză, rata șomajului va ajunge la 1,5% în anul 2026, cu 0,5 puncte procentuale mai mică față de 2021, și va rămâne, pe toată perioada de referință, sub media regională (2,0% în 2026) și cea națională (2,3% în 2026).

Fig. 5.93 DINAMICA PROGNOZATĂ A RATEI ȘOMAJULUI ÎN JUDEȚUL SIBIU, REGIUNEA CENTRU ȘI ROMÂNIA, 2021-2026

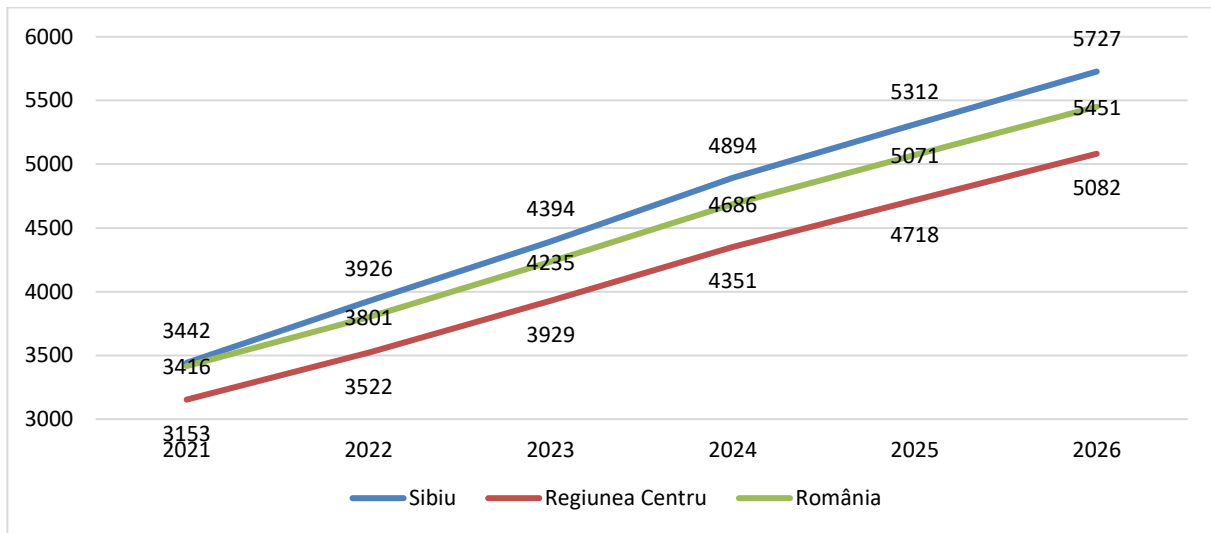

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Salariul mediu net lunar din județul Sibiu este prognozat să crească, în termeni nominali, cu 66,4% față de 2021, până la un nivel de 5.727 lei în anul 2026, ritm mai accelerat decât cel de la nivel regional (+61,2%) și

național (+59,6%). Salariul mediu din județ va fi mai mare cu 12,7% față de media regională și cu 5,1% față de media națională, fiind preconizat a fi cel mai mare salariu mediu net din regiune, în 2026.

Fig. 5.94 DINAMICA PROGNOZATĂ A SALARIULUI MEDIU NET LUNAR ÎN JUDEȚUL SIBIU, REGIUNEA CENTRU ȘI ROMÂNIA, 2021-2026

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

5.2. Scenarii / alternative de dezvoltare

Plecând de la aceste prognoze, precum și de la contextul curent, am conceput trei scenarii posibile pentru evoluția economică a județului Sibiu în perioada următoare:

- Scenariul "Dezvoltare Zero" ("Do Nothing")** – pleacă de la stadiul existent la momentul elaborării Studiului de Fundamentare (Trimestrul I al anului 2023), respectiv de la ipoteza că evoluția activității economice de la nivel județului este lăsată exclusiv pe seama deciziilor antreprenorilor și investitorilor. Așadar, nu sunt prevăzute măsuri suplimentare luate la nivel județean care să influențeze dinamică economică a județului, în afară de ducerea la îndeplinire a unor investiții publice aflate în curs sau în stadiu avansat de maturitate, precum cele din domeniul infrastructurii de transport, de utilități etc. Scenariul nu ia în considerare nicio intervenție publică majoră de sprijinire a dezvoltării economice a județului, mizând pe dezvoltarea inerțială a sectorului privat, în limite dinamicii pieței globale și a măsurilor legislative de la nivel național (de ex. în domeniul fiscal). În acest scenariu, dezvoltarea economică este lăsată exclusiv în seama operatorilor privați, care realizează investiții din resurse proprii (rezerve proprii din profit, credite etc). Prin urmare, un astfel de scenariu va conduce, cel mai probabil, la menținerea trendurilor de dezvoltare din prezent și la atingerea indicatorilor prognozați de Comisia Națională de Statistică, prezentați mai sus.

- **Scenariul de Referință ("Do Minimum")** – are la bază ipoteza că, pe lângă deciziile agenților economici privați și programele guvernamentale, autoritățile de la nivel județean și local se vor concentra în principal pe finalizarea proiectelor deja inițiate la nivel județean, pentru care există planuri concrete și surse de finanțare asigurate. La acestea se pot adăuga unele măsuri de sprijinire a economiei de tip "soft", cu costuri relativ reduse, adiționale la cele din Scenariul "Do Nothing", prin care anumite sectoare pot fi sprijinite direct. În această categorie intră, spre exemplu, măsurile de promovare a județului ca destinație de investiții și turism, campanii de informare a firmelor existente și a potențialilor antreprenori cu privire la oportunitățile de finanțare nerambursabilă, sprijinirea inițiativelor de educație antreprenorială, a învățământului profesional (dual), medierea cooperării între mediul de afaceri și cel universitar, reducerea birocrăției legate de autorizarea / avizarea unor proiecte de investiții etc.
- **Scenariul de Dezvoltare ("Do Something")** – în acest scenariu, măsurile de la nivel central sunt însoțite de un plan de acțiune la nivel județean și local, care să aibă ca țintă atingerea indicatorilor prognozați de CNSP pentru anul 2023, respectiv a celor stabiliți prin PATJ pentru anul 2030, adică o creștere solidă a PIB, a valorii adăugate, exporturilor, populației ocupate și a salariilor. Acest scenariu ia în considerare nu doar finalizarea intervențiilor publice deja inițiate, ci și a măsurilor care să asigure o dezvoltare bazată pe sustenabilitate economică și de mediu. Măsurile subscrise acestui scenariu sunt complexe, de la creșterea conectivității județului cu polii și coridoarele de dezvoltare ale României, până la măsuri active de atragere a investițiilor private, modernizarea sectorului agricol, asigurarea necesarului de forță de muncă calificată, încurajarea mobilității teritoriale și sectoriale a forței de muncă, valorificarea durabilă a resurselor turistice, piscicole, cinegetice, forestiere, etc. Sprijinirea antreprenoriatului și atragerea în continuare a unor investiții străine sunt alte priorități incluse în acest scenariu de dezvoltare, de pildă prin înființarea de incubatoare și acceleratoare de afaceri, respectiv hub-uri de inovare, scheme locale de ajutor de minimis, dezvoltarea învățământului profesional în sistem dual, întărirea și eficientizarea dialogului dintre administrație și sectorul privat, încurajarea structurilor de tip asociativ, etc.

În tabelul de mai jos, pentru fiecare dintre aceste trei scenarii sunt prezentate valorile prognozate ale principalilor indicatori macroeconomici la finele anului 2026 (ultimul pentru care CNP prezintă prognoze la nivel subnațional, gradul de încredere al acestora pe o perioadă mai îndelungată de 5-6 ani fiind destul de redusă).

Tabel 5.10 VALORILE PROGNOZATE ALE PRINCIPALILOR INDICATORI MACROECONOMICI, ÎN FUNCȚIE DE SCENARIILE DE DEZVOLTARE PROPUSE

INDICATORI MACRO-ECONOMICI / SCENARIU DE DEZVOLTARE	U.M.	VALOAREA DE REFERINȚĂ (2021)	SCENARIUL "DO NOTHING"	SCENARIUL "DO MINIMUM"	SCENARIUL "DO SOMETHING"
---	------	------------------------------	------------------------	------------------------	--------------------------

PIB nominal	Mil. lei	26.1	43.1	43.3	43.5
Populație ocupată	Pers.	180.700	190.700	191.650	194.610
Număr mediu de salariați	Pers.	128.900	141.400	142.110	143.815
Rata șomajului	%	2,0	1,5	1,3	1,0
Salariul mediu net lunar	Lei	3.442	5.727	6.050	6.525

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză și calcule proprii

6. SINTEZA STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Economia județului Sibiu este una puternică și competitivă, cel puțin în context național, însă o serie de măsuri integrate pot fi întreprinse pentru ca aceasta să se orienteze și mai mult spre activități economice moderne, ancorate în trendurile curente de piață (de ex. automatizare, digitalizare, asociere între actorii economici, tranziția spre sectoare mai puțin intensive în muncă și mai intensive în cunoștințe și tehnologie, învățământ de tip dual, educație STEM etc.) și mai ales sustenabile (atât din perspectivă financiară, cât și de mediu, respectiv climă), nu doar pentru ca agenții economici să progreseze în lanțurile de valoare pe care le reprezintă, devenind mai competitivi și mai performanți pe piața națională și internațională, ci și pentru ca populația să se bucure de standarde mai ridicate de viață, în care economisirea și investițiile nu sunt poveri, ci activități firești de securizare a propriului viitor și unde tinerii nu doresc să caute oportunități de educare, muncă și trai în alte județe sau țări, fiindcă se bucură de ele acasă.

Cultivarea plantelor, pomicultura și viticultura necesită o revitalizare bazată pe întărirea spiritului antreprenorial, modernizare prin tehnologizare și tranziție la practici agricole prietenoase cu mediul și clima, respectiv pe asocierea în structuri cooperative care să poată penetra marile lanțuri comerciale, depășind producția și comercializarea fragmentate și neprofitabile, prin aducerea în piață a produselor bio, certificate și chiar a celor de nișă, ce pun sub lumină specificul tradițional al produselor și se transformă în mărci renumite ale județului, în funcție de zonele cu valențe istorice în cultivarea anumitor categorii de produse. Zootehnia necesită o abordare similară, în care fermele sunt automatizate, astfel încât fermierii să aibă mai mult timp pentru specializarea profesională și pentru constituirea unor grupuri puternice de producători, care, împreună, ating performanțe productive și comerciale semnificative, mai ales considerând potențialul înalt al pășunilor și al climei din județ. Piscicultura trebuie să captureze avantajele date de apele de suprafață ale județului, devenind un contribuitor relevant inclusiv în turism, prin favorizarea pescuitului sportiv și de recreere pe luciul de apă ce ocupă teritoriul județean.

În industrie se impune nu doar tranziția spre așa-numita industrie 4.0, în care digitalizarea și robotizarea cresc eficiența proceselor de producție și calitatea produselor finale, ci și absorbția unor sectoare cu valoare adăugată mai mare, conduse inclusiv de către antreprenori autohtoni, care, prin sprijin dedicat, să devină lideri de piață în România și exportatori de încredere în străinătate. Mai mult, este necesară transformarea sectorului productiv într-un spațiu al dezvoltării de produs și al inovării bazate pe cercetare, unde clasicile linii de producție care angajează forță de muncă necalificată sau cu calificare de bază devin adevărate centre de inginerie, concentrate pe designul de soluții inovative și lansarea acestor inovații în piață, cu ajutorul unor profesioniști bine specializați, cu precădere în domeniile de specializare inteligentă identificate ca având potențialul de transformare „smart” a Regiunii de dezvoltare Centru.

Sectorul serviciilor are nevoie de facilități prin care micile întreprinderi, atât de numeroase, să reușească să se extindă și să își consolideze poziția în piață. De asemenea, este nevoie de soluții de atragere și dezvoltare a acelor servicii care aduc valoare adăugată și care au în spate inclusiv întreprinzători locali. De prioritate maximă este întărirea sectorului IT&C, care să angajeze un număr mai mare de personal (în special absolvenții liceelor și facultăților de profil din județ) și să dezvolte produse noi, pretabile atât pentru piața locală și națională, cât și pentru cea internațională. Totuși, direcția în care IT-ul trebuie să se dezvolte este cea a creării de soluții digitale proprii, depășind capabilitățile curente, care se concentrează pe outsourcing. Atât în domeniul industrial, cât și în sectorul serviciilor este indicată consolidarea capacității investiționale, cu prioritate în activitățile de CDI, respectiv în dotările de digitalizare, automatizare, eficientizare energetică (și tranziție spre sustenabilitatea energetică, prin facilități de producere a energiei curate, din surse regenerabile) și, nu în ultimul rând, în echipamente, soluții IT și procese high-tech, care să permită introducerea practicilor de economie circulară în fluxurile de lucru. În acest sens, digitalizarea instituțiilor, organizațiilor și firmelor non-IT din județ trebuie să fie încurajată, astfel încât acești actori să devină o masă relevantă de potențiali clienți pentru sectorul local de IT.

Sprijin dedicat (atât hard, de natura investițiilor în infrastructura de suport pentru afaceri, cât și soft, de pildă prin reducerea poverilor administrative și fiscale locale, alături de pachete de instruire, oportunități de networking și colaborare, respectiv instrumente de promovare și vizibilitate) este necesar în special pentru sprijinirea antreprenorilor, investitorilor și exportatorilor români, în vederea reducerii dependenței economice de un număr limitat de firme mari cu capital străin. Una dintre măsurile prioritare constă în încurajarea tinerilor antreprenori, inclusiv a celor care încă se află pe / tocmai ies de pe băncile facultății, pentru ca aceștia să intre pe piața muncii ca viitori angajatori și nu doar ca angajați. Sprijinul nu se poate rezuma la granturi de finanțare în fazele incipiente, de demarare ale afacerilor, ci trebuie să cuprindă programe de instruire practică (inclusiv mentorat de la antreprenorii consacrați) și acordarea de asistență de afaceri pe o perioadă mai lungă de timp, astfel încât noile business-uri să nu eșueze în primii ani de viață. Instituțiile de învățământ trebuie să răspundă mai bine cerințelor din piață, pentru a forma forța de muncă de care angajatorii locali au cu adevărat nevoie, deci pregătită pentru meseriile viitorului. În acest sens, e necesară promovarea și încurajarea colaborărilor reale între mediul privat, cel educațional și cel universitar, pentru ca structurile educaționale, indiferent de nivelul lor, să ajute absolvenții în căpătarea unor competențe de muncă (și nu numai, cele interpersonale fiind în egală măsură esențiale) care să îi transforme în angajați căutați de companiile locale. De amintit în acest sens este extinderea oferei educaționale și creșterea atractivității învățământului profesional dual, consolidarea educației STEM și crearea unor programe de studii universitare în colaborare cu mediul privat local.

Pentru a crește gradul de inovare întreprinsă în județ, sectorul CDI are nevoie de schimbări radicale, prin care investițiile în domeniu (atât în infrastructură, cât și în resursa umană) să contribuie la generarea unor

rezultate CD comercializabile, care să vină în soluționarea problemelor cu care agenții economici locali se confruntă. Cu atât mai mare este nevoia de creare a unor structuri dedicate, care să favorizeze și accelereze transferul tehnologic și de cunoștințe între organizațiile de cercetare și IMM-urile din județ.

Operatorii economici din întregul județ au nevoie de infrastructură suport corespunzătoare, nu doar pentru producători (de ex. centre științifice, parcuri tehnologice și platforme industriale), cât și pentru furnizorii de servicii (de ex. spații de co-working și hub-uri de digitalizare-inovare), care să asigure condiții optime de derulare a activităților economice. Acestea nu se pot rezuma însă doar la granițele municipiului Sibiu și ale zonei sale urbane funcționale, ci trebuie să se extindă în întregul teritoriu județean, în vederea reducerii disparităților între polii urbani și zonele rurale defavorizate, în care activitatea economică este minimală.

Nu în ultimul rând, decalajele urban-rural, care se observă în toate categoriile de oportunități (infrastructură de bază, mobilitate, educație, muncă, antreprenoriat, petrecerea timpului liber etc.) au nevoie de intervenții urgente, prin investiții publice și private deopotrivă (inclusiv sub forma PPP-urilor), care să crească atractivitatea spațiului rural atât pentru antreprenori/investitori, cât și pentru locuitori, în vederea prevenirii/stopării depopulării acestora și a creșterii efervescenței economice și culturale din aceste zone. Același lucru se aplică și în cazul municipiului Mediaș și a micilor orașe, a căror prosperitate a fost umbrită în ultimele două decenii de dezvoltarea accelerată a nucleului – municipiul Sibiu.

SURSE BIBLIOGRAFICE

- Eurostat;
- Institutul Național de Statistică;
- TEMPO Online;
- Listafirme.ro;
- Informațiile furnizate de către diverse instituții și organisme județene și naționale:
 - Oficiul Național al Registrului Comerțului;
 - Registrul Național ONG, Ministerul Justiției;
 - Recensământul General Agricol, 2010 și 2020;
 - Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură;
 - Direcția pentru Agricultură Județeană Sibiu;
 - Oficiul De Studii Pedologice și Agrochimice Sibiu;
 - Serviciul Garda Forestieră Județeană Sibiu;
 - Direcția Silvică Sibiu;
 - Comisia Națională de Strategie și Prognoză;
 - Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene;
 - Direcția Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Sibiu;
 - Inspectoratul Teritorial de Muncă al Județului Sibiu;
- Anuarul județului Sibiu;
- Studiu de fundamentare-Mediu (cjsibiu.ro);
- Booklet-urile "Municipiul Sibiu - prezent și perspective" și "Județul Sibiu în plină dezvoltare economică și socială";
- AC Nielsen, AS 2018;
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru (RIS3);
- Sondajul de opinie aplicat în cadrul Planului de amenajare teritorială a județului Sibiu;
- Surse online:
 - <https://www.agro.basf.ro/ro/stiri/basf-in-camp/ghidul-principalelor-regiuni-viticole-si-podgorii-din-romania.html>
 - <https://winenews.ro/podgorii/transilvania/>
 - <http://sibiu.dsvsa.ro/operatori-economici/exploatare-de-animale/>
 - <https://www.agrostandard.ro/investitie-premium-porc-group-de-34-mil-euro-intr-un-fnc-la-avrig/>
 - <https://financialintelligence.ro/peter-de-boer-dn-agrar-suntem-deschisi-catre-noi-opportunitati-prin-achizitii-de-noi-ferme-de-animale-si-sau-vegetale-lucram-la-un-plan-strategic-pentru-urmatorii-7-ani/>
 - https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/statistica_activitatilor_din_silvicultura_in_anul_2021.pdf
 - <https://www.apssibiu.ro/index.php/fonduri-piscicole-2/>
 - <http://sibiu.dsvsa.ro/despre-dsvsa/informatii-de-interes-public/rapoarte-publice-ale-dsvsa>
 - <https://www.g4media.ro/romgaz-se-pregateste-de-exploatarea-sondei-250-noul-sasesc-din-judetul-sibiu.html>
 - <http://www.casan.ro/cassb/page/lista-farmacii-in-contract.html>
 - <https://mfe.gov.ro/investitii-poc-sibiu/>
 - https://ziare.com/ziare-reviste/judet-sibiu-36#paginatie_alf
 - <http://www.romaniaradio.ro/Radio-din-Sibiu.html>
 - <https://www.media-max.ro/lista-posturi-tv-locale-regionale/>